BIBLIOTECA
UNIVERSITĂȚII CLUJ
COLECȚIA
„MUZEULUI ARDELEAN"
828

©BCU Cluj

11499

И҆СТО́РЇА
БЕСѢ́РИЧЕЙ РѠМѪ́НИЛѠР.

А҆ТѪТ
А҆ЧЕ́СТѠР ДИН КО́АЧЕ,
ПРЕКꙊМ ШЙ
А҆ЧЕ́ЛѠР ДИН КОЛѠ̀ ДЕ ДꙊ́НЪРЕ.
Ꙟ҆ТОКМИ́ТЪ ДЕ
ПЕ́ТРꙊ МА́ЇѠР де Ди́чо-Сѫнмърти́н, Прѡтопо́п
ши ла
Ꙟ҆нълца́тꙋл Кръе́скꙋл Конси́лїꙋм Локꙋмтененцїа́ле а҆л Оу҆нга́рїей Кръе́ск
а҆ Кърцилѡр Реви́зѡр.

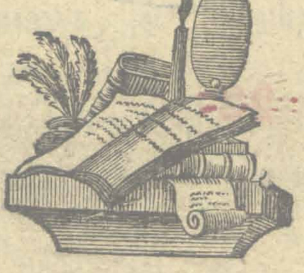

ЛА БꙊДА.
Ꙟ҆ Кръа́ска Тѵпографі́е а҆ Оу҆ниверсита́тей дин Пе́ща. А҆́нꙋл Дмнꙋлꙋй
҂АѾГІ.

828

~~38022~~

ERDÉLYI
MUZEUM
KÖNYVTÁRA

Кꙋвѫнт ꙟнаинте.

Дорꙋл чѣл нестѫмпърат, кареле пꙋрꙋрѣ лам авꙋт а кꙋноаще ꙟтѫмплъриле Бесѣречей Рѡмѫнилѡр, дин тинерѣцеле мѣле мау ꙟдемнат а кꙋлѣџе ѡри оунде афлам врѡ хѫртїꙋцъ, ꙟ карѣ ѥра скрисе лꙋкрꙋри де але Бесѣречей Рѡмѫнилѡр дин Ардѣл, оунде лъкꙋам, ꙟнаинте де вѣкꙋл мїеꙋ ꙟтѫмплате, ши ка оун лꙋкрꙋ сфѫнцит кꙋ гриже ѡам цинꙋт. Дин прꙋнчїе ам аꙋꙁит бꙋкꙋрос пре бътрѫнй кѫнд гръ деспре лꙋкрꙋри вѣкй але Бесѣричей, ши але Влъдичилѡр, ꙟ тинерѣцеле сале въꙁꙋте, сау ши дела Пъринцїй лѡр аꙋꙁите. Дꙋпъ ачѣа ꙟ адинс черкам съ афлꙋ де ачест фѣлю де бърбаци вѣкй де ꙁиле, ши ꙟсꙋми ле дам ѡкасїе (прилеж) а ворби деспре лꙋкрꙋри де демꙋлт. Токма ши ꙟ Прѡтопопїатꙋл мїеꙋ ꙟ сат Їбънещй ам авꙋт оун Прѣѡт де ачест фѣлю, анꙋме Оурсꙋ, кареле ꙟ анꙋл ‚аѱп҃ѕ. кѫнд сау мꙋтат дин лꙋмѣ ачѣста, плинисе рї. ани де вѫрстъ. Кꙋ кареле кꙋ атѫта май маре плъчѣре авѣм а кꙋвѫнта, къ пънъ ла ка́петꙋл вїе́цїй са́ле ми́нтѣ ꙗ҆ꙋ а̂вꙋ́т несминти́тъ; мемо́рїа (а̂дꙋ́черѣ а̂ми́нте) нескъѕꙋ́тъ, шѝ тоа́те сѫмци́риле ꙟ̂тре́џй; нꙋ́май пичо́ареле ꙟ̂й кам слъби́се, шѝ спрѫнчѣ́неле ꙟ̂й а̂коперѣ̀ ѡ҆кїй.

Ла а̏нꙋл ҂аѱчв: щїꙋ, къ, фїи́нд Събо́р ма́ре а̂дꙋна́т ла Бла́ж ꙟ̂ А̂рдѣ́л, оу̏нꙋл динтръ Прѡтопо́пй а̂ꙋ гръит а̂колѡ̀ ꙟ̂ Събо́р кътръ Влъди́ка Ї̂ѡа́нн Бѡ́б, къ ꙗ̂р требꙋ̀й съсе черчетѣ́ѕе А̂рхи́вꙋл чѐл ве́кю а̂л Влъдичїей а̂чеѧ, шѝ скрипто́риле чѣле ве́кй, ка́ре сѫнт спре фоло́с Кли́рꙋлꙋй съсе ꙟ̂сѣ́мне, шѝ съсе пꙋ́нъ ꙟ̂ рѫ́нд; ꙗ҆ръ ѕи́сꙋл Влъди́ка а̂ꙋ ръспꙋ́нс, къ нꙋ ꙗ̏сте неми́ка де а̂чѣл фѣлю̆ ꙟ̂ А̂рхи́вꙋ. Ла ка́ре ръспꙋ́нс а̂мꙋ́цй де мира́ре ꙟ̂требъто́рюл Прѡтопо́п. Нꙋ дꙋ́пъ мꙋ́лте съптъмѫ́нй ꙟ̂тѫмплѫ́ндꙋмъ є̏ꙋ а̂ фѝ а̂колѡ̀ ꙟ̂ Бла́ж ла лъка́шꙋл лꙋй Дими́трїе Ка́їан, ка́реле є̂ а̂кꙋ́м Прєпо́ситꙋ Капи́тꙋлꙋлꙋй а̂колѡ̀, ꙗ҆ръ а̂тꙋ́нчй є̂ра̀ кꙋ ти́тꙋлъ де Нота́рїꙋ а̂л Кли́рꙋлꙋй да́тъ лꙋй де Влъди́ка Ї̂ѡа́нн Бѡ́б; въѕꙋ́й ꙟ̂тръ а̏лте мꙋ́лте оу̂н мънꙋ́нкю де скрисо́рй ꙟ̂веки́те, дин ѕи́сꙋл А̂рхи́в, нꙋ щїꙋ, ꙟ̂наи́нте де май сꙋ́с помени́тꙋл Събо́р, а̏ꙋ дꙋ́пъ а̂чѣ́ѧ скоа́се; лꙋ́ѫндꙋл а̂ мѫ́нъ, а̂фла́ю, къ сѫнт фа́птеле а̂ оу̏нѡр Събо́аръ ве́кй де а̂ Є̂па́рхїей Фъгъра́шꙋлꙋй, шѝ а̏лте лꙋ́крꙋрй бътрѫ́не Бесеричє́щй ꙟ̂ па́ртѣ Рѡмѫ́нилѡр; мъ рꙋга́ю ѕи́сꙋлꙋй Дими́трїе Ка́їан, съ мъ ла́съ съ дꙋ́к кꙋ ми́не скрисо́риле а̂чѣ́ле, ка доа́ръ вою̆ пꙋтѣ́ че́ва кꙋлѣ́џе дин тржнселе де фоло́с; ѥ҄л ꙟ҄мй ръспꙋ́нсе, къ нꙋ ѥ҄ нимика ꙟ҄ ѧ҄ле. То́тꙋшй дꙋ́пъ ꙟ҄ти́нсъ рꙋга́ре, къ врѣ́ꙋ ꙟ҄кай пе́нтрꙋ кꙋріѡсита́те съ ле чете́ск, ми лѣꙋ лъса́т съ ле дꙋ́к. Сфн҃ціѧ са Каїан а̂тж́та а̂ꙋ фост де бꙋн, кж́т а̂чѣле скꙋ́мпе скꙋле пънъ ꙟ҄ ѕіѡа де ӑстъзй нꙋ лѣꙋ май черꙋ́т ꙟ҄напо́й дела ми́не, ка съ ле пꙋ́нъ і̆аръшй ꙟ҄ А҄рхи́вꙋ, де оу́нде фꙋсѣ́се скоа́се. Ѥ҄ꙋ ꙟ҄къ ꙟ҄трꙋ а̂чѣсте стъ́рй ꙟ҄прежꙋ́р а̂ле Бла́жꙋлꙋй а̂м сокоти́т, къ май̆ фъръ приме́ждіе вѡр фѝ ла ми́не пъринте́щиле а̂чѣле скꙋ́ле, де кжт ла а̂че́ѧ, ла ка́рій̆ нꙋ сжнт ничй̆ ꙟ҄трꙋ́н пре́ц: нꙋ́май̆ кжт ла врѡ кж́цва пріѣ́тенй а̂м дескопери́т лꙋ́крꙋл; пе́нтрꙋ ка де сар ꙟ҄тжмпла̀ съ мо́рю̆, съсе щіе, къ а̂чѣле скрисо́рй се ци́н де А҄рхи́вꙋл Влъдичі́ей̆ Оу̂ници́лѡр.

Мъ дꙋрѣ̑ і̆нима, къ май̆ то́ате нѣ́мꙋриле чѣле кж́тꙋш де кжт поли́те ꙟ҄чепꙋ́тꙋл, кръ̈щерѣ, скимбъриле, шѝ чѣле ла́лте а̂ле Бесѣ́ричилѡр са́ле прин некꙋрма́та невои́нцъ а̂ че́лѡр ꙟ҄въца́цй а̂й̆ съй̆ ле а҄ꙋ скоа́се ди́нтрꙋ ꙟ҄тꙋнѣ́рек ла лꙋминъ, шѝ прин дърничі́ѧ че́лѡр а̂вꙋ́цй да́те ла типа́рю̆; і̆аръ Бесѣ́рика Рѡмжнилѡр, мъка́р къ а̂че́щѣ прекꙋ́м кꙋ ви́ца де кжт то́ате нѣ́мꙋриле сжнт май̆ стрълꙋчи́цй, а̂ша̀ шѝ кꙋ веки́мѣ кꙋчері́ей̆ крещине́щй нꙋ де мꙋ́лте гинте ꙟ҄трекꙋ́цй, і̆асте липси́тъ де а̂чѣ́стъ прѣалѣ́съ ꙟ҄фрꙋмсеца́ре. Ѥ҄ꙋ ꙟ҄тинерѣ́це, ка́ре сжнт де ли́псъ спре а̂ четѝ, шѝ а̂ скріе мꙋ́лт, а̂м фост а̂шеѕа́т ла лок ка а̂че́ла, оу́нде то́кма де мар фѝ сȣфери́т слȣ́жба Парохі́ей шѝ ꙟпресȣръ́риле дерегъторі́ей Прѡтопопе́щй а̂ четѝ кърцй стреи́не, дин ка́ре съ пот кȣлѣ́џе чѣва кȣноши́нцъ спре трѣ́ба Ӥсто́рі́ей Бесѣ́ричей Рѡмѫ́нилѡр; нȣ се а̂флаѐ Библїѡтѐчй. Ꙟкȣ́м ла а̂чѣ́сте бътрѫнѣ́це дин ми́ла ꙟпъръці́ей сѫ́нт ꙟ ста́ре ка а̂чѣ́ѧ, оу́нде Библїѡтѐчй сѫнт бога́те. Дре́пт а̂чѣ́ѧ ꙟ кѫт мъ ла́съ лȣ́крȣриле дерегъторі́ей мѣ́ле шѝ скимба́рѣ сънътъ́цїй, ка́рѣ а̂дѣ́се ѡ̋рй мъ ѕъхъа́ше ꙟтрȣ а̂чѣ́стъ кли́мъ, бȣкȣро́с чете́ск кърциле а̂чѣ́ле, ка́ре нȣ а̂м а̂вȣ́т норочи́ре ꙟ тинерѣ́це а̂ле къпъта̀.

Ꙟ оўрма а̂че́стѡра, дȣ́пъ че а̂ȣ скъпа́т де сȣ́пт тѣ́ск Ӥсто́рїа чѣ пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Да́кїа; мам а̂пȣка́т съ ꙟтокме́ск шѝ Ӥсто́рїѧ Бесѣ́ричей Рѡмѫ́нилѡр а̂тѫ́т а̂че́стѡр дин ко́аче, а̋декъ, ка́рїй сѫнт де а̂ стѫ́нга Дȣ́нърей кȣ́м кȣ́ръ кътръ ма́рѣ нѣ́гръ, прекȣ́м шѝ а̂че́лѡр дин ко́лѡ̀ де Дȣ́нъре: ка́рѣ кȣ а̂жȣто́рюл но́пцилѡр че́лѡр лȣ́нцй ꙟ оу̂нспрезѣ́че съптъмѫ́нй ѡ̂а̂м съвѫрши́т, ни́че май лȣ́нгъ врѣ́ме нȣ міа́ȣ ꙟгъдȣи́т ꙟщїинца́рѣ лȣкрȣрилѡр че́лѡр дин дерегъто́ріе, ка́ре мъ а̂щепта̀.

Де врѣ́ме че фі́еще ка́реле вѣ́де, къ е̋ȣ кȣ фа́пта а̂чѣ́ста а̂м пȣрче́с пре ѡ̂ ка́ле не́кȣм де а̂лції бътȣ́тъ, чѝ пъ́нъ а̂кȣ́м ни́че ӥспити́тъ де чи́нева; ни́мене нȣ поа́те а̂щепта̀ дела ми́не ѡ̂ Ӥсто́ріе деплини́тъ. Е̋ȣ ꙟтрȣ а̂чѣ скȣ́ртъ врѣ́ме, ꙟ ка́рѣ а̂м лȣкра́т ла а̂чѣ́стъ Ӥсто́ріе, нȣ а̂тѫ́та пот ѕи́че, къ ѡ̂ам и̂скȣси́т, кѫт къ ѡ̂ам гръмъди́т; къ ма́р. па́рте а̂ є̂́й стъ̀ дин монȣмѫ́нтȣрй, ши̂ скриптȣ́рй, ка́ре дин А̂рхи́вȣриле Влъдичїей Оу̂ни́цилѡр ши̂ а̂ Є̂пископїей Неȣни́цилѡр дин А̂рдѣ́л, ши̂ де пре а̂ирѣ а̂дȣна́те, ле а̂м а̂ мѫ́нъ сау ꙟ ѡ̂риџина́ле, сау а̂ȣтенти́кате; ши̂ а̂чѣ́ле ка́ре сѫнт ꙟ ли́мба лътинѣ́скъ пе́нтрȣ скȣрта́рѣ ка́рцїй, ши̂ крȣца́рѣ кїелтȣ́елелѡр ста́мпей, нȣ лѣм префъкȣ́т ши̂ пре ли́мба Рѡмѫнѣ́скъ, фъ́ръ ꙟ сингȣ́ръ ли́мба Лътинѣ́скъ, ꙟ ка́рѣ ле а̂фла́й, мам сокоти́т а̂ ле лъса̀. Де́чй є̂ȣ а̂чѝ нȣма́й кѫт а̂м а̂рȣнка́т съмѫ́нцъ, ши̂ а̂м фъкȣ́т че́ва гъти́ре, ка а̂лтȣл ха́рник, ка́реле сар а̂пȣка̀ май де кȣ бȣ́нъ врѣ́ме а̂ вѫрсте́й са́ле а̂ фа́че оу̂н лȣ́крȣ а̂ша̀ фрȣмо́с, прекȣ́м ı̂асте И̂сто́рїа Бесѣ́ричей Рѡмѫ́нилѡр, съ нȣ се ѡ̂стенѣ́скъ а̂ къȣта̀ ши̂ а̂чѣ́ле, ка́ре є̂ȣ лѣм ꙟсемна́т, сау лѣм дескри́с а̂и́чй. А̂девъра́т а̂че́ла фоло́с лам фъкȣ́т кȣ И̂сто́рїа а̂чѣ́ста, кѫт мȣ́лте монȣмѫ́нтȣрй дин чѣ́ле че а̂ȣ векȣи́т пѫ́нъ ꙟ ти́мпȣл а̂чѣ́ста, ши̂ скриптȣ́рй, ка́ре а̂ȣ а̂жȣ́нс ла мѫ́ниле мѣ́ле, съсе пȣ́нъ а̂фа́ръ де приме́ждїѧ пери́рей; ни́че съ нȣ ѕа́къ де а̂чѝ ꙟна́инте а̂скȣ́нсе ꙟтрȣ ꙟтȣнѣ́рек, чѝ тȣтȣрѡ́р съ фїе кȣноскȣ́те.

Ши̂ а̂чѣ́ѧ мъртȣрисе́ск ꙟтрȣ а̂девъ́р, къ то́ате монȣмѫ́нтȣриле лѣм скри́с кȣ дрепта́те, ши̂ чѣ́ле ꙟтѫмпла́те ꙟ вѣ́кȣл мїе́ȣ кȣ а̂девърꙟчȣ́не, ши̂ десвъли́т ле спȣ́н.

Ши̂

Шѝ мъка́р къ де ѡ҆́бще ѡ҆бичѣ́ю ꙗ҆́сте І҆сто́ричилѡр, а҆нꙋ скріе фа́птеле чѣ́ле скълчїа́те а҆ле че́лѡр пꙋтѣ́рничи҆ пънъ сѫнт ꙟ вїа́цъ а҆че́щѣ, пе́нтрꙋ ка съ нꙋ фіе сꙋрꙋпа́ци҆ ꙟтрꙋ неноро́чире де пꙋтѣ́рѣ лѡр; е҆́ꙋ то́тꙋши пе́нтрꙋ драго́стѣ а҆девъ́рꙋлꙋи҆, кꙋ ка́рѣ ꙟ҆ми ꙗ҆́сте ꙟвъпъа́тъ и҆́нима, маи҆ бꙋкꙋрѡ́с а҆м фо́ст съ сꙋ́фер приме́ждїѧ, де ва фѝ а҆шѝ во́ѧ че́лꙋи҆ ꙟна́лт, декѫт съ ла́с сау а҆се ꙟшела̀ чеи҆ вїито́ри҆ кꙋ стрълꙋчи́риле чѣ́ле нълꙋчи́те, сау а҆нꙋ щѝ ка́ꙋса (при́чина) скимбъ́рилѡр че́лѡр ꙟвѣ́кꙋл мїе́ꙋ ꙟтѫмпла́те: къ́чи҆ фїинд кꙋноскꙋ́тъ ка́ꙋса а҆че́лѡра, маи҆ ле́сне а҆по́и҆ ла врѣмѣ са се вѡр пꙋтѣ̀ а҆дꙋ́че ꙗ҆́ръши҆ ла ста́тꙋл лѡр че́л дин тѫю҆ чѣ́ле а҆кꙋм ръꙋ стрꙋмꙋта́те; шѝ га́та сѫ́нт, де воѝ фѝ пофти́т спре а҆чѣ́ѧ, де ѡ҆себи́т а҆ле а҆девери̂.

Ка́ртѣ то́атъ ѡ҆́ам ꙟпърци́т ꙟдо́аѡ Пъ́рци҆: ꙟ Па́ртѣ дин тѫю҆ се цѣ́се І҆сто́рїа кꙋчерїеи҆ сау а҆ креди́нцеи҆ Рѡмъ́нилѡр; ꙟтрꙋ а҆до́аѡ Па́рте се гръ́ѧще де́спре І҆ерархі́а лѡр. Шѝ ѡ҆ па́рте а҆по́и҆ шѝ а҆́лта ѡ҆́ам ꙟпърци́т ꙟ Ка́пете; шѝ пе́нтрꙋ маи҆ оу҆шо́аръ причѣ́пере Ка́петеле лѣм ръсфира́т ꙟ Параграфꙋ́ри҆, преку́м оу҆рмѣ́зъ.

ПА́РТѢ

ПА́РТѢ. А҃.

Пе́нтрꙋ Рели́цїѧ, саꙋ Кꙋчері́ѧ Рѡмѫ́нилѡр.

КАП. А҃.

Пе́нтрꙋ прїими́рѣ Креди́нцей Крещине́щй ꙟтрѫ Рѡмѫ́ний.

§. а҃.

Фо́арте де мꙋ́лт є҆ прїими́тѫ ꙟтрѫ Рѡмѫ́ний Креди́нца чѣ Крещинѣ́скѫ.

Ники́фор Гре́горас, оу҆́нꙋл дінтрѫ І҆сто́ричїй Византи́ний, ꙟ Ка́ртѣ ѕ҃. кап і҃. скрїе, кѫ ꙟ зи́леле лꙋй А҆ндрони́к че́лꙋй бѫтрѫ́н ꙟпѫратꙋлꙋй дела Цариград, оу҆нїй Массаге́те дин че́й че лѫкꙋе́ск дин колѡ̀ де Дꙋ́нѫре (а҆декѫ дꙋпѫ кꙋ́м стѣ́м но́й, дин ко́аче де Дꙋ́нѫре), ка́рїй де ѡ҆бще се кїа́мѫ А҆ла́ний, а҆ꙋ трими́с пре а҆скꙋ́нс солїе ла май сꙋ́с нꙋми́тꙋл ꙟпѫра́т: а҆че́щѣ пѫнѫ дин вре́миле чѣ́ле де демꙋ́лт фїи́нд Крещи́ний, дꙋпѫ а҆чѣ́ѧ фꙋ́рѫ де Ски́ѳй, а҆декѫ де Тѫта́рй сꙋпꙋ́шй, ꙟтрꙋ ка́ре ста́т фѫрѫ во́ѧ лѡр слꙋжѣ̀ кꙋ трꙋ́пꙋриле, ѩ҆рѫ ꙟтрꙋ и҆нимиле лѡр се топѣ̀ де до́р, ка сѫсе вѣ́дѫ скѫпа́цй де сꙋ́пт жꙋ́гꙋл Ски́ѳилѡр, шѝ ле є҆́рà оу҆рѫ́цй а҆че́шй варва́рй фѫрѫ де лѣ́џе. Де́чй

©BCU Cluj

май сȣ́с де ѕѣ́че мі́й ди́нтръ а̂че́й Массаге́те черȣ́ръ дела ꙟпъра́тȣл ло́к де а̂жȣ́нс де лъкȣ́ит: ка, де ва фѝ кȣ плъчѣ́рѣ ꙟпъра́тȣлȣй, кȣ то́атъ фами́ліѧ лѡр съ трѣ́къ дин колѡ̀ де Дȣ́нъре сȣпт стъпѫни́рѣ ꙟпъра́тȣлȣй. а)

Че́л кȣ немъсȣра́тъ ꙟвъцъ́тȣ́ръ Михаи́л Ле Квіе́н ꙟ ка́ртѣ, кърі́ѧ ꙟй е҆́сте нȣ́меле Ѡ҆ріенс Христіа́нȣс, ӑдекъ, Ръсъри́тȣл Крещин, То́м. а̃. фаца ҂атми. ꙟсѣ́мнъ, къ оўнде се ѕи́че ла Гре́горас, къ Византи́ній пре Мессаге́теле че́й дин колѡ̀ де Дȣ́нъре, ӑдекъ дин ко́аче де Дȣ́нъре дȣ́пъ кȣ́м сте́м ной, ꙟй кіа́мъ Ала́ни, прин нелȣа́рѣ а̂ми́нте а̂ Скріито́рилѡр ꙟ ло́к де Вла́хи сау вѫрѫт Ала́ни. Дре́пт а̂чѣ́ѧ ꙟ ло́к де Ала́ний се ка́де съсе четѣ́скъ Вла́хи, ӑдекъте, Рѡмѫ́ни. б)

Ни́че пе́нтрȣ ӑлта скріе Гре́горас: „ дин че́й че лъкȣе́ск дин колѡ̀ де Дȣ́нъре „ фъръ ка съ десклинѣ́скъ пре Рѡмѫ́ній Да́кіей че́ій вѣ́кий, ӑдекъ пре че́й дин ко́аче де Дȣ́нъре, де Рѡмѫ́ній че́й дин Да́кіа но́аѡ,

ка́рѣ

а) Κατὰ δὲ τὸ ἐπιὲν ἔνος ἐς τὴν Βασιλεύουσαν ἐπανήκοντι τῷ Βασιλεῖ, πέμπουσί τινες τῶν ὑπὲρ τὸν Ἴστρον Μασσαγετῶν λαθραίαν πρεσβείαν. Ἀλανοὺς ἡ κοινὴ τούτους καλεῖ διάλεκτος. οἳ δὴ καὶ Χριστιανοὶ τυγχάνοντες ἄνωθεν ἔπειτα τῇ βιαίᾳ χειρὶ τῶν Σκυθῶν ὑπαρχέντες, σώμασι μὲν ἐδούλευσαν ἄκοντες. τὴν δὲ γνώμην αὐτονομίας ἀεὶ κατεβίβρωσκεν ἔφεσις, καὶ τῶν ἀσεβῶν ἀλλοτρίωσις. πέμπουσιν οὖν χῶρον ἀρκοῦντα ζητοῦντες εἰς οἴκησιν ὑπὲρ τὰς δεκαχιλιάδας αὐτῶν, βουλομένων ἐλθεῖν πανοικὶ, εἴγε βουλομένῳ εἴη καὶ Βασιλεῖ. Sequente anno aliqui Massagetae ex iis qui ultra Istrum habitant (Alani vulgo dicuntur), clandestinam legationem ad Imperatorem, cum in urbem rediret, mittunt: qui cum jam *inde antiquitus Christiani essent*, postea a Scythis per vim subacti, corporibus inviti serviebant: animis vero desiderio libertatis tabescebant, et impios abominabantur. Petunt igitur locum sufficientem ad habitandum amplius decem millibus hominum: qui, si Imperatori placuisset, cum omni familia migraturi essent.

б) Nicephorus Gregoras testatur, Massagetas, qui trans Istrum habitabant, a Byzantinis vulgo Alanos appellari, τινὰς τῶν ὑπὲρ Ἴστρον Μασσαγετῶν Ἀλανοὺς κοινὴ καλεῖ διάλεκτος, *qui jam olim Christiani erant*, Scytharum vero tyrannide premebantur; sed in ejus textum mendam irrepsisse ac pro Ἀλανοὺς legendum esse Βλάχους vero simillimum mihi quidem videtur. *Michael Le Quien* Oriens Christianus Tom. 1. pagina 1348.

ка́рѣ є̃ дин ко́лѡ де Дȣ́нъре. Кȣ ка́ре лȣа́ре а̂ми́нте се ꙟтъ́рѣще чѣ́ѧ че а̂̃ȣ зи́с Ле Квіе́н, къ ꙟло́кȣл май сȣ́с а̂ръта́т а̂̃лȣй Гре́горас липсѣ́ще ꙟло́к де А̂ла́ни съсе чите́скъ Вла́хй, а̂̃декъ Ромѫ́нй. Ꙗ́ръ, къ́чй Гре́горас пре Ромѫ́ній чѣ́й дин ко́аче де Дȣ́нъре ꙟй а̂нȣмѣ́ще Массаге́те, ка́ȣса (при́чина) є́сте, къ Ромѫ́ній ци́н а̂чѣ̀ цѣ́ръ, ꙟ ка́рѣ май де мȣ́лт шедѣ̀ Ге́теле саȣ Да́кій, пре ка́рій де тот ꙗ̂ȣ сти́нс Траїа́н дин цинȣ́тȣриле а̂чѣ́ле, кȣ́м а̂м а̂деве́рит ꙟ Исто́ріа чѣ пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Ромѫ́нилѡр ꙟ Да́кіа.

Ди́нтръ а̂чѣ́щй Ромѫ́нй а̂чѣ́ѧ, ка́рій лѫ́нгъ Дȣ́нъре є̂ра̀ а̂̃пъса́цй де Тъта́рй, ꙟ зи́леле май сȣ́с нȣми́тȣлȣй ꙟпъра́т, дȣ́пъ кȣ́м а̂коло́шй ла фа́ца хатм̃: дин Ка́ртѣ д̃. а̂лȣй Пахиме́рес кап ѕ҃і. шѝ дин Ка́ртѣ є̃. кап г̃. а̂ре́тъ Ле Квіе́н, петрекȣ́ръ со́л кътръ ꙟпъра́тȣл пре Лȣ́ка Єписко́пȣл Вици́ней, ка съ́й пріимѣ́скъ ꙟтрȣ ꙟпъръціѧ, шѝ ꙟтръ ѡ̃ста́шій съ́й. Де ѡ̃аръ че да́ръ Гре́горас мъртȣрисѣ́ще, къ А̂ла́ній, ꙟ ло́кȣл кърѡра, пре кȣ́м май сȣ́с а̂м въди́т, тръ́бȣе съсе чете́скъ Ромѫ́ній, прѣве́кй Крещи́нй є̂ра̀; оурмѣ́зъ, къ фо́арте де мȣ́лт є̃ пріими́тъ ꙟтръ Ромѫ́нй креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ.

Ба шѝ а̂чѣ́ла прѣ а̂деве́рит се́мн є́сте, кȣ́м къ фо́арте де демȣ́лт шѝ май дела ꙟчепȣ́тȣл пропове́дȣирей Єванге́ліей лȣй Хс҃ прин А̂по́столй фъкȣ́тъ, є̃ пріими́тъ ꙟтръ Ромѫ́нй Креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ: къ ни́чй оу́н Скріито́рю нȣ се а̂флъ, ка́реле съ фѝ ꙟсемна́т ꙟчепȣ́тȣл ꙟто́арчерей Ромѫ́нилѡр кътръ Креди́нца лȣй Хс҃.

§. в҃.

ꙟсȣ́та а̂до́аѡ дела Хс҃ нȣ пȣци́нй Крещи́нй є̂ра̀ ꙟтръ Ромѫ́нй.

Кȣ́м къ лъкȣито́рій Да́кіей ꙟтрȣ а̂до́аѡ сȣ́тъ дела Хс҃ а̂ȣ фост Рѡма́нй, пре ла́рг а̂м а̂деве́рит ꙟ Исто́ріѧ чѣ пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Ромѫ-

нилѡр ꙟ Да́кіа; аколо́ший ам веди́т, къ Рѡмѫ́ній че́й де акȣ́м сѫнт стрънепо́ций ай аче́лѡраший дин Да́кіа Рѡма́ний. Чи ꙟ сȣ́та адо́ѡ дела Х҃с а фѝ фо́ст пріими́тъ ꙟ Да́кіа креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ, апріа́т мъртȣрисѣ́ще че́л динтрȣ аче́лаший вѣк Скріито́рїю, ка́реле адекъ пре ла ка́петȣл сȣ́тей адо́ѡ, шѝ ла ꙟчепȣ́тȣл сȣ́тей атре́ѧ дела Х҃с кȣстà, Тертȣліа́нȣс ꙟ Ка́ртѣ чѣ асȣ́пра жидовилѡр, кап з҃. Оу̑нде ашà скріе:
„ Ꙗ̑ръ лȣй Х҃с Д҃мнезе́ȣ сѫнт сȣпȣ́се, шѝ а Сарматѣлѡр, шѝ а Да́килѡр,
„ шѝ а Герма́нилѡр, шѝ а Скиѳилѡр: - - - ꙟ ка́ре ꙟ то́ате ло́кȣриле
„ нȣ́меле лȣй Х҃с, ка́реле аȣ вени́т ꙟпъръцѣ́ще „. а) Нȣ по́ате даръ фѝ ꙟдоѧ́лъ кȣ́м къ ꙟ сȣ́та адо́ѡ дела Х҃с оу̑ній динтръ Рѡмѫ́ни аȣ фост Крещи́ни. Ꙗ̑ръ кȣ́мкъ аче́щѣ нȣ аȣ фо́ст пȣци́ни; де аколѡ̀ се ведерѣ́ще, къ вѣ́стѣ ꙟто́арчерей а пȣци́ни ѡ̑амени кътръ креди́нца лȣй Х҃с нȣ ар фѝ пȣтȣ́т пътрȣ́нде дин Да́кіа пънъ ла А̑фрика, оу̑нде лъкȣѧ̀ Тертȣліа́н. Де оу̑нде оу̑рмѣ́зъ, къ ꙟ сȣ́та адо́ѡ дела Х҃с нȣ пȣци́ни Крещи́ни е̑ра̀ ꙟтръ Рѡмѫ́ни.

Ни́че нȣ мъ ꙟдоеск, къ стръмо́шій Рѡмѫ́нилѡр пре кȣ́м сѫнцеле ꙟ вине, ашà креди́нца лȣй Х҃с ꙟ сȣ́флет дела Ро́ма ѡ̑ аȣ адȣ́с кȣ сине ꙟ Да́кіа, шѝ ашà ꙟтръ четъцѣ́нїй Рѡма́ний, пре ка́рій спре стъпѫни́рѣ са́телѡр шѝ а Ѻ҆ра́шелѡр ꙇȣ фост тримис Траіа́н ꙟ Да́кіа, оу̑ній аȣ фо́ст Крещи́ний: динтръ ка́рій оу̑ній май бътрѫ́ний по́ате, къ шѝ пре Къпете́нїиле А̑по́столилѡр Пе́трȣ шѝ Па́вел дин фацъ ꙇȣ кȣноскȣ́т ла Ро́ма, ши проповедȣи́рѣ лѡр аȣ аȣзи́т; шѝ пе́нтрȣ ачѣ́ѧ ꙟчепȣ́тȣл пріими́рей, шѝ а лъци́рей креди́нцей Крещинещий ꙟтръ Рѡмѫ́ни дела коло́нїиле Рѡма́не чѣ́ле ꙟ зи́леле лȣй Траіа́н, анȣ́ме дела анȣл Д҃мнȣлȣй р҃е. адȣ́се ꙟ Да́кіа се ка́де асе траџе. Шѝ ачѣ́ста е҃ ка́ȣса, къ́чий ни́мене динтръ скріито́рїй чей ве́кий нȣ аȣ щіȣ́т съ скріе неми́ка де́спре ꙟчепȣ́тȣл пріими́рей

мирей

а) Chrysto vero Deo subdita, et Sarmatarum et *Dacorum*, et Germanorum, et Scytharum; - - - in quibus omnibus locis Christi nomen, qui jam venit, regnat, *Tertullianus* Lib. contra Iudaeos cap. 7.

ми́рей креди́нцей Крещинѣ́щй ꙟтръ Рѡмѫ́ни, пе́нтрꙋ къ нꙋ дела ѡ҆аре ка́реле стреи́н ши̇̀ венети́к фꙋ́ръ ꙟвъца́цй креди́нца лꙋ́й Хс҃, чи̇̀ а҆чѣ́ѧ а҆ ка́съ дела фра́цїй съ́й Рѡма́нй, ка́рїй дела Рѡ́ма, пре кꙋм май сꙋ́с а҆ептаю, кꙋ си́не ѡ҆аꙋ фо́ст а҆дꙋ́с, пре кѫтинѣ́л ѡ҆ сꙋ́псеръ. ши̇̀ ꙟтрꙋ а҆чѣ́лашй кип прин Да́кїа фꙋ̀ лъци́тъ ꙟтръ Рѡмѫ́ни.

Є҆нгел, пърѫ́ндꙋй ръꙋ, съ а҆йбъ Рѡмѫ́нїй ꙟчепꙋ́т а҆ша̀ вѣ́кїю, ка́реле дин мъртꙋрисирѣ лꙋ́й Тертꙋлїа́н ꙟл а҆ръта́ръм, ꙟ прїими́рѣ креди́нцей лꙋ́й Хс҃; ꙟ Коментацїѧ чѣ де́спре Е҆ѯпедицїиле лꙋ́й Траїа́н ла Дꙋнъре, фа́ца сѡ҃и, май во́ѫще а҆се ꙟдоѝ де́спре крезъмѫ́нтꙋл лꙋ́й Тертꙋлїа́н, декѫт а҆чѣ́стъ прѣстрълꙋчи́тъ мъри́ре съ ѡ҆ ла́се ла Рѡмѫ́ни. а) Ка́ꙋса, къ́чй лꙋ́й Є҆нгел ї҆аꙋ плъкꙋ́т а҆се ꙟдоѝ де́спре Крезъмѫ́нтꙋл лꙋ́й Тертꙋлїа́н ꙟ лꙋкрꙋл а҆чѣ́ста, , се вѣ́де а҆ фѝ а҆чѣ́ѧ, къ Тертꙋлїа́н мꙋ́лте ло́кꙋрй нꙋ́мъръ, ꙟтръ а҆чѣ́ле ши̇̀ Да́кїа, ꙟ ка́ре нꙋ́меле лꙋ́й Хс҃ ꙟпъръцѣ́ще; ши̇̀ фїи́нд къ нꙋ се по́ате крѣ́де, ла а҆тѫ́тѣ ло́кꙋрй кѫ́те нꙋмъръ Тертꙋлїа́н, пънъ ꙟ вѣ́кꙋл лꙋ́й Тертꙋлїа́н съсе фѝ ꙟти́нс креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ; оу҆рмѣ́ꙁъ, къ Тертꙋлїа́н нꙋ дꙋ́пъ а҆деве́рꙋл лꙋкрꙋрилѡр а҆ꙋ гръи́т, а҆декъ: оу҆рмѣ́ꙁъ, къ ворби́нд ѡ҆блꙋ, Тертꙋлїа́н а҆ꙋ минци́т. Кꙋви́нтеле лꙋ́й Тертꙋлїа́н дин май сꙋ́с ꙟсъмна́тꙋл ка́п а҆сꙋпра жи́довилѡр а҆чѣ́сте сѫнт: „ ꙟтрꙋ ка́реле а҆лтꙋл а҆ꙋ крезꙋ́т то́ате
„ нѣ́мꙋриле; фъ́ръ ꙟтрꙋ Христо́с, ка́реле а҆ꙋ вени́т? Къ кꙋ́й ши̇̀ а҆лте
„ нѣ́мꙋрй а҆ꙋ крезꙋ́т, фъ́ръ ꙟ Христо́с, Парѳѣ́ни, Мидѣ́ни, Е҆лами-
„ тѣ́ни, ши̇̀ ка́рїй лъкꙋѣ́ск ꙟ Мисопота́мїа, ꙟ А҆рме́нїа, ꙟ Фри́гїа,
„ ꙟ Каппадо́кїа, ши̇̀ ка́рїй шѣ́д ꙟ По́нт, ши̇̀ ꙟ А҆́сїа, ши̇̀ ꙟ Памфи-
„ лїа, чѣ́й че се зъбовѣ́ск ꙟ Е҆ги́пт ши̇̀ ꙟ цинꙋ́тꙋл А҆́фричей, ка́рѣ е҆
„ дин колѡ̀ де Чирѣ́не, лъкꙋито́рїй Рѡма́нй, ши̇̀ лъкꙋито́рїй а҆тꙋ́нчй

„ ꙟ

---

a) De Dacia jam initio seculi III-tii post Christum, religionis ab eo institutae principiis imbuta extat illustris locus Tertulliani adversus Iudaeos, in quo vereor tamen, ne multa magnifice magis, quam vere pronunciata sint. *Io. Christianus Engel* Commentatio de Expeditionibus Trajani ad Danubium pagina 278.

©BCU Cluj

,, а̂ Іерꙋсали́мꙋлꙋй жи́довй, шѝ чѣ́ле ла́лте нѣ́мꙋрй, кѫт а̂кꙋ́м фѣлюриле
,, Џе́тꙋлилѡр, шѝ а̂ле Ма́ꙋрилѡр мꙋ́лте ма́рџинй, шѝ а̂ле Іспа́нилѡр
,, тоа́те хота́рѫле, шѝ а̂ле Га́ллїилѡр десклини́те нѣ́мꙋрй, шѝ
,, а̂ле Брита́ннилѡр неапропїа́те Рѡма́нилѡр ло́кꙋрй, ꙗ̆рѫ лꙋй Хс҃ Дм҃незе́ꙋ
,, сꙋпꙋ́се, шѝ а̂ Са́рмателѡр, шѝ а̂ Да́килѡр, шѝ а̂ Герма́нилѡр,
,, шѝ а̂ Ски́ѳилѡр, шѝ а̂ле а̂скꙋ́нселѡр мꙋ́лтѡр нѣ́мꙋрй, шѝ цѫ́рй,
,, шѝ а̂мꙋ́лтѡр ӥ́соле (ѿстро́аве), но́аѡ некꙋноскꙋ́те, шѝ каре нꙋ ле
,, пꙋте́м нꙋмѫра̀; ꙟка́ре ꙟ тоа́те ло́кꙋриле нꙋ́меле лꙋй Хс҃, ка́реле а̂ꙋ
,, вени́т, ꙟпѫрѫцѣ́ще ,, а).

Крезѫмѫ́нтꙋл лꙋй Тертꙋлїа́н шѝ си́нгꙋрѫ прѣкꙋноскꙋ́та северита́те а̂нѫра́вꙋрилѡр лꙋй, ка́рѣ, сѫ фѝ минци́т є̆л ꙟ май сꙋ́с чети́теле кꙋви́нте нꙋ не сꙋ́фере сѫ а̂ве́м препꙋ́с, де а̂жꙋ́нс а̂сꙋ́пра дешѣ́ртей лꙋй Є̆нгел пѫрѣ́ре ꙟл скꙋтѣ́ще. ꙟ̆сѫ, сѫ веде́м, че грѫе́ск шѝ ӑлцй прѣве́кй Пѫри́нцй шѝ Скрїито́рй де́спре кꙋрѫ́нда нꙋ фѫрѫ минꙋ́не лѫци́ре а̂ креди́нцей Крещинѣ́щй. Сфн҃тꙋл Іꙋсти́н филосо́фꙋл шѝ Мꙋчени́к, Скрїито́рю дин сꙋ́та а̂доа́ѡ дела Хс҃, ꙟ Дїа́логꙋл кꙋ Трифѡ́н ,, Ни́чй
,, оу̂н фѣлю̆, ѕи́че, нꙋ ꙗ̆сте, ѡ̆рй де а̂ Гре́чилѡр, ѡ̆рй де а̂ варва́рилѡр,
,, саꙋ ѡ̆рй кꙋ че нꙋ́ме сѫсе нꙋмѣ́скѫ, ӑꙋ де А̂маѯа́бїй, ка́рїй лѫкꙋе́ск
,, ꙟка́рѫ, ӑꙋ де Но́маде, ка́рїй нꙋ ӑꙋ ка́се, ӑꙋ де Щени́те, ка́рїй пѫскѫ́нд
,, ви́те, лѫкꙋе́ск ꙟ ко́ртꙋрй, ни́чй оу̂н фѣлю, ѕисе́й, де а̂че́щй
,, нꙋ ꙗ̆сте, ꙟ ка́реле сѫ нꙋ се фа́кѫ прин нꙋ́меле лꙋй Іс҃ чѣлꙋй рѫстиг-

,, ни́т

---

a) In quem alium universae gentes crediderunt, nisi in Christum, qui jam venit? Cui enim et aliae gentes crediderunt, nisi in Christum, Parthi, Medi, Elamitae, et qui habitant Mesopotamiam, Armeniam, Phrygiam, Cappadociam, et incolentes Pontum, et Asiam, et Pamphyliam, immorantes Ægyptum, et regionem Africae, quae est trans Cyrenem, inhabitantes, Romani, et incolae tunc Ierusalem Iudaei, et ceterae gentes, ut jam Getulorum varietates, et Maurorum multi fines, et Hispanorum omnes termini, et Galliarum diversae nationes, et Britannorum inaccessa Romanis loca, Christo vero Deo subdita, et Sarmatarum, et *Dacorum*, et Germanorum, et Scytharum, et abditarum multarum gentium, et provinciarum, et insularum multarum nobis ignotarum, et quae enumerare non possumus; in quibus omnibus locis Christi nomen, qui jam venit, regnat. *Tertull.* contra Iud. cap. 7.

,, нит рꙋгъчꙋне, шѝ мꙋлцемитъ Татълꙋй шѝ Фъкъторюлꙋй а тоа-
,, те ,, а).

Еꙋсевїꙋс ꙟ Адеверирѣ Еѵангеличѣскъ Картѣ г҃. кап з҃. ачѣсте мър-
тꙋрисѣще деспре Апостолй: ,, Алцїй аꙋ венит ла ꙟпъръцїѧ Перши-
,, лѡр, алцїй ла нѣмꙋл Арменилѡр, а Парѳенилѡр, шѝ алцїй ла а Ски-
,, ѳилѡр, оунїй шѝ ла ꙟсъшй марџиниле пъмѫнтꙋлꙋй, шѝ ла
,, цинꙋтꙋл Індїанилѡр аꙋ ръсъбтꙋт, май ꙟколѡ̀ алцїй дин колѡ̀ де
,, Ѡкїан аꙋ трекꙋт ла йсолеле ачѣле, каре се кїамъ але Британїей, б)
Аꙋ доаръ сокотещй, къ Апостолїй фъръ богатъ роадъ аꙋ пропове-
дꙋит ꙟ локꙋриле ачѣсте Еѵангелїѧ лꙋй Хс҃? Сф. Іѡанн гꙋръ де аꙋр
ꙟ Ѡмилїа д҃. деспре лаꙋделе лꙋй Павел, ачѣсте не лъсъ скрисе: ,, Май
,, ꙟ врѣме де трейѕечй де анй шѝ пре Рѡманй, шѝ пре Першй, шѝ
,, пре Парѳенй, шѝ пре Мидѣнй, шѝ пре Індїанй, шѝ пре Скиѳй,
,, шѝ пре Саꙋромате, шѝ пре Агарѣнй, шѝ токма тот фѣлюл де
,, ѡаменй ꙟй багъ ꙟ жꙋгꙋл адевърꙋлꙋй ,, в). Шѝ Сф. Григорїе а Нис-
сей ꙟ Кꙋвѫнтꙋл чѣл деспре сфн҃тꙋл Стефан. Том б҃. аша ѕиче: ,, Ачѣ
,, маре а Бесѣричей оунѣлтъ Павел, кꙋ мънїе шѝ кꙋ аменинцърй дела
,, дїаволꙋл ꙟтрармат асꙋпра ꙟсꙋшй ꙟтрармъторюлꙋй ꙟтоарче армеле,
,, дин тоатъ лꙋмѣ алꙋнгѫндꙋл пре ел, кѫт ниче оун лок нꙋ аꙋ лъ-
,, сат, оунде съ нꙋ фѝ ажꙋнс крединца Крещинѣскъ: де ачїѧ Егип-
,, тѣнїй,

а) Nullum omnino genus est, sive Graecorum, sive barbarorum, sive quolibet nomine appellentur, vel Hamaxabiorum, qui in plaustris degunt, vel Nomadum, qui domibus carent, vel Scenitarum, qui pecora pascentes habitant in tentoriis, nullum, inquam, ejusmodi genus est, in quo non per nomen crucifixi Iesu preces et gratiarum actiones Patri et Creatori universorum fiant. *S. Iustinus Martyr* in Dialogo cum Tryphone.

б) Alios Persarum regnum, alios Armeniorum, Parthorum alios nationem, item alios Scytharum, quosdam etiam ad ipsos terrae venisse fines, Indorumque regionem penetrasse, alios porro trans Oceanum evasisse ad eas insulas, quae Britannicae vocantur. *Eusebius* Lib. 3. Demonstrationis Evangelicae cap. 7.

в) Vix triginta annorum spatio et Romanos et Persas, et Parthos, et Medos, et Indos, et Scythas, et Sauromatas, et Saracenos, et omne prorsus humanum genus sub jugum mittit veritatis. *S. Ioannes Chrysostomus* Homilia 4. de laudibus Pauli.

„ тѣнїй, Сирїанїй, Парѳенїй, Месопотамитенїй, Їталїанїй, Галлїй,
„ Іллирїй, шѝ Македонѣнїй кȣноск пре Хс҃ шѝ тоате претȣтинди-
„ нѣ нѣмȣриле алергъторюл кȣвѫнт ле адȣче ла кредінцъ „ а).

Май мȣлцй се пот ꙟтрѣба ачѣста адȣче бътрѫнй скрїиторй, пре кȣм Ѡригéн, Арнóбїе, Лактáнцїе, Їеронúм, шѝ алцїй, дин карїй лȣминáт се ведѣще, къ ꙟкъ ꙟ врѣмѣ Апóстолилѡр фоарте ѐра лъцитъ кредінца лȣй Хс҃. Кȣ кѫт май вѫртос пънъ ꙟ вѣкȣл лȣй Тертȣлїáн! Аȣ доаръ тоцй ачѣй Пъринцй, шѝ векй скрїиторй, карїй нȣ алтминтрѣ гръéск, де кȣм аȣ скрис Тертȣллїáн, вей ѕиче, къ аȣ минцит? Фȣцй!

Чѝ съ дъм, къ Тертȣллїан ꙟкѫт е҃ пентрȣ локȣриле ачѣле, каре нȣ ле анȣмѣще, аȣ дат чева лок риторичещилѡр фигȣрй; кȣ адевърат ꙟкѫт е҃ пентрȣ локȣриле ачѣле, а кърѡра кїар ле спȣне нȣмеле, де оун бърбáт кȣ йнимъ маре, пре кȣм аȣ фост Тертȣлїан, ниче де кȣм нȣ се поате авѣ препȣс. Пентрȣ къ бърбатȣл че е҃ де оун характир ка ачѣста ничй ѿдатъ нȣ саȣ ѡбичнȣит а ворбѝ оунеле ка ачѣсте фъръ де а авѣ кȣноще́нцъ де аӂȣнс а лȣкрȣрилѡр. Дечй, фїинд къ Тертȣлїан анȣме спȣне, къ ꙟтръ Дакй ꙟ вѣкȣл лȣй аȣ фост прїимитъ кредінца лȣй Хс҃; оурмѣѕъ, къ ачел лȣкрȣ бине кȣноскȣт ꙗȣ фост лȣй, шѝ пентрȣ ачѣѧ нȣ атѫт кȣ помпъ прекȣм кȣ адевър аȣ гръит лȣкрȣл ачѣста. Ка съ нȣ ѕик немика деспре ачѣѧ, къ алтминтрѣ лар фѝ пътȣт фаче де минчȣнъ противничїй жидовй, ниче нȣ ар фѝ ащептат ачѣѧшй, ка дȣпъ атѫтѣ вѣкȣрй ѐнгел съ ле апере кáȣса лѡр.

§. г҃.

---

a) Ita magnum illud Ecclesiae instrumentum Paulus, ira minisque a diabolo armatus adversus ipsum armatorem tela vertit, ex omni eum exterminans orbe terrarum, ut nullum relinqueret locum Christianae fidei inaccessum: hinc Ægyptii, Syri, Parthi, Mesopotamitae, Itali, Galli, Illyrii, et Macedones Christum agnoscunt et omnes undique gentes sermo percurrens ad fidem perducit. *S. Gregorius Nissenus* in Oratione de Sancto Stephano, Tom. 2.

©BCU Cluj

§. Г.

Ни́че ѡ̂ піѧ́декъ нȣ се пȣнѣ̀, ка съ нȣ се лъца́скъ ꙟтръ Рꙍмѫ́ний креди́нца чѣ̀ Крещинѣ́скъ.

Шѝ а̂чѣ́ѧ а̂м а̂ръта́т ꙟ̂ і̂сто́ріа чѣ̀ пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рꙍма́нилѡр ꙟ̂ Да́кіа, къ ꙟ̂да́тъ кѫт а̂ȣ мȣри́т Траїа́н ꙟ̂пъра́тȣл Рꙍма́нилѡр, нȣ ꙟ̂чета́ръ Варва́рій а̂ і̂спитѝ съ фа́къ ꙟкȣ́рсе ꙟ̂ Да́кіа, пънъ че пре оу̂рмъ ꙟ̂пъръцѫ́нд Галліе́нȣс то́кма фȣ̀ пієрдȣ́тъ, шѝ десвина́тъ дела трȣ́пȣл ꙟ̂пъръціе́й Рꙍма́нилѡр. ꙟ̂трȣ оу̂неле ка а̂чѣ́сте грѣ́ле шѝ примеждіо́асе ꙟ̂кȣнцȣръ́рй, ꙟ̂трȣ ка́ре прѣ̀ де ли́псъ є̂ра̀ стато́рника оу̂ни́ре а̂ і̂нимилѡр Рꙍма́нилѡр че́лѡр че лъкȣѧ̀ ꙟ̂ Да́кіа спре а̂ а̂пъра̀ цѣ́ра а̂сȣ́пра Варва́рилѡр, лȣ́крȣ плин де приме́ждіе тръбȣѧ̀ съсе вѣ́дъ Рꙍма́нилѡр ꙟ̂пъра́цй, мъка́р къ є̂й оу̂рцисѣ̀ креди́нца лȣй Хс̃, оу̂рмъто́рилѡр лȣй Хс̃ а̂ле фа́че нево́е пе́нтрȣ Креди́нцъ ꙟ̂ Да́кіа. Кȣ а̂девъра́т го́анъ де а̂че́ст фѣ́лю съ фѝ мишка́т ꙟ̂пъра́ції Рꙍма́ний ꙟ̂ Да́кіа, нимене динтръ чей ве́кй нȣ мъртȣрисѣ́ще. А̂чѣ́сте ꙟ̂прежȣр стъ́рй въде́ск, къ креди́нца Крещинѣ́скъ ꙟ̂тръ Рꙍмѫ́ний кȣ волничіе саȣ спо́рит, шѝ саȣ ꙟ̂ръдъчина́т.

Дȣ́пъ че Аȣрелїа́н, трекѫ́нд дин Да́кіа ꙟ̂ Ми́сіа ѡ̂астѣ̀ Рꙍма́нъ, къ́ріѧ шѝ ѡ̂ па́рте а̂ Рꙍма́нилѡр цъ́рѣний фȣ̀ ꙟ̂соци́тъ, де́спре ка́ре лȣ́крȣ май пре ларг а̂м кȣвѫнта́т ꙟ̂ і̂сто́ріа чѣ̀ пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рꙍмѫ́нилѡр ꙟ̂ Да́кіа, дȣ́пъ че Аȣрелїа́н, зисе́й, пъръсѝ Да́кіа; чей дин тѫ́ю а̂ȣ домни́т ꙟ̂ Да́кіа Го́тій. Дела а̂че́щѣ, ꙟ̂ кѫ́тъ врѣ́ме а̂ȣ шезȣ́т є̂й ꙟ̂ Да́кіа, некȣ́м съ фѝ пътими́т че́ва Крещи́ній Рꙍмѫ́ний ꙟ̂ трѣ́ба Креди́нцей, чѝ ꙟ̂къ шѝ динтръ є̂й мȣ́лцй, дȣ́пъ че фȣ́ръ бъ́тȣцй де Сфн̃тȣл ма́реле Константи́н ꙟ̂пъра́тȣл Рꙍма́нилѡр, шаȣ сȣпȣ́с грȣма́зїй лȣй Хс̃. Ка́ре ꙟ̂тѫмпла́ре Сократ ꙟ̂ Ка́ртѣ а̃. а̂ і̂сто́ріей, кап. і̃і. ꙟ̂трȣ а̂че́ста кип ѡ̂ дескріе: „Къ пре а̂че́щѣ нъдъждȣиндȣсе ла ръсбо́ю „ꙟ̂ стѣ́гȣл Крȣ́чей ка́реле є̃ а̂л Крещи́нилѡр про́прїȣ, а̂ша̀ де та́ре нȣ

Lit. B ©BCU Cluj

„ ꙟвинс, кѫт нꙋ нꙋ́май да́ждѣ че є̂ра̀ да́тинъ дела ꙟпъра́цїй чей
„ ве́кй а̂се да̀ Варва́рилѡр, ꙟ҃сꙋшй ѡ҆аꙋ ръдика́т дин мижлок, чѝ шѝ
„ є̂й ръпи́цй ꙟ мира́ре де кꙋмпли́та ꙟвинцере, а̂тꙋ́нчй ꙟтѫ́ю саꙋ дат
„ кꙋ то́тꙋл спре креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ, кꙋ а̂кърїѧ а̂жꙋто́рю Кон-
„ стантин є̂шисе невътъма́т “. а) ꙟчѣ́сте кꙋвинте а̂лꙋй Со́кратес, дꙋ́пъ кꙋм би́не ꙟвѣ́цъ Ле Квїе́н ꙟ Ѻ҆рїенс Христїа́нꙋс Том. а҃. фа́ца ҂асм҃. нꙋ ꙟ̂трꙋ а̂че́лꙋ ꙟцеле́с се ка́де а̂се лꙋа̀, ка кѫнд тоатъ гинта Го́тикъ а̂тꙋ́нчй а̂р фѝ ꙟбръцоша́т креди́нца Крещинѣ́скъ, де ѡ҆аръ че а̂че́лашй Со́крат ꙟ Ка́ртѣ д҃. кап. л҃г. дестꙋ́л де кїа́р а̂рѣ́тъ, кꙋм къ тѫрꙃїꙋ дꙋ́пъ Константи́н ма́ре па́рте а̂ нѣ́мꙋлꙋй а̂че́лꙋѧ тот а̂ꙋ слꙋжит ꙟкъ ла Дм҃неꙃе́й стре́йнй, пънъ ꙟ ꙃилеле а̂декъ а̂лꙋй Вале́нт ꙟпъра́т, кѫнд трекѫ́нд Дꙋнъ́рѣ фъ́ръ ꙟгъдꙋи́цй а̂се а̂шеꙃа̀ ꙟ Ми́сїа, шѝ ꙟ Да́кїа Рипе́нсе, шѝ ꙟ Ѳра́кїа. б) Шѝ Іꙋлїа́н Паравайтꙋл непо́т а̂лꙋй Константи́н че́лꙋй ма́ре ꙟнайнте де Со́крат ꙟ Ка́ртѣ чѣ де́спре Кеса́рй нѣꙋ лъса́т мъртꙋриси́т, къ Константи́н чел ма́ре ꙗ҆ръшй а̂ꙋ добѫнди́т дела Го́тй Да́кїа. Вѣ́ꙃй ї҆сто́рїа мѣ чѣ пе́нтрꙋ ꙟчепꙋ́тꙋл Ромѫнилѡр ꙟ Дакїа, кап. д҃. ѕ. а҃. Ꙗръ а̂чѣ̀ бирꙋинцъ ма́ре а̂сꙋ́пра Го́тилѡр ла а̂нꙋл Дм҃нꙋлꙋй т҃кг. а̂ фѝ фост фъкꙋ́тъ де Константи́н чел ма́ре а̂рѣ́тъ Пацїꙋс.

Стѫнд даръ а̂чѣ́ѧ, къ Да́кїа чѣ ѡ҆аре кѫнд пердꙋ́тъ ꙗ҆ръшй ѡ҆аꙋ къпъта́т Константи́н чел ма́ре, шѝ ѡ҆аꙋ ꙟвина́т ла ꙟпъръцїѧ Рѡма́-

---

а) Hos enim crucis vexillo, quod est Christianorum proprium, in praelio fretus, tam fortiter devicit, ut non solum tributum quod a priscis Imperatoribus dari solebat barbaris, ipse sustulerit, sed illi etiam prae incredibili victoria obstupefacti tunc primum Christianae religioni colendae, cujus praesidio Constantinus incolumis evaserat, se totos traderent. *Socrates* Hist. Lib. 1. cap. 18.

б) Caeterum Socrates ipse subinde lib. 4. c. 33. satis innuit, magnam hujus gentis partem profana adhuc numina dudum post Constantinum coluisse, ad tempora scilicet Valentis Imp. quando trajecto Istro flumine Moesiam Daciamque Ripensem et Thraciam obtinere permissi sunt, hac pacta conditione, ut Romanis legibus viverent, Christoque nomen darent. Quod quidem eorum Regulus Fritigernes libenter admisit, ut Romanorum auxilio se se adversus Athanaricum tueretur. *Michael Le Quien* Oriens Christianus, Tom. 1. pag. 1240.

ма́нилѡр; нȣ пȣте́м съ не ꙟдоим, къ Константи́н, прекȣм кȣ некȣрма́тъ невои́нцъ е̑ра̀ пре́сте то́атъ ꙟпъръціѧ Рѡма́нилѡр съсе ꙟтърѣ́скъ, шѝ съ спорѣ́скъ трѣ́ба креди́нцей Крещине́щй, а̑ша̀ шѝ кътръ Рѡмѫ́нй нȣ кȣ пȣци́нъ гри́же а̑ȣ фост, кѫт ма́ре а̑да́ѡџере чѣ́тей Рѡмѫ́нилѡр че́лѡр крещи́нй ꙟ ѕи́леле лȣ́й саȣ фъкȣ́т.

Чѝ шѝ дȣ́пъ вре́миле лȣй Константи́н че́лȣй ма́ре саȣ ꙟтѫмпла́т де а̑ȣ цинȣ́т мъка́р къ нȣ то́атъ ꙟкъшй ѡ̑ па́рте де а̑ Да́кіей чѣ́їй ве́кй ꙟпъра́тȣл Рѡма́нилѡр. А̑ча́стъ норочи́ре саȣ ꙟтѫмпла́т лȣй І̑ȣстиніа́н, прекȣ́м дин Неара́ѡа а҃і. а̑лȣй І̑ȣстиніа́н, шѝ дин Ка́ртѣ д҃. а̑лȣй Проко́піе, де́спре Зидȣи́риле лȣй Ї̑ȣстиніа́н, кап. ѕ҃. а̑м а̑деве́рит ꙟ и̑сто́ріа чѣ пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Да́кіа, кап. д҃. §. г҃. Па́ртѣ Да́кіей ве́кй, ка́рѣ ѡ̆аȣ домни́т І̑ȣстиніа́н ꙟпъра́т, ӑȣ фост цинȣ́тȣл а̑че́л де лѫ́нгъ Дȣ́нъре, ка́реле е̑̄ дин проти́въ кȣ Да́кіа Рипе́нсе, ꙟтрȣ ка́рѣ а̑ȣ фост чета́тѣ Но́ве. Кȣви́нтеле чѣ́ле дин Неара́ѡа а҃і. шѝ а̑ле лȣй Проко́піе ве́ѕиле ꙟ ли́мба Лъти́нѣскъ ла май сȣс ѕи́сȣл кап. д҃. §. г҃. а̑ и̑сто́ріей пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Да́кіа.

А̑че́ст ꙟпъра́т, прекȣ́м е̑ра̀ фо́арте сѫргȣито́рю спре креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ, ни́мене кȣ а̑целепціе нȣ́шй по́ате бъга̀ ꙟ кап, съ нȣ се фѝ невои́т а̑ ꙟтърѝ Крещинъта́тѣ ꙟтръ Рѡмѫ́нїй чѣ́їй дин Да́кіа вѣ́кіе.

Ни́че чѣ́ѧ ла́лци варва́рй, ка́рїй а̑ȣ оу̑рма́т Го́тилѡр ꙟтрȣ Домніѧ Да́кіей ве́кй, бȣ́нъ ѡ̆аръ Хȣ́нїй, Ге́пиде, Ӑва́рїй нȣ а̑ȣ ꙟпедека́т слȣ́жба лȣй Хс҃. Къ а̑че́стора нȣ ле е̑ра̀ гри́же съ пȣ́нъ пїѧ́декъ креди́нцей Крещине́щй, чѝ съ ръпѣ́скъ а̑ве́риле норо́аделѡр. Шѝ ꙟтрȣ а̑девъ́р ни́мене дин чей ве́кй Скрїито́рй нȣ не лъсъ̀ скрис, дела а̑че́щй варва́рй врѡ го́анъ ма́ре кѫ́ндва съ фѝ фост скȣла́тъ ꙟ Да́кіа а̑сȣ́пра креди́нцей Крещине́щй. ꙟкіѧ́т да́ръ е̑̄, къ ни́чй ѡ̑ пїѧ́декъ нȣ фȣ̀ пȣ́съ, ка съ нȣ се лъца́скъ ꙟтръ Рѡмѫ́нй креди́нца крещинѣ́скъ, кѫт кред къ ꙟ ѕи́леле лȣй І̑ȣстиніа́н ꙟпъра́т че́лȣй май сȣс лъȣда́т де ѡ̆бще Рѡмѫ́ній ꙟ цѣ́ра Ромѫнѣ́скъ, ꙟ Молдо́ва, ꙟ А́рдѣл, шѝ ꙟ Бъна́т а̂ȣ фост крещи́ни.

§. д҃.

А̂че́лаший ꙟчепȣ́т а̂ креди́нцей Крещине́щий лаȣ а̂вȣ́т Ромѫ́ній че́й дин коло̀ де Дȣ́нъре, ка́реле фȣ̀ шѝ а̂ Ромѫ́нилѡр че́лѡр дин ко́аче де Дȣ́нъре.

Май сȣс (§. в҃.) а̂м спȣс, къ стръмо́шій Ромѫ́нилѡр дела Ро́ма а̂ȣ а̂дȣ́с кȣ си́не креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ. Шѝ а̂чѣ́ꙗ а̂м въди́т а̂коло̀, къ ꙟ сȣ́та а̂до́аѡ дела Хс҃ нȣ пȣци́ни Крещи́ний а̂ȣ фост ꙟтръ Ромѫ́ни. Ӏа́ръ фіи́нд къ дȣ́пъ чѣ́ле че а̂м кȣвѫнтат ꙟ §фȣл г҃. е̂ а̂деве́рит, къ ни́чий ѡ̂ піꙗ́декъ нȣ саȣ пȣс ка съ нȣ се лъца́скъ ꙟтръ Ромѫ́ни креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ; нȣ по́ате фѝ ꙟдоꙗ́лъ, къ ꙟ сȣ́та а̂трѣ́ꙗ, кѫнд стръмо́шій Ромѫ́нилѡр че́лѡр де прѣ́сте Дȣ́нъре дин Да́кіа а̂ȣ трекȣ́т ꙟ Ми́сіа, нȣ ꙟ де мижлок фло́аре а̂ȣ фост а̂и́чий ꙟ Да́кіа креди́нца Крещинѣ́скъ. Де оу̂нде нȣ мъ ꙟдое́ск, къ ꙟтръ Ромѫ́ній чей че а̂ȣ трекȣ́т де а̂и́чий дин Да́кіа прѣ́сте Дȣ́нъре ꙟ Ми́сіа, мȣ́лций а̂ȣ фост Крещи́ний; дрепт а̂чѣ́ꙗ креди́нца Крещинѣ́скъ, ка́рѣ фȣсѣ́се дела Ро́ма а̂дȣ́съ ꙟ Да́кіа, кȣ си́не дин Да́кіа ѡ̂аȣ дȣс Ромѫ́ній ꙟ Ми́сіа.

Ӏа́ръ фіи́нд къ Ромѫ́ній чей прѣ́сте Дȣ́нъре май ꙟдъмѫна́тъ ꙟпъртъши́ре а̂вѣ̀ кȣ Рома́ній, де кѫт Ромѫ́ній чей дин ко́аче де Дȣ́нъре, шѝ е̂ра̀ сȣпȣ́ший Крещи́нилѡр ꙟпъра́ций а̂й Рома́нилѡр; май кȣрѫ́нд а̂ȣ оу̂рма́т де ѡ̂бще а̂ лѡр кътръ креди́нца лȣй Хс҃ ꙟто́арчере, ꙟтра тѫ́та кѫт ꙟ сȣ́та а̂чи́нчѣ дела Хс҃ мȣ́лте е̂пископі́й Ромѫне́щий а̂вѣ̀ е̂й ꙟ Ми́сіа де жос: ка́рѣ дин е̂пистолі́а Събо́рȣлȣй Ми́сіей а̂доа́ѡ саȣ а̂чей де жос дин а̂нȣл ѵ҃ни. де́спре оу̂чидерѣ лȣй Протѣ́ріе А̂рхіере́ȣлȣй Алеѯандрі́ей кътръ ꙟпъра́тȣл Лео́н скри́съ, шѝ дин і̂скълитȣриле ачеіꙟаші єпистолієй се ведерѣще. Деспре каре лꙋкрꙋ май жос, оунде деспре Іерархїй бесѣричей Рѡмѫнилѡр вѡм кꙋвѫнта̀, ва фѝ лок май пре ларг а̂ гръ̀й.

Ба шѝ а̂чѣ се щїе, къ ꙟ̂ Съборꙋл ꙟ̂тѫю дела Никеа чел а̂ тоатъ лꙋмѣ оун є̂пископ де а̂ Дакїей чеїй дин колѡ̀ де Дꙋнъре сау де а̂ Рѡмѫнилѡр челѡр де престе Дꙋнъре а̂ꙋ фост фацъ. Пентрꙋ къ ꙟ̂тръ Пъринцїй Съборꙋлꙋй а̂честꙋѧ се читѣще, de provincia Daciae *Pistus* Marcianopolitanus, адекъ дин Провинчїа сау цѣра Дакїей Пистꙋс є̂пископꙋл Марчїанополꙋлꙋй.

Ꙗръ ѡаре а̂жꙋтатау чева Сфнтꙋл Никита фостꙋл майнаинте преѡт ла Аквилеа, дꙋпъ а̂чѣ є̂пископ ла Ромацїана ꙟ̂ Дакїа спре а̂се ꙟ̂тоарче Рѡманїй чей престе Дꙋнъре ла крединца лꙋй Х҃с, нꙋ фъръ къдинцъ не пꙋтем ꙟ̂дои̂. Ниче нꙋ се поате въдѝ а̂чѣ кꙋ мъртꙋрисирѣ сфн҃тꙋлꙋй Паꙋлин є̂пископꙋлꙋй дела Нола, кареле кꙋ кармън Сафикꙋ а̂ꙋ кѫнтат лаꙋделе сфн҃тꙋлꙋй Никита. Пентрꙋ къ ꙟ̂ кармънꙋ а̂чела зиче Паꙋлинꙋс, къ Скиѳїй ла проповедꙋирѣ лꙋй Никита се ꙟ̂блѫнзеск, шѝ депꙋн пїептꙋриле челе сълбатиче, адекъ се моае шѝ се гътеск спре прїимирѣ крединцей лꙋй Х҃с; шѝ варварїй се ꙟ̂вѣцъ а̂ ръсꙋна̀ ꙟ̂ гꙋриле лѡр нꙋмеле лꙋй Х҃с кꙋ инимъ Роман; ꙗръ Дакїй, адекъ Рѡмѫнїй шѝ чей дин Дакїа Медитеранеа, шѝ чей дин Дакїа Рипенсе а̂лѣргъ, адекъ ка фїий ла пъринте, съ аꙋдъ ꙟ̂въцътꙋра лꙋй, прекꙋм шѝ астъзи Крещинїй бꙋкꙋроши а̂ꙋд ꙟ̂въцътꙋриле челе пентрꙋ мѫнтꙋирѣ сꙋфлетꙋлꙋй. а) Десклинире, зисей, єсте а̂чѝ ꙟ̂тръ статꙋл Рѡ-

---

а) Te Patrem dicit tota plaga Boreae
Ad tuos fatus Scytha mitigatur,
Et sui discors fera te magistro
Pectora ponit.
Et Getae currunt, et uterque Dacus,
Qui colit terrae medio, vel ille
Divitis multo bove pelleatus
Accola ripae.

Orbis

Рѡмѫ́нилѡр, шѝ ꙟтръ ста́тȣл варва́рилѡр, ка́рїй кȣ проповедȣи́рѣ лȣй Ники́та саȣ се гътѣ̀ а̑ прїимѝ съмѫ́нца кȣвѫнтȣлȣй лȣй Дм҃незе́ȣ саȣ чей де кȣрѫ́нд ꙟто́рший се ꙟвъцà а̑ въ́рсà рȣгъчȣ́не кътръ Хс҃; ꙗ̑ръ Рѡмѫ́нїй, Крещи́ний фїи́нд, а̑ȣзѣ̀ чѣле че сѫнт спре а̑ фаче ро́дȣри де вїа́цъ. Шѝ то́кма а̑чѣ́ѧ че се зи́че, къ варва́рїй се ꙟвѣ́цъ а̑ ръсȣнà пре Хс҃ кȣ ӥнимъ Рѡма́нъ, а̑декъ ка шѝ Рѡма́нїй, а̑деверѣ́зъ, къ Да́кїй, ка́рїй є̑рà ꙟтрȣ а̑девъ́р Рѡма́ний, нȣ а̑ȣ фост ни́чий дин чѣ́та а̑чѣ́лѡр че се гътѣ̏ спре прїимирѣ креди́нцей, ни́чий динтръ а̑чѣ́ѧ че се ꙟвъцà рȣгъчȣ́ниле. Дрепт а̑чѣ́ѧ дин кȣви́нтеле лȣй Паȣли́нȣс нȣ се а̑деверѣ́зъ вре оу̑нїй динтръ Рѡмѫ́нїй чей пре́сте Дȣ́нъре съ фѝ фост ꙟто́рший де сфн҃тȣл Ники́та ла креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ. Май де а̑ крѣ́де є҃, къ Рѡмѫ́нїй чей пре́сте Дȣ́нъре, фїи́нд къ нȣ прѣмȣ́лтъ врѣ́ме дȣ́пъ сфн҃тȣл Ники́та ла дѫ́нший мȣ́лте є̑пископі́й є̑рà, кȣм май сȣс а̑м ꙟсъмна́т, то́ций ꙟна́инте де а̑постолі́ѧ сфн҃тȣлȣй Ники́та а̑ȣ фост Крещи́ний.

§. є҃.

Де́спре ꙟто́арчерѣ лȣй Џи́ла, При́нципȣлȣй Ꙗ̑рдѣ́лȣлȣй, ла креди́нца лȣй Хс҃.

Дȣ́пъ мо́артѣ лȣй Џе́лȣ До́мнȣлȣй Рѡмѫ́нилѡр дин Ꙗрдѣ́л, Рѡмѫ́нїй де а̑коло̀ ꙟ̆ший а̑лѣ́серъ Домн пре Тȣ́хȣтȣм оўнгȣр де нѣм, шѝ пъгѫ́н, кȣм май пе ла́ргȣ а̑м кȣвѫнта́т ꙟ а̑исто́рїа чѣ пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Да́кїа. Дȣ́пъ Тȣ́хȣтȣм фȣ̀ Хо́рка фечо́рȣл лȣй; дȣ́пъ Хо́рка ꙟпъръцѝ ꙟ Ꙗрдѣ́л Џи́ла, саȣ Гю́ла, саȣ Џю́ла, фі́юл лȣ́й Хо́рка, шѝ непо́т лȣй Тȣ́хȣтȣм, пре ка́реле оу̑нїй ꙟл нȣмѣ́ск Гю́ла чел бътрѫ́н. Се крѣ́де, къ шѝ Тȣ́хȣтȣм шѝ Хо́рка а̑ȣ мȣри́т

ꙟтрȣ

Orbis in muta regione per te
Barbari discunt resonare Christum
Corde Romano, placidamque casti
Vivere pacem.

ꙟтрȣ пъгѫнате, кȣ карѣ аȣ фост венит ла Ꙗрдѣл. Ꙗръ Џюла дȣпъ моартѣ тътѫне съȣ ꙟбръцоше кредінца лȣй Хс҃, ши се ботезъ. Карѣ ꙟтѫмпларе аша ѿ скріе Геѡргіе Чедренȣ, оунȣл динтръ историчїй Византȣлȣй, ꙟ Компендїȣл историїлѡр: „Тȣрчїй, ѕиче, адекъ Оунгȣрїй, нaȣ ꙟчетат а нъвъли асȣпра цинȣтȣрилѡр Рѡмане, пънъ кѫнд Бȣлосȣдес Принципȣл лѡр фъцъриндȣсе а прїими кредінца Крещинѣскъ, наȣ венит ла Цариград, ши ботезѫндȣсе аколѡ Константин ꙟй фȣ Нашȣ, дела кареле фїинд фъкȣт Патричїȣс, ши кȣ мари дарȣри дърȣит, ши ꙟбогъцит се ꙟтȣрнъ акасъ. Нȣ мȣлт дȣпъ ачѣѧ Џила ши єл Принцип Тȣрческ, аколѡший пентрȣ ачѣѧший трѣбъ се дȣче: ши ботезѫндȣсе, ши ꙟтрȣ ачелаший кип прекȣм чел дин тѫю чинстит фїинд, пре Кълȣгърȣл Їеродѣю, че єра вестит де єѵлавїе, пре кареле Патрїархȣл Ѳеофилакт лaȣ рѫндȣит Оунгарїей Єпископ, ꙟл дȣсе кȣ сине. Ши ачела венинд ꙟ Оунгарїа, пре мȣлций дела ꙟшелъчȣнѣ чѣ варварическъ ꙗȣ ꙟторс ла кредінца чѣ Крещинѣскъ. Дрепт Џила аȣ ръмас ꙟ кредінцъ: ши ничй ꙟсȣш нȣ аȣ фъкȣт нъвълири асȣпра Рѡманилѡр, ши пре робїй Крещини кȣмпърѫндȣй ꙗȣ грижит, ши ꙗȣ слобоѕит. Ꙗръ Бȣлосȣдес рȣмпѫнд легътȣра че фъкȣсе кȣ Дмнезеȣ, де мȣлте ѡрй кȣ тоцй ай съй аȣ порнит ръсбою асȣпра Рѡманилѡр“. а) Ѧсѣменѣ ши Їѡанн

Зѡ-

а) Caeterum Turci (*Hungari*) non ante finem fecerunt in Romanas ditiones grassandi, quam Bulosudes eorum princeps fidem se amplecti Christianam simulans, Constantinopolim venit, baptizatusque ibi a Constantino est exceptus, ab eoque patricii dignitate, et magnis donis ornatus, ditatusque domum rediit. Non multo post Gylas ipse quoque Turcicus (*Hungarus*) princeps, eodem se ejusdem rei causa confert: baptizatusque, et eodem quo prior modo tractatus, monachum secum abduxit Hierotheum, pietatis fama celebrem, quem Turciae (*Hungariae*) episcopum Theophylactus patriarcha designavit. Isque ut in Turciam (*Hungariam*) venit, multos a barbarica fraude ad Christianam religionem traduxit. Gylas quidem in fide permansit: et neque ipse in Romanos impressiones fecit, et captivos Christianos emens curavit, libertatem eis reddidit. Bulosudes autem pactis quae cum Deo inierat rescissis, saepe cum omnibus suis in Romanos expeditionem suscepit. *Georgius Cedrenus*, Compendium Historiarum.

Зѡ́нара ꙟ Анна́ле Том. в҃. зи́че: „ Тȣ́рчїй (Оўнгȣрї́й) ѡ̂бичнȣ́иций
„ фїи́нд де а̂лте ѡ̆рй а̂ фа́че ꙟкȣ́рсе ꙟтрȣ цъ́риле Рѡма́не, пънъ ла
„ ѡ̂ врѣ́ме фъ́ръ ꙟ̂ ли́ниціе. Пе́нтрȣ къ Дȣ́ка лѡр Бологȣ́дес, шѝ прин-
„ ципȣл а̂ оўне́й пъ́рций Џи́лас, се а̂дȣна́ръ ла ꙟпъра́тȣ, шѝ а̂мѫндо́й
„ са́ȣ ботеза́т, шѝ саȣ ꙟвъца́т та́йнеле креди́нцей но́астре, шѝ фъ́ръ
„ фъкȣ́ций Патри́чїй, шѝ ꙟкърка́ций де ба́ний се ꙟто́арсеръ ла скаѡ́неле
„ са́ле, дȣкѫ́нд оу̂н А̂рхїере́ȣ, прин ка́рѣле мȣ́лций а̂ȣ а̂ӂȣ́нс ла кȣно-
„ щи́нца лȣй Дм҃незе́ȣ. Шѝ дрепт Џи́лас а̂ȣ ръма́с ꙟ̂ креди́нцъ, шѝ
„ а̂ȣ цинȣ́т пачѣ. Чѣ́ла ла́лт рȣмпѫ́нд легъ́тȣра, че ѡ̂ фъкȣ́се кȣ Дм҃-
„ незе́ȣ, а̂ȣ скȣла́т ръсбо́ю а̂сȣ́пра Рѡма́нилѡр". а)

Ка́рол Е̂дер ꙟ Но́теле Исто́рико кри́тике чѣ́ле а̂сȣ́пра Сȣ́пликей Рѡмѫ́нилѡр дин А̂рдѣ́л, ла нȣ́мърȣл в҃і. кȣ а̂чѣ́ѧ се нево́ѧще а̂ ꙟ̂фрѫ́нџе крезъмѫ́нтȣл лȣй Чедре́нȣс шѝ а̂лȣй Зѡ́нарас ꙟтрȣ чѣ́ле че скрі́ȣ е̂й де́спре ꙟто́арчерѣ лȣй Џю́ла ла креди́нца лȣй Хс҃, къ ꙟ̂ Да́кїа ꙟкъ дин Сȣ́та а̂ па́тра дела Хс҃ е̂рà прин май мȣ́лций е̂пи́скопй де а̂ бесѣ́ричей Ръсъри́тȣлȣй спори́тъ креди́нца Крещинѣ́скъ. Ни́чй ѡ̂ ка́ȣсъ даръ наȣ пȣтȣ́т фѝ, пе́нтрȣ че Џю́ла ꙟ Сȣ́та а̂ зѣ́че съ мѣ́ргъ ла Ца́риград а̂се ꙟвъцà чѣ́ле че сѫнт а̂ле Крещинътъ́цей, шѝ а̂се ботезà, пȣтѫ́ндȣсе а̂декъ а̂чѣ́ле а̂се ꙟ̂плинѝ а̂чѝ ꙟ Да́кїа: ни́че пре Кълȣ́гърȣл Грек че е̂рà нещїȣто́рю де ли́мба А̂рделѣ́нилѡр нȣ а̂ȣ фост пе́нтрȣ че съл кїа́ме ꙟ А̂рдѣ́л. б) А̂чѣ́сте довѣ́де май та́рй де кѫт а̂дїама́нтȣл се пар лȣй

Е̂дер

а) Turci (*Hungari*) alias Romanas provincias incursare soliti, ad tempus quieti fuerunt. Nam dux eorum Bologudes, et partis cujusdam princeps Gylas, Imperatorem convenerunt, amboque sacro sancto regenerationis lavacro initiati, et arcanis nostrae religionis imbuti, ac Patricia dignitate ornati, onustique pecuniis in suas sedes redierunt, adducto Pontifice per quem multi ad Dei cognitionem pervenerunt. Ac Gylas quidem in fide permansit, pacemque servavit. Alter foedere, quod cum Deo icerat, rupto, arma Romanis intulit. *Joannes Zonaras* Annalium Tom. 2.

б) Juvat quaerere, quamobrem Gyulam illum Tuhutumi nepotem Christianorum sacris imbuendum Saeculo X. Constantinopolim proficisci, itemque Monachum Graecum Transsilvanorum lingvae ignarum acciri ab eo in provinciam oportuerit, si vera sunt, quae supra dicta sunt, quarto jam Seculo Religio-

nis

Е̑дер а̂ фѝ, спре а̂ въдѝ, кꙋм къ чѣле че грѣеск Чедрѣнꙋс шѝ Ѕѡнара деспре ботеѕарѣ лꙋй Џюла Принципꙋлꙋй А̂рдѣлꙋлꙋй, нꙋ сѫнт вреднич а̂се крѣде.

Чѝ се кѫдѣ̀ лꙋй Е̑дер съ ꙟ̑ а̂мѝнте, къ май мꙋ́лци Принципи шѝ Крáй дин дескли́ни́те нѣмꙋри, шѝ цъ́ри, се читѣск ꙟ̑ и̂сторі́а Византꙋлꙋй, а̂ фѝ кꙋрс ла Цариград спре приимирѣ ботѣѕꙋлꙋй, нꙋ пѣнтрꙋ къ доа́ръ ꙟ̑ цъ́риле лѡр нꙋ сар фѝ а̂флат прѣѡцй Крешинѣщй, кáріи съй ꙟ̑вѣце крединца лꙋй Хс̃, шѝ съй ботѣѕе, чѝ шѝ лѡр май кꙋ норочи́ре ле е̂ра̀ а̂се ботеѕа̀ ꙟ̑ Цариград, пѣнтрꙋ къ се фъчѣ̀ Патрѝчій, шѝ се ꙟ̑тꙋрна̀ ꙟ̑кърка́цй де ба́нй шѝ де а̂лтъ а̂вѣре, шѝ ꙟ̑пъра́ціи Ца́риградꙋлꙋй ꙟ̑къ нꙋ пꙋци́н фолóс кꙋлеџѣ̀ де а̂чѝ; пѣнтрꙋ къ фъкѫ́ндꙋшіи пре а̂чѣ́ѧ шіе фи́ний, шѝ ꙟ̑въцѫндꙋй чѣле че сѫнт а̂ле ѡ̂мени́рей, нъдъждꙋѧ̀, къ се вѡр контенѝ де а̂ нъвълѝ а̂сꙋ́пра ꙟ̑пъръціей лѡр, шѝ де а̂ пръда̀ цъ́риле де а̂чѝ ꙟ̑на́инте. Ка́ре нъдѣжде, дꙋ́пъ кꙋм четѝръм дин Чедрѣнꙋ, тóкма нꙋ ла́ꙋ ꙟ̑шела́т кꙋ Џюла пре ꙟ̑пъра́тꙋл Константи́н Порфирогѣнитꙋ. Де оу̑нде, мъка́р къ ꙟ̑ А̂рдѣл дестꙋй Крешѝнй, ба Рѡмѫ́ній тóцй е̂ра̀ Крешѝнй; нꙋ ꙟ̑дешѣрт а̂ꙋ трас Џюла съ мѣргъ ла Цариград а̂се ботеѕа̀.

Ӏ̂аръ, де а̂чѣ́ѧ мъ мир, къ Е̑дер а̂ша̀ кꙋ ꙟ̑дръѕни́ре, фъръ де а̂се и̂вѝ де оу̑ндева вре̑ꙋн сѣмн кѫт е̂ май мик, ꙟ̑ гꙋ́ра ма́ре стри́гъ, къ І̂ерод̂ѣю е̂пискóпꙋл, пре ка́реле лаꙋ а̂дꙋ́с кꙋ си́не Џю́ла дела Цари́град ꙟ̑ А̂рдѣл, нꙋ а̂ꙋ щіꙋт ли́мба А̂рделѣнилѡр. Пѣнтрꙋ къ, ꙟ̑тѫ́ю, а̂чѣ́ѧ къ І̂еродѣю а̂ꙋ фост Грѣ́к, нꙋ́май дин ка́пꙋл сѣꙋ ѡ̂аꙋ стѫрни́т Е̑дер; ни́чй Чедрѣнꙋс, ни́чй Ѕѡнарас а̂чѣ́ѧ нꙋ ѿ ѕик. Шѝ фіи́нд къ

мꙋ́лта

---

nis Christianae doctrinam per diversos Episcopos Orientalis Ecclesiae in Daciam fuisse illatam? Sane nisi nova hypothesi precaria, neque ullo veterum testimonio firmanda Sementem illam virorum apostolicorum Seculi IV. non ita fuisse efficacem statuamus, ut fructus ejus ad decimum usque Seculum pertinerent, hoc nos laqueo neutiquam expediemus. *I. Carolus Eder*, in Notis Historico-Criticis ad supplicem Libellum Valachorum, Num. 12.

©BCU Cluj

мꙋ́лта Рѡмѫни́мє, чѣ дин коло̀ дє Дꙋ́нъре прин Ми́сїа, прин Ѳра́кїа, шѝ прин Ѳєсса́лїа, оу҆́ндє є҆̄ Мега́ли Влахі́а, (цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скъ чѣ ма́рє) ръвърса́тъ, ꙟ врѣмѣ а҆чѣ́ѧ тоатъ є҆ра̀ Крєщи́нъ, шѝ сꙋпꙋ́съ Патрїа́рхꙋлꙋ́й дєла Цариград, сокотє́щи́й доа́ръ, къ ꙟ вѣ́кꙋл лꙋ́й Цюла Принципꙋлꙋ́й Ꙗрдѣ́лꙋлꙋ́й нꙋ саꙋ а҆фла́т кълꙋ́гъри́ Рѡмѫ́ни́й ла Цариград; ба доа́ръ шѝ дин чєи нъскꙋ́ци́й, шѝ крєскꙋ́ци́й ꙟ Ꙗрдѣ́л а҆ꙋ фост оу҆ні́й. Шѝ дє а҆ꙋ фост кꙋ́мва Ї҆єродѣ́ю Рѡмѫн; фїи́нд къ па́ртѣ тот дєоу҆на чѣ май ма́рє а҆ лъкꙋито́рилѡр ꙟ Ꙗрдѣ́л а҆ꙋ фост Рѡмѫ́ни́й. шѝ ли́мва чѣ май дє ѡ҆́бщє, прєкꙋ́м пънъ а҆́стъѕи́й, а҆ꙋ фост чѣ Рѡмѫнѣ́скъ, нꙋ сє поа́тє ѕи́чє, къ Ї҆єродѣ́ю нꙋ а҆ꙋ щїꙋ́т ли́мва Ꙗрдєлѣ́нилѡр. Ꙗдо́аѡ, сокотє́щи́й доа́ръ, къ ꙟ врє́милє дє дємꙋ́лт нꙋ є҆ра̀ ла Цариград бърба́ци́й, ка́рїй съ щїє нꙋ нꙋ́май ли́мва чѣ Оу҆нгꙋрѣ́скъ, чѝ ши а҆́лтєлє а҆лє ꙟвєчина́тєлѡр ги́нтє варва́рє? Ꙗлтми́нтрѣ кꙋм ꙟтръ Грє́чи́й шѝ ꙟтръ Варва́ри́й, май а҆лє́с кѫнд сє лꙋкра̀ дє а҆ фа́чє па́чє, шѝ лєгътꙋ́ръ, сар фѝ пꙋтꙋ́т спꙋ́нє кꙋ́џєтєлє? Дрєпт а҆чѣ́ѧ, ни́чє кꙋм нꙋ пꙋтє́м ѕи́чє, къ Ї҆єродѣ́ю нꙋ а҆ꙋ щїꙋ́т ли́мва Оу҆нгꙋрѣ́скъ. Ꙟтрѣ́ѧ, дє нꙋ а҆ꙋ кꙋ́мва шѝ щїꙋ́т Ї҆єродѣ́ю ли́мва Ꙗрдєлѣ́нилѡр; а҆ꙋ пє́нтрꙋ а҆чѣ́ѧ наꙋ пꙋтꙋ́т съ фїє є҆пи́ско́п ꙟ Ꙗрдѣ́л? Нꙋ оу҆́нꙋл нꙋ́май дꙋ́пъ а҆чѣ́ѧ а҆ꙋ фост є҆пи́скоп ꙟ Оу҆нга́рїа нєщїꙋто́рю дє ли́мва Оу҆нгꙋрѣ́скъ; динтръ ка́рїй є҆ра̀ сфн҄тꙋл Гєра́рдꙋс чєл дин тѫ́ю є҆пи́ско́п ла Чина́д, дє нѣм Вєнєцїа́н, ка́рєлє прин тълма́ч пропо́вєдꙋѧ̀ Оу҆нгꙋрилѡр кꙋвѫ́нтꙋл лꙋ́й Дм҃нєзє́ꙋ; шѝ ꙟсꙋ́ш шѝ кътръ Самꙋєл Кра́юл Оу҆нгꙋрилѡр прин тълма́ч а҆ꙋ гръи́т, кꙋм спꙋ́нє скрїито́рюл вїє́цєй лꙋ́й Гєра́рдꙋс. а) Ꙗпа́тра прє оу҆р-

---

а) Observatio sanctae quadragesimae peccatoribus pro venia, justis autem pro praemio constituta est. Sed quia, tu rex, eam in occisione tui gladii polluisti, mihique nomen patris tulisti, eo quod meis dulcissimis natis caream, nil hodie indulgentiae mereris. Verum, quia pro Christo meo hoc die mori paratus sum, ventura tibi pronunciabo. Anno tertio gladius ultionis excitabitur in te, qui tibi regnum, fraude nequam per vim acquisitum, auferet, et vitam. Cumque talia regis amici, liberalibus litteris imbuti attoniti mirarentur, innuebant interpreti tacere, Episcopum ab ira et indignatione regis defendentes, оу̑рмъ, де нȣ а̑ȣ шѝ щі́ȣт Іероѳе́ю лі́мба А̑рделѣ́нилѡр а̑тȣ́нчй, кѫнд дин Царигра́д а̑ȣ а̑жȣ́нс кȣ Прі́нципȣл Џю́ла ꙟ А̑рдѣ́л; а̑ȣ нȣ ѡ̑аȣ пȣтȣ́т ꙟвъца̀ дȣ́пъ а̑чѣ́ѧ а̑чѝ ꙟ А̑рдѣ́л, кȣм а̑ȣ ꙟвъца́т Кȣрі́лл лі́мба Словенѣ́скъ, ꙟнаи́нте де Іероѳе́ю, а̑тȣ́нчй кѫнд врȣ̀ а̑се фа́че а̑по́стол гі́нтелѡр Слове́не, кѫт шѝ къ́рциле чѣ́ле бесеричѣ́щй ꙟкъ̆ ле префъкȣ̀ пе лі́мба Словенѣ́скъ? Ничй ѡ̑ лі́псъ да́ръ нȣ ѥ̆сте а̑ пȣ́не ноȣ̀л ипоті́с де Ѥ̑дер а̑ръта́т, пе́нтрȣ ка съ не дескȣркъ́м де нълȣчи́тȣа а̑л лȣй лац.

Фі́инд къ дȣ́пъ мъртȣриси́рѣ лȣй Чедре́нȣ, шѝ а̑лȣй Зѡ́нара, Іероѳе́ю дȣ́пъ вени́рѣ са ла А̑рдѣ́л мȣ́лцй а̑ȣ ꙟто́рс ла креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ, нȣ фъръ врѣ́ме ꙟтреба́ре се поа́те фа́че, ѡ̑аре а̑че́й де Іероѳе́ю ꙟто́ршй ла креди́нца Крещинѣ́скъ, фо́стаȣ Рѡмѫ́нй, а̑ȣ Съкȣ́й, къ ꙟкъ а̑тȣ́нчй нȣ́май а̑чѣ́сте доа́ѡ нѣ́мȣрй Ѥ̑ра̀ ꙟ А̑рдѣ́л. Чел че ва сокотѝ чѣ́ле че май сȣс §. в҃. шѝ §. г҃. а̑м кȣвѫнта́т де́спре пріими́рѣ креди́нцей Крещине́щй ꙟтръ Рѡмѫ́нй, нȣ кȣ греȣ ва крѣ́де, кȣм къ Рѡмѫ́нії ꙟ сȣ́та а̑ ноа́ѡ, кѫнд ѡ̑ста́шії лȣй А̑рпа́д кȣ а̑рхистрати́гȣл Тȣ́хȣтȣм пе фȣри́ш а̑ȣ ꙟтра́т ꙟ А̑рдѣ́л, то́цй а̑ȣ фост Крещи́нй, шѝ пе́нтрȣ а̑чѣ́ѧ ничй оу̑нȣл динтръ Рѡмѫ́нй нȣ а̑ȣ ꙟто́рс Іероѳе́ю ла креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ. Дин проти́въ ꙟ Исто́ріа чѣ пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Да́кіа, пре Съкȣ́й а̑м а̑ръта́т а̑ фѝ ръмъши́це де а̑ Скла́вилѡр а̑че́лора, ка́рій сȣпт стѣ́гȣриле А̑варилѡр пъ́рта̀ а̑рме; шѝ дȣ́пъ піе́рдерѣ А̑варилѡр, врѫ́нд съ ска́пе де спа́та лȣй Пипи́нȣс, фȣџи́нд ꙟ коа́че пре́сте Ти́съ, саȣ а̑скȣ́нс ꙟ мȣ́нцій чей ꙟтръ А̑рдѣ́л шѝ ꙟтръ цѣ́ра Оу̑нгȣрѣ́скъ: пре ка́рій ниме́не нȣ̆й поа́те сокотѝ съ фѝ фост Крещи́нй. А̑чѣ́щѣ пре оу̑рмъ фі́инд сȣпȣ́шй лȣй Џе́лȣ Прі́нципȣлȣй Рѡмѫ́нилѡр, дȣ́пъ че а̑ȣ ꙟви́нс Тȣ́хȣтȣм пре Џе́аȣ, се ꙟпреȣ-

---

tes, quibus interpres timens assensit. At verus pastor inobedientem sibi interpretem perurgere, atque compellere coepit, dicens: Deum time, regem honora, paterna verba prode. Tandem interpres coactus Pastoris declaravit sententiam, regisque metum haud levem tulit. *Scriptor vitae S. Gerardi.*

на́ръ кȣ Оу҆нгȣрі́й, сȣпт а҆къ́рора стѣ́гȣрй мȣ́лтъ врѣ́ме фъ́ръ ѡ҆ста́шй; шѝ то́кма пе́нтрȣ а҆чѣ́ѧ, къ а҆ша̀ пре лѣ́сне се а҆липи́ръ де Оу҆нгȣрй, ꙗ҆сте а҆ крѣ́де, къ шѝ а҆тȣ́нчй е҆ра̀ пъгѫ́нй; пе́нтрȣ а҆чѣ́ѧ нȣ мъ ꙟдоѣ́ск, къ шѝ пънъ ꙟ зи́леле лȣй Џюла чѣ́лȣй бътрѫ́н Съкȣі́й саȣ то́цй, саȣ па́ртѣ чѣ май ма́ре а҆ȣ фост пъгѫ́нй. Оу҆рмѣ́зъ, къ мȣлци́мѣ а҆чѣ́лора, пре ка́рій спȣн скріито́рій Византи́ни, къ ꙗ҆ȣ ꙟто́рс Іероѳѣ́ю ла креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ, а҆ȣ фост де Съкȣ́й, нȣ де Рѡмѫ́нй.

§. ѕ҃.

Хȣ́ній а҆чѣ́ѧ, ка́рій ꙟ зи́леле лȣй А҆́тила се зик а҆ фѝ фост ꙟто́ршй ла креди́нца Крещинѣ́скъ, нȣ а҆ȣ фост ꙟ Да́кіа вѣ́кіе.

Де́спре ꙟто́арчерѣ Хȣ́нилѡр а҆чѣ́стора кътръ креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ Пра́й ꙟ А҆нна́леле чѣле вѣ́ки а҆ле Хȣ́нилѡр Ка́ртѣ в҃. а҆ша̀ кȣвѫ́нтъ: „А҆́чѣсте де́спре Ѳеоти́м Созо́менȣс: кȣм къ бȣ́нъ па́рте де „Хȣ́ний прин невои́нца а҆чѣ́лȣѧ фȣ̀ а҆дȣ́съ ла креди́нца лȣй Хс҃ а҆фа́ръ „де Ѡ҆ро́сіȣс Ка́ртѣ з҃. кап м҃а. шѝ Їерони́м поменѣ́ще ꙟ Е҆пи́стола чѣ „кътръ Лѣ́та. Пе́нтрȣ къ нȣмърѫ́нд а҆да́ȣщериле че саȣ фъкȣ́т ла „Бесѣ́рикъ ꙟ врѣ́мѣ а҆чѣ́ѧ, депȣ́саȣ те́чиле същѣ́цилѡр А҆рмѣнȣл, зи́че, Хȣ́ній ꙟвѣ́цъ Ѱалти́рѣ, фри́гȣл Скиѳіей е҃ ꙟфіербѫнта́т де кълдȣ́ра креди́нцей. Шѝ Баро́ніȣс ла а҆́нȣл ѵв҃. „Нȣ́мърȣл а҃і. Дрепт сокоти́м, зи́че, къ кȣ невои́нца а҆чѣ́лȣѧшй прѣ „сфн҃т бърба́т се фѣ́че, де Хȣ́ній а҆чѣ́ѧ, ка́рій зи́че сфн҃тȣл Іерони́м „къ а҆кȣ́м а҆ȣ крезȣ́т лȣй Хс҃, се ꙟто́арсеръ ла креди́нцъ: пе́нтрȣ къ „Ѳеоти́м ка съй добѫндѣ́скъ пре е҆́й, възȣ́м дин Созоме́н къ кȣ

„ тот фѣ́люл де слȣ́жбе саȣ сѫргȣи́т а̂се ꙟбȣнà кѫтрѫ є́й“. a) Де оўнде нȣ поа́те фѝ ꙟдоѧ́лъ, кѫ оўнїй динтрѫ Хȣ́ни пре ла ꙟчепȣ́тȣл сȣ́тей а̂чи́нчѣ кȣ невои́нца лȣй Ѳеоти́м Єпискóпȣлȣй дела Тóми фѫ́рѫ ꙟтóрши ла креди́нца лȣй Хс҃. Шѝ а̂чѣ́ѧ є̆сте а̂девери́т, кѫ пе врѣ́мѣ а̂чѣ́ѧ Хȣ́нїй Атилїа́ни а̂ȣ шеꙁȣ́т ꙟ Да́кїа вѣ́кїе. Де оўнде оўнора ли се па́ре, кѫ Хȣ́нїй Крещи́ни, де́спре ка́рїй ворби́м, а̂ȣ фост ꙟ Да́кїа вѣ́кїе. Да́рѫ чи́не поа́те крѣ́де, Ӑтила пе врȣ́нїй Хȣ́ни сȣпт стѣ́гȣриле са́ле, шѝ ꙟтрѫ чѣ́ѧ ла́лтѫ мȣлци́ме де Хȣ́ни сѫй фѝ сȣфери́т а̂ фа́че слȣ́жбѫ лȣй Хс҃? Нȣ є҃ дешѣ́ртѫ да́рѫ гѫчитȣ́ра лȣй Пра́й, ка́реле ла лóкȣл май сȣс нȣми́т, а̂ша̀ грѫѧ́ще: „Шѝ поа́те а̂чéщѣ ꙟ҃сȣ-„ши сѫнт Хȣ́нїй а̂чéѧ, ка́рїй ꙟ деѡ̂себи́те врéми фȣџи́се ла Рѡма́ни, „ шѝ де мȣ́лте ѡ҃ри Рȣ́а, шѝ Ӑтила ꙟ̂й черȣ́рѫ ꙟнапóй“. б) Липсѣ́ще да́рѫ сѫ крѣ́дем, кѫ Хȣ́нїй а̂чéѧ, ка́рїй ꙟ ꙁи́леле лȣй Ӑтила саȣ ꙟтóрс ла креди́нца чѣ Крещинѣ́скѫ, нȣ ꙟ Да́кїа вѣ́кїе, чѝ дин колѡ̀ де Дȣ́нѫре ꙟ цинȣ́тȣл ꙟпѫрѫцїей Рѡма́нилѡр а̂ȣ фост. Де оўнде ка́де Єпискóпїѧ а̂чѣ́ѧ, ка́рѣ Їѡсéфȣс Бéнкео ꙟ Ка́ртѣ са че ѡ҃ нȣмѝ Милкóвїа ꙁи́че, кѫ сфн҃тȣл Ники́та Єпи́скопȣл Рѡмацїа́ней ла Милкóвїа ꙟтрѫ Молдóва шѝ ꙟтрѫ цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скѫ, пéнтрȣ Хȣ́нїй чей де кȣрѫ́нд ꙟтóрши ла креди́нца лȣй Хс҃ ѡ̂ фѣ́че.

§. ꙁ҃.

---

a) Haec de Theotimo *Sozomenus*: bonam Hunnorum partem ejus opera ad fidem Christi traductam praeter *Orosium* Lib. 7. cap. 41. Hieronymus quoque memorat epist. ad Laetam. Nam accessiones, quae id temporis ad Ecclesiam factae essent, enumerans, *deposuit pharetras Armenius*, inquit, *Hunni discunt psalterium*, *Scythiae frigora fervent calore fidei*. Et Baronius ad annum 402. num. 11. „Putamus equidem, inquit, eodem sanctissimo viro autore factum, ut Hunni illi, quos S. Hieronymus Christo jam credidisse tradit, ad fidem conversi fuerint: etenim ut eos lucraretur Theotimus, omni officiorum genere eos demereri curasse ex Sozomeno vidimus“. *Pray* in Annalibus veteribus Hunnorum Lib. 2.

b) Et forte hi ipsi Hunni illi sint, qui per intervalla ad Romanos transfugerant, et saepe a Roua, tum Attila sunt repetiti. *Pray*, cit. loc.

§. ꙁ҃.

Пе́нтрȣ ꙟтоа́рчерѣ Пацинаци́телѡр шѝ а̑ Кȣма́нилѡр ла креди́нца лȣ́й Хс҃.

Ꙟ исто́ріа чѣ пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Да́кіа, кап. и҃. §. а҃. шѝ §. г҃. а̑м вѫди́т, кѫ Пацинаци́теле шѝ Кȣма́ній а̑ȣ фост де нѣм Рѡмѫ́ний. Оу́ній динтрѫ а̑чѣ́ще, дȣпѫ мѫртȣриси́рѣ Византи́нилѡр шѝ а̑ Оу́нгȣрилѡр Скріито́рй, май тѫрзі́ȣ, а́декѫ дȣпѫ а̑ оу́нспрѫзѣ́че сȣ́тѫ дела Хс҃, саȣ ꙟто́рс ла креди́нца Крещинѣ́скѫ. Ка́рѣ де є҃ а̑девѫра́т; оу́на дин до́аѡ а̑ȣ трѫбȣ́ит сѫсе ꙟтѫ́мпле: а̑ȣ кѫ ни́чй ѿда́тѫ майна́инте нȣ і̑ȣ фост ꙟбрѫцоша́т креди́нца чѣ Крещинѣ́скѫ; а̑ȣ, ка́рѣ сокоти́нд чѣ́ле че а̑м кȣвѫнта́т ꙟ §. в҃. шѝ §. г҃. є҃ май а̑сѣ́мене а̑девѫ́рȣлȣй, кѫ ꙟ дѫ́нші́й фіи́нд кѫтрѫ міа́зѫ но́апте ꙟвечина́цй кȣ ги́нтеле варва́ре, шѝ мȣ́лтѫ врѣ́ме нȣ́май де а̑рме а̑ȣ а̑вȣ́т гри́же, прин некȣрма́та кȣ варва́рій ꙟсоци́ре, сѫмѫ́нца креди́нцей чѣ де демȣ́лт пріими́тѫ пре ꙟчѣ́тȣ фȣ̀ сȣгрȣма́тѫ.

К А П. в҃.

Пе́нтрȣ лѣ́џѣ Бесѣ́ричей Рѡмѫ́нилѡр.

§. а҃.

Бесѣ́рика Рѡмѫ́нилѡр тот деоу́на а̑ȣ фост де лѣ́џѣ Грѣча́скѫ.

Доа́ѡ а́стѫзй ꙟ бесѣ́рика лȣ́й Хс҃, прѣ́сте тот воркинд, лѣ́џй (лѫтинѣ́ще, ри́тȣс) се нȣ́мѫрѫ, чѣ Лѫтинѣ́скѫ шѝ чѣ Грѣча́скѫ, ка́рѣ

ꙟпѫрꙟпърци́ре де ле́џи ꙟ̂ вѣ́кꙋриле чѣле дин тѫ́ю а̂ле Бесѣ́ричей ни́че де кꙋм нꙋ а̂ꙋ фост. Къ мѫка́р къ де демꙋ́лт нꙋ нꙋ́май бесѣ́ричиле чѣле ꙟ̂ прѣла́рџи цинꙋ́тꙋри кꙋпри́нсе, чѝ шѝ фїеще ка́реле А̂рхїере́ꙋ а̂вѣ̀ волничїе а̂ бъга̀, дꙋ́пъ стѣ́риле вре́милѡр шѝ а̂ ло́кꙋрилѡр, церимо́нїй, шѝ а̂ фа́че а̂шеѕъмѫ́нтꙋри де чѣле скимбъто́аре; то́тꙋшй, прекꙋ́м бесѣ́ричиле то́ате нꙋ кꙋ а̂лт нꙋ́ме фъръ кꙋ а̂лꙋ́й Хс҃ се лъꙋда̀, а̂ша̀ шѝ ѡ̂себи́теле а̂ле лѡр ле́џи нꙋ́май кꙋ нꙋ́ме де Крещине́щй се а̂нꙋмѣ̀. Дꙋ́пъ че са́ꙋ ꙟ̂пърци́т ꙟпърцїѧ Рѡма́нилѡр ꙟ̂ а̂ А̂пꙋ́сꙋлꙋй шѝ ꙟ̂ а̂ Ръсъри́тꙋлꙋй, а̂тꙋ́нчй Бесѣ́рика, ка́рѣ є̂ра̀ ꙟ̂трꙋ ꙟпърцїѧ А̂пꙋ́сꙋлꙋй а̂ꙋ ꙟ̂чепꙋ́т а̂се кїема̀ Бесѣ́рика А̂пꙋ́сꙋлꙋй, шѝ Бесѣ́рика, че є̂ра̀ ꙟ̂трꙋ ꙟпърцїѧ Ръсъри́тꙋлꙋй, са́ꙋ ѕис Бесѣ́рика Ръсъри́тꙋлꙋй. Май ꙟ̂коло̀, фїи́нд къ Бесѣ́рика Рѡ́мей, ка чѣ́ѧ че ци́не ска́ѡнꙋл Патрїархе́ск а̂ тот А̂пꙋ́сꙋлꙋй, кꙋ тот о̂ди́нсꙋл са́ꙋ невои́т спре а̂чѣ́ѧ, кѫт то́ате бесѣ́ричиле ꙟпърцїей А̂пꙋ́сꙋлꙋй, пе́нтрꙋ оу҆нифо́рмита́тѣ, съ прїимѣ́скъ шѝ съ ци́нъ лѣ́џѣ, шѝ а̂шеѕъмѫ́нтꙋл бесѣ́ричей Рѡма́не; шѝ Бесѣ́рика Патрїархѣ́скъ дела Цариград ꙟ̂къ, май вѫрто́с дꙋ́пъ че Патрїа́рхꙋл Цариградꙋлꙋй а̂ꙋ ꙟ̂кълека́т пре́сте чѣ́ѧ ла́лци Патрїа́рхй а̂й Ръсъри́тꙋлꙋй, де оу҆нде са́ꙋ шѝ ѕис Патрїа́рх Е̂кꙋме́ник, а̂декъ а̂ то́атъ лꙋ́мѣ Ръсъри́тꙋлꙋй, а̂ꙋ лꙋкра́т, ка то́ате бесѣ́ричиле Ръсъри́тꙋлꙋй съсе ꙟ̂токмѣ́скъ дꙋ́пъ лѣ́џѣ шѝ Церимо́нїиле Бесѣ́ричей чѣ́їй Патрїархѣ́щй дела Цариград; шѝ пре ꙟ̂чѣ́тꙋ а̂тѫ́т ꙟ̂ Бесѣ́рика Ръсъри́тꙋлꙋй прин Кълꙋ́гъри, ка́рїй а̂вѣ̀ врѣ́ме дестꙋ́лъ спре а̂чѣ́ѧ, шѝ дин ка́рїй сингꙋ́ри са́ꙋ лꙋа́т да́тинъ а̂се ꙟ̂нълца̀ шѝ ла Ска́ѡнꙋл Патрїархе́ск, шѝ ла ѡ̃рй че а̂лтъ є̂пископїе, прекꙋ́м шѝ ꙟ̂ Бесѣ́рика А̂пꙋ́сꙋлꙋй, май вѫрто́с, прин ми́нтѣ Схола́стичилѡр Ѳеоло́џй, мꙋ́лте деѡсиби́те церимо́нїй, шѝ токмѣ́ле а̂флѫ́ндꙋсе; де а̂чїѧ лѣ́џѣ Бесѣ́ричей А̂пꙋ́сꙋлꙋй а̂ꙋ ꙟ̂чепꙋ́т а̂се кїема̀ Лътинѣ́скъ са́ꙋ Рѡма́нъ, ꙗ̃ръ лѣ́џѣ Бесѣ́ричей Ръсъри́тꙋлꙋй, Греча́скъ.

Бесѣ́рика Рѡмѫ́нилѡр, мъка́р къ ꙟ̂чепꙋ́тꙋл креди́нцей Крещине́щй ла́ꙋ а̂вꙋ́т дела Бесѣ́рика Рѡ́мей вѣ́кй; то́тꙋшй дꙋ́пъ че са́ꙋ є̂ска́т ꙟпърци́рѣ

ци́рѣ

щи́рѣ ле́џилѡр чѣ май сꙋс а̂ръта́тъ, тот деѹ́на са́ꙋ цинꙋ́т де ле́џѣ Гречѣ́скъ. Ка́рѣ шѝ де а̂коло̀ се ведерѣ́ще, къ бесѣ́рика Рѡмѫнилѡр, нꙋ нꙋ́май а̂че́лѡр дин коло̀ де Дꙋ́нъре, чѝ шѝ а̂че́стѡр дин ко́аче де Дꙋ́нъре, пѫнъ дин вре́миле чѣле де демꙋ́лт а̂ꙋ фост сꙋпꙋ́съ Патрїа́рхꙋлꙋй дела Цариград. Пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѧ шѝ ꙟсꙋшй Їѡа́нн гꙋ́ръ де а̂ꙋр А̂рхїепи́ско́пꙋл Цариградꙋлꙋй кꙋ фа́пта ша́ꙋ а̂ръта́т пꙋтѣ́рѣ ꙟ бесѣ́рика Да́кїей чей ве́кй, ка́рѣ ꙟ вѣ́кꙋл а̂че́ла ла Византи́ни се кїема̀ Го́тїа, хиротони́нд шѝ рѫндꙋи́нд бесѣ́ричей а̂чеїѧ Е̂пи́скопи. ꙟсꙋшй Їѡа́нн Гꙋ́ръ де а̂ꙋр мъртꙋрисѣ́ще а̂чѣ́ѧ ꙟ Е̂пи́стола ді҃. чѣ Ѡлимпїа́дей въ́дꙋвей скри́съ, ѕикѫ́нд: „Мїа́ꙋ повести́т Ма́рсїй шѝ Го́тїй Кълꙋгъ́рй ла ка́рїй пꙋ́рꙋрѣ стѣ́те а̂скꙋ́нс Сера́пїѡн Е̂пи́скопꙋл, къ а̂ꙋ ве́нит Модꙋа́рїꙋ Дїа́конꙋл а̂дꙋкѫ́нд а̂чѣ́ѧ, къ минꙋна́тꙋл а̂че́ла Ѹ́нила Е̂пи́ско́п, пре ка́реле а̂дъꙋ́нъѕй лам хиротони́т, шѝ лам три́мис ꙟ Го́тїа, мꙋ́лте шѝ ма́рй лꙋ́крꙋрй фъкѫ́нд а̂ꙋ а̂дорми́т, шѝ къ а̂ꙋ а̂дꙋ́с е̂л ка́рте дела Кра́юл, кꙋ ка́рѣ черѣ̀, ка а̂лт е̂пи́ско́п съсе трими́тъ кътръ дѫ́шїй“. а) Шѝ Събо́рꙋл дела Халкидѡ́н, кѫнд кꙋ Кано́нꙋл кӣ. мърџинѣ̀ Къди́нцеле Патрїа́рхꙋлꙋй дела Цариград, Бесѣ́ричиле, чѣ́ле че сѫнт ꙟтръ Варва́рй, а̂декъ дин ко́аче де Дꙋ́нъре, ꙟтръ ка́ре е̂ Бисѣ́рика Рѡмѫнилѡр чѣ́лѡр дин Да́кїа вѣ́кїе, лѣꙋ сꙋпꙋ́с Патрїа́рхꙋлꙋй дела Ца́риград, ѕикѫ́нд: „А̂фа́ръ де а̂чѣ́ѧ шѝ Е̂пи́ско́пїй май сꙋс ѕи́селѡр е̂па́рхїй, ка́ре сѫнт ꙟтръ варва́рй, дела май сꙋс ѕи́сꙋл Ска́ѡн а̂ пресфи́нтей Бесѣ́ричей Ца́риградꙋлꙋй съсе Хиротонѣ́скъ“. б) Ни́че нꙋ се а̂рѣ́тъ никъи́рй ѹ́рмъ, де ѹн-

---

а) Narraverunt mihi Marsi et Gotthi monachi apud quos Serapion episcopus perpetuo delitescebat, Moduarium diaconum venisse illud afferentem, admirandum illum Unilam episcopum, quem nuper ordinavi, atque in Gotthiam misi, multis et magnis rebus gestis obdormiisse, ab illoque Regis literas allatas, quibus ad ipsos mitti episcopum alium petebat. *Joannes Chrysostom.* epist. 14. ad Olympiadem viduam.

б) Praeterea et Episcopos praedictarum Dioecesium, quae sunt inter Barbaros, a praedicto throno Sanctissimae Constantinopolitanae Ecclesiae ordinentur. Can. 28. Conc. Chalced.

оўнде мъка́р кѫт де ми́къ гѫчиту́ръ съсе по́атъ сто́арче, къ до́аръ Бисѣ́рика Ромѫнилѡр кѫндва а̂ꙋ фост де лѣџѣ Лътинѣскъ.

§. в҃.

Се спꙋ̂не ꙟчепꙋтꙋл лѣ́џей Лътинѣ́щи чѣ̈й ꙟтръ оўній Ромѫ́ний а̂ Молдо́вей лъкꙋито́ри.

Мъка́р къ Бисѣ́рика Ромѫ́нилѡр тот де оўна саꙋ цинꙋ́т де лѣџѣ Грѣчѣскъ; а̂чѣ́ѩ то́тꙋшй нꙋ а̂ꙋ ꙟпїедека́т, ка оўній динтръ Ромѫ́ний съ нꙋ ꙟфръцошѣ́ѕе лѣџѣ Лътинѣскъ. Де а̂чѣ́стъ пла́съ сѫнт Ромѫ́ній а̂чѣ́ѩ, лъкꙋито́ри ꙟ Молдо́ва, ка́рій пънъ а̂стъѕй май ꙟмꙋ́лте Парохі́й цин лѣџѣ Лътинѣскъ. ꙟчепꙋ́тꙋл фа́птей а̂чѣ́щїѩ се вѣ́де а̂се тра́џе дин сꙋ́та а̂ д҃і. дела Хс҃.

Іѡа́нн А̂рхидїа́конꙋл де Ки́кꙋлев (Четате де ба́лтъ, ꙟ А̂рдѣ́л) ла Тꙋро́ци ꙟ Хро́ника Оўнгꙋрилѡр, Па́ртѣ г҃. кап м҃ѕ. спре ла́ꙋда лꙋй Лꙋдовикꙋс Кра́юлꙋй Оўнгꙋрилѡр, ка́рѣле (а̂коло́шй мъртꙋрисѣ́ще) ла а̂нꙋл Дмнꙋлꙋй ҂атм҃в. фꙋ корона́т, шѝ ꙟ а̂нꙋл ҂атп҃в. а̂ꙋ мꙋри́т, де́спре ꙟто́арчерѣ Кꙋма́нилѡр ла Креди́нцъ а̂ша̀ скрі́е, къ Лꙋдовикꙋс а̂ꙋ фъкꙋт пре нѣ́мꙋл Кꙋма́нилѡр че е̂ра̀ ꙟкꙋрка́т кꙋ ѡ̂бичѣ́юри тътъре́щй, съсе ꙟто́аркъ ла Креди́нца Каѳоличѣ́скъ, кърꙋѩ нѣ́м, фі́инд а̂кꙋ́м ꙟвъца́т ꙟтрꙋ чѣле че сѫнт а̂ле креди́нцей Крещинѣ́щи, Кълꙋгърі́й чѣ́й че се ѕик мино́рите, кꙋ пꙋтѣ́рѣ лѡр дела Ро́ма датъ, ꙟй слꙋжѣ́ск та́йнеле Бисѣ́ричей, шѝ а̂лте къди́нце Парохѣ́щи, шѝ по́артъ гри́же де сꙋ́флете. а)

ѣ̂ꙋ

а) Hic etiam gentem Comanorum, ritui Tartarico involutam, apud sedem Apostolicam devotius insistendo, exemplo Beatissimi regis Stephani, quem, ad componendum novae fidei fundamentum, in regno Hungariae, providentia divina elegit, et qui corda credentium, post Apostolos, spiritualiter, quasi imbribus coelestibus irrigavit, ad laudem nominis divini, ut ampliaretur religio Christiana, ad fidem Catholicam converti procuravit. Cui quidem genti, jam in fide Christiana eruditae, Fratres de Ordine Minorum, auctoritate eis a sede Apostolica commissa, curam animarum, jura Parochialia et Sacra-

Єȣ прекȣ́м мъри́рѣ ꙟтоа́рчерей Кȣма́нилѡр, де сѫнт адевъра́те чѣ́ле че скріе Архидіа́конȣл, бȣкȣро́с ѡ лас лȣй Лȣдовик Краюлȣй Оу҆нга́ріей; аша̀ съ фѝ фост ачѣ́щѣ атȣ́нчй лъкȣито́рй ꙟ Молдо́ва нȣ пот съ нȣ тъгъдȣе́ск. Пе́нтрȣ къ, де ѡаръ че ꙟ вѣ́кȣл лȣй Лȣдовик Краюлȣй Оу҆нга́ріей ꙟ флоа́ре ка ачѣѧ ѥра̀ ꙟ Молдо́ва лȣкрȣриле креди́нцей Крещине́щй, кѫт Лацкъ́ȣ Принципȣл Молдо́вей нȣ де а ꙟтоа́рче пре лъкȣито́рій Молдо́вей ла креди́нца чѣ Крещинѣ́скъ, чѝ де ай оу҆нѝ кȣ Бесѣ́рика Рѡ́мей, ѥра̀ ꙟгрижа́т; нȣ се вѣ́де а фѝ адевъ́рȣлȣй асѣ́мене, ꙟ вѣ́кȣл аче́лȣ съ фѝ фост вре оу҆ній ꙟ Молдо́ва лъкȣито́рй деда́цй ꙟшелъчȣ́нилѡр пъгѫне́щй. „ Пре ла анȣл ҂атѻ҃. зи́че Ле Квіе́н Ѻріенс „ Христіа́нȣс Том. а҃. фа́ца ҂асн҃в. Латакъ́ȣ саȣ Лацкъ́ȣ Принципȣл „ Молдо́вей, аȣ скри́с прин кълȣгъріи Минори́те лȣй Оу҆рба́нȣс Па́па „ кȣ нȣ́меле аче́ста ачи́нчѣ пе́нтрȣ прими́рѣ ꙟпъртъши́рей скаѡ́нȣлȣй „ Апостоличе́ск, шѝ Оу҆рба́нȣс аȣ дат скрисоа́ре Архіепископȣлȣй дела „ Пра́га, Єпископилѡр Врадисла́вей, шѝ а Кракові́ей, ка съ айбъ гриже, шѝ съ поа́рте лȣ́крȣл аче́ста, ка́рѣ ѡ ръчитѣ́ще Райна́лдȣс ла „ аче́лашй ан, нȣ́мърȣл з҃. Шѝ дре́пт ꙟ анȣл ҂атѻ҃в. Грего́ріȣс оу҆рмъто́рюл лȣй Оу҆рба́нȣс Принципȣлȣй Лацкъ́ȣ ꙗȣ скри́с Ка́рте де бȣкȣ́ріе пе́нтрȣ къ саȣ сȣпȣ́с Бесѣ́речей Рѡма́не„. а)

Дѣ́чй, фіи́нд къ ачѣ́ѧ, ка́рій май демȣ́лт се невоѧ̀ а ꙟтоа́рче пре алцій дела неȣни́рѣ Гречѣ́скъ ла Креди́нца Каѳоличѣ́скъ, ꙟпреȣ́нъ ши спре ачѣѧ тоатъ вѫртȣ́тѣ ꙟшй пȣнѣ̀, ка лѣ́џѣ чѣ Гречѣ́скъ съ ѡ скимбе кȣ чѣ Лътинѣ́скъ, адекъ пъръси́нд лѣ́џѣ чѣ Гречѣ́скъ, . съсе

апȣ́че

---

cramenta Ecclesiastica administrant. *Thuroczius* Chron. Hung· Part. III. cap. 46.

a) Circa annum 1370. Latako, vel Latzko Moldaviae Princeps Urbano Papae V. per fratres Minores scripsit de Apostolicae sedis communione amplectenda, atque Urbanus Archiepiscopo Pragensi, Wladislaviensi et Cracoviensi episcopis literas dedit, ut id negotium curarent et gererent, quas recitat Raynaldus ad illum annum n. 7. - - Ac quidem anno 1372. Gregorius Urbani successor Latzkoni principi literis suis gratulatus est de praestita Romanae Ecclesiae obsequentia. *Le Quien*, Oriens Christianus Tom. 1. pag. 1252.

©BCU Cluj

а̃пȣ́че а̂ ци́нѣ̀ чѣ лѫтинѣ́скъ, ка кѫнд лѣ́џѣ Гречѣ́скъ шѝ Креди́нца Каѳоличѣ́скъ нȣ сар пȣтѣ̀ сȣферѝ ла ѡ̂ла́лтъ: де а̂колѡ̀ сау ꙟтѫмпла́т, кѫт прекȣ́м ꙟ мȣлте ӑлте ло́кȣрй, а̂ша̀ шѝ ꙟ Молдо́ва Рѡмѫ́нїй а̂чѣ́ѫ, ка́рїй ꙟ сȣ́та а̂ па́траспреѕѣ́чѣ дела неȣнире сау ꙟто́рс ла креди́нца чѣ Каѳоличѣ́скъ, ꙟпреȣ́нъ шѝ лѣ́џѣ Лѫтинѣ́скъ, ка́рѣ пѫнъ ӑстъѕй ѡ̂ ци́н, пъръси́нд чѣ Гречѣ́скъ, ѡ̂ау ꙟбръцоша́т. Ка́рѣ кȣ а̂тѫ́та май ле́сне сау пȣтȣ́т ꙟпли́нѝ ꙟ Молдо́ва, къ фъкѫ́ндȣсе є̂пископїе ноа́ѡ ꙟ ѡ̂ра́шȣл Молдо́вей Цере́т, че фȣсѣ́се май наи́нте сȣпȣ́с є̂писко́пȣлȣй неȣни́т а̂л Хали́цїей, се рѫндȣ̀й а̂колѡ̀ є̂пископ Ꙗ̂ндре́ас де лѣ́џе Лѫтинѣ́скъ Кълȣ́гър Мино́ритъ. Де́спре каре лȣ́кръ а̂ша̀ гръѫще Райна́лдȣс ла ло́кȣл май сȣ́с ѕис: „ Се пȣтѣ̀ спре а̂чѣ́ѫ ꙟдемна̀ кȣ бȣ́неле пи́лде а̂ле лȣй Лацкъȣ ꙟвечина́тȣлȣй Принцип а̂л Молдо́вей, ка́реле ꙟпреȣ́нъ кȣ а̂й съй лȣмина́т фїи́нд кȣ лȣми́на креди́нцей чѣ а̂девъра́тъ де оўнїй сфн̃цици проповедȣито́рй, прокле́цисе схи́сма, шѝ пофти́се дела Па́па, ка спре спори́рѣ є̂вла́вїей съсе рѫндȣѫ́скъ скаѡн є̂пископе́ск ꙟ ѡ̂ра́шȣл Церѣ́тȣлȣй че є̃ а̂л є̂пархїей Хали́цїей. Ꙗ̂ кърȣѫ по́фтъ ѡ̂ау прїими́т Оу̂рба́нȣс, шѝ лȣ́кръ а̂че́ла ꙟл ꙟкрединцъ Ꙗ̂рхїеписко́пȣлȣй дела Пра́га, шѝ че́лѡр дела Братисла́в шѝ дела Крако́вїа є̂пископй „. а) Ꙗ̂коло́шй а̂дȣ́че Райна́лдȣс шѝ скрисоа́рѣ лȣй Оу̂рба́нȣс Па́па, б) чѣ тримѝсъ Ꙗ̂рхїеписко́пȣлȣй дела Пра́га, ши

Д, в. є̂писко-

а) Allici ad id poterat egregiis Latzkonis finitimi principis Moldaviae exemplis, qui una cum suis a nonnullis sacris concionatoribus vera fidei luce collustratus, schisma damnarat, flagitaratque a Pontifice, ut ad religionis cultum propagandum episcopalis sedes in Ceretensi Oppido Haliciensis dioecesis institueretur. Cujus piis votis assensit Urbanus, atque eam provinciam Pragensi archiepiscopo, et Wratislaviensi, Cracoviensique episcopis demandavit. *Raynaldus* ad ann. cit.

б) Urbanus, etc, Archiepiscop. Pragensi, et Wradislaviensi, Cracoviensique episcopis.

Nobilis vir Latzko dux Moldaviensium partium seu nationis Valachicae nobis per dilectos filios Nicolaum de Melsak, et Paulum de Swidinitz ordinis fratrum minorum professores notificare curavit, quod ipse et suus populus du-
catus

* * *

є̑пископилѡр дела Вратисла́вїа ши̏ де́ла Крако́вїа да́тъ. Ба ши̏ а̑чѣѫ спꙋ́-

---

catus seu terrae Moldaviensis, licet Christianitatis nomine gloriantur, tamen ipsi et eorum progenitores Schismatici fuerunt hactenus et existunt; sed quorundam fratrum Minorum praedicationibus et doctrinis inducti abnegare volunt omne schisma, profiterique sanctam fidem, quam Catholica et Apostolica Ecclesia tenet, docet, et praedicat; ac nobis et successoribus nostris Romanis Pontificibus, et Sanctae Romanae Ecclesiae humiliter obedire, ac intendere de caetero, prout alii Catholici Principes et populi obediunt et intendunt: nobisque idem Dux humiliter supplicavit, quod oppidum suum CERETENSE Halecensis dioecesis spatio magno terrarum diffusae (cui praeest episcopus schismaticus, cujus ecclesia Halecensis est in Russiae partibus schismaticorum videlicet constituta, utique insigne ac incolarum multitudine copiosum, et alias aptum decorari insignibus civitatis) in civitatem erigere, ac civitatis insignire vocabulo, et eidem episcopum praeficere catholicum, qui ipsos ducem et populum instruat et conservet in dicta fide catholica, et alia opportuna circa haec facere dignaremur.

Nos igitur ad salutem animarum praedictorum ducis et populi, contra crucis hostes asserentium jugiter se pugnare, quos ab erroribus et schismate praedicto revocare cupimus, augmentumque praefatae fidei plenis affectibus aspirantes, sed de praemissis nobis expositis notitiam non habentes, fraternitati vestrae, de quorum fidelitate et circumspectione in his et aliis plenam in Domino fiduciam obtinemus de fratrum nostrorum consilio per Apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum, per vos vel alium seu alios viros fideles catholicos, et prudentes, si praefatos Latzkonem et populum repereritis velle firmiter, pure, simpliciter, humiliter, et reverenter fidem catholicam suscipere praelibatam (quos si oporteat, ad hoc vestris doctrinis et praedicationibus, inducatis, et per alios viros catholicos in ipsa fide peritos procuretis induci) postquam ipsi seu aliqua pars eorum, de qua vestrae discretioni videbitur expedire, abnegaverint omne schisma, et eandem fidem devote susceperint, et eam professi fuerint secundum formam, quam vobis sub bulla nostra transmittimus; dictum oppidum Ceretense ac totam praedictam terram seu ducatum Moldaviensem ab omni potestate, dominio, superioritate et jurisdictione ordinaria, et dioecesana, et subjectione episcopali praefati episcopi Halecensis, seu gerentis se pro episcopo Halecensi, ac ecclesiae Halecensis, et cujuslibet alterius personae ecclesiasticae, in ipsius oppido et terra seu ducatu quamcunque spiritualem seu ecclesiasticam potestatem sive jurisdictionem praetendentis se habere, et ejus ecclesiae seu dignitatis totaliter in perpetuum eximatis, et etiam liberetis; *constituentes et ordinantes quod solum et immediate sanctae Apostolicae Sedi in spiritualibus subsit*: et deinde praefatum oppidum in civitatem erigatis, et civitatis vocabulo decoretis, ac totam dictam terram seu ducatum Moldaviensem, in quantum ad praefatum Ducem pertinet, eidem civitati pro dioecesi assignetis et etiam deputetis, et ipsam dioecesim certis terminis limitetis: et si ecclesia ibidem sit ad hoc congrua, illam in Cathedralem et episcopalem etiam erigatis etc. Datum apud Montemflasconem IX. Kalendas Augusti anno VIII.

©BCU Cluj

спꙋ́не, кꙋ́м Па́па а̂чѣлѡраши А̂рхїере́й а̂ꙋ демѫнда́т, ка пре А̂ндре́ас Минори́та дин Кракóвїа сѫл фа́кѫ є̂пископ Молда́вїей. а)

Ве́й ꙟтреба̀ кꙋ́м а̂ꙋ пꙋтꙋ́т Лацкꙋ Принципꙋл Молдо́вей а̂се ꙟтѫлнѝ кꙋ Минори́теле Никола́е де Ме́лсак, шѝ Па́ꙋлꙋс де Свиди́ниц, ши а̂се свѫтꙋ̀и кꙋ дѫ́ншїи пе́нтрꙋ трими́терѣ скрисоа́рей ла Рѡ́ма? Рѫспꙋ́нд. ꙟ вѣкꙋл а̂че́ла, шѝ ꙟнаи́нте де вѣкꙋл а̂че́ла є̂ра̀ ѡ̂бичѣю а̂се трими́те дела ска́ѡнꙋл Рѡ́мей ве́кй прин цѫ́рй депа́рте Минори́те шѝ ӑлцй Кѫлꙋ́гѫрй, ка кꙋ проповеда́нїѧ лѡр сѫ ꙟто́аркѫ пре Крєщи́нй дела не оўнирѣ Гречѣскѫ ла ꙟпѫртѫши́ре кꙋ Бесѣрика Рѡ́мей. А̂ша̀ ла ӑнꙋл ҂атѻ҃. зи́че Райна́лдꙋс, кѫ фꙋ́рѫ трими́шй динтрѫ Минори́те па́трꙋ є̂пи́скопй ꙟ А̂лба́нїа шѝ ꙟтрꙋ ӑлте цѫ́рй ꙟвечина́те, ка пре схисма́тичй сѫ́й а̂дꙋ́кѫ ла тꙋ́рма Д҃мнꙋлꙋй. - - А̂сѣ́мене фꙋ трими́с Никола́ꙋс де Ме́лсак ла Рꙋ́шй, шѝ ꙟ̂й фꙋ да́тѫ пꙋтѣре, ка доаѡ зе́чй ши чи́нчй де Минори́те сѫ ꙟпрѫшкїе прин Литва́нїа шѝ прин Вала́хїа, ӑдекѫ цѣра Рѡмѫнѣскѫ, ка́рїй сѫ ꙟвѣце пре норо́аде креди́нца чѣ правосла́вникѫ. І̂а́рѫшй ӑлцй доаѡзе́чй ши чи́нчй а̂сѣ́мене Франциска́нй фꙋ́рѫ да́цй со́цй Франциска́нꙋлꙋй А̂нто́нїе є̂писко́пꙋлꙋй Милевитѣн, ка́реле є̂ра̀ трими́с кѫтрѫ Цѡрџі́а шѝ кѫтрѫ ӑлцй схисматичй: ка пре Цорџїа́нй шѝ пре ӑлцй Крєщи́нй дин цѫ́рй депа́рте, ка́рїй є̂ра̀ саꙋ кꙋ схи́сма ꙟнода́цй, саꙋ кꙋ мꙋ́лте рѫтѫчи́рй ꙟтина́цй, сѫй а̂дꙋ́не ла ста́ꙋлꙋл Д҃мнꙋлꙋй, ши є̂вла́вїѧ чѣ а̂девѫра́тѫ ши фѫрѫ стрикѫчꙋ́не сѫй ꙟвѣце. б)

А̂чѣлаши

а) Injunctae etiam iisdem episcopis partes, ut Andream e Cracovia Minoritam divinarum literarum eruditione ac pietate insignem Moldaviae episcopum praeficerent. *Raynaldus* ad annum 1370.

б) Missi quoque sunt ex eodem sacro ordine (*Minoritarum*) quatuor episcopi religionis latius proferendae cupidissimi, paratique ad fundendum pro Christo sangvinem in Albaniam, aliasque vicinas provincias, ut schismaticos ad gregem dominicum addicerent. - - - Missus est similiter Nicolaus e Melsac ad Russos, instructusque authoritate, ut viginti quinque Minoritas per Litvaniam et Walachiam spargeret, qui populos orthodoxa fide informarent. Alii quoque viginti quinque ex eadem S. Francisci familia praecones evangelici Anto-

А̂че́лаши Райна́лдȣс ла а̂нȣл ҂асп̃и. нȣ́мърȣл л̃в. а̂декъ кȣ мȣлт ꙟнаи́нте де вѣ́кȣл лȣй Лȣдови́кȣс Кра́юлȣй Оу̂нгȣрилѡр, ѕи́че, къ нȣ нȣ́май Мино́рите, чи̂ ши̂ Дѡминика́ни̂ тримитѣ̀ Па́па Никола́е д̃. проповедȣито́рий Е̂ванге́лїей кътръ норо́аделе чѣ́ле депа́рте: къ кȣ́стъ скрисо́арѣ Па́пей, кȣ ка́рѣ лѣȣ ꙟкредиинца́т лѡр а̂чѣ̀ дерегъто́рїе, ка съ са́мене кȣвѫ́нтȣл лȣй Дȣмнезе́ȣ ꙟ цинȣ́тȣриле А̂гаре́нилѡр, а̂ Гре́чилѡр, а̂ Бȣлга́рилѡр, а̂ Кȣма́нилѡр, а̂ Рѡмѫнилѡр - - - ши̂ а̂ле а̂лтѡр нѣмȣри́й де а̂ле Ръсъри́тȣлȣй, че сѫнт де ꙟпъртъши́рѣ сфи̂нтей Бесѣ́ричей Рѡма́не деспърци́те. а) Ба ши̂ ла Тъта́ри Кълȣ́гъри де а̂чѣѧ се триметѣ́ Мисїѡна́рий, кȣ́м спȣ́не Райна́лдȣс ла а̂нȣл ҂атаı. нȣмърȣл ѻ̃д. ши̂ Климе́нт Па́па е̃. пре оу̂нїй Мино́рите і̂ȣ фъкȣ́т е̂пи́скопий, ши̂ а̂ша̀ і̂ȣ тримі́с ꙟ Тарта́рїа, пре Їѡа́нн е̂ Мо́нте Корвинѡ Мино́ритъ ꙟл фѣ́че А̂рхїепи́скоп, ши̂ ꙟй дѣ́де е̂пи́скопий, ка́рїй съ фїе лȣ́й съпȣ́ший, пре Ѳѡ́ма, пре Їеро́ним, ши̂ пре Пе́трȣ Флорентиний, пре то́ций а̂чѣ́щѣ ꙟй петрекȣ̀ Мисїѡна́рий кътръ Тъта́ри. б)

Де

Antonio episcopo Milevitano ejusdem ordinis, in Georgiam atque alias schimaticorum legato, socii laborum et gloriae adjuncti, ut Georgianos, aliosque remotissimarum regionum Christianos vel illaqueatos schismate aut erroribus variis infectos ad caulam dominicam cogerent, ac vera et incorrupta pietate excolerent. *Raynaldus* ad annum 1370.

a) Nec minoritarum modo, e quorum familia, ut dictum est, prodierat Nicolaus (*Papa IV.*) sed Dominicanorum quoque opera ad inferendam populis remotissimis Evangelii lucem usus est: extant enim Apostolicae literae, quibus ipsis spargendi verbi divini in Saracenorum, Graecorum, Bulgarorum, Cumanorum, Walachorum, - - - aliarumque exterarum nationum orientis communione, S. R. E. segregatarum terris provinciam demandavit. *Raynaldus* ad annum 1288. Num. 32.

a) Obsolescente ita apud Graecos Schismaticos religionis dignitate, divina providentia illam apud Tartaros amplificabat. Quae res Pontificem (*Clementem V.*) impulit, ut nonnullos Minoritas crearet episcopos atque in Tartariam ad collustrandos Evangelii luce barbaros legaret. Ioannes enim e monte corvino a Clemente ex ea familia in archiepiscopum Cambaliensem adlectus strenuam adeo operam in Tartaris Christiano cultu imbuendis collocarat ut praeclara Divinae gloriae augendae spes affulgeret: ac ne colligendae albescenti jam messi operae deessent, suffraganeos ipsi episcopos Thomam, Hieronymum, ac Petrum Florentinos laboris ac gloriae socios adjunxit, plurimisque auxit privilegiis, ut ea de re diploma Pontificium XI. Kal. martii anno VI. exaratum edocet. *Idem* ad annum 1131, Num. 74.

Де а̂че́щи фе́лю де Мисїѡна́ри а̂ꙋ фост ѕи́шїй Никола́ꙋс де Ме́лсак шѝ Па́ꙋлꙋс де Свидини́ц, ка́рїй поа́те ꙟторкѫ́ндꙋсе дин Миссїиле са́ле, ка съ мѣ́ргъ ла Рѡ́ма, и̂спити́ръ а̂ проповедꙋ̀и ꙟ Молдо́ва оу̂ни́рѣ; ши а̂флѫ́нд къ лъкꙋито́рїй, шѝ май вѫрто́с Принципꙋл лѡр, сѫнт плека́ци спре ꙟпъртъшире кꙋ Бесѣ́рика Рѡ́мей, бꙋкꙋро́ши лꙋа́ръ скрисоа́рѣ дела Принципꙋл Лацкъ́ꙋ, ка съ ѡ дꙋ́къ ла Па́па ꙟ Рѡ́ма.

ꙟ Пра́вилъ, ла Гла́ва т҃ча, а̂чѣ́сте се чите́ск де́спре Молдо́ва. „А-
„ флъсе скри́с ꙟ Пра́вила а̂лꙋй Матѳе́ю Власта́ри, кꙋ́м шѝ Молдо-
„ вла́хїа а̂ꙋ фост сꙋпꙋ́съ Ѡхридѣ́нилѡр, ꙗ́ръ а̂кꙋ́м ниче Ѡхридѣ́ни-
„ лѡр се плѣ́къ ниче Църигръдѣ́нꙋлꙋй, шѝ нꙋ щи́м де оу̂нде а̂ꙋ
„ лꙋа́т а̂чѣ́стъ пꙋтѣ́ре „.

Фо́стаꙋ кѫ́ндва Молдо́ва сꙋпꙋ́съ Ѡхридѣ́нилѡр, а̂декъ Архїепи́скопꙋлꙋй дела Їꙋстинїа́на при́ма, саꙋ ба, вом ведѣ́ а̂и́рѣ. Ачѝ а̂ръте́м и̂зво́рꙋл, де оу̂нде а̂ꙋ кꙋрс, Молдове́нїй Рѡмѫ́ни, мъкаръ Молдо́ва дꙋпъ а̂шеза́рѣ кано́нꙋлꙋй к҃и, а̂ Събо́рꙋлꙋй дела Халкидо́н, дꙋпъ кꙋм а̂м ꙟсъмна́т май сꙋс §. а҃. майнаи́нте а̂ꙋ фост сꙋпꙋ́съ Патрїархꙋлꙋй дела Цариград, съ нꙋ́се плѣ́че Патрїархꙋлꙋй, чѝ съ фїе де пꙋтѣ́рѣ са. Кꙋм чети́ръм май сꙋ́с дин скрисо́арѣ Па́пей че ѡ дѣ́де кътръ Архїепи́скопꙋл дела Пра́га, ши кътръ Ѥпи́скопїй дела Врадисла́вїа ши дела Крако́вїа, кꙋ приле́жꙋл оу̂ни́рей Принципꙋлꙋй Лацкъꙋ, Па́па тот пъмѫ́нтꙋл Молдо́вей ꙟл скꙋтѝ, шѝ ꙟл тра́се десꙋ́пт ѡ̆ри че а̂лтъ пꙋтѣ́ре Бесеричѣ́скъ, кърїѧ пънъ а̂чѝ фꙋсѣ́се сꙋпꙋ́с, а̂шà кѫт Молдо́ва де а̂чѝ ꙟнаи́нте пре нимене дин чей а̂фа́ръ де Молдо́ва съ нꙋ кꙋноа́скъ ꙟ лꙋ́крꙋриле Бесери́чещи май ма́ре, фъръ сингꙋр ска́ѡнꙋл Апостоличе́ск, а̂декъ а̂л Рѡ́мей вѣ́ки, шѝ а̂чѣ́стꙋѧ си́нгꙋр, шѝ фъръ мижлочи́ре съ фїе сꙋпꙋ́съ.

„ Ѡра́шꙋл Цере́т, ѕи́че, шѝ тот ѕи́сꙋл пъмѫ́нт саꙋ Дꙋка́т а̂л Мол-
„ до́вей де ѡ̆ри че пꙋтѣ́ре, стъпѫни́ре, сꙋперїорита́те шѝ їꙋрисдик-
„ цїе ѡ̂рдина́рїа шѝ дїечеса́на, шѝ де сꙋпꙋне́рѣ Ѥпископѣ́скъ а̂ майна-
„ и́нте ѕи́сꙋлꙋй Ѥпископ а̂ Хале́чїей, саꙋ а̂л а̂чѣ́лꙋѧ че се ци́не пре

„ си́не а̂ фѝ є̂пи́скоп Халечі́єй, шѝ а̂ Бесѣ́ричей Халечі́єй, шѝ дела а̂
„ ѿри кърі́ѧ а̂лтей фѣце кесеречещи, ка́рѣ се ци́не ꙟтрȣ а̂чѣ́ла Ѻра́ш шѝ
„ пъмѫ́нт саȣ Дȣка́т, ѿри че пȣтѣ́ре саȣ ї̈ȣрисди́кціє дȣховничѣ́скъ,
„ шѝ Бесеричѣ́скъ а̂ а̂вѣ̀, де тот ꙟ вѣ́чи съл скȣти́ци шѝ съл ши сло-
„ бози́ци: а̂шезѫнд шѝ рѫндȣи́нд, ка нȣ́май шѝ фъръ мижлочи́ре Сфн҃-
„ тȣлȣй А̂постоличѣ́ск Ска́ȣн ꙟ чѣ́ле дȣховничещи съ фіє сȣпȣ́с „.

Молдовѣ́нії Рѡмѫ́ни, прекȣ́м бȣкȣро́ши а̂ȣ пріими́т ӡиса скȣти́ре дела Па́па, ѿаȣ цинȣ́т, шѝ саȣ деда́т кȣ дѫнса; а̂ша̀ дȣ́пъ че саȣ депърта́т де оу̂ни́рѣ шѝ ꙟпъртъши́рѣ Рѡ́мей вѣ́кй, нȣ се лъса́ръ де скȣти́рѣ лѡр чѣ ѿда́тъ добѫнди́тъ, а̂декъ мъка́р къ саȣ оу̂ни́т ꙗръши кȣ Гре́чій; то́тȣши нȣ врȣ́ръ а̂ фѝ сȣпȣ́ши Патрїа́рхȣлȣй дела Царигра́д. Ни́че пе́нтрȣ а̂чѣ́ѧ нȣ кѫрти́ръ Гре́чій а̂сȣ́пра лѡр, къ́рѡра фо́арте та́ре ле є̂ра̀, ка пре а̂чѣ́л пȣтѣ́рник нѣ́м съл а̂йбъ шіє оу̂ни́т, шѝ пъртинито́рю. А̂ша̀ а̂ȣ фъкȣ́т Гре́чій шѝ кȣ Рѡмѫ́нії чѣ́й де пре́сте Дȣ́нъре. Къ врѫ́нд а̂че́щѣ, дȣ́пъ че саȣ оу̂ни́т кȣ Бесѣ́рика Рѡ́мей вѣ́кй, съ а̂йбъ А̂рхїєпи́скопȣл лѡр чѣл дела Тѫрно́ва ти́тȣлъ де Патрїа́рх, шѝ неврѫ́нд Па́па а̂ да̀ а̂чѣ̀ ти́тȣлъ, ꙟй ꙟбіѫръ кȣ ꙟ҃ Гре́чій, шѝ ли ѿ̂ ши дѣ́деръ: кȣ ка́ре мешешȣ́г добѫнди́ръ пре Рѡмѫ́ни Гре́чій ꙟ партѣ лѡр, шѝ мȣ́лт дȣ́пъ а̂чѣ́ѧ пътими́ръ Лати́нії де а̂рмеле Рѡмѫ́нилѡр. Де́спре ка́рѣ а̂м кȣвѫнта́т ла кап єі҃ §. є҃. а̂ Історі́єй чѣ́й пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Да́кіа. Дѣ́чи Молдовѣ́нії нȣ сѫнт сȣпȣ́ши Патрїа́рхȣлȣй дела Царигра́д, пе́нтрȣ къ Па́па а̂ȣ рѫндȣи́т, ка съ фіє скȣти́ци де а̂пȣ́рȣрѣ де сȣпȣ́нерѣ а̂чѣ́ста: лъсѫ́ндȣсе а̂по́й де ꙟпъртъши́рѣ Рѡ́мей вѣ́кй; шѝ де сȣ́пт а̂скȣлта́рѣ Па́пей є̂ши́ръ. Шѝ а̂ша̀ ръма́серъ де ка́пȣл лѡр, несȣпȣ́ши ни́чи оу̂нȣй Патрїа́рх.

§. г҃.

§. Г.

Май де мȣлт шѝ ꙟтрѫ оу͂нїй Рꙍмѫ́ний дин чей де пре́сте Дȣ́нѫре а͡ȣ фост бѫга́тѫ лѣ́џѣ Лѫтинѣ́скѫ.

Ꙟпѫрѫцѫ́нд Їса́кїе Ꙟ́нгел ла Царигра́д, Рꙍмѫ́нїй чей дела мȣ́нтеле Ѥмȣ, сȣпт пова́ца а͡до́й фра́ций Рꙍмѫ́ний Пе́трȣ шѝ Ꙗса́н, се лѫпѫда́рѫ де Ꙟпѫрѫцїѧ Гре́чилѡр, шѝ ꙟ͂ший а͡лѣ́серѫ лѡр Кѫпете́нїе пре Ꙗса́н, ка́реле се нȣмѝ пре си́не Ꙟпѫра́т а͡л Бȣ́лгарилѡр шѝ а͡л Рꙍмѫ́нилѡр; шѝ дȣпѫ мȣ́лте стрѫлȣчи́те бирȣ́инце а͡сȣ́пра Гре́чилѡр пȣрта́те, ꙟ͂ший ꙟтѫри́рѫ шїе-ꙟпѫрѫцїе ка а͡чѣ́ѧ, ка́рѣ пѫнѫ ла бȣти́рѣ Тȣ́рчилѡр а͡ȣ векȣ́ит, прекȣ́м май пе ла́ргȣ а͡м а͡рѫта́т ꙟ Їсто́рїа чѣ пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рꙍмѫ́нилѡр ꙟ Да́кїа. Дȣ́пѫ мо́артѣ лȣ́й Ꙗсан шѝ а͡лȣ́й Пе́трȣ, а͡трѣ́ѧ фра́те Їѡа́нн, ка́реле са́ȣ зис шѝ Їѡанни́кїе, а͡ȣ цинȣ́т ски́птрȣ Ꙟпѫрѫцїей а͡чѣщїѧ.

А͡чѣ́ста, зи́че Ле Квїе́н, ꙟ Ка́ртѣ Ѡрїенс Христїа́нȣс, Том. а͡. фа́ца ҂асл͞в. кѫ се ꙟкинѫ̀ Па́пей дела Рѡ́ма, тримицѫ́нд ла Рѡ́ма пре Васи́лїе Ѥписко́пȣл Тѫрно́вей, кȣ пре́ѡтȣл Вла́сїе дела За́гора, саȣ Дебе́лтȣ, ка́реле ѥра̀ а͡ле́с Митропо́лит а͡л Брандизȣ́берїй, шѝ фȣ̀ ꙟ Рѡ́ма сфн͠ци́т а͡рхїере́ȣ. Па́па Їннокентїе дѣ́де скрисо́аре Ꙟпѫра́тȣлȣй Їѡа́нн, шѝ а͡рхїеписко́пȣлȣй дела Тѫрно́ва, прекȣ́м шѝ лȣй Вла́сїе дела За́гора, кȣ́й ꙟ͂й тримисе Па́ллїȣм, шѝ ми́трѫ шѝ ине́л. Кȣ воинца Ꙟпѫра́тȣлȣй фѣ́че дой Митрополи́ций пре чел дела Белесбȣ́лна, шѝ пре чел дела Пресла́вїа, пре ка́рїй че́лȣй дела За́гора ка Прима́тȣлȣй ꙟ͂ȣ сȣпȣ́с; шѝ а͡чѣ́стȣѧ ꙟ͂ȣ порȣнчи́т сѫ шѣ́зѫ ꙟ Тѫрно́ва, че ѥра̀ чета́те май стрѫлȣчи́тѫ. Шѝ а͡чѣ́ѧ а͡ȣ порȣнчи́т, ка ѥписко́пїй, шѝ а͡лций Клири́чий сѫ се хиротонѣ́скѫ дȣпѫ лѣ́џѣ Лѫтинѣ́скѫ, а͡декѫ оу͂нгѫ́ндȣлисе ка́пȣ шѝ мѫ́ниле, шѝ че́лѡр дой Митрополи́ций де кȣрѫ́нд сфн͠ци́ций лѣ́ȣ тримис кѫте оу͂н Па́ллїȣм де пре трȣ́пȣл сфн͠тȣлȣй Пе́трȣ, ка́ре сѫ ле ꙟвра́че ꙟ̑ оу҃неле ꙁи́ле. То́ате а̑чѣсте ле прїими́рѫ ши̏ ꙟпѫра́тꙋл Бꙋлга́рїей, ши̏ Прима́тꙋл Тѫрно́вей, ши̏ а̑мѫндо́й кꙋ скрисо́риле са́ле ле мѫртꙋриси́рѫ лꙋ́й Па́па Їннокє́нтїє. Ка́ре токмѣле се фѣчерѫ ꙟ̑ а̑нꙋл ҂асд҃. то́кма ꙟ̑ ка́реле а̑н ѡ̑астѣ фрѫнчилѡр а̑ꙋ лꙋа́т Царигра́дꙋл, ши̏ се рѫчи́тє́ск ꙟ̑ вїа́ца лꙋ́й Па́па Їннокє́нтїє кꙋ нꙋ́меле а̑чє́ста а̑л тре́илѣ нꙋ́мѫрꙋл ѯ҃ѳ. а) Ба ꙟ̑кѫ а̑коло́ши́ ла фа́ца ҂асл҃и. спꙋ́не, кѫ май сꙋс ꙁи́сꙋл Влась̑е а̑ꙋ фост хиротони́т де а̑рхїере́ꙋ Лѫтинє́ск, ши̏ дꙋ́пѫ лѣџѣ Лѫтинѣ́скѫ. Ꙗ̑чє́ста, ꙁи́че, вени́нд ла Рѡ́ма, фꙋ̏ а̑колѡ̏ сфн҃ци́т дꙋ́пѫ лѣ́џѣ лѫтинѣ́скѫ, ши̏ кꙋ дꙟнеꙁѣ́єскꙋл мир оу҃нс де Їѡа́нн є̑пи́скопꙋл Алба́н, ꙟ̑преꙋ́нѫ стѫ́нд а̑лци́й дой є̑писко́пи ꙟ̑ фа́ца До́мнꙋлꙋ́й Па́па, ка́рѣ ꙟ̑ а̑лтѫ скрисо́аре кѫтрѫ ꙟпѫра́тꙋл Бꙋлга́рїей Їѡа́нн а̑ꙋ ꙟщїинца́т Па́па, ꙟ̑ ка́ре скрисо́аре, кꙋм кѫ се ка́де а̑се ꙟтрѫбꙋинца̀ оу҃нџерѣ, кꙋ мꙋ́лте дин скриптꙋ́ри мѫртꙋри́й а̑девѣрѣ̏. б)

Ꙗ̑ко-

а) Romano Pontifici sese dedere non dubitavit, misso Romam Basilio *Ternobi episcopo*, cum Blasio presbytero *pastore de Zagora*, sive Debelti, Brandizuberensi seu Bradeburziensi metropolitano electo, qui illic consecratus pontifex fuit. Literas Innocentius Regi dedit, archiepiscopoque Ternobi, nec non Zagorensi Blasio, cui pallium, mitramque et annulum misit. De Regis assensu metropolitas duos creavit, Belesbulnensem seu Belesburdiensem, et Preslaviensem, quos Zagorensi tanquam primati subjecit; hunc vero apud Trinovium, Ternobumve nobiliorem civitatem manere sedereque jussit. Caeterum ordinationes Episcoporum et Clericorum Romanis ritibus celebrari apud illos praecepit, cum unctionibus scilicet capitis et manuum, duobusque metropolitis recens consecratis pallia singula de corpore S. Petri misit, quae certis diebus induerent. - - - Cuncta haec admiserunt tum Bulgariae Rex, tam Ternobi Primas, suisque uterque literis Innocentio professi sunt. Quae quidem pacta constitutaque fuere anno 1204. quo ipso a Francorum cruce signatorum exercitu capta est Constantinopolis; recitanturque in Innocentii Papae III. vita n. 69. *Le Quien* Oriens Christianus Tom. I. pag. 1232.

б) Hic Romam cum venisset, Latino ibi ritu consecratus est, divinoque chrismate unctus a Ioanne episcopo Albanensi, assistentibus episcopis duobus in praesentia Domini Papae, quod Pontifex aliis ad Imperatorem Bulgariae Ioannem literis significavit, quibus unctionem, in episcoporum ordinationibus adhibendam multiplici scripturarum testimonio probabat „ *Ibidem*, pagina 1238.

Ӑколо́ший ла фа́ца касъд. а̂ду́че ꙟнаи́нте Ле Квїе́н шѝ вестми́нтеле а̂рхїере́щий че́ле дȣпъ лѣџѣ Лътинѣскъ, каре Іннокентїе г҃. лѣȣ трими́с лȣ́й Васи́лїе Прима́тȣлȣй Бȣлга́рїей. а)

А̂ча́стъ фъ́ръ де врѣ́ме, шѝ некȣмпъта́тъ вѫрѫ́ре а̂ лѣ́џей Лътинѣ́щий (къ а̂фа́ръ де че́ле май сȣс зи́се, фъ́ръ липси́ци прѣ́ѡцїй шѝ де пȣтѣ́рѣ, ка́рѣ майнаи́нте дȣ́пъ лѣ́џѣ Греча́скъ ѿ а̂вѣ̂ де а̂ оу́нџе пре чей ботеза́ций кȣ сфи́нтȣл Мир) нȣ дȣ́пъ мȣ́лтъ врѣ́ме ꙟтръ Ромѫ́нїй чей дела Мȣ́нтеле Е̂мȣ, май вѫрто́с дȣ́пъ мо́артѣ ꙟпъра́тȣлȣй Іѡа́нн са́ȣ Іѡни́кїе, креди́нца Каѳолича́скъ ꙟпреȣ́нъ кȣ лѣ́џѣ Лътинѣ́скъ ѿ сти́нсе. Пе́нтрȣ къ мъка́р къ чей май къпете́нїй шѝ май а̂целе́пций дрепт жȣдека̀, къ че́ле че сѫнт а̂ле Лѣ́џей са́ȣ а̂ле ѡ̂бичѣ́юрилѡр сѫнт а̂дїа́форе, шѝ пе́нтрȣ а̂чѣ́ѧ се пот скимба̀; то́тȣший мȣлци́мей, ка́рѣ лѣ́џѣ ѿ мъ́сȣръ кȣ векимѣ, шѝ кȣ ꙟвътрѫни́теле ѡ̂бичѣ́юри, фо́арте ꙟй е̂ра̀ неплъкȣ́те.

Ꙟсъ, то́атъ лѣџѣ лътинѣ́скъ ꙟтръ Ромѫ́нїй а̂че́й дела Мȣ́нтеле Е̂мȣ съсе фѝ бъга́т, нȣ ѣ́сте а̂девъ́рȣлȣй а̂сѣ́мене. Пе́нтрȣ къ прѣ́ѡцїй шѝ а̂рхїере́їй Ромѫ́нилѡр а̂че́лора е̂ра̀ нещїȣто́ри де ли́мба Лътинѣ́скъ, кȣм се ведерѣ́ще дин е̂пи́стола лȣ́й Іѡани́кїе ꙟпъра́тȣлȣй Бȣ́лгарилѡр, шѝ а̂ Вла́хилѡр, а̂декъ а̂ Ромѫ́нилѡр, чѣ кътръ Па́па Іннокентїе г҃. да́тъ. Оу́нде а̂ша̀ гръ́ѧще Іѡани́кїе: „Трими́сам ла Сфи́нціѧ Та чѣ „ма́ре дой прȣ́нчий. Оу́нȣл се кїа́мъ Васи́лїе, а̂лтȣл Виѳлеи́м. Шѝ „съсе дѣ дин Порȣ́нка Сфи́нцїей Та́ле, ка съ ꙟвѣ́це ꙟ схо́але ка́рте „лътинѣ́скъ, пе́нтрȣ къ а̂и́чий нȣ а̂ве́м Грамати́чий, ка́рїй съ по́атъ „ꙟто́арче ка́рциле, че ни ле трими́теций, шѝ дȣ́пъ че вѡр ꙟвъца̀ се „вѡр трими́тъ ꙟнапо́й ла ꙟпъръ́ціѧ мѣ“. б) Да́къ прѣ́ѡцїй шѝ а̂рхїе-

---

а) Pontificalia ornamenta, caligas et sandalia, amictum et albam, cingulum et succinctorium, orarium et manipulum, tvnicam et dalmaticam, chirothecas et annulum, planetam et mitram. *Le Quien* ibidem pag. 1234.

б) Misi autem ad Tuam magnam Sanctitatem pueros duos. Unus vocatur Basilius, alius Bethelem. Et detur ex praecepto ejus, ut addiscant in Scholis litхїерéїй Рѡмжнилѡр а̂чéлора нȣ щїа̀ лимба Лътинѣ́скъ; кȣ а̂девърáт Мисса шѝ тáйнеле нȣ а̂ȣ путȣ́т съ ле слȣжѣ́скъ ꙟ̂ лимба лътинѣ́скъ, дȣ́пъ кум е҃ дáтина ла Лътиний. Ꙗ́ръ съсе фѝ ꙟ̂тóрс де пре Лътиніе пре Рѡмжніе чѣ́ле че се цин де слȣжирѣ Миссей шѝ а̂ тáйнелѡр, ниче нȣ не лъсъ̀ мъртȣрисит нимене, ниче врѡ ȣ҆́рмъ нȣ се вѣ́де, ничй сокотѣ́леле бесѣ́ричей Рѡмáне чѣ́ле дин вѣ́кȣл а̂чéла, прекȣ́м ничй чѣ́ле дин вѣ́кȣл де а̂кȣ́м нȣ сȣ́фере. Де ȣ҆́нде нȣ не путéм ꙟ̂дои̇, къ пáртѣ чѣ мáре а̂ Лéџей Гречéщй ла Рѡмжнїй а̂чѣ́ѧ а̂ȣ фост ръмáс невътъмáтъ.

Нȣ фъръ прец лȣ́крȣ ва фѝ съ а̂дъѡгъ́м а̂чѝ дин Райнáлдус чѣ́ле де Пáпа Їнокéнтїе г҃. шѝ де ꙟ̂пърáтȣл Рѡмжнилѡр шѝ а̂ Бȣ́лгарилѡр Їѡ́анн, кáреле сау ѕис шѝ Кáло-Їѡ́аннес, а̂́декъ Їѡ́анн чел бȣн, ꙟ̂преȣ́нъ шѝ Їѡани́кїе, ꙟ̂ трѣ́ба а̂чáста лȣкрáте: кȣ кáре, шѝ чѣ́ле пънъ а̂чѝ ѕи́се май пре лáргȣ се вѡр ръсфирà, шѝ май ꙟ̂колѡ̀ ꙟ̂къ невóм ꙟ̂тръбȣинцà. Дéчй, ла а̂́нȣл ҂асв҃. ѕиче Райнáлдус, къ Пáпа Їнокéнтїе а̂ȣ петрекȣ́т солїе кȣ Кърций ла Кáлѡ-Їѡ́анн Крáюл Бȣ́лгарилѡр. Ꙗ́ръ Їѡ́анн, а̂колóший ѕиче Скрїиторюл фáптелѡр лȣй Їнокéнтїе, прїими́нд кȣ кȣчерїе сóлїй шѝ кърциле Дóмнȣлȣй Пáпа а̂ȣ скрис ꙟ̂напóй ꙟ̂трȣ а̂чéста кип: а)

ꙟ̂трȣ

---

litteras latinas, quoniam hic Grammaticos non habemus, qui possint litteras, quas mittitis nobis transferre, et postquam addidicerint, remittentur ad Imperium meum. Epist. *Joannicii* ad Papam Innocentium III.

а) Venerabili, et sanctissimo Patri Summo Pontifici, ego Calo Joannes Imperator Bulgarorum, et Blacorum gaudium et salutem mando tibi.

Notum facimus sanctitati vestrae, quod nos recepimus vestras sacro sanctas literas, quas nobis portavit religiosus archipresbyter Brundusinus, et nos reputavimus eas charas super omne aurum, et quemlibet lapidem pretiosum. Unde multas egimus gratias omnipotenti Deo, qui visitavit nos servos suos indignos secundum suam ineffabilem bonitatem, et respexit humilitatem nostram, et *reduxit nos ad memoriam sangvinis, et patriae nostrae, a qua descendimus.* Et nunc sancte Pater, tanquam bonus Pastor et caput omnium fidelium christianorum filios sanctae catholicae et Apostolicae sedis congregare volens in unum, requisisti nos remotos secundum corpus. *Et infra:* Sanctissime Pater significastis nobis per sacras literas vestras, quod

nos

Ꙟтрȣ а̂ча́стъ Скрисо́аре кътръ Па́па да́тъ мъртȣрисѣще Ꙟпъра́тȣл Іѡа́нн, къ ви́ца Рѡмъ̆нилѡр се тра́џе дела Рѡ́ма, шѝ пофтѣще ка съй тримитъ Па́па коро́нъ ꙟпъръте́скъ, шѝ съл кȣно́аскъ кȣ ти́тȣлъ де ꙟпъра́т, ка́рѣ ѡ̃аȣ а̂вȣ́т шѝ чей че майнайнте де дѫнсȣл а̂ȣ ꙟпърьцит ꙟ Бȣлга́рїа Пе́трȣ шѝ Самȣи́л, шѝ а̂лціи: а̂че́щѣ а̂ȣ ꙟпърьцит ꙟ Бȣлга́рїа ꙟнайнте де а̂ сȣпȣ́не Бȣлга́рїа ꙟпъръціеи Гре́чилѡр Васи́лїе Бȣлгарокто́нȣ Ꙟпъра́тȣл Цариградȣлȣй. А̂чѣсте, ѕиче Іѡа́нн, къ де й се вѡр ꙟплинѝ дела Рѡ́ма; ѡ̃рй че й се ва ꙟкредиица̀ де а̂колѡ̀ се ва плинѝ. А̂че́лашй Райна́лдȣс ла а̂нȣл ҂асд. нȣ́мърȣл ки҃. ръчитѣще Хрисо́вȣл, кȣ ка́реле Кало Іѡа́нн саȣ ꙟкина́т Рѡ́мей ве́кий, ꙟтрȣ а̂че́ст кип: а) Динтрȣ а̂чѣсте се причѣпе кѫчй Ꙟпъра́тȣл а̂че́ста ꙟ ти́тȣла

---

nos significaremus vobis, quid ab Ecclesia Romana petamus; hoc autem petit Imperium nostrum ab Apostolica Sede, ut nos simus in Ecclesia Romana sicut matre nostra filialitate firmati. In primis petimus ab Ecclesia Romana matre nostra coronam, et honorem tanquam dilectus filius, secundum, quod Imperatores nostri veteres habuerunt. Unus fuit Petrus, alius fuit Samuel, et alii, qui eos Imperio praecesserunt, sicut in libris nostris invenimus esse scriptum. Nunc autem, si placitum est sanctitati nobis istud implere, quidquid Imperio nostro duxeritis injungendum, illud ad honorem Dei, et Ecclesiae Romanae complebitur. *Et infra:* verum si placet vobis sanctissime pater, mittere nobis magnos nuncios, de quibus nobis per vestras literas intimastis, et istum destinare cum eis, et tunc certificabimur de prima missione pariter et secunda. Det vobis Dominus multos annos.

а) In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti Amen. Cum placuit Domino nostro Jesu Christo, me Dominum et Imperatorem totius Bulgariae, et Blachiae facere, inquisivi antiquorum nostrorum Scripturas, et libros et bonae memoriae Imperatorum nostrorum praedecessorum leges, unde ipsi sumserunt regnum Bulgarorum, et firmamentum Imperiale, coronam super caput eorum, et patriarchalem benedictionem, et diligenter perscrutantes in eorum invenimus scripturis, quod bonae memoriae illi Imperatores Bulgarorum, et Blachorum Simeon, Petrus, et Samuel nostri praedecessores coronam Imperii eorum, et patriarchalem benedictionem acceperint a summa Dei Romana Ecclesia, et ab Apostolica sede, principe Apostolorum Petro, sed Imperium nostrum voluit benedictionem, et Imperiale firmamentum coronae capitis Imperii sui suscipere, et patriarchalem benedictionem ab Ecclesia Romana, et ab Apostolica sede, principe Apostolorum Petro, et a sanctissimo patre nostro, et universali Papa tertio Innocentio, et a quocunque Patriarchalis benedictio, et mandatum in civitate Imperii mei Trinovi data et concessa fuerit a domino Papa faciendi, et consecrandi archiepiscopos, metropolitas, et са пꙋ́не ꙟтѫю пре Бꙋ́лгарй, а̂по́й пре Вла́хй, ӑдекъ пре Рѡмѫ́нй, мъка́р къ кꙋноскꙋ́т лꙋкрꙋ є̆сте, къ Рѡмѫ́нїй кꙋ ӑрмеле са́ле фъкꙋ́ръ а̂ча́стъ де ноꙋ ꙟпъръцїе, шѝ ꙟсꙋшй ꙟпъра́тꙋл ꙟкъ є̂ра̀ рѡмѫ́н. Ӑдекъ стъпѫ́нїй цъ́рей Бꙋлга́рїей ꙟна́инте де а̂ сꙋпꙋ́не ꙟпъра́тꙋл Гре́чилѡр Васи́лїе Бꙋлга́рїа, се кїема̀ ꙟпъра́цй Бꙋлга́рїей. Фїи́нд да́ръ къ Кало Іѡа́нн саꙋ Іѡани́кїе дин ѡ̂бичѣ́юл чел ве́кю бъдѣ̀, къ й̂ се ка́де ти́тꙋла де ꙟпъра́т, пе́нтрꙋ къ ӑдекъ шѝ чей май дена́инте стъпѫ́нй а̂й Бꙋлга́рїей кꙋм є̃ Петрꙋ, Самꙋи́л шѝ ӑлцїй ꙟна́инте де а̂ сꙋпꙋ́не Гре́чїй Бꙋлга́рїа саꙋ нꙋми́т ꙟпъра́цй, ка съ ӑйбъ пꙋтѣ́ре довѣ́да лꙋй липсѣ̀ съ пꙋ́нъ ꙟ ти́тꙋла са пре Бꙋ́лгарй, шѝ ꙟкъ ꙟна́инте де Вла́хй, пе́нтрꙋ къ май демꙋлт стъпѫ́нїй а̂чѣ́ѧ нꙋ се ѕичѣ̀ фъ́ръ нꙋ́май а̂ Бꙋлга́рїей саꙋ а̂ Бꙋлга́рилѡр, ꙟцълегѫ́нд кꙋ а̂ча́ста цѣ́ра че се ѕи́че Бꙋлга́рїа. Съ нꙋ фѝ ꙟмижлочи́т а̂ча́стъ ка́ꙋсъ; некꙋ́м ꙟна́интѣ Вла́хилѡр, чѝ ни́че декꙋм ничй ли́пса, ничй къди́нца нꙋ пофтѣ̀ съ ꙟтре Бꙋ́лгарїй ꙟ ти́тꙋла ꙟпъра́тꙋлꙋй Рѡмѫне́ск.

А̂ко-

---

episcopos, et reliquas ecclesiasticas, observationes sacramentales concedit Imperium nostrum, ut plenissimam in omni tenimento et Imperii mei pertinentiis ipsi habeant potestatem. Ecce etenim omnes totius Imperii mei tenimenti, et patriarcha meus metropolitanus archiepiscopi, episcopi, et cuncti sacerdotes Romanae subsint Ecclesiae, et teneant legem, consvetudinem, et observationem, quas tenuerunt beatae memoriae Imperatores totius Bulgariae, et Blachiae primi illi nostri praedecessores, et nos eodem modo vestigia eorum imitantes. Subsignat autem Imperium meum ad securitatem Chrysobolum suum, quod nunquam ab Ecclesia Romana, et Apostolica sede principe Apostolorum Petro ipsum videlicet Imperium discedet, neque alii mei Imperii principes disgregabuntur, sed ut vocatus dilectus filius sacro sanctae, et Apostolicae Romanae sedis principis Apostolorum Petri ero, et deinceps quascunque terras Christianorum, seu paganorum meum acquisiverit Imperium, sub potestate, et mandato ejusdem sacrosanctae et Apostolicae sedis Romanae erunt, et ut praesens chrysobolum Imperii mei ratum, et firmum habeatur, dedi Imperium meum in manibus reverendissimi viri Joannis sacro sanctae Romanae sedis legati, et domini Papae capellani, in quo et nostrum pium, et a Deo promotum subjugavit Imperium anno sex millesimo septingentesimo duodecimo, indictione septima, *nimirum ab orbe condito, inciditque in annum in quem haec conjecimus.*

А̂коло́шй ла Нȣ́мърȣл л҃. ѕи́че, къ ꙟпъра́тȣл Іѡа́нн а̂ȣ трими́с кȣ Іѡа́нн капелла́нȣл Па́пей ла Рѡ́ма пре Вла́сїе Брандиѕȣберѣ́нȣл е̂пис-ко́п, прин ка́реле а̂ȣ петрекȣ́т шѝ ни́скарй дарȣ́рй, спре съмн де е̂ѵла́вїе, До́мнȣлȣй Па́па, шѝ скрисо́аре де а̂ча́стъ кȣприндере: а)

А̂коло́шй ла нȣ́мърȣл л҃а. мѣ́рџе ꙟнаи́нте, ѕикжнд: б) Шѝ ла Нȣ-мърȣл л҃д. спȣ́не Райна́лдȣс, къ а̂жȣнгжнд ла Рѡ́ма ѕишїй е̂пи́скоп,

шѝ

а) Sanctissimo dominatori et universali Papae sedenti in sede beati Petri, et domino patri regni mei, tertio Innocentio Papae sedis Apostolicae Ecclesiae Romanae, et magistro totius mundi.

Spero in Deum salvatorem hominum, quod bene, et multum bene valeat sanctitas tua cum omnibus sedentibus circa thronum sanctitatis tuae Cardinalibus Sanctae Ecclesiae Romanae. Noverit magna sanctitas tua, quod filius tuus, et Romanae Ecclesiae Imperator omnium Bulgarorum, et Blachorum cum omnibus principibus Imperii mei multum bene sumus per Deum, et sanctam orationem tuam. Multoties misit Imperium meum nuncios suos ad sanctitatem tuam, sed non invenerunt opportunitatem transeundi ad sanctitatem tuam. *Et infra:* Verum Deo adjuvante et intervenientibus orationibus sanctitatis tuae, venit ad me praesens nuncius Apostolicae cathedrae, et primae sedis principis Apostolorum, et sanctae, et Universalis Ecclesiae Romanae Joannes capellanus, et detulit mihi pallium ex praecepto sanctitatis tuae, et Apostolicae sedis, et palliavit dictum archiepiscopum, et fecit eum primatem, et archiepiscopum totius Bulgariae, et Blachiae, et portavit Imperio meo literas sanctitatis tuae et exposuit quicquid ei sanctitas vestra mandavit, et repletum est cor meum gaudio magno, quoniam secundum voluntatem Imperii mei donavit mihi Deus, et sanctitas tua: et rogo, et deprecor magnam sanctitatem tuam, ut compleat desiderium Imperii mei, et mittat virgam pastoralem ad congregandas oves, et caetera, quae patriarcha consuevit habere, et faciat praesentem primatem patriarcham in sancta, et magna ecclesia Trinovae primae civitatis totius Bulgariae, et habeat ecclesia ipsa post mortem istius patriarchae patriarcham in perpetuum ex praecepto sanctitatis tuae. Et quoniam grave esset propter longitudinem viae, et guerram hominum in obitu cujuslibet patriarchae recurrere ad ecclesiam Romanam, concedatur ecclesiae Trinovae, ut sibi possit eligere, et consecrare patriarcham, ne ex ejus absentia terra illa sine benedictione remaneat, et tua consecratio imperfecta, et redundet peccatum in sanctitatem tuam.

б) Nunc autem petimus, ut fiat chrisma ex praecepto sanctitatis tuae in sancta et magna ecclesia civitatis Trinovae pro baptismate christianorum. Sciat sanctitas tua, quod cum scierint Romaei, quod recepimus consecrationem Apostolicae sedis a sanctitate tua non dabunt mihi chrisma. Et aliud peto a sanctitate tua, ut mittas Cardinalem ad Imperium, seu istum, qui venit ad me, sive alium a sede Apostolica, et des ei diadema, et sceptrum secundum Apostolicae sedis et Apostolorum principis benedictionem, et mittas privilegium шѝ Капелла́н, кȣ бȣ́нъ вои́ре ꙗ̂ȣ прїими́т Па́па, шѝ а̂скȣлтѫ́нд чѣ́рериле лȣ́й Їѡанни́кїе чѣ́ле при́н є̂пископȣ́л Бла́сїе а̂рътате, ꙟ̂л фѣ́че пре Їѡа́нн, саȣ Кало-Їѡа́нн, саȣ Їѡанни́кїе Кра́ю Рѡмѫ́нилѡр, шѝ Бȣ́лгарилѡр, тримицѫ́нд ла дѫ́нсȣл пре Кардина́лȣл Леѡ́н, шѝ при́н трѫ́нсȣл ски́птрȣл кръи́мей, шѝ дїади́ма Кръѧ́скъ, ка ꙟ̂ ло́кȣл Па́пей съл оўнгъ, шѝ съл коро́не Кра́ю, петрекѫ́ндȣй привиле́џїȣл А̂постоличе́ск, а̂къ́рȣѫ кȣпри́ндере ꙗ̆сте а̂ша̀: а) Шѝ дȣ́пъ че кȣ мȣ́лте довѣ́де а̂ȣ ꙟ̂търи́т вредничїѧ скаѡ́нȣлȣй А̂постоличе́ск, - - - а̂да́ѡгъ: б) А̂ко-

---

gium bullatum auro ad exemplar ipsius servandum perpetuo in ecclesia Trinovae, et haec omnia dent Imperio meo, et consecrent, et coronent Imperium meum. Omnia autem praedicta quae mitti debent ad Imperium a sanctitate tua, videat praesens nuncius episcopus Brandizuberen. Blasius, ut possit referre, quod tu scripseris manu propria, et si haec omnia compleverit sanctitas tua, ita reputabo cum prosapia Imperii mei, et omnium Bulgarorum, et Blachorum, quod sumus dilecti filii orthodoxae Sanctae Romanae Ecclesiae; et de confinio Ungariae, Bulgariae, et Blachiae relinquo judicio sanctitatis tuae, ut dirigas negotium istud recte, et juste, ut non habeat peccatum anima sanctitatis, et ita habeat Imperium meum justitias Bulgariae, et Blachiae, quod Rex Ungarorum habeat justitias Ungariae, et cessent occisiones Christianorum in me et ipsum. Sciat autem sanctitas tua, quoniam quinque episcopatus Bulgariae pertinent ad Imperium meum, quos invasit, et detinet Rex Ungariae cum justitiis ecclesiarum, et episcopatus ipsi sunt annihilati, et si justum est, hoc fiat. Quicquid dicturus est praesens nuncius Imperii mei episcopus Brandizuberen. Blasius sanctitati tuae, habeas vera, quoniam ex parte mea dicet. Misi sanctitati tuae examita dupla tria, et cuppam auream, et yperperorum libras quatuor, et scutellas argenteas tres, et gradala argenteum. Imperator Bulgariae Calojoannes.

а) Calojani illustri Bulgarorum, et Blachorum Regi, ejusque posteris ei tam in regno, quam in devotione sedis apostolicae successuris in perpetuum etc.

б) Cum licet immeriti ejus vices geramus in terris - - - Cum ex praecepto Domini oves ejus pascere teneamur populis Bulgarorum, et Blachorum, qui multo jam tempore ab uberibus matris suae alienati fuerunt, in spiritualibus et temporalibus paterna solicitudine providere volentes, ejus auctoritate confisi, per quem Samuel David in Regem inunxit, Regem te statuimus super eos, et per dilectum filium Leonem tituli sanctae crucis presbyterum Cardinalem Apostolicae sedis legatum virum providum, et honestum nobis inter caeteros fratres nostros acceptum, sceptrum regni, ac regium tibi mittimus diadema, ejus quasi nostris tibi manibus imponendum, recipiendo a te juratoriam cautionem, quod nobis et successoribus nostris, ac Ecclesiae Romanae devotus, et obediens permanebis, et cunctas terras, et gentes tuo subjectas Imperio in obedientia, et devotione sedis Apostolicae conservabis.

©BCU Cluj

Ꙗколо́шй ла нȣ́мърȣл л҃є. спȣ́не Папа пȣтѣ́рѣ чѣ датъ а̑рхїепископȣлȣй Тринѡ́вей. а) шѝ ла нȣ́мърȣл л҃з. гръ́ѧще Папа Їнокє́нтїє кътръ а̑рхїепископȣл Тринѡ́вей, а̑ръ́тѫндȣй, къ лаȣ фъкȣт прима́т ꙟтрȣ Кръи́мѣ Бȣ́лгарилѡр шѝ а̑ Рѡмѫ́нилѡр; ка шѝ де́спре а̑чѣѧ ꙟл ꙟкрединца́зъ, къ ти́тȣла де прима́т тот а̑тѫ́та фа́че, кѫт шѝ чѣ де Патрїа́рх, нȣ́май нȣ́меле сѫнт дескли́ните. б)

Ꙗ́ръ ла нȣ́мърȣл л҃и. рѫндȣ́ѧще Па́па, ка сф҃нтȣл мир, шѝ ѡ̑ле́ȣл кȣ ка́реле се оу̑нг чей че а̑ȣ а̑се ботеза̀, шѝ бо́лнавїй, ꙟ то́ци а̑нїй ꙟ фї́еще ка́рѣ бесѣ́рикъ а̑рхїерѣ́скъ а̑ Бȣлга́рїей шѝ а̑ Вла́хїей дȣ́пъ ѡ̑бичѣ́юл бесѣ́ричей Рѡма́не сѫсе фа́къ; шѝ кȣ сф҃нтȣл мир, чей че а̑ȣ а̑се оу̑нџе дȣ́пъ боте́з, сѫсе оу̑нгъ прин є̑пископȣл є̑пархїей. в) Ла нȣ́мърȣл л҃д. спȣн фаптеле лȣй Па́па Їнокє́нтїє г҃. къ фї́инд къ дȣ́пъ

да́ти-

а) - - - Venerabili etiam fratri nostro - - - archiepiscopo Trinovitan. in terris, quibus imperas universis privilegium concedimus primatiae, cujus successores tuos in posterum successores simili ab eis juramento recepto Apostolicae sedis auctoritate coronent, et in terra tua primatus obtineat dignitatem, eique metropolitani tam in Bulgariae, quam Blachiae provinciis constituti subjaceant, et juxta formam canonicam reverentiam primati debitam exhibeant et honorem. - - Datum Anagniae - - - Sexto Kal. martii, indictione septima incarnationis Dominicae millesimo ducentesimo tertio, Pontificatus vero Domini Innocentii Papae tertii anno septimo.

б) Te quoque in Regno Bulgarorum, et Blachorum primatem statuimus, et ecclesiae Trinovitan. praesenti privilegio auctoritate concedimus primatiae, statuentes, ut tu et successores tui, qui tibi in Apostolicae sedis devotione successerint caeteros *metropolitan. Bulgariae, et Blachiae* praecellatis ratione primatus, et ipsi tibi et eis juxta formam canonicam reverentiam primati debitam exhibeant, et honorem, fraternitatem tuam scire volentes, quod apud nos haec duo nomina, primas et patriarcha pene penitus idem sonant, cum primates et patriarchae teneant unam formam, licet eorum nomina sint diversa. Praesenti quoque privilegio tibi, et per te tuis successoribus inungendi, benedicendi, et coronandi Regis Bulgarorum, et Blachorum in posterum liberam concedimus facultatem.

в) - - - Chrisma vero, et oleum catechumenorum, et infirmorum singulis annis in caena Domini tam in Ecclesia tua, quam in qualibet cathedrali ecclesia Bulgariae et Blachiae fieri secundum consuetudinem Ecclesiae Romanae concedimus, ut quoties necesse fuerit, qui baptizandi fuerint baptizentur, et confirmentur per dioecesanos episcopos qui fuerint confirmandi.

©BCU Cluj

дáтина Бȣ́лгарилѡр шѝ â Рѡмѫнилѡр ни́че прéѡцїй ла хиротонирѣ лѡр, ни́че âрхїерéїй ла сф͞нцире нȣ саȣ оу́нс; фѣ́че Пáпа, ка шѝ ӡисȣл êпискóп Брандиӡȣберѣ́нȣл, прин Ïѡáнн Êпискóпȣл Âлбанѣ́н ꙟпреȣнъ стѫнд дой Êпискóпй кȣ êл, шѝ Митрополи́цїй, шѝ тóци êпискóпїй, шѝ прéѡцїй съ прїимѣ́скъ сф͞нцитá оўнџере, шѝ де âчѝ ꙟнаи́нте ничй оўнїй прéѡцй съ нȣ се хиротонѣ́скъ, саȣ êпискóпй съсе сф͞нцѣ́скъ фъръ де оўнџере, дѫнд причи́на лȣ́крȣлȣй âчѣ́лȣꙗ ꙟ Кáртѣ чѣ кътръ ӡи́сȣл Примáт ꙟдрептáтъ, кȣ́й шѝ подóабеле тóате прин ӡи́сȣл сол кȣ дърничїе ꙗ̆ȣ дъръ́ит, ꙟтрȣ âчéстȣ кип скрїи́ндȣй. а)

Ла нȣ́мърȣл м͞г. âдáѡгъ фáптеле, къ мергѫ́нд сóлȣл Пáпей прин цѣ́ра Оу̂нгȣрѣ́скъ, кȣ мáре чи́нсте ꙟл прїими́ръ Крáюл шѝ боꙗ́рїй, чѝ кѫнд âȣ âжȣ́нс ла марџиниле цъ́рей, Крáюл, тримиџѫ́нд сóлй, ꙟл ѡ̑прѝ съ нȣ трѣ́къ кътръ Бȣлгáрїа: пéнтрȣ къ ꙟл âрдѣ̂ дȣрѣ́рѣ, къчй се дъ̀ âчѣ̀ чи́нсте Бȣ́лгарȣлȣй, кȣ кáреле âвѣ̀ връжмъшїе: кáре недрептáте фъкȣ́тъ сóлȣлȣй съȣ âȣӡѫ́ндȣѡ Пáпа Ïнокéнтїе, фóарте âмáр ꙟй скри́се Оўнгȣрȣлȣй.

Ла нȣ́мърȣл м͞д. се спȣ́не, къ Крáюл Оўнгȣрилѡр, спре ꙟблѫнӡи́рѣ мѫнїей лȣй Ïнокéнтїе, чѣ́й âсȣ́пра лȣй кȣ дрéптȣл âцицáтъ, трими́се ѡ̑рáтор кȣ Кáрте кътръ Пáпа, ꙟ кáрѣ кȣ дескли́ните кáпете ꙟшй спȣ́не плѫнсоáрѣ са. Ла кáре Кáрте ръспȣ́нсе Пáпа, шѝ ꙟфрѫ́нсе довѣ́деле Оўнгȣрȣлȣй. б)

Пре-

а) Innocentius etc.
Cum venisset ad Apostolicam sedem venerabilis frater noster - - - episcop. Brandizuberen. clara nobis insinuatione monstravit, quod in consecratione sua sacram non acceperat unctionem, quoniam apud vos non consuevere pontifices, cum consecrantur inungi. Nos ergo quod illi defuerat, mandavimus in ipso suppleri, facientes caput ejus, et manus per venerabilem fratrem nostrum Joannem episcopum Albanen. assistentibus ei duobus episcopis secundum morem ecclesiasticum sacro chrismate deliniri. Hoc enim Catholica tenet Ecclesia non solum ex praecepto divino, verum etiam Apostolorum exemplo.

б) Cui Innocentius alias reddidit, quibus jactatas querelas refregit. Objecerat in primis Ungaros majores suos Apostolicam sedem singulari observantia ac reli-

Прекꙋ́м а̂чѣ́ѧ, къ а̂ꙋ порꙋнчи́т Па́па, ка то́ци пре́ѡцїй ши̇̀ а̂рхїерє́їй чей майнаи́нте дꙋ́пъ лє́џѣ греча́скъ сфи̇̃ци́ций съсе оўнгъ а̂кꙋ́м дꙋ́пъ лє́џѣ лътинє́скъ, ка кжнд хиротони́рѣ чѣ дꙋ́пъ лє́џѣ греча́скъ нꙋ а̂р фи̇̀ фост дестꙋ́лъ, ши̇̀ възжнд Рѡмж́нїй а̂чѣ́ѧ пе а̂рхїерє́їй лѡр вестми́нте лътинє́щй ꙟ бесѣ́рикъ, кꙋ ка́ре то́кма нꙋ є̂ра̀ деда́ци ѡ̆кїй лѡр, фѣ́че сжнџє рѫꙋ ꙟтржншїй; а̂ша̀ боѧ́рилѡр нꙋ ле тикни̇̀, къ ка́пꙋлꙋй лѡр ꙟи дъ Па́па нꙋ́май ти́тꙋлъ де Кра́ю, ꙗ̆ръ нꙋ де ꙟпъра́т, прекꙋ́м се нꙋмѣ̀ є̂л пре си́не, ши̇̀ ꙟл кꙋноащѣ̀ сꙋпꙋ́шїй лꙋй, ба ши̇̀ Гре́чїй, кꙋм се вѣ́де дин скрїито́рїй Византи́ний, ши̇̀ а̂лцїй ꙟл чинстѣ̀ кꙋ ти́тꙋлꙋ де ꙟпъра́т, то́кма ши̇̀ Кра́юл Оўнгꙋрилѡр, кꙋм се вѣ́де дин кꙋви́нтеле лꙋй Андре́ас, ка́ре лѣм чети́т ꙟ и̂сто́рїа чѣ пе́нтрꙋ ꙟчепꙋ́тꙋл Рѡмж́нилѡр ꙟ Да́кїа, кап. є҃і. §. є҃. фа́ца с҃чи. Ни́че а̂рхїеписко́пꙋлꙋй дела Трино́ва, мъка́р къ кꙋ фїербинца́лъ черꙋ́се Рѡмж́нїй, ка́рїй ꙟтрꙋ немика а̂кꙋ́м нꙋ врѣ съсе вѣ́дъ май жос де кжт ꙟвиншїй Гре́чий, нꙋ врꙋ̀ Па́па съй дѣ ти́тꙋлъ де Патрїа́рх, то́ате а̂чѣсте фꙋ́ръ приле́ж съ нꙋ бекꙋѧ́скъ мꙋ́лтъ врѣ́ме чѣле че се а̂шеза́се ꙟтръ Кало Їѡа́нн ꙟпъра́тꙋл Рѡмж́нилѡр, ши̇̀ ꙟтръ Па́па Їноке́нтїе.

---

religione coluisse, parique Romanos Pontifices ipsos amore fuisse prosecutos, ac de illo amore videri Innocentium remisisse, idque ex eo colligebat, quod Innocentius Bulgarum infensissimum hostem suum regia dignitate decorare vellet - - ; Querebatur secundo Ioannitium occupasse terras, quae in dotem sorori suae Graecorum Imperatrici a patre fuissent traditae, atque etiam Serviam cum infidelium exercitu populatum. - - Opposuerat tertio Joannitium tyrannum esse, cum terras suas ferro, flammaque comparasset, atque adeo regio diademate indignum videri: quibus ita respondet Pontifex, licet aliquas terras invaserit, alias tamen juste obtinere, ipsius majores, Petrum, Samuelem, aliosque sceptrum tenuisse, cumque successores a Graecis perdomiti eorum jugo collum subdidissent, hunc paterna jura recuperasse, atque adeo praedecessorum Pontificum exemplo corona illum insignire meditatum: velle tamen, ut injuste occupata restituat, ac vicissim ut erepta ipsi reddantur, et pax firmissima inter ipsos conciliaretur etc.

§. д҃.

Пéнтрȣ нȣ́меле Влахї́а.

Щїȣ, къ мȣ́лцй дин чей май ти́нерй скрїитóрй, кѫнд четéск ꙟ Кърциле чéлѡр вéкй скрїитóрй, къ Їѡа́нн, саȣ Кало Їѡа́нн, саȣ Їѡаникїе се нȣмѣ́ще ꙟпъра́т, саȣ Кра́ю а̑л Бȣлга́рїей ши̑ а̑л Влáхїей, саȣ Блáхїей: прин нȣ́меле Блáхїа, нȣ ꙟцелéг а̑лта, фъръ Влáхїа саȣ Валáхїа чѣ́стъ дин кóаче де Дȣ́нъре, ка́рѣ а̑стъзй ѡ̑ кїемъ́м цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скъ саȣ мȣнтенѣ́скъ (лътинѣ́ще се зи́че Valachia Transalpina, саȣ Montana) ꙟтрȣ ка́рѣ кȣмпли́т се ꙟшѣ́лъ. Пéнтрȣ къ, дȣ́пъ мъртȣриси́рѣ лȣй Ники́та Хонїа́т ꙟ Исаа́кїе А̑нгел, ка́реле ꙟтрȣ а̑чéла вѣк а̑ȣ кȣста́т, ши̑ а̑ȣ възȣ́т лȣ́крȣриле кȣ ѡ̑кїй съй, кѫнд лъпъдаръ Рѡмѫ́нїй лъкȣитóрїй чей дела мȣ́нтеле Е̑мȣ жȣ́гȣл Грéчилѡр, дóаѡ нѣ́мȣрй дескли́ни́те е̑ра̀ ꙟ Бȣлга́рїа, а̑декъ а̑ Бȣ́лгарилѡр нѣм словенéск, ши̑ а̑ Влáхилѡр нѣм Рѡмѫнéск. А̑са́н чел дин тѫ́ю ꙟпъра́т а̑л Рѡмѫ́нилѡр а̑чéстора, ꙟда́тъ кȣм се възȣ̀ ꙟтрȣ ꙟпъръцїе дестȣ́л де ꙟтъри́т, ши̑ кȣ ѡ̑асте де а̑жȣ́нс ꙟгръди́т, спре а̑чѣ́ѧ ꙟшй пȣ́се тóатъ пȣтѣ́рѣ, ка чѣ́ле дóаѡ вéкй ꙟпъръцѝй, а̑декъ а̑ Бȣ́лгарилѡр, ши̑ а̑ Мисилѡр, ка́ре ѡ̑аре кѫнд фȣсѣ́се лаѡла́лтъ, ши̑ дȣ́пъ а̑чѣ́ѧ лѣ́ȣ кȣпри́нс Грéчїй, ꙟ̑ръшй тра́се де сȣпт мѫ́на Грéчилѡр съ ле фа́къ оу̑́на ка май де мȣлт, ши̑ прéсте а̑мѫндóаѡ съ ꙟпъръцѣ́скъ е̑л. Дéспре ка́ре пре ларг, ши̑ нȣ нȣ́май ꙟтрȣ́н лок а̑м кȣвѫнта́т ꙟ и̑стóрїа чѣ пéнтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Дакїа. Пре Рѡмѫ́нїй а̑чѣ́ѧ, дȣ́пъ кȣм а̑колóшй а̑м а̑рътáт, а̑кȣ́м ꙟй кїа́мъ Ники́та Хонїа́т Влáхй, а̑кȣ́м Ми́сй; ши̑ цинȣ́тȣл а̑чéла, оу̑́нде май вѫртóс е̑ра̀ Рѡмѫ́нїй а̑чѣ́ѧ, ꙟл нȣмѣ́ще Ми́сїа. Ꙟ̑ръ Рѡмѫ́нїй пре си́не нȣ саȣ кїема́т Ми́сй, чѝ нȣ́май Влáхй; ниче цинȣ́тȣл а̑чéла а̑л лѡр нȣ лаȣ кїема́т Ми́сїа, кȣм ꙟл кїа́мъ Ники́та Хонїа́т, чи нȣ́май Влáхїа, пéнтрȣ къ е̑ра̀ цинȣ́тȣл Влáхилѡр саȣ а̑ Рѡмѫ́нилѡр. Дéчй а̑жȣнгѫ́нд Рѡмѫ́нїй а̑чѣ́ѧ кȣ пȣтѣ́рѣ а̑рмелѡр а̑ ꙟпреȣна̀ ꙗ̆ръшй ла ѡ̂ла́лтъ ꙟпърꙋцїѧ Бꙋ́лгарилѡр шѝ а̂ Ми́силѡр саȣ а̂ Вла́хилѡр, ӑдекъ а̂ Рѡмѫнилѡр; ꙟпъра́цїй лѡр саȣ зи́с а̂ Бꙋ́лгарилѡр шѝ а̂ Бла́хилѡр, саȣ а̂ Бꙋлга́рїей шѝ а̂ Бла́хїей.

Дрепт Рѡмѫ́нїй чей дин ко́аче де Дꙋ́нъре, ка́рїй пре а̂чѣле вре́мй се кїема̀ Кꙋма́ний, а̂ȣ дат а̂жꙋто́рю Рѡмѫнилѡр а̂че́лора де пре́сте Дꙋнъре а̂сꙋпра Гре́чилѡр ꙟ зи́леле лꙋй Ѧса́н, шѝ а̂ оу҆рмъто́рилѡр лꙋй; чѝ є̂й а̂ȣ фост кꙋ ꙟпърꙋцїє де пꙋтѣрѣ са дин ко́аче де Дꙋнъре. Ни́че нꙋ се ӑфлъ оу҆рмъ ꙟ ве́кїй скрїито́рй, де оу҆нде съ поцй стоа́рче, къ Рѡмѫ́нїй а̂че́щѣ ѡ̆рй лꙋй Ѧса́н, ѡ̆рй лꙋй Їѡа́нн, ѡ̆рй ӑлтѡр ӑй Бꙋлгарилѡр шѝ ӑй Бла́хилѡр ꙟпъра́цй съ фѝ фост сꙋпꙋ́шй. Оу҆рмѣзъ, къ прин нꙋ́меле Бла́хилѡр, кѫнд се ꙟпреꙋ́нъ а̂чѣрѣ кꙋ Бꙋлгарїй, нꙋ се ꙟцеле́г Рѡмѫ́нїй чей дин ко́аче де Дꙋ́нъре, чѝ чей дин Бꙋлга́рїа. Де оу҆нде лъмꙋри́т кꙋ́ръ, къ а̂тꙋ́нчй кѫнд Їѡа́нн саȣ Їѡанни́кїє се зи́че ꙟпъра́т а̂ Бꙋлга́рїей, шѝ а̂ Бла́хїей, прин нꙋ́меле Бла́хїа нꙋ се ꙟцълѣџє Вала́хїа саȣ цѣ́ра Рѡмѫнѣскъ чѣ дин ко́аче де Дꙋнъре, чѝ цинꙋ́тꙋл а̂че́ла дела Мꙋ́нтеле Є̂мꙋ, оу҆нде Вла́хїй саȣ Бла́хїй сꙋпꙋ́шїй лꙋй Їѡа́нн лъкꙋѧ̀. Ба ꙟкъ дꙋ́пъ а̂лсъꙋи́рѣ ли́мбей Рѡмѫнѣ́щй, нꙋ а̂тѫ́та се ꙟцълѣџє цинꙋ́тꙋл, прекꙋ́м нѣ́мꙋл Рѡмѫнилѡр че́лѡр ла мꙋ́нтеле Є̂мꙋ лъкꙋито́рй. Къ Рѡмѫнѣще се зи́чѣ: ꙟпъра́т а̂ то́атъ Бꙋлгъри́мѣ шѝ Рѡмѫни́мѣ; де а̂колѡ̀ се нъскꙋ̀ Bulgariae, et Blachiae, а̂ Бꙋлга́рїей, шѝ а̂ Бла́хїей.

Лѫнгъ а̂чѣсте, Па́па Їноке́нтїє г҃. прекꙋ́м май сꙋс §. г҃. чети́ръм, Прима́тꙋлꙋй дела Трино́ва а̂ȣ сꙋпꙋ́с пре Митрополи́цїй а̂ то́атъ Бꙋлга́рїа шѝ Бла́хїа. Чѝ, прекꙋ́м се ведерѣще дин Коди́нꙋ Кꙋропала́та, де́спре карѣ май ꙟколѡ̀ май пре ларг вом грѫ̀й, ꙟ вѣ́кꙋл лꙋй Па́па Їноке́нтїє г҃. Рѡмѫ́нїй чей дин ко́аче де Дꙋ́нъре ꙟкъ є̂ра̀ липси́цй де Митрополи́цй, ни́че нꙋ̆й добѫнди́ръ пънъ ꙟ вѣ́кꙋл ді҃. дой ꙟ Оу҆нгровла́хїа, шѝ оу҆нꙋл ꙟ Молдовла́хїа. Ѧша̀ да́ръ прин нꙋ́меле Бла́хїей, кѫнд се ꙟпреꙋ́нъ кꙋ Бꙋлга́рїа, нꙋ Бла́хїа чѣ дин ко́аче, чѝ чѣ дин колѡ̀ де Дꙋ́нъре а̋ре а̂се ꙟцелѣ́џе. Ка́рѣ пе́нтрꙋ кꙋно́ащерѣ лꙋкрꙋрилѡр Креди́нцей, шѝ а̂ Їерархі́ей Рѡмѫ́нилѡр би́не се ка́де а̂се ꙟсъмнà.

* * *

КАП. г҃.

Де́спре фѣ́люл креди́нцей Крещине́щй а̂ Рѡмѫ́нилѡр.

§. а҃.

Се а̂рѣ́тъ ꙟчепꙋ́тꙋл ꙟпъръкіе́рей, чѣ́їй ꙟтръ бесѣ́рика Греча́скъ, шѝ ꙟтръ бесѣ́рика Лътинѣ́скъ, ка́рѣ пъ́нъ а̋стъꙁй стъпѫнѣ́ще.

Доа́ѡ ма́рй, шѝ прѣстрълꙋчи́те де креди́нцъ Крещинѣ́скъ бесѣ́ричй сѫнт, а̋декъ а̂ Каѳоли́чилѡр, шѝ а̂ неоуни́цилѡр ка́рій се кіа́мъ пре си́не дꙋ́пъ ли́мба Греча́скъ Ѡрѳодо́ѯи, шѝ, дꙋ́пъ ли́мба словенѣ́скъ Правосла́вничй. Каѳоли́чій пре Патріа́рхꙋл дела Рѡ́ма вѣ́кіе ꙟл кꙋно́ск а̂ фѝ чел май ма́ре а̂л Крещи́нилѡр кап; Неоуни́цій саꙋ Ѡрѳодо́ѯій нꙋ врѣ́ꙋ а̂че́лꙋѫшй пре си́не сѫсе нꙋно́аскъ сꙋпꙋ́шй, ба шѝ пꙋрче́дерѣ Дꙋ́хꙋлꙋй сфн҃т шѝ дела фіюл се въд а̂ ѡ̂ тъгъдꙋ̀й. Фіи́нд майнаи́нте пꙋ́рꙋрѣ оуни́цй ꙟтръ си́не Гре́чій шѝ Лати́ній ꙟ до́гма Креди́нцей; ꙟтѫ́ю шѝ ꙟтѫ́ю Михаи́л Керꙋла́ріе Патріа́рхꙋл Царигра́дꙋлꙋй. кꙋ неферичи́ре бъгъ̀ ꙟтръ а̂чѣ́сте, а̂декъ ꙟтръ чѣ Греча́скъ шѝ ꙟтръ чѣ Лътинѣ́скъ, прѣ ꙟфлори́те бесѣ́ричй, ꙟпъръкіа́рѣ шѝ неоуни́рѣ. Къ а̂чѣ́ста, дꙋ́пъ че ꙟ а̂̋нꙋл ҂а҃м҃г, ꙟ ꙁіѡа Бꙋ́ней вести́рй, кꙋм скріꙋ Кꙋропала́та шѝ Чедре́нꙋ, саꙋ фъкꙋ́т Патріа́рх ꙟ Ска́ѡнꙋл Царигра́дꙋлꙋй, ꙟда́тъ ꙟчепꙋ̀ а̂ лꙋкра̀ спре десбина́рѣ бесѣ́ричей Царигра́дꙋлꙋй де кътръ бесӗрика Рѡмей векй, шѝ де кътръ бесӗрика а̂ тот Апꙋсꙋлꙋй, спре каре лꙋкрꙋ ꙟй дѣдеръ ажꙋторїю Леѡн Архїепископꙋл Акридей, шѝ Никита Стеѳатꙋ.

Дечй афꙋрисинд Солїй лꙋй Папа Леѡн ѳ҃. пентрꙋ ꙟдързнтничїа пре Михаил Керꙋларїе; шѝ ел адꙋнѫнд Собор де врѡ кѫцва архїерей че се афла̀ ла Цариград, ѕисе анаѳема солилѡр лꙋй Папа Леѡн. Соборꙋл ачела фꙋ адꙋнат ꙟ лꙋна лꙋй Їꙋнїе Индикт з҃. шѝ аша̀ ꙟ анꙋл Дмнꙋлꙋй ҂ан҃д. акърꙋй Собор фапте ле дѣде ла лꙋминъ Леѡ Аллацїꙋс ꙟ Дисертацїа в҃. деспре кърциле бесӗричей Гречещй, фаца рѯ҃а. Ла анꙋл даръ ҂ан҃д. се пꙋсе ꙟчепꙋтꙋл ꙟпъръкїерей шѝ а неоунирей че ꙗсте пънъ астъзй ꙟтръ бесӗрика чѣ Гречаскъ шѝ ꙟтръ бесӗрика чѣ Лътинѣскъ. Ꙗръ нꙋмеле Папей дела Рѡма, кꙋм се паре лꙋй Ле Квїен, Ѡрїенс Христїанꙋс Том. а҃. фаца сѯ҃а. нꙋ Керꙋларїе лаꙋ скос дин Диптикъ, де ѡаръ че ꙟсꙋшй Керꙋларїе скрїе лꙋй Петрꙋ ал Антїохїей, къ ачаста ѡаꙋ фъкꙋт чей майнаинте де дѫнсꙋл ꙟ Скаѡнꙋл Цариградꙋлꙋй шезъторй; де кѫнд адикъ Папа Їѡанн ѳ҃і. ꙗръшй аꙋ кѫртит асꙋпра титꙋлей де Патрїарх а тоатъ лꙋмѣ, кареле шѝ лаꙋ дат шїе Патрїархꙋл Цариградꙋлꙋй. Карѣ ꙟсꙋшй Леѡ ѳ҃. дестꙋл де кїар мъртꙋрисѣще ꙟ кърциле чѣле кътръ Керꙋларїе шѝ кътръ ꙟпъратꙋл Константин. а) Пре оурмъ Керꙋларїе кꙋ пꙋтѣрѣ ꙟпъратꙋлꙋй Исаакїе Комнин, дꙋпъ кꙋм мъртꙋрисѣще Кꙋропалата, ла анꙋл ҂ан҃д. фꙋ скос дин Скаѡн, шѝ дꙋс ꙟ Пръконнес, аколѡ̀, дꙋпъ че ꙟдешерт ꙟпъратꙋл прин Митрополицй, ка съсе ласе дин бꙋнъ вое де Патрїархїе де нꙋ врѣ кꙋ рꙋшине съ ѡ пѣрдъ, лаꙋ доженит, мꙋрѝ де съпъраре.

Дес-

а) Romani vero Papae nomen e sacris tabulis a Cerulario expunctum non puto, quando ipse id a decessoribus patratum Antiocheno Petro scribebat; ex quo scilicet Joannes Papa XIX. iterum sibi non arridere significaverat assumtum a Byzantino praesule *Oecumenici Patriarchae* titulum. Id quod Leo ipse IX. epistolis suis ad Cerularium et ad Constantinum Imp. aperte satis testatur. *Le Quien* Oriens Christianus Tom. 1. pag. 261.

Деспре ачесташи лȣкрȣ Паџїȣс ла анȣл ҂ан҃и. Нȣмърȣл а҃і. грѫинд спȣне, къ нȣ Фотїе, кареле ера бърбат прокопсит ꙟтрȣ ꙟвъцътȣриле Ѳеологичещи, чи Михаил Керȣларїе аȣ фост ꙟчепъторю ꙟпъръкїерей, карѣ пънъ астъѕи векȣѧще, ꙟтръ бесѣрика Гречаскъ ши ꙟтръ бесѣрика Лътинѣскъ. Къ Фотїе кȣ ꙟгъдȣинца лȣй Іѡанн и҃. ѩръши фȣ ꙟпреȣнат бесѣричей Рѡмане, ши ꙟ Диптика Рѡманъ мȣлте нȣме де але Гречилѡр, карїй дȣпъ моартѣ лȣй Фотїе аȣ трѫит, се четѣск. а) Фъръ кале даръ пре Гречїй чей неоунiций оунїй ꙟй пореклѣск Фоцїаний; прекȣм ши ачѣѧ фъръ ѡменїе лȣкръ, карїй пре ачѣѧший неоунiций, ꙟлок де але ѕиче некаѳоличи, ꙟй нȣмѣск неправославничи. Къ, прекȣм май сȣс ам ꙟсемнат, титȣла Гречилѡр неоунiций ѥсте, дȣпъ лимба Гречаскъ Ѡрѳодоѯи, ши дȣпъ лимба Словенѣскъ Православничи, токма кȣм Калвинїй пре сине се кїамъ Реформаций, (Reformati) ши Лȣтеранїй се ѕик пре сине Еванӷеличещи (Evangelici). Прекȣм даръ асȣпра лѣџилѡр ѡменирей ар греши ачела, кареле ар нȣми пре Калвини нереформаций, ши пре Лȣтерани не Еванӷеличещи; аша ши ачѣѧ фъръ ѡменїе сѫнт, карїй ꙟ рѫндȣѧлеле ꙟпърътещи чѣле пентрȣ Толлеранцїе, оунде Неоуницїй се нȣмѣск ꙟтръ акаѳоличи, кȣвѫнтȣл, acatholici, деспре неоуници грѫинд, ꙟл ꙟторк пре Рѡмѫнїе неправославничи. Тоци ачѣѧ фъръ ꙟцелепцїе грѫитори се каде съши адȣкъ аминте, къ май мȣлте мȣще се принд кȣ мїѧре де кѫт кȣ ѡцет.

Кѫнд каȣт еȣ фѣлюл крединцей Крещинещи а Рѡмѫнилѡр, карѣ ꙟ капȣл ачеста кȣџет а фаче, ачѣѧ вою съ черк, ѡаре Рѡмѫнїй цинȣтȣсаȣ май де мȣлт, саȣ цинȣсе астъѕи де бесѣрика Каѳоличилѡр, аȣ доаръ де бесѣрика Ѡрѳоѯилѡр, адекъ а Неоуницилѡр.

§. в҃.

а) Is (*Michael Cerularius*) tamen schismatis auctor, quod post tot saecula perdurat. Neque enim Photius, vir in rebus Theologicis versatus, Graecae et Latinae Ecclesiarum scissurae auctor dici potest; quum Joannis VIII. indulgentia, Ecclesiae Romanae reconciliatus fuerit, et in Romanis tabulis varia Graecorum nomina legantur, qui post Photii mortem floruerunt' *Pagius* ad annum 1058. num. 11.

§. в҃.

Рꙋмѫнїй май де мꙋлт тоци аȣ фост Неоуници.

Адеверит ѥсте, кѫ Рꙋмѫнїй де кѫнд аȣ прїимит крединца лȣй Хс҃, (кап. а.) ꙟпреȣнѫ ши Гречїй, пꙋрꙋрѣ аȣ фост оуна кꙋ Кафоличїй, ши оуници ꙟ крединцѫ кꙋ бесѣрика Рѡмей веки, пѫнѫ ла анꙋл дела Хс҃ ҂анд. Ꙟтꙋнчи, прекꙋм май сꙋс (§. а҃.) ам арѫтат, десбинѫндꙋсе бесѣрика Цариградꙋлꙋй прин Михаил Керꙋларїе Патрїархꙋл Цариградꙋлꙋй де кѫтрѫ бесѣрика Рѡмей веки ши а тот апꙋсꙋлꙋй, ши оурмѫторїй лꙋй Керꙋларїе, прекꙋм ши ꙟпѫрацїй Цариградꙋлꙋй оурмѫнд ꙟтрꙋ ачѣ фаптѫ лꙋй Керꙋларїе; нꙋ поате фи ꙟдоꙗлѫ, кѫ ачастѫ ꙟпѫрѫкїаре престе Епархїиле челе Патрїархꙋлꙋй дела Цариград сꙋпꙋсе кꙋ невоинца Патрїархилѡр, ши а ꙟпѫрацилѡр Гречещи фоарте кꙋрѫнд саȣ лѫцит, ши саȣ ꙟрѫдѫчинат. Ѥрѫ фїинд кѫ Рꙋмѫнїй тоци май демꙋлт аȣ фост сꙋпꙋший Патрїархꙋлꙋй челꙋй дела Цариград; нꙋ не путем ꙟдои, кѫ неоунирѣ ачаста, дꙋпѫ че саȣ нѫскꙋт ла Цариград, кꙋ грабѫ ши прин попоареле Рꙋмѫнилѡр саȣ ꙟтинс, ши ачѣꙗ кꙋ атѫта май вѫртос, кѫ ѥра апроапе де Рꙋмѫни соцꙋл лꙋй Михаил Керꙋларїе, ши ажꙋтѫторю лꙋй ꙟтрꙋ ачастѫ кꙋмплитѫ фаптѫ, ши кареле маре крезѫмѫнт ши путѣре авѣ ла Рꙋмѫни, ка ла ачѣꙗ, акѫрора маре парте ѥра лꙋй ꙟ челе сꙋфлетещи сꙋпꙋсѫ, адекѫ Архїепископꙋл дела Ахрида ꙟ Бꙋлгарїа. Кꙋ акѫрꙋꙗ невоинцѫ, нꙋ мѫ пот ꙟдои, кѫ май кꙋрѫнд ꙟтрѫ Рꙋмѫни, де кѫт ꙟ челе лалте Епархїй але Патрїархїей дела Цариград аȣ принс рѫдѫчинѫ неоунирѣ. Дрепт кѫ сѫ фи рѫмас вре оунїй динтрѫ Рꙋмѫни скꙋтици де ачастѫ десбинаре, ничи оун сѫмн, ничи ѡ оурмѫ нꙋ се афлѫ.

§. г҃.

Тотꙋши ѿдатъ сау ꙟноит оунирѣ кꙋ бесѣрика Рѡмей ꙟтръ Рѡмѫнiй чей дин колѡ̀ де Дꙋнъре.

Адеверит ѥсте дин челе че ла кап в҃. §. г҃. ам десвълит, къ Рѡмѫнiй чей ла мꙋнтеле Емꙋ лъкꙋитори, дꙋпъ че кꙋ вѫртꙋтѣ са сау скос де сꙋпт стъпѫнирѣ гречилѡр, пꙋнѫндꙋши шiе ꙟпърат дин нѣмꙋл съꙋ чел Рѡмѫнеск, пре Асан; ꙟ ꙁилеле ꙟпъратꙋлꙋй Iѡанн фрателꙋй лꙋй Асан нꙋ нꙋмай ꙟкрединцъ сау оунит кꙋ бесѣрика Рѡмей вѣкй, чѝ ши оунеле дин лѣџѣ лътинѣскъ ау прiимит. Пентрꙋ ачѣꙗ Василiе архiерѣꙋл Тринѡвей ꙟ анꙋл асд. кꙋ ачест жꙋръмѫнт, кареле се читѣще ꙟ вiаца лꙋй Папа Iнокентiе г. ла нꙋмърꙋл ѯ҃а. се лѣгъ а фи аскꙋлътѡрю Папей. ,, Еꙋ Архiепископꙋл примат а тоатъ Бꙋлгарiа ши Влахiа, динтрꙋ ачест час ꙟнаинте вою фи крединчос ши аскꙋлътѡрю Феричитꙋлꙋй Петрꙋ, шѝ сфи҃нтей Бесѣричей Рѡмане, шѝ Апостолическꙋлꙋй Скаѡн, ши Стъпѫнꙋлꙋй мiеꙋ Iнокентiе, шѝ оурмъторилѡр лꙋй челѡр Каѳоличй, нꙋ вою фи ꙟ фапт шѝ ꙟ сфат, ш. ч. Кѫнд вою ꙟкорꙋна̀ пре ѡаре кареле Краю ал Бꙋлгарилѡр шѝ ал Влахилѡр, дꙋпъ ꙟгъдꙋинца мiе шѝ оурмъторилѡр мiей дела Апостолическꙋл Скаѡн датъ, дела ачела вою лꙋа̀ жꙋръмѫнт, кꙋм къ ачелꙋꙗ кареле атꙋнчй ва фѝ пре Скаѡнꙋл Апостолическ шеꙁъторю, шѝ оурмъторилѡр лꙋй, шѝ Бесѣричей Рѡмане кꙋчерник шѝ аскꙋлътѡрю ва рѫмѫнѣ̀, шѝ тоате църиле шѝ гинтеле челе ꙟпъръцiей сале сꙋпꙋсе, ꙟтрꙋ аскꙋлтаре ши кꙋчерiе кътръ скаѡнꙋл Апостолическ ле ва цинѣ̀. Ачѣсте тоате кꙋ бꙋнъ крединцъ ле вою цинѣ̀; аша̀ съми ажꙋте Д҃мнеꙁеꙋ, ш. ч.“

Ачелаши Василiе Приматꙋл атоатъ Бꙋлгарiа ши Влахiа; кареле кꙋцетасе съ мѣргъ ла Рѡма, прин скрисоаре ау ꙟщiинцат пре Папа Iно-

кѐнтїе г҃. кȣм єл ꙟ фаца єпископилѡр саȣ легат а фи кредиинчос.
„ Чѣѧ че сȣфлетȣл міеȣ, зиче, ꙟ ѡпт спръ зѣче ани аȣ дорит,
„ ꙗтъ астъзи не дѣде ноаѡ Дмнезеȣ ши сфнта та рȣгъчȣне бинекȣвѫнтарѣ
„ Скаѡнȣлȣи феричитȣлȣи Петрȣ Апостол ши а сфнціеи тале.
„ Съ щіи сфнціѧ та кȣм ам оумблат єȣ кътѫнд бинекȣвѫнтарѣ та.
„ Аȣ порнит смереніѧ мѣ ꙟ апатра зи а лȣней лȣи Іȣліе ꙟ анȣл
„ шѣсе міи шѣпте сȣте оунспръзѣче, Індикт ѕ҃. кътръ сфнтȣл ши
„ прѣмъритȣл пърintele нострȣ Інокѐнтіе Папа Рѡманȣ, ши ам фъкȣт
„ зиле трей зѣчи ꙟ Дирахіȣ де кътръ маре, кѫнд врѣм съ ꙟтрȣ
„ ꙟ корꙿбіе ка съ трек престе маре, атȣнчи мъ принсеръ Гречіи, ши
„ нȣмъ слобозиръ съ трек, чи маȣ цинȣт ла Дирахіȣ ѡпт зиле - -
„ сфатȣл лѡр єра съ мъ арȣнче ꙟ маре, чи мъ скъпъ Дмнезеȣ ши
„ сфнтъ рȣгъчȣнѣ та. Ꙗръ єшинд дин четате, ꙟторкѫндȣмъ ꙟ
„ сатȣл че се кіамъ Карадакори, аколѡ ам ръмас чинчи спръзѣче
„ зиле, ши де аколѡ ам тримис дои ѡамени ла Рѡма сфнціеи тале,
„ ши ѡаре трекȣтаȣ саȣ ба, щіе Дмнȣл. Ши міе дин партѣ Дмнȣлȣи
„ міеȣ ꙟпъратȣлȣи Д. Іѡанн ꙟми вени карте зикѫнд, ꙟтоарнъте
„ кȣрѫнд, къ аȣ ажȣнс аичи Кардиналȣ дела Домнȣл Папа - - -
„ ши ам сосит ла Дрина ꙟ лȣна лȣи Септемвріе, ши ам афлат пре
„ сфнтȣл, дрептȣл ши кȣвіѡсȣл бърбат чел дела сфнціѧ та ꙟдрептат;
„ нȣмеле лȣи Іѡаннес Капелланȣс - - - дȣпъ порȣнка мареи
„ сфнціеи воастре, ꙟми дѣде бине кȣвѫнтарѣ, ши дѫндȣми Паллїȣм
„ спре плинирѣ дерегъторіеи архіерещи, ꙟ лȣна лȣи Септемвріе а
„ ѡпта зи, ꙟ сърбътоарѣ Нащереи сфнтеи нъскътоареи де Дмнезеȣ,
„ ши єȣ кȣ мȣлтъ оумилинцъ де євлавіе пріимѝнд Паллїȣм, жȣраю, къ
„ вою фи кредиинчос, ꙟ фаца єпископилѡр, каріи скріȣ сфнціеи воастре,
„ ши ꙟ фаца Принципȣлȣи нострȣ, ши ꙟнаинтѣ а мȣлци
„ алци че єра ꙟ бесерикъ“.

Кѫтъ врѣ́ме а̂ȣ векȣ́ит, оу̑нирѣ Рѡмѫнилѡр а̂чѣ́стора кȣ Бесѣ́рика Рѡ́мей, нȣ щїȣ. ꙟсъ ачѣѧ ѥсте а̂деверит, къ Ге́рман оу̑рмъто́рюл лȣй Васи́ліе пъръсѫ́нд ꙟпъртъширѣ чѣ кȣ Бесѣ́рика Рѡ́мей, се оу̑нѝ кȣ Царигръдѣ́ній, шѝ ꙟ ꙁи́леле лȣй Іѡа́нн ꙟпъра́тȣлȣй Бȣ́лгарилѡр шѝ а̂ Рѡмѫнилѡр, фіюлȣй лȣй Аса́н, кȣ прилѣ́жȣл Кȣнȣніей фіюлȣй лȣй Іѡа́нн Бата́ца ꙟпъра́тȣлȣй Гре́чилѡр кȣ Ѥлена фѣ́та лȣй Іѡа́нн Аса́н, Събо́рȣл Патріархе́ск а̂л Царигра́дȣлȣй шѝ ꙟпъра́тȣл Гре́чилѡр, дȣ́пъ кȣм не лъсъ̀ мъртȣриси́т Акрополи́та ꙟ Исто́ріа са, кап лг҃. ꙟй дѣдеръ чи́нсте шѝ ти́тȣлъ де Патріа́рх. а) Ка́рѣ чи́нсте кȣ тот а̂ди́нсȣл ѡ̂ черȣ́се Іѡа́нн сау Іѡани́кіе ꙟпъра́тȣл Бȣлга́ріей шѝ а̂ Влахі́ей пе́нтрȣ Архїеписко́пȣл Трино́вей дела Па́па Іноке́нтіе, шѝ ни́че де кȣм нȣ врȣ̀ Па́па съ ѡ̂ дѣ̀ пе́нтрȣ ка съ нȣ спо́ргъ нȣ́мърȣл Патріа́рхилѡр чел де вѣ́кій Пъри́нци хотърѫ́т. Ꙗ́ръ Ге́рман Патріа́рхȣл Бȣлга́ріей, кȣм скріе Акрополи́та а̂коло́шй, кап лѕ҃. а̂ȣ мȣрит ꙟтрȣ а̂чѣ́ѧшй врѣ́ме, ꙟ ка́рѣ мȣѧ́рѣ лȣй Іѡа́нн Аса́н чѣ Оу̑нгȣръ кътръ а̂нȣл ҂асме҃. Дин ка́ре ꙟпрежȣръ́рй лѣ́сне ѥсте а̂ кȣлѣџе, къ нȣ прѣ лȣ́нгъ врѣ́ме а̂ȣ векȣи́т оу̑ни́рѣ чѣ кȣ Бесѣ́рика Рѡ́мей ꙟтръ Рѡмѫ́нїй чей дин колѡ̀ де Дȣ́нъре.

§. д҃.

А̂чѣѧшй Оу̑ни́ре ꙟтръ Рѡмѫ́нїй чей дин ко́аче де Дȣ́нъре кȣ пȣци́н фоло́с сау испити́т ꙟ цѣ́ра Мȣнтенѣ́скъ.

Де́спре невои́нца При́нципȣлȣй Цъ́рей Мȣнтене́щй де а̂ бъга̀ пре ла а̂нȣл Дм҃нȣлȣй ҂ато. оу̑ни́рѣ чѣ кȣ Бесѣ́рика Рѡ́мей вѣ́кй ꙟтръ Рѡ-

мѫ́-

а) Et puerorum nuptias apparant. Cum Germanus Patriarcha (*Constantinopolitanus*) inter rem divinam nuptiarum caeremonias absolvisset. Tunc et Trinobi Praesul Constantinopolitano obnoxius, imperatorio ac synodico decreto, ut Asano Bulgarorum principi, affinitatis et amicitiae causa gratificarentur, suo jure vivere, et Patriarchae nomine condecorari obtinuit. *Acropolita*, Historiae cap. 33.

мѫнїй Цѣрей Мꙋнтенещй, ꙟшà скріе Ле Квїен, Ѡрїенс Христїанꙋс Том. а҃. фаца ҂асми. „ Ꙟлтминтрѣ пре ла ꙟнꙋл ҂ато҃. Ладислаꙋ Принципꙋл цѣра са че ѥра ꙟтрꙋ схисма Гречаскъ кꙋцетъ съ ѡ ꙟдꙋкъ „ ла Каѳоличѣска оунире, шѝ карте, пентрꙋ ꙟтокмирѣ ꙟпъртъширей „ кꙋ Скаѡнꙋл Ромей, прин Боѧрїю Молдовенеск дѣде кътръ Оурбанꙋс „ Папа, кърꙋѧ ꙟшиждерѣ, шѝ Папа ꙟй скрисе ꙟнапой; чѝ ꙟмъндꙋрора невоинцъ фꙋ дешѣртъ“. а) Картѣ че аꙋ скрис Папа Оурбанꙋс кътръ Ладислаꙋ Вода цѣрей Ромънещй, шѝ се ръчитѣще ꙟ Анналеле Бесеричещй алꙋй Ѡдорикꙋс Райналдꙋс, ла анꙋл лꙋй Хс҃ ҂ато҃. Нꙋмърꙋл ѕ҃. є҃ де ачѣстъ кꙋпринде́ре б).

Ꙟсъ

а) Caeterum anno circiter 1370. Ladislaus Valachiae princeps regionem suam Graeco schismate laborantem ad Catholicam unitatem revocare meditatus est, atque literas de communione cum Romana sede ineunda Urbano Papae VI. per nobilem Moldaviensem dedit, cui perinde Pontifex rescripsit; sed cassus utriusque conatus fuit. *Le Quien* Oriens Christianus, Tom. 1. pag. 1248.

б) Urbanus etc. nobili viro Ladizlao Vvaydae Vlachiae gratiam in praesenti, per quam obtineat gloriam in futurum.

Fide dignorum relatione percepimus, quod licet ejusdem pastoris, videlicet domini nostri Jesu Christi fidem profitearis, tamen extra ovile praefatum, scilicet gremium et obedientiam sacro sanctae Romanae ac catholicae et apostolicae ecclesiae matris et magistrae cunctorum fidelium, extra quam non est salus, ex antiquo schismate in te a tuis antiquis decessoribus derivato moraris, et multiplicibus erroribus involutus existis. Nihilominus, quia credens forte, te in statu salutis existere, impios Turquos catholicae fidei hostes pro Dei et praefatae sedis reverentia persequeris, et tuos reputas inimicos. Sed dolemus ab intimis, si non certas legitime, cum nonnisi certamen exercenti legitimum corona aeterni praemii secundum decorem gentium tribuatur: tantoque ferventius tuam salutem hiscimus, quanto si in toto corde tuo convertaris ad Dominum, futurus victoriosior Christi pugil verisimiliter existimaris. Quare magnificentiam tuam hortamur in Domino, et obsecramus per viscera misericordiae Dei nostri, quatenus relictis schismate et erroribus universis, per instructionem catholicorum et religiosorum virorum (quorum multi in tuo dominio praesertim ex operatione dilectae in Christo filiae nobilis mulieris Clarae novercae tuae non solum catholicae, sed claris dictae fidei et virtutum meritis securus advenias, in eo cum aliis Christi fidelibus perpetuo permansurus, et salutis aeternae praemia recepturus: nos enim, si hoc fideliter et sincere effeceris, te ut filium dilectissimum habere proponimus, ac tibi in tuis et terrae tuae negotiis Apostolicae sedis favoribus assistere gratiose. Dat. Romae apud S. Petrum VI. id. aprilis anno VIII.

©BCU Cluj

Ꙟсъ, мъка́р къ прин невоинца лȣй Ладисла́ȣ При́нципȣлȣй Цъ́рей Мȣнтене́щий ни́чй ѡ̂ а̂да́ѡџере нȣ саȣ фъкȣ́т кътръ Оу̂ни́рѣ Каѳоличе́скъ; то́тȣши ма́щерѣ лȣй въ́дȣва лȣй Алеѯа́ндрȣ при́нципȣлȣй Цъ́рей мȣнтене́щий майна́йнте кътръ Оу̂ни́рѣ Каѳоличе́скъ ꙟтоа́ръ нȣ ꙟдеше́рт саȣ невои́т спре а̂чѣ́ѫ аша̀ кът ла а̂нȣл ҳто. прекȣ́м деско́пере Ка́ртѣ чѣ а̂кȣ́м чети́тъ а̂лȣй Па́па Оу̂рба́нȣс Е҃. мȣ́лцй бърба́цй каѳоли́чй се нȣмъра̀ ꙟ цѣ́ра Рѡмъ́нѣскъ. Райна́лдȣс ла зи́сȣл а̂н, нȣ́мърȣл Е҃. аша̀ скрі́е: „ꙟ цѣ́ра Рѡмъ́нѣскъ въ́дȣва лȣй Алеѯа́ндрȣ, При́нципȣлȣй май де мȣлт, трекȣ̀ ла бра́целе Бесѣ́ричей Рѡма́не, шѝ, ши пре фі́икъ са ꙟпъръте́са Бȣлга́рієй кътръ лѣ́џѣ дрепт мъри́то́рилѡр ѡ̂ тра́се, къ́рія Па́па, саȣ бȣкȣра́т пе́нтрȣ а̂лѣ́са невоинцъ, че а̂ȣ пȣс спре ꙟто́арчерѣ а̂лтора де кътръ ръткчи́рй, пе́нтрȣ подо́абеле чѣ́ле сфи҃нте, шѝ пе́нтрȣ поти́ре, ка́ре лѣ́ȣ тримис ла Бесѣ́ричиле Апо́столилѡр, ꙟй мȣлцемѣ́ще, а̂пой ѡ̂аȣ ꙟдемна́т, ка пре чѣ́ѫ ла́лтъ фѣ́тъ Кръ́ѫсъ а̂ Сѣ́рвієй кȣ дожѣ́неле са́ле съ ѡ̂ ꙟто́аркъ ла креди́нца каѳоличе́скъ". а) Ка́ртѣ, ка́рѣ ѡ̂аȣ скрис Па́па кътръ май сȣс лъȣда́та При́нциписсъ, Е҃ а̂ча́ста. б)

Ди́н-

а) In Walachia Alexandri olim principis vidua ad Romanae Ecclesiae gremium se contulit, atque etiam filiam Bulgariae Imperatricem ad Orthodoxum ritum pellexit. Cui Pontifex, de egregio in aliis ab erroribus abducendis navato studio gratulatus, de missis ornamentis sacris et calicibus ad Apostolorum basilicas gratias agit: tum adjecit stimulos, ut filiam alteram Reginam Serviae suis adhortationibus ad fidem catholicam traduceret. *Raynaldus* ad ann. 1370. num. 5.

б) Urbanus etc. nobili mulieri Clarae relictae quondam Alexandri Vveydae in Vlachia viduae salutem, etc.

Laetamur in Domino, dilecta filia, sibique gratias agimus ex intimo nostri cordis, quod sicut fide digna relatione didicimus, in Spiritus sancti lumine illustrata, et per eximiae devotionis opera, et multiplicium virtutum exercitium jugiter Altissimo famularis, et inter alia charissimam in Christo filiam nostram Imperatricem Bulgariae illustrem natam tuam a schismate ac erroribus haereticalibus, in quibus diutius fuerat, retraxisti. Verum quia habere diceris alteram natam, videlicet Ancham reginam Serviae illustrem, adhuc in similibus schismate ac erroribus permanentem, charitatem tuam excitamus, ac hortamur attentius et rogamus, quatenus ut multos lucrifacias do-

Динтрȣ ачѣсте нȣ ꙟтȣнекат се ведерѣще, кѫ темеліѧ чѣ дин тѫю крединцей каѳоличещй ꙟ цѣра мȣнтенѣскѫ сау пȣс прин Клара вѫдȣва лȣй Алеѯандрȣ водѫ.

Алеѯандрȣ водѫ, акȣй аȣ фост вѫдȣва Клара, ѥсте ꙟсȣш ачѣла, кареле сау порекли́т Базарад, асȣпра кѫрȣѧ, се скріє ла Тȣроци ꙟ Хроника Оунгȣрилѡр Партѣ в. кап чз. кѫ Краюл Оунгȣрилѡр, дȣпѫ ꙟдемнȣл оунѡр боѧри ай сѫй, ла анȣл ҂атл. скȣлѫ ѡасте, карѣ аша фȣ кончени́тѫ де ѡастѣ лȣй Базарад водѫ, кѫт Крєюл Карол нȣ алтминтрѣ, ꙟшй пȣтȣ скѫпа капȣ, фѫрѫ ꙟбрѫкѫнд пре алтȣл кȣ вестминтеле сале чѣле крѫещй, кареле шй фȣ ѡморѫт де Рѡмѫнй, а нȣме кѫ ѥсте Краюл Карол. Алеѯандрȣ водѫ, зисей, ѥсте ꙟсȣш Базарад, пентрȣ кѫ ачелаш Базарад, ꙟ Партѣ г. а Хроникей Оунгȣрилѡр, кап. г. се нȣмѣще Алеѯандрȣ. Кѫ ачелаш Алеѯандрȣ, кареле се зиче, кѫ ꙟ зилеле Краюлȣй Карол татѫлȣй лȣй Лȣдовикȣс аȣ фѫкȣт ребеліе, шй престе мȣлте времй, адекѫ ꙟ мȣлцй анй аȣ рѫмас Ребел, аȣзѫнд де кȣчеріѧ лȣй Лȣдовикȣс, дин бȣнѫ воѧ са сау сȣпȣс лȣй. Чй ачела водѫ а цѫрей Рѡмѫнещй, кареле ꙟ Хроника Оунгȣрилѡр се зиче кѫ ꙟ зилеле лȣй Каролȣс аȣ фѫкȣт Ребеліе, фȣ Базарад. Аша дарѫ Алеѯандрȣ водѫ а цѫрей Рѡмѫнещй, чел дин кап. г. а Пѫрцей г. а Хроникей Оунгȣрилѡр, аȣ фост Базарад, адекѫ кȣ нȣмеле Алеѯандрȣ, шй кȣ порекла Базарад сау Божорад. Везй історіа мѣ чѣ пентрȣ ꙟчепȣтȣл Рѡмѫнилѡр ꙟ Дакіа, кап. є §. ѕ. ꙟ вѣкȣл лȣй Лȣдовикȣс Краюлȣй Оунгȣрилѡр фіюлȣй лȣй Карол нȣ аȣ фост алт Алеѯандрȣ водѫ ꙟ цѣра Рѡмѫнѣскѫ ꙟнаинте де анȣл Дмнȣлȣй ҂ато. фѫрѫ Але-

ѯан-

---

domino Jesu Christo, dictam Reginam aliasque utriusque sexus personas schismate ac haeresibus maculatas ad praefatae fidei, extra quam non est salus, coneris convertere puritatem. Caeterum devotionem tuam ex eo, quod beatos Apostolos Petrum et Paulum, eorumque basilicas et nos etiam de calicibus aureis et paramentis pretiosis pro divinis obsequiis honorasti, dignae commendationis attollere praeconio liberalitati tuae providae gratiarum referimus actiones. Dat. Roma apud S. Petrum XIV. Kal. Februarii anno VIII.

ѯандрȣ Базарад; чел че пре ла анȣл ачеста ера водъ ꙟ цѣра Ромѫнѣскъ, шѝ ꙟ Картѣ Папей чѣ май сȣс четитъ се кіамъ Ладисла́вс, аȣ фост фечо́р лȣй Алеѯандрȣ водъ, де ѡаръ че До́амна Кла́ра въдȣва лȣй Алеѯандрȣ во́дъ Па́па ѡ кіа́мъ ма́щеръ лȣй Ладисла́вс водъ. Аша да́ръ Алеѯа́ндрȣ во́дъ, акȣй аȣ фост въдȣвъ Кла́ра, ѥсте ꙟсȣш Базара́д.

Во́дъ ачела дин цѣра Ромѫнѣскъ, пре ка́реле Па́па шѝ Ле Квіе́н ꙟл нȣмѣск Ладисла́вс, Ромѫніи лаȣ кіема́т Ла́йк во́дъ; ка́ре нȣме Ромѫне́ск ѝл дъ шѝ Хро́ника Оунгȣрилѡр ла Тȣро́ци Па́ртѣ г҃. кап л҃и. оунде се скріе, кȣм аȣ препъдит Ромѫніи ѡастѣ лȣй Лȣдовикȣс Кра́юлȣй Оунгȣрилѡр чѣ трими́съ прин Секȣиме асȣпра лȣй Ла́йк во́дъ а цѣрей Ромѫне́щи.

Съ фѝ авȣт че́ва плека́ре Алеѯа́ндрȣ Божора́д во́дъ спре оунире кȣ бесѣрика Ро́мей, нȣ се по́ате крѣде, де ѡаръ че Хро́ника Оунгȣрилѡр, Па́ртѣ в҃. кап. ч҃з. ꙟл нȣмѣще схисматик. Де оунде ѥсте а крѣде, къ До́амна Кла́ра въдȣва лȣй Алеѯа́ндрȣ Божȣра́д дȣпъ мо́артѣ бърба́тȣлȣй ей, саȣ фъкȣт оунитъ.

§. е҃.

Май кȣ спо́рю аȣ фост оунирѣ ꙟ Молдо́ва.

Май сȣс (кап. в҃. §. в҃.) ам арътат, кȣм Лацкъȣ Во́дъ ал Молдо́вей пре ла анȣл ҂ато. аȣ лȣкра́т, ка съсе ꙟноаскъ оунирѣ кȣ бесѣрика Ро́мей веки ꙟтръ Ромѫніи сȣпȣшіи лȣй. Ача́стъ алȣй невоинцъ а нȣ фѝ фост де тот ро́дȣл липситъ, нȣ нȣмай де аколѡ се ведерѣще, къ Григо́ріе Па́па дела Ро́ма ꙟ анȣл ҂атов. кȣ скрисо́арѣ са а) саȣ бȣкȣра́т лȣй Лацкъȣ Принципȣлȣй Молдо́вей, де́спре ачѣѫ

къ

а) Dilecto filio nobili viro Latzkoni duci Moldaviensi salutem etc. Literas tuae nobilitatis gratanter recepimus, ad quarum contenta praesentibus respondemus, quod sicut de tua conversione ad catholicam fidem et obedientiam sacroкъ саȣ сȣпȣ́с а̂скȣлтъто́рїю Бесѣ́ричей Рѡма́не, чѝ шѝ де а̂колѡ̀ лȣми́нат се а̂рѣ́тъ, къ май мȣ́лте Парохі́й ꙟ Молдо́ва пънъ а̂́стъꙁи ръма́н ꙟ̂креди́нца чѣ Кадоличѣ́скъ, ка́рѣ ꙟ̂ꙁилеле лȣй Лацкъ́ȣ Во́дъ фȣ̀ бъга́тъ ꙟ Молдо́ва; ꙟ̂съ а̂чѣ́ле Парохі́й, пе́нтрȣ къ пȣ́рȣрѣ Кълȣ́гъри де лѣ́џѣ лътинѣ́скъ лѣȣ слȣжи́т, то́атъ лѣ́џѣ, шѝ то́ате токмѣ́леле Бесѣ́ричей чѣі́й Лътине́шй ле ци́н. Іа́ръ а̂чѣ́ѧ се ка́де съ ѡ̂ ꙟ̂сѣмнъ́м, къ оу̂неле парохі́й ди́нтръ а̂чѣ́ле дин Съкȣ́й, ка́рій ꙟ̂ деѡсеби́те вре́мй а̂ȣ фȣџи́т а̂колѡ̀ дин А̂рдѣ́л, сѫнт ꙟ̂кїега́те.

Чѝ шѝ дȣ́пъ а̂чѣ́ѧ наȣ липси́т ꙟ̂ Молдо́ва бърба́цй Рѡмѫ́нй де лѣ́џѣ Гречѣ́ска плека́цй кътръ оу̂ни́рѣ Кадоличѣ́скъ. Ди́нтръ а̂чѣ́ѧ а̂ȣ фо́ст Григо́рїе Митрополи́тȣл Молдо́вей, де́спре ка́реле а̂ша̀ скрі́е Ле Квіе́н, Ѡ̂рїе́нс Христїа́нȣс Том. а҃. фа́ца ҂асн҃в. „ Ла а̂́нȣл ҂аѵлє҃. шедѣ̀ Гри- 1435
„ го́рїе А̂рхїеписко́п саȣ Митрополи́т а̂л Молдовлахі́ей, къ́рȣѧ ꙟ̂й
„ скри́се Е̂ȣге́нїȣс Па́па д҃. дȣ́пъ че а̂ȣ а̂ȣꙁи́т, къ дорѣ́ще ꙟ̂нои́рѣ оу̂-
„ ни́рей Бесѣ́ричей чѣі́й Гречѣ́шй кȣ Бесѣ́рика Рѡ́мей. Е̂пи́стола лȣй Е̂ȣ-
„ ге́нїȣс ѡ̂ а̂дȣ́че Райна́лдȣс ꙟ̂титȣла́тъ лȣй Григо́рїе А̂рхїепи-
„ ско́пȣлȣй Молдобла́хїей, че фȣ̀ да́тъ дин Флоре́нцїа ла а̂́нȣл
„ ҂аѵлє҃. ѕ҃. и̂д. Ма́ртїе. Райна́лд ла а̂́нȣл ҂аѵлѕ҃. нȣ́мърȣл к҃ꙁ „ а).

---

crosanctae Romanae Ecclesiae matris et magistrae cunctorum fidelium, et tua bona perseverantia in Domino gratulamur, ita de tuae uxoris, quae in prioribus erroribus permanet, pertinacia condolemus, sperantes quod tu salutaribus et sedulis monitis, tuaeque praeclarae, ac sincerae fidelitatis exemplis ad praefatam fidem et obedientiam convertas eandem, te non intendimus cogere ad eam quocunque tempore dimittendum: sed caute caveas, ne propter mutuam cohabitationem ipsius uxoris ab ea quomodo libet seducaris, et a tuis sanctis proposito, et professione, quam fecisti dictae Ecclesiae, retraharis (quod absit) sed in eis semper proficias ad tuae salutem animae et exemplum inevitabile aliorum. Dat. Avin. VIII. Kal. Februarii anno secundo.

a) Anno 1435 sedebat *Gregorius* Moldoblachiae Archiepiscopus, sive Metropolita, ad quem Eugenius Papa IV. literas dedit, quum audisset eum ad Ecclesiae Graecae cum Romana unionem instaurandam optime affectum esse. Eugenii epistolam Raynaldus refert inscriptam *Gregorio Archiepiscopo Moldoblachiae*, datamque Florentiae anno Incarnat. Dom. 1435. VI. Id. Mart.

Шѝ де́спре Дамїа́н а̂коло́шй: „ А̂ȣ фост ꙟ Собо́рȣл дела Ферра́рїа ши
„ дела Флоре́нцїа, шѝ саȣ и̂скъли́т Дамїа́н Митрополи́тȣл Молдобла́-
„ хїей, ка́реле ци́не ло́кȣл Митрополи́тȣлȣй Сева́стїей, - - - А̂лтми́н-
„ трѣ кȣ дой ӑний ꙟна́инте де Собо́рȣл Флоре́нцїей, лȣй Дамїа́н, ка́-
„ реле вени́се ла Царигра́д, ꙟторкѫ́ндȣсе ла Бесѣ́рика са, ѡ҆ȣ фост по-
„ рȣнчи́т ꙟпъра́тȣл Їѡа́нн, ка вѫрто́с съ стѣ̀ де лȣ́крȣл Собо́рȣлȣй
„ че е̂ра̀ съсе а̂дȣ́не ꙟ Їта́лїа, ба шѝ къ́рцй де́спре а̂чѣ́ѧ а̂ȣ фост три-
„ ми́с лȣй шѝ При́нципȣлȣй Молдобла́хїей. Пе́нтрȣ а̂чѣ́ѧ ꙟ оу̂рмъ-
„ то́рюл ӑн саȣ ꙟто́рс Дамїа́н ла Царигра́д а̂вѫ́нд кȣ си́не пре Прѡ-
„ топо́пȣ. А̂чѣ́сте Сиро́пȣлȣс ꙟ Се́кцїѧ г҃. а̂ Исто́рїей Собо́рȣлȣй де-
„ ла Флоре́нцїа кап ї҃и. „ а).

§. ѕ҃.

Рѡмѫ́нїй дин А̂рдѣ́л май де́мȣлт то́цй а̂ȣ фост неоу̂ни́цй.

Фїи́нд къ Рѡмѫ́нїй дин А̂рдѣ́л то́кма ка шѝ чѣ́ѧ ла́лцй Рѡмѫ́нй кȣ пȣтѣ́рѣ Кано́нȣлȣй к҃и. а̂ Собо́рȣлȣй дела Халкидо́н а̂ȣ фо́ст сȣпȣ́шй Патрїа́рхȣлȣй дела Царигра́д; при́чиниле, ка́ре лѣм десвъли́т май сȣ́с (§. в҃.) не ꙟкрединцѣ́зъ, къ Рѡмѫ́нїй дин А̂рдѣ́л дела ꙟчепȣ́тȣл десбинъ́рей че се фѣ́че ꙟтръ Бесѣ́рика чѣ Гречѣ́скъ ши ꙟтръ Бесѣ́рика чѣ Лътинѣ́скъ, саȣ цинȣ́т де неоу̂ни́ре. Ка́рѣ мъ-

ка́р

Rayn. ad annum 1436. num. 27. *Le Quien*, Oriens Christianus Tom. I. pag, 1252.

a) Ferrariensi Florentinoque concilio interfuit et subscripsit *Damianus Metropolita Moldoblachiae*, *locum tenens Metropolitae Sebastiae*. - - - Caeterum biennio ante Concilium Florentinum, Damiano qui Constantinopolim venerat, quum ad Ecclesiam reverteretur, Ioannes Imperator mandaverat, ut Synodi quae in Italia cogenda erat, negotium pro virili suo promoveret; quin etiam literas ad ipsum et ad Moldovlachiae Principem hanc in rem dederat. Quocirca anno insequenti Constantinopolim Damianus rediit habens in comitatu *Neagogum* sive *Protopopam*. Haec Syropulus Sect. 3. Hist. Conc. Florent. cap. 18. *Le Quien* ibidem.

ка́р къ а̂сѣ́мене а̂девъ́рȣлȣй ѥсте, ꙟ цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скъ, шѝ ꙟ Молдо́ва съ фѝ ꙟтра́т ꙟтѫ́ю; то́тȣшй лȣкрѫ́нд спре а̂чѣ́ѧ Патрїа́рхȣл Царигра́дȣлȣй, шѝ ꙟвечина́тȣл А̂рхїепи́ско́п дела А̂хри́да, прин Рѡмѫ́нїй чѣ́й дин цѣ́ра Мȣнтенѣ́скъ шѝ дин Молдо́ва кȣрѫ́нд а̂ȣ ръсбътȣт ши ла А̂рдѣ́л, пре кȣ́м ши ла Бъна́т. Ни́че нȣ се ӑфлъ ни́че ѡ̂ оўрмъ, кȣ ка́рѣ съсе а̂рѣ́те, къ Рѡмѫ́нїй чѣ́й дин А̂рдѣ́л а̂ȣ фо́ст кѫндва, дȣ́пъ че са̂ȣ є̂ска́т не оу̂ни́рѣ, кȣ Бесѣ́рика Ро́мей оу̂ни́ций.

Да́ръ вѣ́й зи́че, къ, фїи́нд къ А̂рдѣ́лȣл ꙟ вѣ́кȣл а̂чѣ́ла, кѫнд Михаи́л Кирȣла́рїе Патрїа́рхȣл Цариградȣлȣй се тъ̀е де кътръ ꙟпъртъширѣ Бесѣ́ричей Ро́мей вѣ́кй, шѝ а̂къшȣнъ̀ а̂чѣ̀ кȣмпли́тъ не оу̂ни́ре, ка́рѣ пънъ а̂стъзй векȣ́ѧще, є̂ра̀ сȣпȣ̀с Кра́юлȣй цъ́рей Оу̂нгȣрѣ́щй, ка́реле тотдѣ́ȣна кȣ ма́ре кȣчерїе а̂ȣ фо́ст кътръ Бесѣ́рика Рома́нъ; нȣ ѥсте а̂сѣ́мене а̂девърȣлȣй, А̂постоличѣ́скȣл Кра́ю а̂л Оу̂нга́рїей съ фѝ сȣфери́т неаскȣлта́рѣ Гре́чилѡр кътръ Па́па, шѝ кътръ Бесѣ́рика Ро́мей а̂се бъга̀ прин цинȣ́тȣриле са́ле. Дре́пт а̂чѣ́ѧ нȣ се ка́де съ не ꙟдои́м, къ не оу̂ни́рѣ Гречѣ́скъ нȣ майна́инте, фъ́ръ дȣ́пъ че саȣ лъці́т прин А̂рдѣ́л є̂ре́сȣл лȣй Лȣте́р, шѝ ӑлȣй Калвин, шѝ а̂ша̀ ꙟ зилеле При́нципилѡр чѣ́лѡр Калвинѣ́щй, саȣ вѫрѫ́т ꙟ А̂рдѣ́л. Ка́ре пърѣре ѡ̂ а̂жȣ́тъ шѝ І̂нстрȣме́нтȣл а̂чѣ́ла, а̂ къ́рȣѧ па́рте a) дин ѡ̂риџина́л

ѡ̂

---

a) Conventus Monasterii B. Mariae Virginis de Clusmonostra - - praesentium notitiam habituris salutem etc. Ad universorum notitiam - - volumus pervenire. Quod nobiles viri Ladislaus filius Benedicti Farkas - - Paulus magnus de Vaydahaza vexillifer universitatis regnicolarum Hungarorum et Valachorum - - Transilvaniae - - parili voce detexerunt, et confessi sunt in hunc modum. Quod quamquam praedicta Universitas Hungarorum et Valachorum in his partibus Transsilvanis in quorumcumque possessionibus commorantium, tum pro eo, quia Reverendus in Christo Pater Georgius Lepes Episcopus Transilvanus suas Decimas ex parte ejusdem Universitatis, sibi debentes currente moneta vilium denariorum exigere uolens fere tribus annis ad ipsos accumulando moderno tempore cum magna, et ponderosa moneta extorquere voluisset, in eos minus juste, et indebite praegravando, propter quarum Decimarum nonsolutionem, Ecclesiasticum imposuisset interdictum etc. Datum Sabbatho proximo post festum visitationis B. Mariae Virginis anno Domini 1437. apud *Pray*. Dissert. 7. in Annales veteres Hun. etc.

ѡ̂ скри́се Пра́й ꙟ Дїссерта́цїа з҃. де́спре А̂нна́леле чѣ́ле ве́кй а̂ле Оу̂нилѡр, а̂ле А̂варилѡр, шѝ а̂ле Оу̂нгȣрилѡр, §. з҃. Динтрȣ а̂чѣ́ѧ, къ Рѡмѫ́нїй, де́спре ка́рїй гръ́ѧще зи́сȣл Ї̂нстрȣме́нт, а̂ȣ да́т зъчȣ́ѧлъ є̂пи́скопȣлȣй А̂рдѣ́лȣлȣй челȣй де лѣ́џе лътинѣ́скъ Каѳоли́к, а̂коло́шй мȣ́стръ Пра́й, къ Рѡмѫ́нїй дин А̂рдѣ́л а̂ȣ фост сȣпȣ́шй є̂пи́скопȣлȣй че́лȣй Лътине́ск. Ка́рѣ де є̂ а̂девъра́т; фъръ ꙟдоѧлъ оу̂рмѣ́зъ, къ Рѡмѫнїй че́й дин А̂рдѣ́л май дему́лт а̂ȣ фост де креди́нцъ Каѳоличѣ́скъ; къ ни́че нȣ ѡ̂р фѝ ѡ̂при́т дела Бесѣ́рикъ є̂писко́пȣл че́л Каѳоличе́ск Геѡ́ргїȣс Ле́пеш, де а̂р фѝ фост не оу̂ници́й. Лѫ́нгъ а̂чѣ́сте, нȣ а̂ȣ фост да́тинъ ꙟ Връи́мѣ Оу̂нга́рїей Каѳоли́чїй съ ꙟ зъчȣ́ѧлъ дела не оу̂ни́ций, ка́рѣ шѝ а̂стъзи́ се ци́не, шѝ ка́рѣ кȣ Декре́тȣрй Кръ́ещй ѩ́сте ꙟтъри́т. Де ѡ̂аръ че да́ръ дин зи́сȣл Ї̂нстрȣме́нт є̂ а̂девери́т, къ є̂писко́пȣл Каѳоличе́ск а̂ȣ лȣа́т зъчȣ́ѧлъ дела Рѡмѫ́ний ꙟ А̂рдѣ́л; ли́мпеде кȣ́ръ, къ Рѡмѫ́нїй чѣ́й дин А̂рдѣ́л ꙟ̂на́йнте де а̂се бъгà Лȣтеръні́ѧ шѝ Калвині́ѧ ꙟ А̂рдѣ́л, нȣ а̂ȣ фост не оу̂ни́ций.

Ръспȣ́нд. А̂ндре́ас че́л ꙟтѫ́ю кȣ нȣ́меле а̂че́ста Кра́ю а̂л Оу̂нга́рїей, ка́реле ꙟ зи́леле а̂чѣ́ле ꙟпъръцѣ̀, май кȣ грѣ́ле лȣ́крȣрй є̂рà кȣпри́нс, де кѫт съй а̂жȣ́нгъ врѣ́ме, шѝ съ по́атъ гѫндѝ спре а̂чѣ́ѧ, ка съшй а̂пере цъ́риле са́ле де не а̂скȣлта́рѣ Гречѣ́скъ чѣ кътръ Па́па, шѝ кътръ Бесѣ́рика Рѡ́мей. Къ ꙟпъръци́нд А̂ндре́ас а҃. Оу̂нгȣ́рїй лъпъдѫ́ндȣсе де Креди́нца лȣй Хс҃, ѩ̂ръшй се ꙟто́арсеръ ла стръмошѣ́ска пъгѫнъ́тате, спъръ́ѣ Бесѣ́ричиле, спȣркà чѣ́ле сф҃ници́те, го́нѣ пре Пре́ѡций шѝ пре А̂рхїере́й, шѝ кȣмпли́т тиръни́ндȣй ꙟ̂й ѡ̂мо́рѣ, пре ꙟсȣ́шй сф҃нтȣл Гера́рдȣс є̂пи́скопȣл Чина́дȣлȣй ла Бȣ́да дин рѫ́па чѣ гро́азникъ че ка́ȣтъ кътръ Пе́ща лаȣ а̂рȣнка́т ꙟ Дȣ́нъре; то́ате є̂рà тȣрбȣра́те, шѝ чѣ́ле де́се ръсбо́ае шѝ ръсми́рице, ꙟ ка́ре а̂ȣ фост ꙟкȣрка́т Кра́юл А̂ндре́ас а҃. ꙟ̂л цинȣ́ръ ꙟгрижа́т пѫнъ ла мо́арте. Ве́зй Пра́й ꙟ А̂нна́леле Кра́илѡр Оу̂нгȣре́щй Ка́ртѣ а҃. А̂чѣ́ѧшй саȣ ꙟтѫмпла́т лȣй Бе́ла а҃. оу̂рмъто́рюлȣй лȣй А̂ндре́ас че́лȣй ꙟтѫ́ю. Къ ꙟ зи́леле лȣй Бела чѣлꙋй ꙟтѫю ꙟкъ нородꙋл Оунгꙋрѣск кꙋ ръсмирицъ пофтѣ лѣџѣ чѣ вѣкїе а Скиѳилѡр, черѣ съсе оучидъ Єпископїй, дин фꙋндамѣнт съ се стриче Бесѣричиле, къ нꙋмай кꙋ ачѣстъ мижлочире поате съсе ꙟтоаркъ Оунгарїей феричирѣ чѣ де демꙋлт. Вѣзи Прай аколоши, Карте в҃. оунде вѣй причѣпе грижиле ши ачѣлѡра лалци Край че аꙋ оурмат ꙟ Оунгарїа. Динтрꙋ ачѣсте оурмѣзъ, къ Крайи Оунгꙋрещи, мъкар къ єра кꙋ фоарте маре кꙋчерїе кътръ Папа дела Рѡма, нꙋ аꙋ пꙋтꙋт съ стѣ ꙟпротивъ, ка съ нꙋ се вѫраскъ ꙟ Ардѣл неꙋнирѣ Гречилѡр.

Ниче динтрꙋ ачѣѧ, къ Рѡмѫнїй ꙟ Ардѣл аꙋ дат ѕъчꙋѧлъ Єпископꙋлꙋй Каѳоличѣск чѣлꙋй де лѣџѣ лътинѣскъ, прекꙋм ниче де аколѡ, къ дела Геѡргїꙋс Лѣпеш Єпископꙋл чѣл де лѣџѣ Лътинѣскъ ал Ардѣлꙋлꙋй фꙋ пꙋсъ поменита ꙟ четитꙋл Їнстрꙋмѣнт ѿпрѣлище дела Бесѣрикъ, (ecclesiasticum interdictum) нꙋ оурмѣзъ Рѡмѫнїй ꙟ Ардѣл май демꙋлт съ фи фост оуници кꙋ Бесѣрика Рѡмей; май пꙋцин апой оурмѣзъ, ка съ фи фост сꙋпꙋс ши Єпископꙋлꙋй чѣлꙋй де лѣџѣ лътинѣскъ, адекъ съ ле фїе лѡр Архїерѣꙋ. Къ ꙟнаинте де Декретꙋриле Краилѡр Оунгꙋрещи, чѣле че саꙋ дат, ка съ нꙋ се ꙟ҃ дела неоуници ѕъчꙋѧлъ, дин каре чѣл динтѫю ѥсте а Краюлꙋй Матѳїа Корвин дин анꙋл ҂аꙋп҃а. чѣла лалт а Краюлꙋй Оуладиславс в҃. дин анꙋл ҂аꙋч҃є. ꙟнаинте, зисей, де Декретꙋриле ачѣсте Каѳоличїй Бесѣричещи авѣ ѡбичѣю а лꙋа ѕъчꙋѧлъ нꙋ нꙋмай дела Каѳоличи, чи ши дела ачѣѧ, карїй єра неꙋници. Де ѡаръ че даръ врѣмѣ чѣ ꙟ зисꙋл Їнстрꙋмѣнт ꙟсъмнатъ, кѫнд Єпископꙋл Каѳолик стринџѣ пре Рѡмѫни ꙟ Ардѣл съй плътѣскъ ѕъчꙋѧла, кꙋ мꙋлт май наинте де а єши лъꙋдателе Декретꙋри аꙋ фост; динтрꙋ ачѣѧ къ Рѡмѫнїй дин Ардѣл аꙋ плътит ѕъчꙋѧлъ, Єпископꙋлꙋй Каѳолик, ниче кꙋм нꙋ оурмѣзъ, Рѡмѫнїй ачещѣ съ фи фост май де мꙋлт оуници. ꙟкѫт є҃ пентрꙋ ѿпрѣлищѣ (interdictum) чѣ пꙋсъ де Єпископꙋл Геѡргїе Лѣпеш, май оушор ѥсте ръспꙋнсꙋл. Къ фі́инд къ май дему́лт є̑писко́пїй Каѳоли́чй а̑ве̏ ѡ̑бичѐю, кѫнд нꙋ вре̏ съ плъте́скъ не оу̑ни́цїй ӡъчꙋ́ѧла, а̑ ѡ̑прѝ пре Каѳоли́чй, ꙟтръ ка́рїй вїецꙋ̀ѧ не оу̑ни́цїй а̑че́ѧ, дела Бесе̑рикъ; нꙋ оу̑рме́ѕъ къ ѡ̑пре́лище̏ че̏ ꙟ ӡи́сꙋл Інстрꙋме́нт а̑ръта́тъ ѡ̑аꙋ фъку́т є̑писко́пꙋл Геѡ́ргїꙋс Ле́пеш а̑сꙋ́пра Рѡмѫнилѡр. Ши̏ кꙋ́м къ є̑писко́пїй Каѳоли́чй а̑ве̏ ѡ̑бичѐю а̃ педепсѝ пре Каѳоли́чїй съ̆й кѫнд не оу̑ни́цїй нꙋ вре̏ съ ле плъте́скъ ӡъчꙋ́ѧла, лимпеде се ве́де дин Декре́тꙋл є҃. а̑ Кра́юлꙋ̆й Матѳі́а Корви́н дин ӑнꙋл ҂аѵпа. Арти́кꙋлꙋ г҃. ши̏ д҃. оўнде ѡ̑пре́ще, ка дела Сѫ́рби, ши̏ дела че́ѧ ла́лцй де а̑че́ст фе́лю де схисмати́чй, ӑдекъ не оу̑ни́цй, ни́че де ку́м съ нꙋ се ꙟ҃ ӡъчꙋ́ѧлъ. Крещи́нилѡр, ӑдекъ Каѳоли́чилѡр, ꙟтръ ка́рїй лъкꙋе́ск схисмати́чй де а̑че́ще̏, пе́нтрꙋ схисмати́чй къчѝ наꙋ плъти́т ӡъчꙋ́ѧла, съ нꙋ ле пꙋ́нъ ѡ̑пре́лище (interdictum Ecclesiasticum) а).

Ла а̑тре́ѧ. А̑девъра́т є҃, къ Каѳоли́чїй Бесеричѐщй нꙋ саꙋ ѡ̑бичнꙋ́т а̑ лꙋ̀а ӡъчꙋ́ѧлъ дела не оу̑ни́цй. Чѝ а̑че́ста нꙋ́май дꙋ́пъ че а̑ꙋ є̑шит Декре́тꙋриле май сꙋ́с лъꙋдацилѡр Кра́й, май вѫрто́с дꙋ́пъ Декре́тꙋл а̑л в҃. а̑лꙋ̆й Оўладисла́ꙋс в҃. кꙋ Дїе́та фъку́т ꙟ ӑнꙋл ҂аѵчє. Арти́кꙋлꙋ м҃є. оўнде кꙋ тъ́рїє се ѡ̑пре́ще, ка де а̑чѝ ꙟна́йнте дела Не оу̑ни́цй, ӑдекъ дела Сѫ́рбй, дела Рꙋ́шй, ши̏ дела Рѡмѫ́нй, ш. ч. ни́че де кꙋ́м съ нꙋ се ꙟ҃ ӡъчꙋ́ѧлъ. б) Мъка́р даръ къ дин ӡи́сꙋл Інстрꙋме́нт є̑ а̑девери́т

къ

а) Rasciani, et caeteri hujusmodi Schismatici ad solutionem decimae non adstringantur, et neque per Comites Parochiales instar aliorum ad hujusmodi decimarum solutionem compellantur. Ad Christianos, (*hoc est Catholicos*) in quorum medio tales Schismatici morantur, ratione ipsorum Schismaticorum ob non solutionem decimarum interdictum Ecclesiasticum non imponatur. Si quando Christiani cum praefatis talibus Rascianis, et Schismaticis societatem, sive contractum habuerint, et araturas pari auxilio fecerint; de parte fructuum Christianis cedenda decimae solvantur, de reliqua vero parte talibus scilicet Schismaticis cedenda tales decimae non exigantur. *Mathiae* Regis Corvini *Decret.* 5. anni 1481. Artic. 3. et 4.

в) Sunt plurima loca in confiniis Regni sita, in quibus Rasciani, Rutheni, Valachi, et alii Schismatici in terris Christianorum (*Catholicorum*) habitant, et de eisdem terris hactenus juxta eorum ritum viventes nullas penitus decimas къ Єпископꙋл Каѳолик чел дин Ардѣл лꙋа ѕъчꙋалъ май демꙋлт дела Рꙍмѫни, тотꙋши фїинд къ ачаста саꙋ фъкꙋт ꙟнаинте де а єши май сꙋс лъꙋдателе Декретꙋри; ниче де кꙋм нꙋ оурмѣѕъ, ꙟнаинте де а ꙟтра Лꙋтерънїѧ ши Калвинїѧ ꙟ Ардѣл, съ нꙋ фи фост Рꙍмѫнїй не оуници.

Съ арът ачи скрисоарѣ ачѣꙗ, карѣ Папа Григорїе ѳ҃. ѡаꙋ тримис лꙋй Бела Краюлꙋй Оунгꙋрилѡр ꙟ анꙋл ҂асл҃д. асꙋпра оунѡр Рꙍмѫни, ши се ръчитѣще ꙟ Анналеле лꙋй Райналдꙋс ла анꙋл ҂асл҃д. нꙋмърꙋл л҃и. а) ꙟтрꙋ ачѣстъ скрисоаре амар се плѫнџе лъꙋдатꙋл Гри- 1234

---

cimas solvere consueverunt, quos tamen ipsi Domini Praelati ad decimas solvendas cogere niterentur. Et quia ipsae decimae in patrimonium Christi dedicatae a Christi fidelibus, et non aliis Schismaticis hominibus exigi solent; ob hoc ordinatum est, et conclusum, quod a modo de cetero ab ipsis Rascianis, Ruthenis, et Valachis, et aliis Schismaticis in quibuscunque terris Christianorum residentibus nullae penitus decimae exigantur. *Uladislai* II. *Decretum* 2. anni 1495. Artic. 45.

a) Cregorius etc. Bellae Regi primogenito Ungariae.

In Cumanorum Episcopatu, *sicut* accepimus, quidam populi, qui Vvalathi (*Vvalachi*) vocantur, existunt, qui etsi censeantur nomine Christiano sub una tamen fide varios ritus habentes et mores, illa committunt quae huic sunt nomini inimica. Nam Rom. Ecclesiam contemnentes, non a venerabili fratre nostro Episcopo Cumanorum, qui loci Dioecesanus existit, sed a quibusdam pseudoepiscopis Graecorum ritum tenentibus universa recipiunt Ecclesiae sacramenta, et nonnulli de regno Ungariae, tam Ungarii, quam Theuthonici, et alii Orthodoxi morandi causa cum ipsis transeunt ad eosdem, et sic cum eis quasi populus unus factus, cum eisdem Vvalachis, eo contempto, praemissa recipiunt sacramenta in grave Orthodoxorum scandalum, et derogationem non modicam fidei Christianae. Ne igitur ex diversitate rituum pericula proveniant animarum, nos volentes hujusmodi periculis obviare, ne praefati Vvalachi materiam habeant pro defectu sacramentorum ad schismaticos episcopos accedendi, eidem episcopo nostro damus litteris in mandatis ut catholicum eis episcopum illi nationi conformem provida deliberatione constituat sibi, juxta generalis statuta concilii vicarium in praedictis, qui ei per omnia sit obnoxius, et subjectus. *Et infra.* Cum autem tu tanquam princeps Catholicus ad commonitionem dilecti filii nostri Iacobi Praenestini electi tunc A. S. L. praestito juramento promiseris te omnes inobedientes Rom. Ecclesiae in terra tua ad obediendum eidem ecclesiae compulsurum, prout confectae super hoc tuae literae continebant, ac eidem electo viva voce promiseris, quod praefatos Vvalachos compelleres ad recipiendum episcopum, quem eis

Григо́рїе, къ ꙟ Єпа́рхїа єпископїей Кꙋма́нилѡр фїинд нище норо́аде, ка́ре се кїамъ Валахи, адекъ Ромѫ́ний, де лѣџе Гречѣскъ, ниче ѿ са́мъ нꙋ ба́гъ де Бесѣрика Ро́мей, ши пентрꙋ ачѣꙗ сфинтеле та́йне нꙋ вор съ ле прїимѣскъ дела єписко́пꙋл Кꙋма́нилѡр, ка́реле є єписко́п ал єпа́рхїей ачеїꙗ, адекъ де лѣџе лътинѣскъ, чи дела ни́скарий єписко́пий минчино́ший де лѣџе Гречѣскъ. Ши че є май мꙋ́лт, оунїй дин цѣра Оунгꙋрѣскъ ши Оунгꙋрий, ши Теꙋто́ничий, ши алций ѡамений де дрѣптъ креди́нцъ трек ла Ромѫ́нїй ачѣꙗ, ка съ тръꙗскъ кꙋ дѫншїй, ши аша кꙋ ачѣꙗший фъкѫ́ндꙋсе ка оун попо́р; ши єй ꙟпреꙋнъ кꙋ Ромѫ́нїй ӡи́селе та́йне але сфинтей Бесѣричий ле прїиме́ск дела ачѣꙗший єписко́пий де лѣџе Гречѣскъ кꙋ ска́ндъла че́лѡр де дрѣптъ креди́нцъ, ши кꙋ нꙋ пꙋци́нъ скъдѣре а креди́нцей чей Крещинѣщий. Дѣчий, ка съ нꙋ айбъ Ромѫ́нїй стѣмът а мѣрџе ла єписко́пїй чей не оуни́ций, ам порꙋнчит, ӡи́че, єписко́пꙋлꙋй Кꙋма́нилѡр, ка съ дѣ Ромѫ́нилѡр ачелѡра єписко́п Каѳоли́к ꙟтокми́т нѣмꙋлꙋй ачелꙋꙗ, адекъ де лѣџе Гречѣскъ, ка́реле дꙋпъ лѣџе гречѣскъ съ ле слꙋжѣскъ сфинтеле та́йне. Ꙟсъ єписко́пꙋл ачела съ фїе Вика́рїꙋ єписко́пꙋлꙋй Кꙋма́нилѡр, ши ꙟтрꙋ то́ате сꙋпꙋ́с ачестꙋꙗ.

Ꙗръ фїинд къ тꙋ (гръꙗще кътръ Кра́юл Бе́ла) ка оун Принцип Каѳоли́к кꙋ жꙋръмѫнт тѣй фъгъдꙋит, къ пре тоций чей неаскꙋлтъто́рїй Бесѣричей Рома́не ꙟ цѣра та ꙟй вей силий съ аскꙋлте де ачѣꙗший Бесѣрикъ, ши ꙟнаинтѣ лꙋй Іакѡв Пренести́нꙋл со́лꙋлꙋй но́стрꙋ анꙋме

кꙋ

---

eis ecclesia ipsa concesserit, et assignare sibi de reditibus tuis, quos ab eis percipis, sufficientes redditus et honestos, sicut idem electus nobis exposuit, regalem excellentiam rogamus, monemus et hortamur attente, ac in remissionem tibi injungimus peccatorum, quatenus cum te non deceat in regno tuo hujusmodi schismaticos sustinere, ac ea quae promisisti Deo grata, et hominibus sint accepta, ne facias irrita quae de tuis labiis tam laudabiliter processerunt, atque studeas efficaciter adimplere, ita quod ex hoc placeas Regi Regum et nos sinceritatis tuae zelum possimus dignis in Domino laudibus commendare. Datum Perusii XVIII. Kal. Decemb. pontificatus nostri anno VIII.

кꙋ кꙋвѫ́нтꙋл а̂й фъгъдꙋи́т, къ пре ӡи́шїй Рѡмѫ́нй ꙟй вѣ́й силѝ съ прїимѣ́скъ пре є̂пископꙋл, че ꙟл ва да̀ лѡр Бесѣрика; пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѧ те рꙋгъ́м, ши̇ те дожени́м, къ фї́инд къ нꙋ цисе кꙋви́не цїе ꙟ Кръи́мѣ та съ сꙋ́ферй схисмати́чй де а̂че́щѣ, съ ꙟплине́щй чѣле че а̂й фъгъдꙋи́т. Жꙋръмѫ́нтꙋл лꙋй Бе́ла, кареле ꙟл поменѣще Па́па, се ръчитѣще ла Райна́лд, а̂коло́шй, Нꙋ́мърꙋл м҃. а)

Чѝ съ не ꙟтоа́рчем ла ӡи́шїй Рѡмѫ́нй. Де а̂ꙋ фо́ст є̂пиской Кꙋма́нилѡр, ꙟтрꙋ а̂къ́рꙋѧ хота́р лъкꙋѧ̀ Рѡмѫ́нїй а̂че́щѣ, оу҆на кꙋ є̂писко́пꙋл Милко́вїей, къ́рꙋѧ ма́ре па́рте а̂ А̂рдѣлꙋлꙋй є̂ра̀ сꙋпꙋ́съ: немика нꙋ не силѣще, пре Рѡмѫ́нїй а̂чѣ́ѧ съй къꙋтъ́м а̂фа́ръ де хота́ръле А̂рдѣлꙋлꙋй. Де оу҆нде є̂ꙋ нꙋ мъ пот ꙟдоѝ, Рѡмѫ́нїй, а̂сꙋ́пра къ́рѡра се тѫнгꙋе Па́па Григо́рїе а̂л ноа́ѡлѣ ла Бе́ла Кра́юл Оу҆нгꙋрилѡр, съ нꙋ фѝ фо́ст лъкꙋито́рй а̂рдѣлꙋлꙋй. А̂че́щѣ мъка́р къ Па́па се невоѧ̀ съй ꙟтоа́ркъ ла ꙟпъртъшѝрѣ ши̇ ꙟпреꙋ́нъ ла лѣџѣ Бесѣ́ричей Рѡма́не; то́тꙋшй неврѫ́нд а̂ прїимѝ лѣџѣ Лътинѣ́скъ, ръмѫнѣ̀ ꙟ неоу҆ни́ре. Па́па, ка съй поа́тъ добѫндѝ, фї́инд къ ни́чй Кра́юл Бе́ла нꙋ жꙋра́се съ стри́че лѣџѣ нѣ́мꙋлꙋй Рѡмѫне́ск, а̂лтъ мижлочи́ре а̂флѫ́нд, а̂ꙋ порꙋнчи́т съсе рѫндꙋѧ́скъ пре са́ма Рѡмѫ́нилѡр оу҆н є̂пиской Каѳолик де лѣџѣ Гречѣ́скъ кꙋ а̂чѣ̀ токма́лъ, кѫт є̂пископꙋл а̂че́ста съ фїе викарїꙋ є̂пископꙋлꙋй Кꙋма́нилѡр челꙋй де лѣџѣ лътинѣ́скъ,

---

a) Nos Bela Dei Gratia Rex primogenitus Domini Andreae Regis Ungariae illustris universis praesentes Literas inspecturis facimus manifestum, quod ad petitionem venerabilis Patris Domini Iacobi Penestrinensis electi A. S. L. in ipsius praesentia, et plurimorum aliorum juravimus ad sancta Dei evangelia, quod de terris nostrae jurisdictioni subjectis, et quae in futurum, dante Domino, subjicientur, universos haereticos et alios christianos, qui relicta fide Christianitatis ad superstitionem Ismahelitarum, vel Iudaeorum pervertuntur, quocunque nomine censeantur, et fictos Christianos de terris nostris bona fide studebimus pro viribus extirpare, et eos qui Rom. Ecclesiae in terra nostra sunt inobedientes juxta ritum uniuscujusque nationis, qui non sit contra fidem catholicam compellemus obedire Rom. Ecclesiae, In cujus rei testimonium praesentes literas nostri sigilli munimine jussimus roborari. Dat. Strigoniae VII. Kal. Martii anno gratiae MCCXXXIII.

©BCU Cluj

нѣскъ, а҆декъ немика съ нꙋ поатъ лꙋкра̀, фъръ че ꙟй ва порꙋнчѝ є҆пископꙋл Кꙋманилѡр. Рѡмѫнїй темѫндꙋсе, къ а҆чѣсте доаръ ꙟтра колѡ̀ цинтѣск, ка пре оу҆рмъ съсе липсѣскъ де лѣџѣ шѝ де ѡ҆бичѣюриле ꙟ каре сау поменит; ниче пре є҆пископꙋл Викарїꙋ, ничй ꙟпъртъширѣ Бесѣричей Романе нау врꙋт съ ѡ҆ прїимѣскъ; чѝ се цинꙋръ де є҆пископїй лѡр чей кꙋ є҆пархїе не оу҆ницй. Пентрꙋ карѣ ꙟй шѝ нꙋмѣще Папа ꙟмай сꙋс четита лꙋй скрисоаре чѣ кътръ Краюл Бела, схисматичй.

ꙟсъмнъм, къ дин кꙋвинтеле а҆чѣле а҆ Папей Григорїе: „ дела оу҆нїй є҆пископй минчиношй, карїй цин лѣџѣ Гречилѡр, тоате тайнеле Бесѣричей ле прїимеск „ нꙋ фъръ къдинцъ се кꙋлѣџе, къ ꙟ вѣкꙋриле а҆чѣле май мꙋлцй є҆пископй Рѡмѫнещй де лѣџѣ Гречѣскъ є҆ра̀ ꙟ А҆рдѣл. Каре ѡ҆бичѣю кꙋм къ шѝ дꙋпъ а҆чѣѧ мꙋлтъ врѣме сау цинꙋт ꙟ А҆рдѣл, шѝ къ оу҆нꙋл дин чей май мꙋлцй є҆пископй фꙋ̀ а҆лес А҆рхїепископ шѝ Митрополит, каре титꙋлъ шѝ вредничїе векꙋ̀й ла Рѡмѫнїй дин А҆рдѣл пънъ кѫнд пре ла капетꙋл сꙋтей ꙁі. дела Хс се оу҆нирь кꙋ Бесѣрика Рѡмей вѣкй, ла локꙋл съꙋ вом а҆деверѝ.

§. ꙁ.

А҆фаръ де Рѡмѫни май де мꙋлт ꙟ А҆рдѣл а҆ꙋ фост де лѣџе Гречѣскъ шѝ Съкꙋїй, чѝ оу҆ницй кꙋ Бесѣрика Рѡмей.

Май сꙋс ла кап а҃. §. є҃. а҆м а҆рътат, къ мꙋлцй Съкꙋй ꙟ А҆рдѣл прин невоинца лꙋй Їеродей є҆пископꙋлꙋй де лѣџе Гречѣскъ ꙟ А҆рдѣл фъръ ꙟторшй ла Кредин ца чѣ Крещинѣскъ; чѝ шѝ чѣѧ лалцй лъкꙋиторй а҆й А҆рдѣлꙋлꙋй, а҆декъ, Рѡмѫнїй тоцй цинѣ лѣџѣ Гречѣскъ. Нꙋ поате даръ фи ꙟдоѧлъ, къ Съкꙋїй кѫнд сау ꙟторс ла кредин ца чѣ крещинѣскъ а҆ꙋ прїимит лѣџѣ Гречѣскъ. Дꙋпъ а҆чѣѧ челѣџе Бесеричѣскъ

а҆ꙋ

а̂ȣ цинȣ́т Съкȣ́їй, ни́чй оўн монȣмѫ́нт нȣ ӑ́флȣ пънъ ла жȣмътáте сȣ́та ѯ҃і. Ꙟ ка́ре врѣ́ме є҃ а̂девери́т, къ Пре́ѡції Каѳолѝчй а̂́й Съкȣи- лѡр де о̆́бще дȣ́пъ ѡ҃бичѣюл Бесѣ́ричей чей Грече́щй є̂рà ꙟ̂сȣра́цй, шѝ тръ̀ѧ кȣ мȣе́риле са́ле, ꙟ̂тра тѫ́та кѫт Съкȣ́їй сокотѣ̀, къ нȣ по́ате фѝ ꙟ̂тръ дѫ́нші́й Протопо́п, ка́реле нȣ є҃ ꙟ̂сȣра́т. Ла Гре́чй шѝ ӑ́стъзй ка́реле нȣ є҃ ꙟ̂сȣра́т, де кȣ́мва нȣ є҃ Кълȣ́гър, нѝче Пре́ѡт нȣ се хиротонѣ́ще. Ка́ре ѡ҃бичѣ́ю шѝ пърѣ́ре шѝ ꙟ̂тръ Рѡмѫ́ній чей оу̂ни́цй дин А̂рдѣ́л саȣ цинȣ́т май демȣ́лт: нȣ сѫнт ꙟ̆къ па́трȣ ѕе́чй де ӑ́нй, де кѫнд ꙟ̂тръ а̂че́щѣ ка́реле врѣ̀ дин бȣ́нъ во́ѧ лȣй съ фі́е Пре́ѡт ненсȣра́т, се хиротонѣ́ще шѝ фъ́ръ де късъторі́е. Чѝ съ не ꙟ̂тȣрнѣ́м ла Съкȣ́й. Ꙟ̂тѫ́та є̂рà ꙟ̂тръ Съкȣй ꙟ̂рѫдъчина́тъ пърѣ́рѣ а̂чѣ́ѧ, къ нȣ по́ате съ фі́е Прѡтопо́п, ка́реле нȣ є҃ ꙟ̂сȣра́т, кѫт оўнѡр бърба́цй ка ӑче́щѣ нȣ ли саȣ пȣтȣ́т дешки́де ка́лѣ кътръ Дерегъторі́ѧ Прѡтопопі́ей а̂лтми́нтрѣ, фъ́ръ кȣ Арти́кȣлȣ, ка́реле саȣ пȣ́с ꙟ̂ Пра́вила цъ́рей А̂рдѣ́лȣлȣй. Ка́реле пре ла́рг ꙟ̂л а̂дȣ́че Іѡсе́фȣс Бе́нкеѡ, ꙟ̂ Милко́віа Том а҃. фа́ца ѻ҃є.

а) Petitur illud ex XXXIIItio. Decreto Comitiorum (*Articulo Diaetali*) ad diem 23 Ianuarii a. 1649. Albam Iuliam indictorum. - - - Quod quam potest simplicissime, latine redditum est: *Fuit, Gratiose Domine noster* (Sic Ordines Provinciae Principem adloqui solebant.) *non exigua querela Romano-Catholicorum Fratrum nostrorum Trium sedium, quod a Vicario* (Episcopali) *suarum Dominationum Sacerdotes Romano-Catholici Trium Sedium in nihilo dependere vellent, si quos excessus patrent, in animadversione eorum, quod contra ipsos executionem peragat, non admittunt, nolentes ulla in re Ecclesiasticae disciplinae juxta Canones se submittere. Decrevimus igitur ex Magnitudinis tuae gratiosa Annuentia, ut sub quibus conditionibus, a beato gratioso Domino nostro* (Principe Georgio I. Rakoci) *de Vicariatu postremas literas possidet, ex omni parte juxta eas munere suo fungi queat Dominus Vicarius; Caelebs etiam Mystes Archidiaconus creari possit, si uxorati Sacerdotes quoque eligant; Magnitudini tuae tanquam Gratioso Domino nostro, gratiam submisse referemus.* Hoc ipsum Decretum relatum compendio in Codicem Legum, qui *Approbatarum Constitutionum Regni Transsilvaniae* titulo, a. 1653. juris et usus publici factus est; ejus enim Part. I. Tit. VII. Art. I. sic habet: *A Vicariusságrol Néhai Idvezült Racoci György Fejedelemtöl, akkori Vicariusnak adatot levele szerint, hogy*

tiszti-

* * *

Де́чй, да́къ ѡбичѣ́юл късъторі́ей а҆ша̀ є҆ра̀ ꙟръдъчинат ꙟтръ Пре́ѡцїй съкȣе́щй, кѫт ли се пъ́рѣ̀, къ а҆че́ла Пре́ѡт, ка́реле нȣ є҆ ꙟсȣра́т, нȣ се ка́де съ фі́е Прѡтопо́п; Чи́не нȣ вѣ́де, кȣ́м къ ꙟвре́миле а҆чѣ́ле Пре́ѡцїй съкȣе́щй де ѡ҆́біще а҆ȣ фост ꙟсȣра́цй?

Де а҆р фѝ фост Съкȣ́їй, фі́инд Каѳоли́чй, де лѣ́џе лътинѣ́скъ, ни́че де кȣ́м Бесѣ́рика Рѡ́мей нȣ а҆р фѝ сȣфери́т късъторі́ѧ Пре́ѡцилѡр съкȣене́щй, мъка́р че оу҆рмъ́рй непъкȣ́те дин несȣферирѣ̀ а҆чѣ́ѧ съсе фѝ ꙟтѫмплат. Къ фі́инд къ дȣ́пъ хотърѫ́рѣ собо́рȣлȣй дела Триде́нт късъторі́ѧ Пре́ѡцилѡр че́лѡр де лѣ́џе Лътинѣ́скъ є҆ нестато́рникъ, ши де немѝка, ши вѫрто́с се мърѣ́ще Бесѣ́рика Рѡма́нъ кȣ неꙟсȣра́рѣ Клири́чилѡр; де бȣ́нъ са́мъ пре Пре́ѡцїй Съкȣене́щй, ка́рїй пе́нтрȣ ꙟтребȣинца́рѣ късъторі́ей че́їй нестато́рниче (де а҆ȣ фост де лѣ́џѣ лътинѣ́скъ) пъ́рȣрѣ кȣ кълка́ре де чѣ́ле сфи҃нте слȣжѣ̀ та́инеле, нȣ ѡ҆р фѝ сокоти́т Бесѣ́рика Рѡ́мей врѣ́днич й де ꙟпъртъширѣ са, чѝ ка пре ни́ще є҆ретичй, сау май пȣци́н ка пре ни́ще схисмати́чй ѡ҆р фѝ лъпъда́т. Чѝ ни́че Викарі́ȣл ꙟтръ некȣ́мпетеле Пре́ѡцилѡр Съкȣене́щй, де ка́ре се плѫнџѣ̀, нȣ нȣмѣ́ще късъторі́иле лѡр, ни́че Бесѣ́рика Рѡма́нъ нȣ чети́м съ фѝ мишка́т чѣва пе́нтрȣ а҆чѣ́ѧ. Оу҆рмѣ́зъ да́ръ, къ Пре́ѡцїй съкȣене́щй пре лѣ́џе тръ̀ ꙟкъсъторі́е. Ка́рѣ де є҆ а҆девъра́т, фі́инд къ ни́чй оу҆́нѡр а҆́лцй Пре́ѡцй де креди́нцъ Каѳоличѣ́скъ нȣ є҆ сло́бод съ тръ́ѧскъ ꙟкъсъторі́е, фъ́ръ а҆че́лѡра ка́рїй сѫнт де лѣ́џе Гречѣ́скъ, нендои́т оу҆рмѣ́зъ, къ Пре́ѡцїй съкȣене́щй, шѝ попора́нїй лѡр май демȣ́лт а҆ȣ фост де лѣ́џе Гречѣ́скъ; ни́че май наи́нте нȣ фъ́ръ тра́шй де тот ла лѣ́џѣ лътинѣ́скъ, фъръ дȣ́пъ че а҆ȣ вени́т Ардѣ́лȣл сȣ́пт стъпѫнирѣ лȣй Леѡпо́лд че́лȣй ꙟтѫ́ю ꙟпъра́тȣлȣй Рѡма́нилѡр.

Къчй

---

tisztiben el-járhasson, és hogy nötelen Pap is lehessen Esperest, ha a nös Papok-is választyák végeztetet. Hoc est Latine: *Secundum Litteras a quondam salvati Georgii Racoci Principis de Vicariatu, ejus temporis Vicario datas, ut suo officio fungi possit, et caelebs quoque Presbyter fieri possit Archidiaconus, si uxorati etiam presbyteri eum elegerint, definitum est. Iosephus* Benkö in Milcovia, Tom. 1. pag. 75.

Кѫ́чй прекꙋ́м май наи́нте а̂м ꙟсемна́т, май де мꙋ́лт є̂ра̀ да́тина, ка чѐй че де лѣ́џе Гречѣ́скъ се а̂тꙋрна̀ ла креди́нца Каѳоличѣ́скъ, ꙟпреꙋ́нъ съ фі́е сили́цй а̂мꙋта̀ ши лѣ́џѣ де нꙋ де тот, ꙟ́къ де́спре па́рте. Фїи́нд да́ръ къ Сѫкꙋ́їй фїи́нд де лѣ́џѣ Гречѣ́скъ цинѣ̀ креди́нца чѣ Каѳоличѣ́скъ, ши̇̀ ꙟпреꙋ́нъ є̂ра̀ сꙋпꙋ́ши є̂пископꙋлꙋ́й чѣлꙋй де лѣ́џе Лътинѣ́скъ; пре оўрмъ прин невоинца Каѳоли́чилѡр є̂пископй се фѣ́че, кѫт прїими́ръ то́атъ лѣ́џѣ лътинѣ́скъ: ши̇̀ Пре́ѡцїй лѡр се сꙋпꙋ́серъ лѣ́џей Бесѣ́ричей Рѡма́не чѣ́їй пе́нтрꙋ ненсꙋра́рѣ Клири́чилѡр, неми́ка май мꙋ́лт цинѫ́нд дин лѣ́џѣ Гречѣ́скъ. Ꙟ́съ де по́стꙋл чѐл де Мїе́ркꙋрѣ че є̂ дꙋ́пъ лѣ́џѣ ръсъри́тꙋлꙋй кꙋ а̂невое се лъса́ръ Сѫкꙋ́їй а̂се а̂стреина̀. Ши̇̀ а̂кꙋ́м ꙟ́къ се повестѣ́ще, кꙋ́м оу̂н Пре́ѡт ꙟтръ Секꙋ́й проповедꙋи́нд дин А̂мво́н а̂сꙋ́пра по́стꙋлꙋй чѣлꙋ́й де Мїе́ркꙋрѣ, ши̇̀ нещїи́нд є̂а че довѣ́дъ съ май а̂дꙋ́къ ꙟнаи́нте, кꙋ ка́рѣ съй по́атъ фа́че пре попора́нїй съй а̂ крѣ́де, къ нꙋ сѫнт дѣто́рй съ постѣ́скъ Мїе́ркꙋрѣ, чѝ фъръ сфїа́лъ пот съ мѫ́нче ка́рне, спꙋ́се, къ ши̇̀ сфнцитꙋл Па́па мѫнкъ Мїе́ркꙋрѣ ка́рне. А̂тꙋ́нчй оу̂н бътрѫ́н динтръ норо́д дꙋ́пъ ми́нтѣ са ръспꙋ́нсе: Elég nagy diszno ökemeis ha eszik, а̂декъ: де стꙋ́л де ма́ре по́рк є̂ ши̇̀ дꙋмнѣлꙋ́й да́къ мънѫ́нкъ.

А̂сꙋ́пра а̂чѣ́стѡра че а̂м кꙋвѫнта́т пе́нтрꙋ лѣ́џѣ чѣ Гречѣ́скъ а̂ Сѫкꙋ́илѡр кꙋ довѣ́дъ дин късъторі́ѧ Пре́ѡцилѡр лѡр тра́съ, ꙟтрꙋ а̂чѣ́ста кип оу̂нїй а̂рꙋ́нкъ. Є̂пископꙋл чѐл Каѳоличе́ск де лѣ́џе Лътинѣ́скъ а̂л А̂рдѣ́лꙋлꙋй ꙟ́къ дин а̂нꙋл ҂афнѕ. фꙋсѣ́се лъпъда́т дин А̂рдѣ́л, ши̇̀ ди́нтрꙋ а̂чѣ̀ врѣ́ме пънъ ла а̂нꙋл ҂ахчз. ни́чй оу̂н є̂писко́п Рѡма́нѡ-Каѳоли́к, а̂фа́ръ де Деме́трїꙋс На́праги, наꙋ цинꙋ́т слꙋ́жбъ є̂пископѣскъ ꙟ А̂рдѣ́л, фъръ нꙋ́май Викарї́ꙋл лꙋй ꙟ оу̂нѣле врѣ́мй повъцꙋ̀ѧ лꙋкрꙋ́риле чѣле сфн҃те. Ꙟ врѣ́мѣ а̂чѣ́ста мꙋ́лте некꙋ́мпете фъчѣ̀ Пре́ѡцїй Сѫкꙋ́й. А̂ша̀ ꙟтрꙋ а̂чѣ́стъ врѣ́ме а̂ꙋ ꙟчепꙋ́т ꙟтѫ́ю а̂се ꙟсꙋра̀ Пре́ѡцїй а̂че́щѣ. Де оу̂нде чѐл че врѣ̀ дин кътори́ѧ Пре́ѡцилѡр Сѫкꙋне́щй съ бъдѣ́скъ, къ Сѫкꙋ́їй май демꙋ́лт а̂ꙋ фост де лѣ́џе Гречѣ́скъ, а̂чѣ́ла тръбꙋе съ а̂деверѣ́ꙁе, къ Пре́ѡцїи съкꙋене́ции ꙟнаи́нте де а̂се є̂ска̀ Лꙋтерънїѧ шѝ Калвинїѧ а̂вѣ̀ ѡ̂бичѣ́ю а̂ фѝ ꙟсꙋра́ци,

Де ѡ̆аръ че ѥ̆сте а̂деверит, къ ꙟ̂ врѣ́мѣ май сꙋ́с ꙟсъмна́тъ Пре́ѡцїи съкꙋ́и є̂ра̀ ꙟсꙋра́ци; шѝ Викарїꙋл ꙟтръ некꙋ́мпетеле а̂чѣ́ле а̂ле Пре́ѡцилѡр съкꙋ́и, а̂сꙋ́пра кърѡ́ра ꙟ гꙋ́ра ма́ре стрига̀, късъторїѧ лѡр нꙋ ѡ̂ поменѣ́ще; ниче саꙋ Бесѣ́рика Рѡ́мей, саꙋ ӑлтꙋл чи́нева нꙋ чети́м а̂сꙋ́пра Късъторїей Пре́ѡцилѡр а̂че́лѡра че́ва съ фѝ мишка́т: ной нꙋ сꙟ́нтем дѣто́ри а̂ май черка̀, кꙋ́м а̂ꙋ фо́ст Пре́ѡцїи Съкꙋ́илѡр ꙟ̂наи́нте де а̂ ꙟтра̀ Лꙋтерънїѧ шѝ Калвинїѧ ꙟ̂ Арде́л, чѝ а̂ проти́вничилѡр є҃ дѣторїѧ съ а̂деверѣ́ꙁе, къ Пре́ѡцїи Съкꙋ́илѡр ꙟнаи́нте де ꙟчѣ́перѣ Лꙋтерънїей шѝ Калвинїей а̂ꙋ фост, шѝ а̂ꙋ търбꙋ́ит съ фїе не ꙟсꙋра́ци, да́къ врѣ́ꙋ съ не деспꙋ́лпе довѣ́да ноа́стръ.

Мїе ми се па́ре, къ некꙋ́мпътꙋл че́л май ма́ре а̂ Пре́ѡцилѡр Съкꙋ́й, ка́реле нъкъжѣ̀ пре Вика́рїꙋл, а̂ꙋ фост, къ нꙋ воѧ̀ съсе сꙋпꙋ́нъ лꙋ́й. Пе́нтрꙋ къ фїи́нд къ ла Гре́чи Прѡтопо́пїй, ка че́й че сꙟнт оу̑рмъто́ри Хѡрепискѡ́пилѡр, ꙟ̂ Прѡторопїа́тꙋриле са́ле сꙟнт ка шѝ Викарїй Генера́лй; Пре́ѡцїи Съкꙋ́й нꙋ врѣ̀ съ кꙋноа́скъ ӑлт Вика́рїꙋ, де кꙟт пре Прѡтопо́пꙋл ло́кꙋлꙋй Де ӑчїѧ Вика́рїꙋл а̂жꙋтꙟндꙋсе кꙋ патронїѧ оўнѡр нѣ́меший Кадоличӣ, лꙋкра̀ ка съ сꙋпꙋ́нъ шїе пре Пре́ѡцїи Съкꙋ́й ꙟтрꙋ а̂че́ла кип кꙋ́м а̂вѣ̀ сꙋпꙋ́ший пре Пре́ѡцїи че́й де лѣ́ꙁе Лътинѣ́скъ. Шѝ а̂чѣ́ѧ кꙋ́м се вѣ́де кꙋ Декре́тꙋл Дїета́л ѡ̆аꙋ добꙟндит.

КАП.

КАП. Д.

Де́спре ꙟчепꙋ́тꙋл ши̇ ꙟтѫмплъ́риле Оу́нирей Рѡмѫ́нилѡр кꙋ Бесѣ́рика Рѡ́мей ꙟ Ардѣ́л.

§. а҃.

Се спꙋ́не ста́тꙋл Креди́нцей Рѡмѫ́нилѡр, сꙋ́пт Принципі́й Калви́ни, ꙟ Ардѣ́л, ꙟнаи́нте де а̂се фа́че оуни́рѣ кꙋ Бесѣ́рика Рѡ́мей.

Дꙋ́пъ че саꙋ бъга́т Лꙋтерьні́ѧ ши̇ Калвині́ѧ ꙟ Ардѣ́л, Принципі́й Ардѣ́лꙋлꙋй че́й де креди́нцъ Калвинѣ́скъ, май пре сꙋ́с де кꙋ́м се по́ате крѣ́де, фі́инд ꙟ па́ртѣ Калвиніе́й ръвнито́рй, то́атъ пі́атра ѿ мишка̀ ка пре прѣ́мꙋлтꙋл нѣ́м ал Рѡмѫ́нилѡр, че є̄ прѣ́сте тот Ардѣ́лꙋл ръвръса́т, съл по́атъ кътръ креди́нца чѣ Калвинѣ́скъ а̂мъџѝ ши̇ тра́џе. Де а̂чі́ѧ, Геѡ́ргіꙋс Ра́коци Принци́пꙋл Ардѣ́лꙋлꙋй сокоти́нд, къ нꙋ є̄ кꙋ пꙋти́нцъ а̂фа́че пре Рѡмѫ́ни съ крѣ́дъ а̂девъ́рꙋл креди́нцей Калвине́шй, де нꙋ се вѡр лъпъда̀ де прин Бесѣ́ричиле Рѡмѫ́нилѡр къ́рциле чѣ́ле словене́шй, ка́ре ꙟ̆къ ле ꙟтребꙋинца̀ Рѡмѫ́ній, ши̇ ка́ре ꙟ чѣ де съвѫршит нещіи́нцъ ши̇ простіе ꙟй цинѣ̀ пре Рѡмѫ́ни; ръдикѫ́нд Типографіе но́аѡ Рѡмѫнѣ́скъ ꙟ Бългра́д, ка́рѣ съ фіе сꙋ́пт гри́жа Калви́нилѡр, ши̇ типъриндꙋсе а̂коло̀ къ́рцй Бесеричѣ́шй ꙟ лимба Рѡмѫнѣ́скъ; кꙋ тъ́ріе порꙋнчѣ̀; ка нꙋ ꙟтра́лта де а̂чѝ ꙟнаи́нте фъ́ръ нꙋ́май ꙟ ли́мба Рѡмѫнѣ́скъ Прѣ́ѡцій съ слꙋжѣ́скъ Литꙋргі́а, ши̇ ӑлте лꙋкрꙋ́рй сф҃нте, саꙋ дꙋ́пъ кꙋм по́артъ кꙋ си́не гра́юл є̂рѣ́сꙋлꙋй калвинѣ́ск, кꙋвѫ́нтꙋл лꙋй Дм҃незе́ꙋ съл проповедꙋѣ́скъ: ка́рѣ ꙟтръ чѣ́ле ла́лте токмѣ́ле, че се да̀ но́ꙋлꙋй є̑пиmascóп а̑ле цинѣ̀, є̑ра̀ датинъ а̑се бъга̀. А̑ша̀ ла нꙋ́мърꙋл ꙟтѫ́ю а̑ Хрисо́вꙋлꙋй чѣ́лꙋй дин ї҃. ӡиле а̑ лꙋ́ней лꙋй Ѡкто́мвріе А̑нꙋл Дм҃нꙋлꙋй ҂ахмг. а̑ле́сꙋлꙋй є̑писко́п Сте́фан Симѡн Пап дела При́нципꙋл Геѡ́ргіе Ра́коци да́т, ӡи́че: „ Къ кꙋвѫ́нтꙋл чѣ́л прѣ „ сфн҃т а̑лꙋй Дм҃незе́ꙋ дꙋ́пъ сфн҃теле кърций а̑ле Библі́ей ши̑ Дꙋми́нека, „ ши̑ ꙟтрꙋ а̑лте Сърбъто́рий а̑тѫт ꙟ Бесе́ричиле са́ле, пре кꙋ́м ши̑ пре „ ла ꙟгропъчꙋ́ний, ши̑ ѡ́рий оу̑нде а̑ирѣ ва фи̑ де ли́псъ, ꙟ ли́мба нѣ- „ мꙋлꙋй сꙋ (Рѡмѫнѣ́скъ) ва проповедꙋи̑, ши̑ прин то́ций чѣ́ѧ ла́лций „ пъсто́рий (Пре́ѡций) ва а̑вѣ̀ гри́же, ши̑ ва фа́че съсе проповедꙋѣ́скъ „. Іа́ръ ꙟ Кꙋвѫнтъриле чѣ́ле ꙟнаи́нтѣ ӡи́селѡр Къ́рций пре ли́мба Рѡмѫнѣ́скъ типъ́рите неньмъ́рате ꙟвъцъ́тꙋрий фъ́ръ де лѣ́џе а̑сꙋ́пра креди́нцей чѣ́ій Каѳоличе́щий ши̑ Правосла́вниче Калви́ній а̑й Типографі́ей сокоти́торий бъга̀, ка кꙋ виклені́е съ по́атъ пре Рѡмѫ́ний ръсврътѝ.

Дꙋ́пъ а̑чѣ́ѧ дин порꙋ́нка При́нципꙋлꙋй Геѡ́ргіе Рако́ци саꙋ типъри́т оу̑н Катехи́см фо́арте блъстъма́т ꙟ ли́мба Рѡмѫнѣ́скъ, ꙟ ка́рела сфн҃теле та́йне, чинсти́рѣ ико́анелѡр ши а̑ мо́ащелѡр, по́стꙋриле, слꙋ́жбеле Бесеричѣ́щий, Кълꙋгъріѧ, ши̑ а̑лте то́ате се ла́пъдъ; то́атъ лѣ́џѣ ши̑ то́ате церемо́ніиле сфн҃те се нꙋме́ск ꙟкина́ре де и́долй, сꙋперсти́ціий ши̑ лꙋ́крꙋрий де ними́ка, ши̑ а̑чѣ́сте то́ате дин сфн҃теле скрипту́рий се нево́ѧще а̑ле ръстꙋрна̀ Калви́нꙋл и̑зводито́рю. Ши̑ ка а̑чѣ́ст Катехи́см є̑пи́скопꙋл ши̑ а̑лци Пре́ѡций а̑й Рѡмѫ́нилѡр съл пріимѣ́скъ сꙋ́пт грѣ̀ педѣ́псъ порꙋнчѣ̀ При́нципій Калви́ний а̑й А̑рдѣ́лꙋлꙋй; ка́рѣ ши̑ ꙟтръ токмѣ́леле чѣ́ле ꙟ Хрисо́вꙋл чѣ́л май сꙋ́с ӡи́с кꙋ а̑чѣ́сте кꙋви́нте се пꙋ́не ла Нꙋ́мърꙋл в҃. „ Къ Катехи́смꙋл чѣ́л акꙋ́м лѡр да́т ꙟл ва пріимѝ, „ ши̑ ва а̑вѣ̀ гри́же, ка ши̑ а̑лціи съл пріимѣ́скъ, ши̑ пре тинери́ме „ ши̑ є̑л ꙟсꙋ́ший кꙋ сѫргꙋ́инцъ ѡ̑ ва ꙟвъца̀ Катехи́смꙋл а̑чѣ́ла, ши̑ „ прин а̑лціи ва фа́че а̑се ꙟвъца̀ „. Чи̑ во́ю съ чете́ск а̑чи̑ а) ꙟтрѣ́г Хри-

---

а) Nos Georgius Rakotzi etc. memoriae commendamus etc. quod licet Nos superioribus aliquot ab hinc annis ex Authoritate, Nostra ac Potestatis Ppalis (qua

Хрисо́вꙋл а̂че́ла че фꙋ̀ дела При́нципꙋл Ге́ѡргїе Ра́коци дат лꙋй Сте́фан Сѝмѡн Пап а̂ле́сꙋлꙋй е̂пи́ско́п а̂л Рѡмѫнилѡр ꙟ А̂рдѣ́л, шѝ ка́реле дꙋ́пъ

(qua Divina Benignitate in hac Principatus Coelitus (nobis concessi Administratione ſungimur) Plenitudine post decessum ac ex hac luce migrationem honorabilis quondam Georgii Bradi Alba Iuliani universarum Graecos, Rascianos, ac Valachicos Ritus observantium Ecclesiarum in Transilvania Superintendentis in Vladicatus ejusdem functionem juxta quaedam sibi praescripta decenti modo administrandam quemdam nomine Heliam Forest collocandum, promovendum, et statuendum duxerimus. Nihilominus tamen idem Helias Forest ratione status sui Ecclesiastici minus habita, quippe qui tanquam in iisdem Ecclesiis praenotatorum Rituum Praeses qua vitae innocentis, qua morum, pietatis sanctimonia caeteros Pastores officio suo Vladicali subexistentes praecellere, ac illis facis instar ardentis bono exemplo praeire debebat, perversorum morum suorum et affectuum praecipitatus, detrusus que in baratrum variis semet ipsum nefandis vitae maculis implicuisse, munusque suum Vladicale vitae dissolutionis detestandis nequitiis offuscatum fecisse, fuisset compertus, ob idque cum per Pastores ejnsdem sectae subinde de ejus immodestia, ac exorbitationibus plurimis, variae apud Nos querelae fuissent institutae, tandem facto Conventu Generali universorum Seniorum et Pastorum Valachicorum Graeci, et Rasciani Rituum in eodem Generali Conventu servatis de jure, et eorumdem Consistorii Consvetudine servandis in Jus attractus omnium errorum, quibus accusabatur, scelerum nefandorum ex certis et plurimis fassionibus medio authenticorum Capitularium, simul ac aliarum credibilium personarum collectis in facie Consistorii Conventus ejusdem productis reus compertus officio suo Vladicali dimovendus, ac ne commune etiam pastoratus munus labe aliqua inspergi permittatur, ut ad luendam debitam paenam Magistratui tradatur, et extractus unanimi voto, et suffragio eorumdem Pastorum adjudicatus fuisset, unde cum de alio Superintendente vulgo Vladica vocato in locum illius surrogando sermo inter eosdem esset, atque tandem honorabilis vir Popa Stephanus Simonius Alba Julianus in Vladicam eligendus in omnium eorumdem Pastorum ora venisset, supplicatum Nobis illico extitit, quatenus Nos quoque idem munus Ecclesiasticum eidem Gratiose conferre, eumdemque Officio in eodem Vladicatus Clementer confirmare, ac Gratia Principali hac in parte prosequi Gratiose vellemus, quorum supplicationem modo praemisso Nobis factam justam omnino, et veritati consentaneam agnoscentes, Nos quippe, quibus a toto Principatus Regimine vel maxime cordi simul, et curae diligenti esse consuevit universos, et quoslibet status nostro Regimini Divinitus concessis in justo, et decenti ordine dirigi, ac conservari, neque mediis illis, quae ad illud conservandum pertinerent, quosvis frustrari permittere eidem Stephano Popa Simonio a Rssimo etiam Domino Stephano Gelei Ecclesiarum Hungaricalium Orthodoxarum (*Calvinianarum*) in Regno Nostro Transsilvaniae Episcopo, ac Albensium Pastore Primario, ac Vigilantissimo, ac nonnullis etiam aliis Fidelibus Nostris praecipuis singulari quadam intercessione de ejus modestia, morum probitate, vitaeque integritate, ac conditione in suae Religionis Professione commendato universarum Ecclesiarum in Comitatibus N. B. Alb. Transsilvaniae, Krasznen., Szolnak Mediocr., Dobocen., Colos., Thorden., et de Küküllö, item Districtibus Kövarien., Bartzen., et Bisztricien., nec non universis Sedibus Siculicalibus, et Saxonicalibus existen. (exceptis Ecclesiis Alamorien., Szász-Városien., Hatzegien., Hunyadien., Illien., Körösien., ac tribus Terrae Fagaras Senioratibus, in quibus nihilo plus juris, ac authoritatis, quam quod a Domino Episcopo Orthodoxo Ungaro (*Calviniano*) ipsi indultum fuerit, sibi arrogare conceditur Vladicatum illarum videlicet, quae Graecam sequuntur Religionem dandum conferendum, atque in eodem Vladicatu ipsum Benigne confirmandum duximus, his tamen subsequentibus Conditionibus ex Hungarico idiomate in Latinum translatis, descriptis, et adhibitis.

1. Quod sacrosanctum Dei verbum juxta sacros Bibliorum Codices tam Dominicis, quam aliis diebus festivis tum in Ecclesiis suis, tum ad funera, tum vero alibi ubicunque locorum desiderabitur, vernacula sua lingva praedicabit, praedicarique per quoslibet alios quoque Pastores procurabit, ac faciet.
2. Quod Catechismum ipsis jam exhibitum recipiet, recipique per alios curabit, eumque juventutem ipsam tum ipsemet diligenter docebit, tum per alios doceri faciet.
3. Quod baptismi Sacramentum juxta institutionem Domini nostri Jesu Christi aqua simplici in nomine Patris, Filii, et Spiritus Sancti administrabit, ac per quospiam alios administrari faciet.
4. Quod sacrum caenae Domini Sacramentum (quod vulgo Communionem vocamus) perinde juxta institutionem Jesu Christi, vino et pane administrabit, et per alios administrari faciet, idque adultis duntaxat; et integri judicii, atque vitae haud profanae hominibus participabit, participarique faciet.
5. Quod Divinam Domini nostri Jesu Christi Majestatem (qui est noster unicus Salvator, atque Mediator apud Patrem) venerabitur cultu, venerationeque eodem modo per alios venerari faciet, Sanctos vero etiam debito honore prosequetur, prosequive faciet.
6. Quod cruces et simulacra in templis collocata, non cultu aliquo religioso colet, verum pro ornamentis duntaxat templorum, ac memoria passionis Domini habebit, haberique faciet.
7. Quod ceremonias ad tumulos, vel sepulturas e vivis migrantium juxta receptum Christianorum (*hoc est Calvinianorum*) morem, et consuetudinem adhibitis ubi necessum foret, Concionibus, ac Cantionibus sacris peragi faciet, superstitiones autem illas aniles nequaquam approbabit, vel docebit, approbarique, vel doceri faciet.
8. Quod personas sacrosancto matrimonii vinculo copulandas tribus ad minimum ante copulationem diebus in frequenti Ecclesiae Caetu publicabit, ac per quoslibet Pastores sibi subjectos ubilibet in quibusvis ipsarum Ecclesiis publicari faciet, ac si nihil vitii, quo copulatio eorum futura impediri posset, de iisdem inaudiatur, copulabit libere juramenti sacramento mediante, ac

per

©BCU Cluj

ꙟ а҃і. ꙁи́ле Авгꙋ́ст ла анꙋл Дм҃нꙋлꙋй ҂ахпд. ꙟ трансꙋ́мтѡ, саꙋ дат а̂фа́ръ. Кꙋ́ ка́реле шѝ де а̂чѝ ꙟнаи́нте небо́м ꙟтръбꙋинца̀.

per alios etiam perinde copulari faciet, quae vero jam sunt invicem copulatae, ambae sancte cohabitent, et siquae perfide se invicem deseruerint, et utraque earum in hoc Regno Transylvaniae vel Partibus eidem annexis vivere comperiatur, nullo pacto, nullaque de Causa eas divortiet, verum in eo casu quo alter altero perfide deserto peregre ad exteras, et longe distantes oras se contulerit, nec ullus certus de eo rumor audiatur, tandem exacto 4. aut 5. circiter annorum circulo juxta usitatum orthodoxarum Ecclesiarum Hungaricarum morem et consuetudinem liberam parti innocenti, ac desertae dabit, ac dari procurabit nubendi potestatem.

9. Quod nefandae, ac profanae vitae homines, publicosque malefactores ab Ecclesia, et communi fidelium Caetu excommunicatos ac omnino exclusos habebit, haberique per alios faciet, neque illis usum cultus Divini permittet, vel permitti patietur, quoad usque iidem poenitentia seria mediante Deum in primis, post Ecclesiam sibi habuerint reconciliatam, resipuerintque.

10. Quod illos, qui ex Valachis sive Ecclesiasticis, sive plebeis instinctu Spiritus S. veram fidem Orthodoxam (*Calvinianam*) amplexi se se Episcopatui Orthodoxo adjunxerint, eos nullo modo turbare aut molestare clam vel palam attentabit, vel per alios attentari permittet, qui eosdem aeque, ac parentes fraterna charitate prosequetur, neque contra eosdem apud populum quidquam adversi molietur, vel per alios quosquam moliri patietur.

11. Quod singulis *annis universis officio* ejus *Vladicali subexistentibus* pastoribus *Generalem indicet Synodum*, ubi si in negotio Religionis quippiam ardui occurreret, ex tunc obstrictus sit cum Senioribus suis Reverendissimum etiam Dominum Episcopum Orthodoxum (*Calvinianum*) Hungaricum modernum, vel futurum super eo consulere, censuramque, ac consensum ejusdem ratum vel acceptum habere.

12. Quod Seniores (*idest Archidiaconos sive Protopapas*) ex unanimi voto et suffragio Consistorii eliget, eligique faciet, neque quempiam eorum pecunia corruptus, vel quovis munere officio privabit, vel privari permittet; verum siqui eorum excessum aliquem commisisse, vel quovis modo a justo officii sui tramite declinasse, comperti fuerint, justo Juris processu tales ex officio degradabit; rem totam praenotato etiam Domino Episcopo Orthodoxo communicando, et qui tandem ad subeundum munus hujusmodi Senioratus dignus visus fuerit, pastoribus etiam ejusdem Dioecesis, vel Districtus, aut Comitatus maxime praelibato Domino Episcopo Orthodoxo consentientibus eligetur, ac in locum ab Officio remoti surrogetur.

13. Quod temporibus visitationum Generalium Ecclesiarum passim in Regno Transylvaniae sub Jurisdictione sua existentium fiendarum ac celebrandarum Causas, siquae graviores occurrerint, una cum senioribus sibi adjunctis decidet, quorum judicio siquae partium Litigantium contenta esse noluerit, ex tunc eamdem maturius revidendam ad Sedem Judiciariam Albensem Vladicae ejusdem per viam appellationis provocare valeat, ubi adhibitis Senioribus

©BCU Cluj

Се ка́де а̂ лꙋа̀ а̂ми́нте, къ кꙋ токма́ла чѣ ла Нꙋ́мърꙋл г҃. пꙋ́съ а̂чѣ́ѧ се кꙋ́џетъ, шѝ се порꙋнчѣ́ще, ка ѡ̑лѣ́ꙋл чел сфн҃ци́т, че се ꙟ-
трък-

---

paulo pluribus causas easdem denuo discutiat, ac decidat, censura quoque ac judicio, seu consilio saepe nominati Domini Episcopi Orthodoxi usus.

14. Quod nullum Hungarorum Matrimonii vinculo copulabit, vel copulari faciet, neque quemquam eorum separabit, vel separari faciet, infantes eorum baptizabit, neque defunctos sepeliet, neque aliis ea peragendi dabit potestatem, hoc unico excepto casu scilicet si quispiam ex Valachis aliquam ex Hungaricis mulieribus, vel puellis, ac virginibus in uxorem sibi desponsaverit, ejusque ferret animus, ut per Pastorem Valachicum copuletur. Quas quidem universas et singulas Conditiones siquis eorum vel in toto vel in parte violasse compertus fuerit, prima quidem vice sex florenis, 2da autem decem et duobus florenis Hungaricalibus tales multabit, tertia denique in id ipsum temere impingentes ex officio degradabit.

15. Quod praeterea Nobis quoque in omnibus sincerus et fidelis semper manebit, benevolorum Nostrorum benevolus, inimicorum vero ac malorum inimicus, ac malus erit, pro censu vero annuale pelles martinianas triginta et duas, ac Lynceas quatuor juxta usum haetenus observatum Fisco Nostro singulis annis administrabit.

Dantes et concedentes eidem Stephano Popa Simonio plenam atque omnimodam in Ecclesiis seu praenarratis Dioecesibus suis Jurisdictioni suae subjectis ea, quae muneris sui censebuntur esse, rite, et legitime peragendi, exequendi, Ecclesias moderandi, Causas Matrimonii cognoscendi, errata Ministrorum vitae dissolutae corrigendi, doctrina, pietate, et morum integritate Munus Ecclesiasticum administrandi, personas habiles assummendi, minus vero idoneas rejiciendi, et alia quaecunque ad suam pertinent vocationem juxta morem, et Consuetudinem, quae tamen doctrinae Divinae contraria ne sint, praemissisque conditionibus omnino correspondeant, administrandi, et suis legitimis prouentibus ac reditibus fruendi iis nimirum, quibus alii Ecclesiarum Graecarum, Rascianorum, et Valachorum Superintendentes Praedecessores ejus antiquitus introductis usi sunt, ut a singulis Pastoribus suae jurisdictioni subjectis singulos florenos annuatim exigere consueverint, sic etiam ipsi a singulis Pastoribus Ecclesiarum Valachicarum in praeallegatis Comitatibus et Districtibus, Sedibus siculicalibus, et Saxonicalibus singulos florenos exigendi potestatem damus, conferimus, et confirmamus praesentium per vigorem, quo circa vobis fidelibus Nostris Dominis Spectabilibus, Magnificis, Generosis, Egregiis, Nobilibus, Comitibus, Vice-Comitibus, Judicibus Nobilium, item Capitaneis, Vice-Capitaneis, Judicibusque Regiis, Praefectis, Provisoribus, et Castellanis, nec non Generosis, prudentibus, ac Circumspectis Magistris Civium Regiis, Sedis, ac Villicis Judicibus, caeterisque Juratis Civibus, quorumcunque Comitatuum, Districtuum, Sedium Siculicalium, ac Saxonicalium jam ante nominatorum modernis scilicet, et futuris quoque pro tempore constituendis vel vices eorum geren. cunctis etiam aliis, quorum interest, seu intererit, tam Ecclesiasticis, quam Secularibus praesentium notitiam habituris harum serie firmiter committimus, et mandamus

тръбȣинцѣѕъ ла Ботѣ́ѕ, шѝ а̏лтеле ꙟтѫт ꙟ бесѣрика Гречаскъ, прекȣ́м шѝ ꙟ Бесѣрика Лътинѣскъ ѡ҆бичнȣите Церимоніи съсе лапеде. Ꙗ̏ръ сȣ́пт Нȣ́мърȣл д҃. се багъ ꙟтръ Рѡмѫни кȣменекътȣра чѣ Калвинѣскъ, карѣ пънъ а̏стъѕи шѝ ла Оуници, шѝ ла неоуници ꙟ Ардѣл, мъкар къ нȣ́май ка ѡ҆ церимоніе, се цине. Ꙗ̏сте а̏декъ датинъ шѝ ꙟ бесѣричиле Гречилѡр, шѝ ꙟтрȣ а Рѡмѫнилѡр, ѡ҆рѝ кѫнд се слȣжѣще сфн҃та Литȣргіе, преѡтȣл слȣжиторію дȣпъ сфѫршитȣл Литȣргіей съ ꙟпартъ ла ѡ҆аменіи чей че нȣ сав кȣменекат пѫне де ачѣꙗ, дин карѣ фȣ скоасъ партѣ ачѣꙗ, че сав жертвит; карѣ ѡ҆бичѣю ꙟтръ тоате нѣмȣриле че сѫнт де лѣџе Гречаскъ, прекȣм шѝ ꙟтръ Рѡмѫніи дин Ардѣл ѡ҆себит се цине ꙟ ѕіѡа де Пащи. Чѝ крещиніи а̏лтѡр нѣмȣри де лѣџе Гречаскъ пъртичика ачѣ де пѫне ѡ҆ ꙗȣ неоумеѕитъ; ꙗ̏ръ Рѡмѫніи дин Ардѣл ѡ҆ ꙗȣ ꙟтинсъ ꙟ вин, сав май бине съ ѕик ѡ҆ сорб кȣ винȣ; шѝ нȣ нȣмай чѣлѡр де вѫрстъ, дȣпъ кȣм се порȣнчѣще ꙟ ѕиса токмѣлъ, чѝ шѝ прȣнчилѡр сȣгъторі ꙟкъ се дъ. Ꙟсъ мъкар къ Рѡмѫніи дин Ардѣл кȣрат кред тайна сфн҃тей Кȣменекътȣрі ꙟтокма ка бесѣрика чѣ Гречаскъ, шѝ ка бесѣрика

чѣ

---

damus quatenus praefatum Stephanum Popa Simonium dictarum Ecclesiarum Valachicalium Graecos, Rascianos, et Valachos Ritus observantium in saepe dictis Comitatibus Districtibus et Sedibus Siculicalibus, ac Saxonicalibus existentium Superintendentem seu Vladicam sub praeceptis Conditionibus agnoscere, atque eundem admittere debeatis, et teneamini, ita ut Ecclesiis suis invigilet, publice Ecclesias curet, et moderetur, in suove officio legitime procedat, scandala corrigat, et excedentes digna paena puniat, ac ea, quae ad censuram ipsius pertinebunt, jure mediante dirimat, ac legitimos proventus recipiat, eos nimirum, quibus alii Ecclesiarum Graecorum, Rascianorum, et Valachorum Superintendentes seu Vladicae Praedecessores antiquitus introductis usi sunt, et a singulis sacerdotibus suae jurisdictioni subjectis singulos florenos annuatim exigere consueverunt, sic etiam ipse a singulis Pastoribus, seu Sacerdotibus Ecclesiarum praemissarum in antea dictis Comitatibus, Districtibus, et Sedibus Siculicalibus, ac Saxonicalibus singulos florenos exigere pro seque percipere, Praesentes Litteras Nostras pendentis et authentici Sigilli Nostri munimine roboratas, ac communitas memorato Stephano Popa Simonio Clementer dandas duximus et concedendas Secus etc. Datum in Civitate Nostra Alba Julia die decima mensis Octobris anno Domini 1643.

©BCU Cluj

чѣ Лътинѣ́скъ, шѝ десклинѣ́ск а̂чѣ̀ пѫ́не ꙟ̂ вин ꙟти́нсъ де сфн҃та Кȣменекътȣ́ръ; то́тȣшй про́щїй нȣ щїȣ че пȣтѣ́ре ѡ̂сибитъ сокоте́ск а̂ фѝ ꙟтрȣ а̂чѣ̀ церимо́нїе. Пе́нтрȣ а̂чѣ́ѧ шѝ пре ꙟ̆сȣшй прȣ́нчїй чей сȣгъто́рй, спре ѕі́ѡа де Па́щй, дела мїе́ѕȣл но́пцїй пънъ ла врѣ́мѣ кѫнд се ꙟ̂па́рте ѕи́са пѫ́не ꙟти́нсъ ꙟ̂ вин, кȣ тиръ́нїе ꙟ̂й силе́ск ла а̂жȣ́н, шѝ а̂ша̀ фомето́шй ꙟ̂й а̂дȣ́к ма́меле ла бесѣ́рикъ, оу҆нде а̂дȣна́цй а̂че́ла сȣ́нет фак кȣ ваетеле са́ле че́ле де а̂жȣ́н къшȣна́те, ка́ре саȣ ѡ̂бичнȣ́ит а̂ фа́че мїе́їй ꙟ̂ стрȣ́нгъ кѫнд ꙟ̂тѫ́ю фȣ́ръ ꙟцерка́цй; ба дрȣма́рюл де нȣ ва пȣтѣ̀ а̂жȣ́нџе ꙟ̂ ѕі́ѡа де Па́щй ла врѡ бесѣ́рикъ де лѣ́џѣ са, оу҆нде съсе по́атъ ꙟ̂пърътъшѝ дин ѕи́са пѫ́не ꙟ̂ вин ꙟти́нсъ; нȣ кȣтѣ́ѕъ а̂ лъса̀ по́стȣл Па́щилѡр, чѝ пънъ а̂тȣ́нчѣ ꙟ̂л тот ци́не, пънъ кѫнд съ фа́че пърта́шй пѫ́ней а̂че́їѧ; шѝ де се ва лъȣда̀ кȣ́йва пе́нтрȣ врѡ грешѣ́лъ пре́ѡтȣл ло́кȣлȣй, къ нȣ́й ва да̀ Па́щй; (а̂ша̀ кїа́мъ пѫ́нѣ а̂чѣ̀ ꙟти́нсъ ꙟ̂ вин) сокоти́нд а̂ча́стъ педѣ́псъ фо́арте ма́ре, кȣ тот а̂ди́нсȣл се нево́ѧще ӑшй ꙟ̂дрепта̀ грешѣ́ла, ка съ по́атъ скъпа̀ де а̂менинца́та педѣ́псъ. Ба шѝ а̂че́ѧ ка́рїй се кȣми́некъ кȣ сфн҃та та́йнъ а̂ Єѵхари́стїей ꙟ̂ ѕі́ѡа де Па́щй, нȣ се ѡ̂дихне́ск пънъ нȣ се ꙟ̂пъртъше́ск дин ѕи́са пѫ́не церимонїа́лъ. Де́чй нефї́инд никъ́ирй а̂фа́ръ де А҆рдѣ́л ꙟ̂ бесѣ́ричиле че́ле де лѣ́џе Греча́скъ ѡ̂бичѣ́ю де а̂ лȣа̀ ꙟ̂ ѕі́ѡа де Па́щй а̂на́фора ꙟти́нсъ ꙟ̂ вин, шѝ сокоти́нд че́ле че май сȣс а̃м спȣс де́спре лȣ́крȣл а̂че́ста; нȣ по́ате фѝ ꙟ̂доа́лъ, кȣм къ церимо́нїа а̂чѣ́ѧ де а̂ бъга̀ пѫ́нѣ ꙟ̂ вин ꙟ̂ ѕі́ѡа де Па́щй, ѩ҆сте оу҆́рмъ а̂ Чи́ней саȣ а̂ кȣменекъту́рей Калвине́щй, шѝ а̂ча́ста, а̂тȣ́нчй кѫнд се фъчѣ̀ си́лъ кȣноци́нцелѡр Рѡмѫ́нилѡр ꙟ А҆рдѣ́л, фȣ̀ а̂колѡ̀ ꙟтръ Рѡмѫ́нй бъга́тъ.

Дрепт При́нципїй А҆рдѣ́лȣлȣй чей де креди́нцъ Калвинѣ́скъ кȣ де а̂дѝнс є҆ра̀ ка пре то́цй Рѡмѫ́нїй А҆рдѣ́лȣлȣй съй по́атъ ръсврътѝ кътръ Калвинїе, то́тȣшй ѡ̂себит саȣ невоит а̂ а̂ба́те пре нѣ́мешїй Рѡмѫ́нй кътръ ѕи́сȣл є҆ре́с. Пе́нтрȣ а̂чѣ́ѧ, а̂фа́ръ де ӑлте тѣ́хне, май тоате цинꙋтꙋриле, оўнде сѫнт май дешй нѣмешїй Рwмѫнй, кꙋм се вѣде ꙟ май сꙋс четитꙋл Хрисов алꙋй Геwргїꙋс Ракоцй, леꙋ трас де сꙋпт аскꙋлтарѣ архїереꙋлꙋй челꙋй Рwмѫнеск, шѝ леꙋ сꙋпꙋс Сꙋперинтендентꙋлꙋй челꙋй Калвинеск, мѫкар кѫ шѝ ачѣѧ Рwмѫнй цинѣ лецѣ чѣ Гречаскѫ. Ниче нꙋ пꙋтѣ архїереꙋл Рwмѫнеск ꙟ цинꙋтꙋриле ачѣле, каре се анꙋмеск ꙟ ѕисꙋл Хрисов, сѫ лꙋкре алта, фѫрѫ пре кѫт ꙟл ꙟгѫдꙋѧ Сꙋперинтендентꙋл адекѫ Ѥпископꙋл Калвинилwр: мисе паре, кѫ ꙟтрꙋ ачѣле цинꙋтꙋрй архїереꙋл Рwмѫнилwр алта нꙋ фѫчѣ, фѫрѫ кѫт хиротонѣ преwцй. Де оўнде нꙋ ѥ мираре, кѫ Нѣмешїй чей май марй ай Рwмѫнилwр, тоцй, дин челалалт нꙋмѫр ай нѣмешилwр Рwмѫнещй ꙟкѫ фоарте мꙋлцй сау алꙋнекат ла Калвинїе. Ниче апой ачѣѧ нꙋ сау май сокотит ꙟтрѫ Рwмѫнй, чѝ ꙟтрѫ Оўнгꙋрй пѫнѫ астѫѕй, ка кѫнд крединца шѝ ꙟсꙋшй сѫнџеле нѣмꙋлꙋй лар скимба̀.

Ꙗрѫ фїинд кѫ Принципїй Калвинй, не врѫнд Ѥпископїй, шѝ Клирꙋл Рwмѫнилwр а ꙟплинѝ ачѣле токмѣле дин май сꙋс ѕисꙋл Хрисов крединцей чеїй дрѣпте врѫжмаше, нꙋ пꙋтѣ дꙋпѫ коуцетꙋл лwр спорѝ спре а рѫсврѫтѝ пре Рwмѫнй дела крединца чѣ адевѫратѫ; май де грѣле мижлочирй се апꙋкарѫ, ꙟчепꙋрѫ адекѫ кꙋ легѫтꙋрй, кꙋ темнице, шѝ кꙋ батжокꙋрите деспреwцирй, ба шѝ кꙋ моарте пе преwцй, шѝ май вѫртос пре архїерей ай спѫрѣ, ай мꙋнчѝ, шѝ ай мѫчелѫрѝ; аша̀ се фѣче лꙋй Сава ал доилѣ Митрополитꙋлꙋй ꙟ Кастелꙋ дела Блаж ал Принципꙋлꙋй Ꙟпафи, динтрꙋ акѫрꙋѧ порꙋнкѫ лѫꙋдатꙋл Сава фꙋ бѫтꙋт де моарте, дꙋпѫ ачѣѧ ꙟ бесѣрика чѣ дела Винц ꙟнаинтѣ а тот нородꙋл фꙋ ꙟкип де деспреwцире десбѫскꙋт де вестминтеле чѣле архїерещй, дꙋпѫ ачѣѧ де ноꙋ бѫгат ꙟ темницѫ, шѝ де аколѡ скос ꙟ тоатѫ винерѣ фꙋ бѫтꙋт кꙋ тоѧце пѫнѫ ла моарте.

Де ачїѧ Сꙋперинтендентꙋ Калвинилwр нꙋ нꙋмай ѥл шедѣ пре Скаѡнꙋл чел дин тѫю ꙟ Собоареле чѣле бесеричещй але Рwмѫнилwр; чѝ ꙟкѫ патрꙋ Прwтопопй дин Клирꙋл Рwмѫнилwр ѥра̀ силицй пре ачелаш ръдика́т ꙟ скаѡ́н съл дꙋ́къ пе оу́мерй ꙟ Собо́р, ни́че фъръ де ꙟнаи́нте шедѣ́рѣ ачѣ́стꙋѧ нꙋ ѥ́ра̀ сло́бод Кли́рꙋлꙋй Рѡмѫ́нилѡр, шѝ архїере́илѡр лѡр съ жꙋ́дече неми́ка ꙟ чѣ́ле дꙋховничѣ́щй.

ꙟ кѫт є̄ пе́нтрꙋ ꙟтѫмпла́рѣ май сꙋс лъꙋда́тꙋлꙋй Митрополи́т ал Рѡмѫ́нилѡр дин Ꙗрдѣ́л ѩсте ѿ Скрисо́аре а́лꙋй Ладисла́ꙋс Ча́ки шѝ а́лꙋй Христо́форꙋс Па́шкѡ, ка́рїй ѥ́ра̀ Кꙋра́торй ай Ꙗрдѣ́лꙋлꙋй ꙟ Царигра́д ла Кꙋ́ртѣ ꙟпъра́тꙋлꙋй Тꙋрче́ск, дин ка҃. Авгꙋ́ст ал а́нꙋлꙋй ҂ахп҃а. ꙟтрꙋ ачѣ́ста кип да́тъ. а)

Скрисо́арѣ ача́ста саꙋ дат ла лꙋми́нъ ꙟтрѡ Ка́рте ла а́нꙋл ҂аѱч҃е. типъри́тъ, акърїѧ ти́тꙋла ѩсте: Прибавле́нїе содержа́щее Важнаѧ писменаѧ Доказателства въ Изысненїю Исто́рїи Славенскихъ Народовъ; шѝ стъ ꙟ Прибавленїе III. фа́ца со҃и.

Ѩсте тръда́нїе, къ шѝ ла чета́тѣ Ѥ́чꙋлꙋй (Véts) ꙟ Вармѐгїѧ Тꙋрѕїй оу̑н влъдикъ а Рѡмѫ́нилѡр дин Ꙗрдѣ́л арꙋнка́т дин чета́те фꙋ ѡмо-

---

а) Illustrissimus Dominus Constantinus Brankovany Celsissimi Principis Transylvaniensis (*lege* Transalpiniensis) Cantacuzeni Sorban Plenipotentiarius expetiit a nobis, ut Religio eorumdem liberum more antiquorum haberet exercitium, circumspectus autem Dominus Metropolita Sava nuncupatus, et a moderno Abafio tyrannico Gubernio innocenter captivatus, pristino restitueretur officio, cum redintegratione prostituti honoris. Cumque digna petenti merito assensum sit; Dei est peculium super animas dominari, nec humanis ea praepedire, vel antevertere concessit. Patrum limites quis transgredi potest? Furor Tyrannicus Religiones turbat, quieta sana mens redintegrat. Nos itaque infrascripti publica pacis ac charae patriae Transylvaniae Curatores damus pro memoria, quibus expedit, universis, quod si Deo favente, ut speramus, optatum finem assequi poterimus, Religionem Orthodoxam, vulgo Valachicam ab antiquo solitis ceremoniis, eos uti, cum libero exercitio secundum canones patriae, et siquae contra voluntatem eorum in suis terminis oppressa forent, coram Regno pristinae libertati restitui efficiemus, Metropolitam seu Vladicam Szavam cum plena restitutione honoris, pristino officio uti cum plena authoritate, elaborabimus, et contra quosvis illegitimos impetitores tam in religione, quam in libero exercitio ac ceremoniis, iisdem patrocinabimur. Super qua retinenda Sancta Christiana fide nos obligamus hisce praesentibus, usuali sigillo ac subscriptione corroboramus. Actum Constantinopoli die 21. Augusti Anno 1681.

Ladislaus Csaky (L. S.)
Christophorus Pasko (L. S.)

©BCU Cluj

ѡ҆морѫт; ба пре́ѡтȣл Іѡа́нн Ла́дош чел бътрѫ́н дин Съка́лȣ де марџи́ний, ка́ре сат є҃ вечи́н є҆́чȣлȣй, мі́аȣ повести́т, къ лȣй ꙗ҆ȣ спȣс та́тъ съȣ, кȣм къ та́тъл лȣй повестѣ̀, къ фі́инд прȣнк діе́кȣц ши̏ та́тъ съȣ пре́ѡт а̂колѡ̀ ꙟ҆ Съка́лȣ де марџи́ний, а̂ȣ фост кȣ та́тъ съȣ ла ꙟ҆гропъчȣ́нѣ ѕи́сȣлȣй Влъди́къ, ши̏ нȣ́май а̂мѫндо́й лаȣ проходи́т. Ка́ȣса, пе́нтрȣ че фȣ̀ ѡ҆морѫт Влъди́ка а̂че́ла, спȣн, къ а̂ȣ фост а̂чѣ́ѫ: къ фі́инд Влъди́ка ла Прѫнѕ кȣ Принци́пȣл А҆рдѣ́лȣлȣй ꙟ҆ ѕи́са чета́те, ши̏ мѫнкѫнд Влъди́ка бȣка́те де пост дȣ́пъ лѣџѣ бесѣ́ричей Ръсъри́тȣлȣй; ѕи́се Принци́пȣл кътръ Влъди́ка Рѡмѫнилѡр, съ́й ботѣ́ѕе оу҆̂н кѫ́не, че ꙟ҆л а̂вѣ̀ а̂колѡ̀ лѫ́нгъ си́не. Влъди́ка би́не причепѫ́нд, а̂ча́стъ порȣ́нкъ а̂ фѝ нȣ́май спре а̂ батжокорѝ креди́нца чѣ правосла́вникъ; ръспȣ́нсе кътръ Принци́пȣл Калви́н: де ꙗ҆сте кѫ́неле де лѣџѣ мѣ̂; є҆ȣ ꙟ҆л во́ю ботеѕа̀, ꙗ҆ръ де ꙗ҆сте де а̂лтъ лѣџе; съл ботѣ́ѕе пре́ѡціи чей де лѣџѣ а̂чѣ̂ѫ; Съл испити́м пре кѫ́не де че лѣџе ꙗ҆сте! Ръспȣ́нсе Принци́пȣл, би́не. А҆тȣ́нчй Влъди́ка пȣ́се оу҆̂н блид кȣ фасо́ле ꙟ҆на́йнтѣ кѫ́нелȣй, ка́рѣ а̂миросѫ́ндȣѡ кѫ́неле, нȣ́й плъкȣ̀ съ мѫнѫ́нче. Дȣ́пъ а̂чѣ̂ѫ ꙟ҆й пȣ́се кѫ́нелȣй ꙟ҆на́йнте оу҆̂н блид кȣ ка́рне, дин ка́рѣ ꙟ҆да́тъ ꙟ҆чепȣ̀ кѫ́неле а̂ ꙟ҆допа̀. А҆тȣ́нчй ѕи́се Влъди́ка кътръ Принци́п: вѣ́ѕй, де а̂кȣ́й лѣџе є҃ кѫ́неле!

Кѫнд ꙟ҆ ки́пȣл чел май сȣс а̂ръта́т Принци́піи мȣнчѣ̑ пре а̂рхіере́ій Рѡмѫ́нилѡр ꙟ҆ А҆рдѣ́л; До́мніи ло́кȣрилѡр пе пре́ѡціи а̂че́лораший Рѡмѫ́ни ꙟ҆й пȣрта̀ ка пре Іѡба́цй, ши̏ ка пре ни́ще ро́би а̂пȣ́ший; ꙟ҆й мѫ́на ла лȣ́крȣ домне́ск ка ши̏ пре а̂лцй Іѡба́цй, ши̏ лȣа̀ да́жде колоника́лъ дела дѫ́ншіи, ꙟ҆й лега̀, ꙟ҆й бъга̀ прин те́мнице, кȣм лѡр ле плъчѣ̀. Ка́ре ши̏ дин ꙟ҆съ́ший Дипло́ма лȣй Леѡпо́лдȣс че́лȣй ꙟ҆тѫю ꙟ҆пъра́тȣлȣй Рѡма́нилѡр чѣ дин ѕі҃. ѕи́ле а̂ лȣ́ней лȣй Феврȣа́ріе, ꙟ҆ а̂нȣл ҂ахча҃. да́тъ, ши̏ ꙟ҆трȣ а̂че́лаший а̂н ꙟ҆ и҃. ѕи́ле а̂лȣй Септе́мвріе фȣ̀ ꙟ҆ Діе́тъ ла Бългра́д пȣблика́тъ, кȣ ка́рѣ Пре́ѡціи Рѡмѫ́нилѡр де оу́неле ка а̂чѣ́сте греѡтъ́цй се слобоѕе́ск, се ведерѣ́ще. Ба кȣм ꙟ҆мй по-

повестѣ̀ бътрѫ́нїй, пе Пре́ѡцїй Рѡмѫ́нилѡр ꙟй силѣ̀ До́мнїй ло́кꙋрилѡр, ка съ ле е̂рнѣ́ꙁе кѫ́нїй чей де вѫна́т ꙟтрꙋ а̂чѣ́ꙗшй ка́съ кꙋ си́не, шѝ кꙋ фи́їй съ̆й. Дипло́ма чѣ̀ май сꙋ́с лъꙋда́тъ а̂ча́ста ѥ̏сте. а)

Се

а) Nos Leopoldus Dei Gratia Electus Romanorum Imperator. semper Augustus etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, universis, quod cum immunitas Ecclesiastica, qua Ecclesiae, Ecclesiasticaeque Personae, ac res ipsarum gaudent, Jure pariter Divino ac humano singulariter, in Apostolico Nostro Regno Hungariae, ac Regnis, Provinciisque eidem junctis, ac annexis Gratiosis Divorum Regum Praedecessorum videlicet Nostrorum beatae recordationis Privilegiis, Regnique Constitutionibus sancita sit, eamque a Caesarea, Regiaque Majestate nostra (utpote quae specialem inter Reges Christianos praerogativam Regis Apostolici obtinemus) asseri, defendique condeceat; justum videri, ut quos eadem fides, et charitas in ejusdem S. Ecclesiae Catholicae unitate conjunxit, ejusdemque S. matris obedientes filios eodem in gremio fovet, eodem denique sub Capite, ejusdem corporis commembra vivificat, exindeque Divini atque ac humani favoris pariter reddit capaces, Jure suo non destituantur. Cum autem nobis pro certo relatum sit, Gentem Valachorum, Graecorum, et Ruthenorum, quae hactenus schismatis labe laborabat, aspirante Divino Numine, in variis Regnorum Nostrorum Hungariae, Croatiae, Sclavoniaeque Partibus, uti et in Transylvania, partibusque eidem adjunctis coepisse ad Unionem, et Gremium S. Rom. Ecclesiae redire, omniaque ea admittere, profiteri, ac credere, quae S. Mater Ecclesia Romano Catholica admittit, profitetur, et credit, ac nominanter illa quatuor puncta, in quibus hactenus potissimum dissenserant. 1mo Romanum Pontificem esse Caput universale totius per orbem diffusae Ecclesiae. 2do Panem Azymum sufficientem esse Materiam Caenae Dominicae, seu Sacramenti Eucharistiae. 3tio Praeter Coelum sedem beatorum, et Infernum Carcerem damnatorum tertium dari locum, in quo animae nondum expiatae detinentur, et purificantur. 4to Spiritum S. Tertiam in Trinitate Personam a Patre, et Filio procedere. Nos igitur Zelanti Regis Apostolici muneri respondere volentes ex Authoritatis Nostrae Regiae plenitudine per praesentes Benigne declarare voluimus, quatenus Graeci Ritus S. Romanae Ecclesiae Unitorum, tum Ecclesiae ipsae, tum Ecclesiasticae Personae, tum earum res in praedictis Hungariae, Croatiae, Sclavoniaeque Regnis, ut et in Transylvania, Partibusque eidem annexis, eadem prorsus immunitate Ecclesiastica gaudere debeant, qua Ecclesiae Personaeque Ecclesiasticae, et res Fidelium S. Romanae Ecclesiae Latini Ritus, ex Sacrorum Canonum praescripto, et Terrenorum Principum Consensu, Indultis, et Privilegiis effective perfrui, gaudereque dignoscuntur. Cujus intuitu Nos etiam ulterius sub gravi indignatione Nostra Regia, severe, firmiterque mandamus, ut a praesentium infra declaranda publicatione nullus cujuscunque status, Authoritatis, Dignitatis, et Praerogativae, Potentiaeque fuerit, praedeclaratae huic Graeci Ritus Unitorum Immunitati Ecclesiasticae aperte, vel occulte ullo sub praetextu, vel etiam *praetensi usus, et consuetudinis, antequam* *uni-*

Се ка́де а̂ ѫсъмна̀, къ Дипло́ма а̂ча́ста ѫ̂ па́ртѣ Рѡмѫнилѡр че́лѡр оу̂ни́ций дин А̂рдѣ́л, ѿаѹ ѫтъри́т дѹ́пъ а̂чѣ̂ѫ ши̂ І̂ѡсе́фѹс чел ѫ̂тѫ́ю ѫ̂І в҃.

unirentur, sub velamine audeat contraire, neo Sacerdotes Romanae Ecclesiae Unitos Jobbagionum more tractare, ad robotas, labores, et Colonicales Praestationes, etiam sub Honorarii Titulo cogere, aut incarcerare, minus ob dictam Unionem persequi, loco, Beneficio, aut Parochia amovere praesumat, iisdem prorsus sub paenis tum ab Ecclesiastici, tum a Saecularis Fori Judicibus, tum etiam si opus fuerit a Nostra Majestate infligendis, quas Fidelium Latini Ritus Immunitatem Ecclesiasticam laedentes de Jure, et Consuetudine incurrunt. Et hoc quidem universis Fidelibus Nostris Praelatis, Magnatibus et Nobilibus, tum Ecclesiastici, tum saecularis Fori Judicibus, et Justitiariis, cunctis denique praedictorum Regnorum, ut et Transylvaniae Statibus, et Ordinibus, aliisque quibuscunque subditis Nostris praesentium notitiam habituris modernis et futuris, maxime vero Generalibus, Locumtenentibus, aliisque quibuscunque Officialibus bellicis ubicunque locorum existentibus, et extituris, hisce praecipimus, et mandamus, ut si toties nominati Graeci Ritus Uniti in praedeclarata Immunitate se laesos apud vos questi fuerint, vestrumque auxilium, et opem imploraverint, eisdem assistere, ac eos contra quosvis hujus Privilegii impetitores tueri, protegere, ac defendere debeatis. Quae tandem praemissa omnia, ac juxta illa praesens etiam Caesareo Regium Diploma, Mandatumque Nostrum Benignissime volumus, et jubemus per Supremos, et Vice-Comites, ac Judices Nobilium in universis Comitatibus Hungariae, Croatiae, et Sclavoniae, ac etiam *Transylvaniae, Sedibusque Siculicis,* pariter et Saxonicis per Supremos Capitaneos, ac Regios Judices, in quibus Graeci Ritus Uniti degunt, tempore Congregationum Comitialium, aut Sedium publicari, ut ad omnium, quorum oportet, notitiam valeat pervenire. Si vero quispiam ausu temerario his omnibus reluctantes apparerent, relationem Nobis super inde facere debeatis, quatenus siquis fuerit, tam evidenti malo severiore etiam manu medela tempestive adhibeatur. Secus itaque nullus Fidelium Nostrorum facere praesumat.

Jubemus praeterea, ut harum transumtis, sive scriptis, sive impressis manu alicujus in Authoritate Ecclesiastica constituti, vel notarii publici subscripta, eadem prorsus fides tribuatur, ac si hae ipsae in originali exhibitae fuissent. Quas perlectas reddi semper volumus exhibenti. Harum nostrarum duplici secreto Sigillo Nostro, quo ut Rex Hungariae utimur, in pendenti communitarum vigore, et Testimonio Litterarum.

Datum per manus Fidelis Nostri, Nobis sincere dilecti Reverendissimi in Christo Patris Domini Leopoldi. S. Rom. Ecclesiae Tituli S. Hieronymi Illyricorum Presbyteri Cardinalis a Kollonich Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis Archi-Episcopi, Locique, ac Comitatus ejusdem Supremi ac Perpetui Comitis, Primatis Hungariae, Legati Nati Summi, et Secretarii Cancellarii, nec non Consiliarii Nostri Intimi in Civitate Nostra Vienna Austriae Die 16. Mensis Februarii Anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo

nono

тѫю ꙟпъра́тꙋл Рѡма́нилѡр, ба шѝ Марі́а Ѳере́сїа ꙟпърътѣ́са Рѡма́нилѡр, прекꙋ́м не ꙟвѣ́цъ Рескри́птꙋл ꙟпърътѣ́сей Марі́ей Ѳере́сїей чел ꙟ̑ д҃. зи́ле а҆ лꙋ́ней лꙋй Септе́мврїе а҆́нꙋлꙋй ҂аѱмг. е҆ши́т, ла Нꙋ́мърꙋл ѕ҃. кꙋ а҆чѣ́сте кꙋви́нте: а)

А҆деве́рит ѥ҆́сте, къ шѝ а҆́лтъ Дипло́мъ ла а҆́нꙋл ҂аѱа. саꙋ дат дела ꙟпъра́тꙋл Леѡпо́лд чел ꙟтѫ́ю ꙟ па́ртѣ Оу҆ни́цилѡр Рѡмѫ́ни дин А҆рдѣ́л; чѝ ѡ҆́аре пꙋблика́тꙋсаꙋ а҆че́ла, саꙋ ба, нꙋ се щі́е. ꙟпърътѣ́са Марі́а Ѳере́сїа пе́нтрꙋ Дипло́ма а҆ча́ста а҆шà порꙋнчѣ̀ ꙟ̑ д҃. зи́ле а҆ лꙋ́ней лꙋй Септе́мврїе а҆́нꙋлꙋй ҂аѱмг. Кръе́скꙋлꙋй Гꙋбе́рнїꙋ а҆л Принципа́тꙋлꙋй А҆рдѣ́лꙋлꙋй; б) Шѝ Кли́рꙋл Оу҆ни́т, прекꙋ́м не ꙟвѣ́цъ фа́птеле Собо́рꙋлꙋй ма́ре

---

nono Regnorum Nostrorum Romani XLII. Hungariae et Reliquorum XLIV. Bohemiae vero anno 43.

LEOPOLDUS

Leopoldus Cardinalis a Kollonich
Archi-Episcopus Strigoniensis.
Comes Samuel Kalnoki.

1699 16/II

a) Diploma primum, quod etiam a Summe Titulato Domino Avo Nro (Leopoldo I.) Die 16. Mensis Februarii anno 1699. Graeci Ritus Valachorum. Graecornm, et Ruthenorum in Hungariae, Croatiae, Sclavoniaeque Regnis, ut et in Transylvaniae Principatu S. Romanae Ecclesiae Unitorum respectu generaliter elargitum, et in illo Principatu Nro nemine contradicente publicatum subsequenter autem per S-crmum quondam Imperatorem, et Regem Josephum Gloriosae Memoriae Dominum Patruum Nostrum desideratissimum anno 1708. confirmatum fuit, praenotatis Episcopo (*Baroni Innocentio Klein*) et Clero, Nationique Valachicae Graeci Ritus in Transylvania unitis, Nos etiam Benigne confirmandum, et extradandum duximus.

1701 19/III

б) Quandoquidem nec ex diligenti investigatione constat, an Diploma super Valachorum in Transylvania cum S. Romana Ecclesia unione a Sacratissimo quondam Imperatore et Rege Leopoldo Domino Avo Nostro Colendissimo felicis reminiscentiae, Anno millesimo septingentesimo primo Die 19. Martii elargitum, in illo Principatu Nostro publicatum sit, nec ne, ipsemet etiam Episcopus Unitus illud se habere, ac producere posse negat, neque originalis ejus conceptus in Archivo Cancellariae Nostrae Aulicae Transylvaniae reperitur; hinc ejusdem Diplomatis exemplum, prout ab ipso Unito Episcopo fuit exhibitum, vobis accludimus, positive mandantes, ut in Archivo Vestro, an idem Diploma in Originali, vel saltem in Authentico Transumto reperibile sit, omni diligentia perquiri curetis; et si reperiatur cum genuina informatione ма́ре а̂л А̂рдѣлꙋлꙋй, че фꙋ̀ а̂дꙋна́т ла Блаж ꙟ̂ ке҃. Ма́ю ӑнꙋлꙋй ҂аѱл҃. ла Нꙋ́мърꙋл гі҃. пе́нтрꙋ Дипло́ма а̂ча́ста а̂ша̀ гръꙟ̀ кътръ Ѳеоло́гꙋл Никола́е Іа́ноши: а) Ꙟй вин҃ѣ̀ ӑдекъ гре́ꙋ Кли́рꙋлꙋй Оу̂ни́т, къ а̂до́аѡ Дипло́мъ а̂ Ꙟпъра́тꙋлꙋй Леѡпо́лд ꙟ̂ чѣ́ле че сѫнт спре греѡта́те Кли́рꙋлꙋй се цине, шѝ ꙟ̂ чѣ́ле че сѫнт пъртинито́аре, є҃ липси́т де пꙋтѣ́ре. Оу̂на май ма́ре греѡта́те є̂ра̀, къ дꙋ́пъ Дипло́ма а̂чѣ́ꙗ а̂рхїере́ꙋл Оу̂ни́цилѡр є҃ дѣто́рю съ сꙋ́фере лѫ́нгъ си́не Ѳеѡло́г, ка́реле тот де оу̂на а̂ꙋ фост де лѣ́це лътинѣ́скъ, шѝ кꙋ кїелтꙋꙗ́ла са ꙟ̂л хрънѣ̀. Де́спре ка́реле а̂ша̀ гръ́еск Ли́тереле Фꙋндацїона́ле а̂ле Є̂пископі́ей Оу̂ни́цилѡр дин А̂рдѣ́ла, ла нꙋ́мърꙋл а̂і҃. б)

§. в҃.

---

tione an videlicet illud Diploma solito publicatum fuerit in Transylvania, et quid obstet, quo minus Clerus Unitus Indultis in eo contentis plene frui nequeat, addita etiam Vestra circa idem Diploma opinione intra quatuor hebdomadarum a receptione hujus Rescripti Nostri computandarum spatium Nobis submittatis.

а) Cum sua Majestatas Sacratissima mentionem faciat Diplomatis 2di a piissimae memoriae Imperatore Leopoldo benignissime collati, quod in Originalibus prae manibus Cleri non est, imo nec scit an publicatum sit, nec ne, deberet id *in publicum una cum Benignissimo Suae* Majestatis de super mandato, ut in omnibus punctis, et Clausulis ab omnibus observetur, prodire; nam in Diplomate 1mo prae manibus Cleri habito, publicato, et suscepto mentio Theologi nulla est, convenit itaque, ut Adm R: P: Theologus pro suo etiam stabilimento in eo negotio omnem moveat lapidem.

б) Cum denique in superius fato Diplomate Unionis Nationis Valachae elargito, quo usque Nos secus non disposuerimus, in suo inalterabili vigore permanente, inter alia etiam habeatur, quod Episcopus quempiam boni animi dotibus ornatum, Jurisque Canonici prudentia praeditum, ac rerum gerendarum dexteritate clarum, per Nos, aut modernum Archi-Episcopum Strigoniensem, ejusque Successores, declarandum Theologum ad latus suum tenere obstrictus sit, qui velut Causarum Generalis Auditor, occurrentibus contra Jura Canonica inconvenientiis serio invigilet, ita eundem Theologum a Nobis denominandum, deinceps quoque ad latus suum tenere obligatur, pro subsistentia autem ejusdem Theologi Famuloque suo, et quidem pro intertentione mensae annuatim trecentos Florenos Rhen. ex proventibus Episcopalibus, signanterque ex portione illa Dominii Balasfalvensis, quae a Nobis pro mensa saepefati Episcopi, ejusdemque successorum Benigne designata est, excindere, et angariatim pendere, ac praeterea eidem Theologo commodam habitationem in Residentia Episcopali, pabulum item pro duobus equis, idest, Avenam, et faenum, nec non stabulum, pariter etiam ligna focalia, ut et hortensia seu olera ex ipso horto Episcopali, ad ulteriorem usque Nostram Resolutionem, gratis subministrare teneatur.

©BCU Cluj

§. в҃.

Рѡмѫ́нїй дин А҆рдѣ́л пре ла ка́петꙋл сꙋ́тей ꙁі. тоцй сав оу҆ни́т кꙋ бесѣ́рика Рѡ́мей.

Ꙟтрꙋ а҆чела кип, кꙋм а҆м спꙋс май сꙋс, фїинд Рѡмѫ́нїй чей де лѣ́џе греча́скъ ꙟ А҆рдѣ́л а҆сꙋпри́цй, батжокори́цй шѝ нъкъжи́цй, пре ла а҆нꙋл ҂ахчѕ. Ѳеофи́л А҆рхїеписко́пꙋл Рѡмѫнилѡр ꙟ А҆рдѣл кꙋ де а҆динс ꙟчепꙋ̀ пе́нтрꙋ ꙟноирѣ оу҆нире́й Рѡмѫнилѡр кꙋ бесѣрика Рѡ́мей а҆ лꙋкра̀, карѣ, кꙋпринс фїинд де мо́арте, ѿ лъсъ̀ Оу҆рмъто́рюлꙋй съꙋ лꙋй Аѳана́сїе съ ѿ съвѫрша́скъ. А҆че́ста, ꙟторкѫндꙋсе А҆рдѣлꙋл сꙋ́пт Стъпѫни́рѣ ꙟпъртѣ́щей ка́се а҆ А҆ꙋстрїей, кꙋ пъртинирѣ ꙟпъра́тꙋлꙋй Леѡпо́лд чѣлꙋй ꙟтѫ́ю а҆л Рѡма́нилѡр а҆жꙋтора́т, кꙋ тот Кли́рꙋл, шѝ кꙋ то́цй Рѡмѫ́нїй се ꙟто́арсе ла ꙟпъртъши́рѣ бесѣ́ричей Рѡма́не чѣ ꙟна́инте де шѣ́се сꙋ́те де а҆ний пъръ́ситъ. Ꙟ оу҆рма къ́рїѧ май сꙋс лъꙋда́тꙋл ꙟпъра́т кꙋ Дипло́ма са чѣ дин а҆нꙋл ҂ахча. датъ, ка́рѣ май сꙋс (§. а҃.) ѿ чети́ръм, Кли́рꙋл Рѡмѫнилѡр де греꙋтъциле шѝ де батжо́кꙋриле, кꙋ ка́ре майна́инте е҆ра̀ а҆сꙋпри́т ꙟл скъпъ̀, шѝ порꙋнчѝ, ка то́ате а҆чѣ́ле къди́нце, кꙋ ка́ре е҆ ꙟтрарма́т Кли́рꙋл чел де лѣ́џе лътинѣ́скъ, съ ле а҆йбъ шѝ Кли́рꙋл Рѡмѫнилѡр ꙟ А҆рдѣ́л.

Марти́нꙋс Сентива́ни, ка́реле а҆ꙋ кꙋста́т ꙟ зилеле а҆чѣ́ле, кѫнд Рѡмѫ́нїй дин А҆рдѣ́л фѣ́чере зи́са Оу҆ни́ре, ꙟ Диссерта́цїа Хроноло́гико-Поле́мика чѣ пе́нтрꙋ ꙟчепꙋ́тꙋл Неоу҆ниреи Грече́щй, а҆ша̀ скрїе де́спре оу҆ни́рѣ Рѡмѫ́нилѡр. де ка́рѣ кꙋвѫнтъм: „ Ꙗ҆ръ фїинд къ, дꙋ́пъ че
„ Рѡмѫ́нїй ꙟ А҆рдѣ́л, кꙋ А҆рхїеписко́пꙋл съꙋ, шѝ кꙋ тот Кли́рꙋл, а҆ꙋ
„ прїими́т а҆ча́стъ оу҆ни́ре кꙋ Бесѣрика Рѡмей, нꙋ а҆ꙋ липсит оу҆нїй
„ Калвинй, ка́рїй оу҆рмѫ́нд Каѳоличилѡр, кꙋџета̀ пре оу҆нїй пре́ѡцй
„ де а҆й Рѡмѫ́нилѡр съй плѣ́че а҆ се оу҆нѝ кꙋ Калви́нїй, а҆м сокоти́т

„ а̂чѝ съ а̂ръ́т“ ш. ч. а) Де а̂коло̀ ӑдекъ, къ прекȣ́м Гре́чїй нȣ а̂скȣ́лтъ де Патрїа́рхȣл дела Ро́ма, а̂ша̀ ни́чй Калви́нїй нȣ се сȣпȣ́нлȣ̆й: шѝ къ прекȣ́м Гре́чїй слȣже́ск сф҃нта Литȣргі́е ꙟпѫ́не доспи́тъ, а̂ша̀ шѝ Калви́нїй нȣ чи́на са ꙟпѫ́не доспи́тъ, съ нево̀ѧ оу̑нїй Калви́нй а̂ а̂мъцѝ пре Ромѫ́нй ка съсе оу̑нѣ́скъ кȣ Калви́нїй, шѝ нȣ кȣ Каѳоли́чїй. Къ Прѣмилости́вȣл ꙟпъра́т, Леопо́лд кȣ фїерби́нте драгосте Пъринтѣ́скъ дорѣ̀ съ а̂жȣ́те пре Ромѫ́нй, шѝ съ скȣтѣ́скъ пе пре́ѡцїй лѡр дȣ́пъ кȣм сѫнт шѝ чей де ӑлте ле́џй пре́ѡцй скȣти́цй ꙟ А̂рдѣ́л. Чѝ дȣ́пъ Ле́џиле Цъ́рей А̂рдѣ́лȣлȣй нȣ пȣтѣ̀ а̂лтми́нтрѣ съ ле фа́къ а̂че́ст би́не, фъ́ръ де вѡр ꙟ̂ бръцоша̀ Ромѫ́нїй врȣ́на дин чѣ́ле па́трȣ креди́нце прїими́те ꙟ А̂рдѣ́л. Къ ꙟ А̂рдѣ́л а̂чѣ́сте креди́нце сѫнт прїими́те: чѣ Каѳолича́скъ сау Лътинѣ́скъ; чѣ Калвинѣ́скъ; чѣ Лȣтеръ́нѣскъ; шѝ чѣ Оу̑нитъръша́скъ сау А̂рїенѣ́скъ; креди́нца Бесѣ́ричей Ръсъри́тȣлȣй ѡ̂ сокоте́ск нȣ́май сȣфери́тъ ꙟ А̂рдѣ́л; пе́нтрȣ а̂чѣ́ѧ пре́ѡцїй чей де креди́нца а̂ча́ста дȣ́пъ да́тина А̂рделѣ́нилѡр нѣмȣ́рй нȣ пот а̂вѣ̀ а̂чѣ́ле къди́нце шѝ скȣтѣ́ле, ка́ре ле а̂ȣ пре́ѡцїй чей дин чѣ́ле па́трȣ креди́нце прїими́те, шѝ се сокоте́ск ꙟ̂тръ прѡщй. Де́чй оу̑нїй динтръ Калви́нй въʒѫ́нд, къ а̂кȣ́м дȣ́пъ кȣм є̂ра̀ воѧ ꙟпъра́тȣлȣй ка съ а̂жȣ́те пре Ромѫ́нй, шѝ съ ска́пе пре пре́ѡцїй лѡр де а̂чѣ́ле кȣмпли́те батжо́кȣрй шѝ нека́ʒȣрй; стъ̀, ка ꙟ̆калете съсе оу̑нѣ́скъ кȣ Калви́нїй. Де а̂чѝ фȣ̀, къ оу̑нїй Ромѫ́нй нѣ́мешй дин пъмѫ́нтȣл Фъгъра́шȣлȣй, фїи́нд а̂кȣ́м де мȣ́лт тра́шй де сȣ́пт пȣтѣ́рѣ а̂рхїере́ȣлȣй Ромѫ́нилѡр, кȣм се вѣ́де дин Хрисо́вȣл чел май сȣс (§. а҃.) чети́т, шѝ деда́цй а̂ се сȣпȣ́не а̂скȣлтъ́рей Сȣперинтенде́н-

тȣ-

а) Quia vero, postquam Valachi in Transsilvania, cum suo Archiepiscopo, et universo Clero, acceptassent hanc unionem cum Ecclesia Romana, non defuere aliqui Calvinistae, qui ad imitationem Catholicorum, intendebant aliquos Sacerdotes Valachorum inducere ad unionem cum sua secta, placuit hic ostendere etc. *Martinus Szent-Ivány*, Dissertatio Chronologico Polemica de Ortu, Progressu, ac Diminutione schismatis Graeci etc. Jussu, Authoritate, et Impensis, Leopoldi a Kollonitz Archiepiscopi Srigoniensis, Tyrnaviae typis edita Anno 1703. cap. 4.

тꙋлꙋй чѣлꙋй Калвинѣск, нꙋ врꙋръ а̂ прїими ꙟпъртъширѣ бесѣричей Рѡманъ, пънъ кѫнд нꙋ се ръскиръ дела ꙟпъръціе лꙋкрꙋл, кꙋм къ спре ачѣѧ ка съ поатъ нещине авѣ къдинцеле крединцей чеїй прїимите ꙟ Ардѣл, нꙋ є дестꙋл, кꙋ ѡ крединцъ дин чѣле патрꙋ прїимите нꙋмай ꙟтрꙋ оунеле догме съсе оунѣскъ, чи тоате догмеле крединцей ачеїѧ съ ле крѣдъ; пентрꙋ ачѣѧ май де тоате догмеле крединцей Калвинещи, їка де чѣле че сѫнт кꙋ тотꙋл стреине де кътръ крединца Ръсъритꙋлꙋй ꙟгрозѫндꙋсе, ши єй прїимиръ крединца чѣ каѳоличаскъ, карѣ пꙋцин де чѣ пънъ ачи цинꙋтъ а Ръсъритꙋлꙋй крединцъ се десклинѣ. Вѣдесе ꙟтѫмпларѣ ачаста ꙟ Манꙋскриптꙋл чел дин к҃. Їꙋлїе а анꙋлꙋй ҂аѱ҃і, кареле се цине ꙟ Библїотѣка Кръещей Оуниверситате дела Пеща, оунде т҃єі. Боѧрй ши Немешй Рѡмѫни дин цинꙋтꙋл Фъгърашꙋлꙋй се вѫд искълицй ла Оунире, ꙟтръ карїй ꙟ фрꙋнте єсте Андрей Сегеди, фїеще кареле ꙟтъриндꙋши искълитꙋра кꙋ печѣта са. Ши аша тоцй Рѡмѫнїй дин Ардѣл се оуниръ кꙋ бесѣрика Рѡмей ꙟ крединцъ, ꙗръ нꙋ ꙟ лѣџе; къ лѣџѣ гречаскъ тот де оуна ши дꙋпъ фъкꙋта оунире ѡаꙋ цинꙋт ꙟтрѣгъ, ши пънъ астъѕй ѡ цин; ꙟкъ май бине, ши май кꙋрат,. де кꙋм вѫд єꙋ, къ се цине прин бесѣричиле Сѫрбилѡр чѣлѡр неоуницй.

§. г҃.

Статꙋл Оунирей ачещїѧ дела ꙟчепꙋтꙋл єй пънъ ла моартѣ Влъдикꙋлꙋй Їѡанн Патаки.

Чи нꙋ мꙋлтъ време дꙋпъ ачѣѧ, фїинд силит Архїепископꙋл Аѳанасїе, дꙋпъ рѫндꙋѫла Дипломей адоаѡ алꙋй Леополд ꙟпъратꙋлꙋй Рѡманилѡр, съши цинъ ꙟ коасте Ѳеолог; ши ачела й се да де лѣџе Латинѣскъ; Рѡмѫнилѡр, лꙋѫнд динтрꙋ ачѣѧ скандълъ, нꙋ ле тикнй де Оунире. Пентрꙋ къ възѫнд пре Ѳеологꙋл чел де лѫнгъ Архїепископꙋл лѡр, къ нȣ а̏ре ба́рбъ дȣ́пъ ѡ̂бичѣ́юл бесѣ́ричей Ръсъри́тȣлȣй, шѝ ꙟ̂ Пърѣ́симй мѫ́нкъ ѡ̏аѡ, а̏декъ къ є̄ де лѣ́џе Лътинѣ́скъ, сау кȣм се зи́че де ѡ̏бще, Пописта́ш; а̂вȣ́ръ препȣ́с, къ пе́нтрȣ а̂чѣ́ѧ фȣ дат съ фі́е лѫ́нгъ А̂рхїеписко́п, ка пре ꙟ̂чѣ́тȣ пе то́ций Ромѫ́нїй съй тра́гъ ла лѣ́џе Лътинѣ́скъ, а̏декъ, съй фа́къ Пописта́шй, шѝ съй силѣ́скъ а̂ мѫнка̀ ѡ̏аѡ ꙟ̂ Пърѣ́симй. ꙟ̂ ка́ре препȣ́с кȣ а̂тѫ́та май вѫрто́с се ꙟ̂търѣ̀, къ ꙟ̏къ нȣ ле є̂ра̀ би́не виндека́те ра́неле, чѣ́ле де Калви́нй, ка́рїй ле фъкȣ́се пънъ а̂чѝ силъ кȣнощи́нцелѡр лѡр, къшȣна́те ꙟ̄ сȣ́флетеле лѡр.

А̂фа́ръ де а̂чѣ́ѧ є̂пиtermско́пȣл чел де лѣ́џе Лътинѣ́скъ а̂л А̂рдѣ́лȣлȣй, сау кȣ пи́лда є̂писко́пилѡр чѣ́лѡр ди́нтрȣ а̏лте цъ́рй, сау кȣ ти́тȣла, че ѡ̂ по́артъ, а̂ А̂рдѣ́лȣлȣй ꙟ̂демна́т, сокотѣ̀, къ нȣ нȣ́май Каѳоли́чїй чей де лѣ́џе Лътинѣ́скъ сау Пописта́шй, чѝ шѝ Ромѫ́нїй, мъка́р къ сѫнт де лѣ́џе Греча́скъ, дȣ́пъ че сау ꙟ̂то́рс ѡ̂да́тъ ла креди́нца Каѳолича́скъ, тръбȣе съ фі́е сȣпȣ́шй лȣй; шѝ є̂л, прекȣ́м Пописта́шилѡр, а̂ша̀ шѝ Ромѫ́нилѡр съ ле фі́е є̂писко́п; шѝ а̂ча́ста дȣ́пъ ꙟ̂де́мнȣл Іезȣвици́лѡр Па́търй, фъ́ръ вре́ме ѡ̂ пофтѣ̀ дела Ромѫ́нй. Ка́ре а̂ Є̂писко́пȣлȣй Лътинѣ́ск по́фтъ де сар фѝ ꙟ̂плини́т; А̂рхїере́ȣл Ромѫ́нилѡр дин А̂рдѣ́л, ка́реле пънъ а̂чѝ фȣсѣ́се А̂рхїепископ шѝ Митрополи́т, ни́че Є̂писко́п кȣ Є̂па́рхїе, чѝ нȣ́мий Вика́рїȣ Є̂писко́пȣлȣй чѣ́лȣй Лътинѣ́ск а̂л А̂рдѣ́лȣлȣй, шѝ ꙟ̂трȣ то́ате а̂тѫрна́т дела поро́нка а̂чѣ́стȣѧ, врѣ̀ ръмѫнѣ̀. Ка́ре лȣ́крȣ, а̏декъ де а̏шй сȣпȣ́не шїе пре Ромѫ́нй, кȣм къ ꙟ̂трȣ а̂девъ́р лау ѝспити́т є̂писко́пȣл Лътинѣ́ск а̂л А̂рдѣ́лȣлȣй, нȣ нȣ́май бътрѫ́нїй мїау повести́т, чѝ шѝ дин Бȣ́лла Є̂рекцїона́лъ а̂ Є̂пископі́ей Фъгъра́шȣлȣй, ка́рѣ май жос ѡ̂ вом четѝ то́атъ, де а̂жȣ́нс ми се па́ре а̂ се ведерѝ. Къ а̂коло̀ а̂прїа́т се пȣ́не, къ Кли́рȣл, шѝ Попо́рȣл чел де лѣ́џе Греча́скъ дин А̂рдѣ́л лау скъпа́т Па́па де сȣ́пт Стъпѫни́рѣ, шѝ Пȣтѣ́рѣ Є̂писко́пȣлȣй Лътинѣ́ск а̂л А̂рдѣ́лȣлȣй, ка́реле а̂тȣ́нчй є̂ра̀ Геѡ́ргїȣс Ма́ртонфи.

Litera M

©BCU Cluj

* * *

А̂ча́стъ а̂ Є̂пи́скопꙋлꙋй Лътине́ск прете́нсїе мꙋ́лтора ди́нтръ Рѡмѫни́й, ка́рїй пънъ а̂чѝ нꙋ є̂рà ꙟвъца́ци а̂ фѝ сꙋпꙋ́шй фъ́ръ а̂рхїере́илѡр че́лѡр де не́мꙋл лѡр, шѝ де лѣ́џе Гречаскъ, грѣ́цъ нѡ́аѡ ле фѣ́че де оу̂нирѣ фъкꙋ́тъ. А̂ча́стъ лꙋа́тъ ска́ндълъ връжнд а̂ ѡ̂ виндекà Ї̂ѡа́нн Ли́бер Ба́рѡ Па́таки са́ꙋ Не́мѣш, оу̂рмъто́рюл лꙋй А̂ѳана́сїе че́лꙋй ꙟтѫ́ю оу̂ни́т а̂рхїере́ꙋ а̂л Рѡмѫнилѡр ꙟ А̂рдѣл; шѝ въꙁѫ́нд къ ӑлтъ ка́ле нꙋ по́ате фѝ ꙟ цъ́риле а̂чѣ́сте де а̂ скъпà де прете́нсїиле є̂пи́скопилѡр че́лѡр де лѣ́џе лътинѣ́скъ; кѫнд кꙋ префа́черѣ Четъцїй Бългра́дꙋлꙋй, вени́нд мъсꙋ́ра то́кма прин бесѣ́рика Митрополі́ей Рѡмѫ́нилѡр; а̂ꙋ тръбꙋ́ит съ се спа́ргъ ꙁи́са бесѣ́рикъ, шѝ пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѧ Ска́ѡнꙋл Митрополі́ей дин рѫндꙋѫ́ла ꙟпъръ́тѣскъ са́ꙋ мꙋта́т дин Бългра́д са́ꙋ Ӑлба Ї̂ꙋлїа ла Фъгъра́ш, ꙟ ка́ре па́рте а̂ цъ́рей шѝ є̂рà ѡ̂ па́рте а̂ мошїилѡр, че́лѡр спре хра́на Вълди́кꙋлꙋй Рѡмѫнѣ́ск дела ꙟпъръцїе дърꙋ́ите, кꙋ а̂че́ст, приле́ж, ꙁисе́й, черꙋ̀ Па́таки дела Ска́ѡнꙋл Рѡ́мей ве́кй Канониꙁа́цїе Є̂пископа́тꙋлꙋй съꙋ; ка́рѣ добѫнди́ндꙋсе ла ӑнꙋл ҂аѱ҃ка. то́атъ прете́нсїа є̂пи́скопꙋлꙋй Лътине́ск чѣ а̂сꙋ́пра оу̂ни́цилѡр Рѡмѫ́ний дин А̂рдѣл се ръте́ꙁъ̀.

Кꙋ а̂девъра́т, де а̂р фѝ а̂вꙋ́т Є̂пи́скопꙋл Лътине́ск Ге́ѡргїꙋс Ма́ртонфи а̂л А̂рдѣ́лꙋлꙋй ꙟтемеѧ́тъ прете́нсїе спре ӑшй сꙋпꙋ́не шїе пре оу̂ни́цїй Рѡмѫ́ний дин А̂рдѣ́л; ни́че де кꙋм нꙋ са́р фѝ лъса́т де къди́нца са, ни́че нꙋ а̂р фѝ ꙟгъдꙋ́ит ни́чй ѡ̂да́тъ канониꙁа́цїа Є̂пископі́ей Фъгъра́шꙋлꙋй съ се фа́къ; де ѡ̆аръ че щїꙋт лꙋкрꙋ ѥ̆сте, къ є̂пи́скопїй Лътине́щий а̂й А̂рдѣ́лꙋлꙋй пꙋ́рꙋрѣ морци́ш шаꙋ а̂пъра́т къди́нцеле са́ле. Кꙋноскꙋ́тъ є̂ ꙟтѫмпла́рѣ, кѫнд саꙋ ї̂спити́т, лꙋкрѫ́нд то́кма Кра́юл Оу̂нга́рїей спре а̂чѣ́ѧ, ка Препоситꙋ́ра чѣ дела Сибі́ю съ се фа́къ є̂пископа́т; шѝ то́тꙋшй стѫнд ꙟко́антръ Є̂пи́скопꙋл А̂рдѣ́лꙋлꙋй, нꙋ пꙋтꙋ̀ Кра́юл съ́шй плинѣ́скъ во́ѧ са.

Се ка́де шѝ а̂чѣ́ѧ съ ꙟсъмнъ́м а̂чѝ, къ дꙋ́пъ мо́артѣ А̂рхїепи́скопꙋлꙋй А̂ѳана́сїе, шѝ ꙟнаи́нте де а̂ се сфи҃цѝ Ї̂ѡа́нн Па́таки а̂рхїере́ꙋ рѡмѫниаѡр дин Ардѣ́л, ѡаре кáреле Досиѳéю кȣ порéкла Цúрка Рѡмѫ́н дин Ардѣ́л, дúнтрȣ âкърȣѫ нѣм шѝ âкȣ́м май сѫнт ꙟ сат Гѫмбȣ́ц ꙟ Вармéгїѫ Бългрáдȣлȣй де жос, мергѫ́нд ꙟ цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скъ дȣ́пъ ѡбичѣ́юл пънъ âчѝ цинȣ́т саȣ сфн҃цúт âрхїерéȣ, шѝ, ꙟторкѫ́ндȣсе ла Ардѣ́л, пре мȣ́лцй âȣ хиротонúт прéѡцй; пре кáрїй Пáтаки, дȣ́пъ че саȣ âшеѕáт ꙟ Скáѡн, пре тóцй де нóȣ ꙗȣ хиротонúт, нȣ пéнтрȣ къ доáръ âр фѝ фост ꙟдоѫ́лъ, ѡаре фóстаȣ Цúрка ꙟтрȣ âдевъ́р сфн҃цúт Архїерéȣ, саȣ ба; кȣм врѣ́ȣ оунїй сѫ́й âпере фáпта лȣ́й, чѝ токмѣ́леле чѣ́ле стрѫ́мбе â оунѡр схолáстичй, пéнтрȣ къ Цúрка âȣ фост прїимúт сфн҃цúрѣ дела âрхїерéй неоунúцй, ꙟл ꙟпинсеръ â лȣкрâ âчáста. Де кáре скълчїетȣ́ри шѝ пре âи́рѣ саȣ ꙟтѫмплáт ꙟтръ чей че май мȣ́лт прецȣѫ̀ нълȣчúриле Схоластичéщй, де кѫт вéкюл âдевъ́р. Къ шѝ Парѳéнїе Епискóпȣл Рȣ́шилѡр дела Мȣнкáч, кáреле чел ꙟтѫ́ю саȣ фъкȣ́т оунúт, мъкáр къ âдеверúт є҃, шѝ тȣтȣрѡ́р прѣкȣноскȣ́т лȣ́крȣ є́рâ, къ âȣ фост сфн҃цúт âрхїерéȣ де Архїепискóпȣл Стéфан Сúмѡн чел дин Ардѣ́л ла âнȣл ҂ахна: тóтȣшй дȣ́пъ âчѣ́ѫ фȣ̀ âдóаѡ ѡаръ сфн҃цúт Епискóп. Дéспре кáрѣ вом âвѣ̀ ꙟкъ май ꙟколѡ̀ ворбъ. Кȣм къ Досиѳéю Цúрка нȣ пре фȣ́риш, чѝ де май мȣ́лцй дин Клер âлéс саȣ дȣс ꙟ цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скъ â се сфн҃цѝ âрхїерéȣ, нȣ мъ лáсъ â мъ ꙟдоѝ âчѣ́ѫ: къ мъкáр къ Пáтаки âȣ хиротонúт âдóаѡ ѡаръ пре чей хиротонúцй де Досиѳéю Цúрка; âлтъ ѕъхъ́лъ нȣ âȣ âвȣ́т немúка дела ꙟпъръцїе; ба дȣ́пъ че саȣ фъгъдȣúт лȣй Пáтаки, къ нȣ ва май хиротонѝ пре клирúчи де â Епархїéй лȣ́й, фȣ̀ âшеѕáт кȣ трѣ́бъ бȣ́нъ ꙟ Марамóръш, оунде де май мȣ́лте вѣ́кȣрй є̂рâ лок де Епискóп; шѝ âколѡ̀ вїецȣ́и пънъ ла мóарте ка єпискóп оунúт; шѝ дȣ́пъ мóартѣ лȣй Пáтаки ꙗръшй âȣ ꙟчепȣ́т â хиротонѝ прéѡцй де Ардѣ́л.

Ачѣ́ѫ дéспре Пáтаки, май дин мȣ́лцй бътрѫ́нй âм âȣѕúт, къ де чей че âвѣ̀ грѣ́цъ де фъкȣ́та оунúре ѿтрѫвúт, âȣ мȣрúт ꙟ дрȣм.

Къ сѫмцѫ́ндȣсе є̑л а̂ фѝ ѿтръви́т; а̂ȣ стрига́т кътръ кочи́ш съ мѫ́нъ та́ре ка́ій, ка съ а̂жȣ́нгъ май кȣрѫ́нд ла Съла́ш, чѝ кѫнд а̂ȣ а̂жȣ́нсе а̂колѡ̀ се а̂флъ̀ морт ꙟ ръдва́н.

§. д҃.

Ста́тȣл Оу̂ни́рей дȣ́пъ мо́артѣ лȣ́й Іѡа́нн Па́таки пънъ ла Іѡа́нн Інокентїе Кла́ин.

Нȣ пȣци́ний, кȣм а̂м спȣ́с май сȣ́с, є̑ра̀ ꙟтръ Рѡмѫ́ний, ка́рїй а̂вѣ̀ а̂кȣ́м грѣ́цъ де фъкȣ́та оу̂ни́ре кȣ бесѣ́рика Рѡ́мей; ꙟ̆съ неми́ка нȣ а̂ȣ върса́т а̂фа́ръ, пънъ че нȣ луа́ръ а̂трѣ́ѧ ска́ндълъ динтрȣ а̂чѣ́ѧ: къ, мȣри́нд Влъди́ка Іѡа́нн Па́таки, мъка́р къ Рѡмѫ́нїй а̂вѣ̀ дин нѣ́мȣл лѡр дой Вика́рий, кȣм се ꙁик, Генера́ли; то́тȣший пȣтѣ́рѣ шѝ Стъпѫни́рѣ пре́сте Клир, шѝ престе то́ций Рѡмѫ́нїй, ꙟ чѣле дȣховничѣ́щий, фїинд ска́ѡнȣл а̂рхїере́ск липси́т де Влъди́къ, фȣ пръвъли́тъ ла Па́търȣл Ре́ктѡр а̂л Іесȣвицилѡр дин Клȣж, ка́реле връ̆ а̂ се титȣла̀, шѝ а̂ се нȣмѝ, Прѣчинстит, Принципа́л, шѝ, Прела́т (Reverendissimus, Principalis, et, Praelatus) а̂л Рѡмѫ́нилѡр. Кȣ ꙟтѫмпла́рѣ а̂чѣ́ста мȣ́лций динтръ Рѡмѫ́ни крезѫ́нд, къ нȣ нȣ́май стръмоша́ска лѣ́џе, шѝ токма́ла чѣ бесерича́скъ, де ка́рѣ пънъ а̂стъꙁи фо́арте сѫнт а̂липи́ций кȣ и̂́нима Рѡмѫ́нїй, а̂ша̀ кѫт шѝ де оу̂мбръ ꙟ трѣ́ба а̂ча́ста ꙟкъ се спа́рїе, се ва скимба̀ ꙟ лѣ́џе шѝ ꙟ токма́лъ Лътинѣ́скъ саȣ Попистъша́скъ, чѝ шѝ а̂чѣ́ла ви́фор, нълȣчи́ндȣший, къ се а̂про́пїе, кѫт, прекȣ́м май де мȣ́лт пре Сȣперинтенде́нтȣ Калви́нилѡр, а̂ша̀ де а̂чѝ ꙟна́инте пре Па́тер Ре́ктѡр а̂л Іеꙁȣви́цилѡр Прѡтопо́пїй Рѡмѫ́нилѡр ръдика́т ꙟ Ска́ѡн вѡр фѝ сили́ций а̂л дȣ́че пре оу̂мерй ꙟ Собо́р, шѝ кȣнощи́нцелѡр се ва фа́че си́лъ, мȣ́лций, ꙁисей, динтръ Оу̂ни́цїй Рѡмѫ́ний нȣ нȣ́май мирѣ́ний, чѝ шѝ прѣ́ѡций, сокотѣ̀, къ май бине ва фѝ, де кȣ бȣ́нъ врѣ́ме съ рȣ́мпъ оу̂ни́рѣ чѣ кȣ бесѣ́рика Рѡ́мей фъкȣ́тъ, де кѫт стръмошѣска лѣџе шѝ токма́лъ съ ѿ сꙋфере а̂ се скимба̀. Де а̂чі́ѧ, да́къ майнаинте нꙋмай кѫте оўні́й, шѝ пре кѫтине́л, шѝ май мꙋ́лт кꙋ кѫртирѣ, де кѫт кꙋ фапта саꙋ ꙟ̂противи́т фъкꙋ́тей Оу̂ни́рій, а̂кꙋ́м кꙋ гло́ата, шѝ кꙋ ла́рмъ а̂ꙋ ꙟ̂чепꙋ́т а̂ скъдѣ̀ дела оу̂ни́ре, ка ꙟ̆къ шѝ си́лъ а̂ фа́че чѣ́лѡра, че врѣ съ ръмѫ́нъ ꙟ̂ Оу̂нире: ка́рѣ дин май мꙋ́лте ло́кꙋрй а̂ле фаптелѡр Събо́рꙋлꙋй ма́ре чѣ́лꙋй ꙟ̂ ӑнꙋл ҂аѱки. дин поро́нка Па́търꙋлꙋй Ре́ктѡр а̂л Іезꙋвицилѡр ꙟ̂ Ко́лош Мо́ноштѡр а̂дꙋна́т, май вѫрто́с дин Се́ссіа а̄. Нꙋмърꙋл в̄. се ведерѣ́ще. Прец лꙋ́крꙋлꙋй сокоте́ск а̂ фѝ, съ дескріꙋ а̂чѝ фаптеле Собо́рꙋлꙋй а̂чѣ́лꙋѧ дин Ѻригина́л, а) ка́реле ꙟл а̂м а̂ мѫнъ, къ нꙋ пꙋци́нъ лꙋми́нъ а̂дꙋ́к и̂сто́рїей бесѣ́ричей Рѡмѫ́нилѡр чѣ́йй дин вѣ́кꙋл а̂чѣ́ла.

ꙟтрꙋ

а) In Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Santi Amen.

1728 Anno Millesimo Septingentesimo vigesimo octavo, die Decima quinta mensis Novembris, Indicta, et Celebrata Synodus Venerabilis Cleri Valachici Graeci ritus Unitorum, in Transylvania existentium, ad mandatum Reverendissimi Domini Patris Rectoris Claudiopolitani e S. I. Convocata, et sub ejusdem praesidentia Celebrata, in possessione Kolos Monostor, In aedibus AA. RR. Patrum S. I. Claudiopolitanorum, hora Diei praedictae decima matutina Inchoata, post lyturgiam Celebratam, praesentibus existentibus RR. DD. Duobus Vicariis Generalibus, Inferius se se Subscribentibus, praelibati V. Cleri Valachici Uniti, et duodecim Assessoribus, aliisque R. R. Archidiaconis quibusdam. Acta Ejusdem diei.

Sessio Prima.

1. Popa Majlat quidam Sacerdos Schismaticus Turbulentus, et Unitorum persequutor maximus in Sede Rupensi, Pagoque Sona habitans, ex mandato Reverendissimi Patris Rectoris per Dominum Vicarium Petrum de Dállya ad hanc Synodum Legitime Citatus, per Contumaciam comparere noluit, neque se excusavit, ideoque Sacra Synodus determinavit, Reverendissimoque Patri Rectori Commendavit illum etiam brachio Saeculari implorato Compescendum, et Condigne juxta sua demerita puniendum esse.
2. Ratione excessuum Poparum Schismaticorum, et eorum qui Sacram abjurarunt Unionem, Templaque ab Unitis violenter occuparunt, et receperunt, aliasque intulerunt Unitis violentias, ut diligentissimam faciant Inquisitionem, ordinati sunt R. R. Domini Nicolaus Archidiaconus Bényeiensis, et Ladislaus Hátas Parochus Fogarasiensis, vel ipsius loco, quem alium Reverendissimus P. Rector denominare voluerit, cum duobus DD. Cancellistis, penes mandatum Excelsi Regii Gubernii, et Excellentissimi Domini Domini Commendantis Generalis implorandum, ne ab aliquibus in Serie Suae faciendae Inquisitionis prae-

Ꙟтрꙋ ꙟдевѫ́р, кꙋм кѫ Ӏезꙋви́цїй, шѝ май вѫрто́с Ѳеоло́цїй чей де лѫ́нгѫ Влѫдика Оуни́цилѡр ꙟсѣ́менѣ Ӏезꙋви́ций де лѣџе лѫтинѣ́скѫ

ꙟꙋ

---

praelibati Domini Regii turbentur. Pro quorum expensis, ut et Dominorum Curatoris Davidis Maxay, Secretarii Francisci Boër, et Procuratoris V. Cleri, Francisci Hunyadi solutione, determinatur fundus, Census Cathedraticus, quem more Solito administrabunt Popae suis Archidiaconis, ad Festum Circumcisionis Domini, Anni 1729. proxime futuri. hi vero Domino Vicario Dalliensi, et Sukiensi, quorum muneris erit dictum aes, erga quietantias, administrantibus extradandas percipere, pariterque in jam dictas necessitates, aliasque si quae forte etiam deinceps ingruerent, cum praescitu tamen Reverendissimi Domini Patris Rectoris fideliter erogare.

3. Contra Popas Bigamos, Ebriosos, Convitiatores, aliosque quaelibet his similia comittentes crimina, stat prius Conclusum, vivente pie defuncto Domino Episcopo determinatum, ac scriptotenus DD. Archidiaconis communicatum, cuī quilibet exacte satisfacere, et morem gerere, obtemperareque se se adstrictum esse noverit, etiam in praesentiarum imponitur.

4. R. Domino Archidiacono, Joanni de Benye serio injungitur, ut in Popam quemdam ex Comitatu de Küküllö, pagoque Álmas existentem diligentissime Inquirat, ob nonnulla dicta, uti relatum est, illum Matri cujusdam Juvenis apud Catholicos studentis dixisse, revera eidem damnationem imminere, eo quod filius suus apud Catholicos frequentaret Scholas, reque ista quam diligenter Investigata, et examinata, primo quoque tempore, genuinam de - - Super Reverendissimo Domino Patri Rectori deferet relationem.

5. R. R. Domini Archidiaconi, Singillatim Suis in Hyparchiis, intra brevioris temporis Spatium Convocabunt ad Particulares Synodos, omnes Suos Popas, eosdemque de Sacra Unione, et quomodo eam teneant, calleant, et observent dillgenter examinabunt, siquos autem inter illos invenerint Schismaticos, eo magis quempiam Unionem abjurasse, illico similes, Cum Congrua declaratione, et rei Certitudine Reverendissimo Domino Patri Rectori denuntiabunt, qua occasione etiam singulariter examinabunt Popas praesertim de ruditate suspectos, num formam, et materiam Sacramentorum Calleant, quomodoque et qualiter eadem administrent! rudes autem in his instituant, ac informent, ne per Supinam ignorantiam sacrilegia contingant, et animarum ruina sequatur.

6. A modo Imposterum nullus Poparum vel Archidiaconorum, ob quodlibet crimen seu privatae personae, seu etiam totius Communitatis Templa, et Ecclesias occludere, vel Sacris ibidem celebrandis interdicere praesummat, eo magis Sacramenta administrare vetet, sed prius rem credibiliter dilucidatam Reverendissimo Domino Principali remonstrabit, qui si culpam Interdictioni, aut cujuslibet generis paenae Ecclesiasticae obnoxiam esse judicaverit, juxta rei exigentiam Congruam faciet ordinationem, cui deinde quivis Poparum, et Archidiaconorum obtemperandum sibi esse noverit.

7. Popae post decessum Reverendissimi Domini Episcopi Baronis Pataki ubilibet ordinati a functionibus Ecclesiasticis arceantur, ad Parochias nullo modo admittan-

15че

а̂ȣ испити́т съ фа́къ скимба́ре ꙟ̂ токме́леле че́ле бесери́чещй а̂ле Оу́ницилѡр Рѡмꙟ́нй, де а̂колѡ̀ нȣ ꙟ̂тȣнека́т се кȣле́ще, къ Кли́рȣл оу̂ни́т,

---

tantur eo minus Unitos turbare, vel a Parochiis amovere permittantur, imo quivis illorum seorsim et singillatim mulcta 24. Florenorum hungaricalium puniatur, eo quod post iteratas promulgatas praemonitiones, se se, praesertim a Schismaticis Episcopis ordinari curaverint, cujus mulctae medietas cedat Dominis Archidiaconis mulctaturis, altera vero medietas administretur DD. Vicariis, ad fines puncto 2do notatos servitura.

Sessio Secunda.

8. Injungitur diligenter Universis Dominis Archidiaconis, ut usque ad proxime affuturum Paschatis festum, singuli suas Hyparchias, quam optime fieri poterit visitent, sub paena fl. hung. 66. Ubi Popae criminosi, juxta statutas a pie defuncto Domino Episcopo B. Pataki paenas, (quae Dominis Archidiaconis jam diu constant) secundum gravitatem culpae puniantur, siqui vero e normia commisisse scelera deprehensi fuerint, absque omni ulteriori mora, Domino Praelato deferantur, ut tempestive de correctione, vel punitione similium provideri possit, ne gangraena, et scandalum ulterius serpendo, etiam plures inficiat, et ordini Ecclesiastico Unito ignominiam inurat aliquam: occasione hujus Visitationis omnes Popae monendi, ne quisquam eorum potui immoderato addictus negligat munia Parochialia, et praecipue Sacramentorum vel maxime necessariorum administrationem, prout sunt Baptismus, Confessio, Communio, etc: Lyturgias singulis Festis, et Dominicis diebus celebrent, cui ut intersit Populus omnem diligentiam adhibebunt, deinde etiam Populum admonebunt Domini Archidiaconi, ne ullus parvulorum Baptismum, cum evidenti animae illorum periculo differre diu praesummat, sed quam primum sacro ablui fonte procuret. Singillatim de nomine exquirendi erunt omnes illi, qui sincere Unitos per despectum Papistas appellare, seque ab illis diversos affirmare praesumserunt, utpote quorum similes procaciter dictae propositiones, gravia mala, et erga vere Unitos quoque ritus Graeci Fideles magnae diffidentiae causam non raro praebuerunt gravis authoritatis Catholicis Latini ritus. Si vero forte quidam Saecularium authoritatum et potestatum Visitationes hujuscemodi quoquo modo impedire vellent, ejusmodi impedientium nomina primo quoque tempore, cum vera et reali declaratione negotii, Reverendissimo Domino Patri Rectori denuntiabunt, cujus muneris erit de remedio similium, in locis debitis, Gratiose providere.

Acta Diei secundae. Sessio Tertia.

9. Conclusum est ratione Filiorum Poparum Unitorum, a Magistratu Saeculari, et Dominis Terestribus incaptivatorum, vel incaptivandorum requiri debere per Memoriale Excelsum Regium Gubernium, de remedio necessario Gratiose adhibendo, uti etiam ratione Taxarum, et honorariorum, decimarumque a Popis Unitis, per Dominos Terestres hactenus exigitarum, si vero hic nullum sequeretur in Transylvania remedium, recurrendum esse ad Augustam Aulam.

©BCU Cluj

оу̑нит, кꙋм не ꙟвѣцъ фаптеле Соборꙋлꙋй маре, челꙋй ла а̑нꙋл ҂аѱ҃л. Маю к҃е. ꙟ Блаж а̑дꙋнат, ꙟ кареле, а̑фаръ де Николае Пап дела Беж Ге-

---

10. Providendum per Dominos Archidiaconos, ut Parochi a suis Parochianis ratam aliquam solutionem annuatim acquirant; qua non obtenta, altiores Instantiae requirendae.
11. Determinatum est de Kalugeris universaliter, ut efficaciter ab omni Sacramentorum administratione ab Ecclesiasticis functionibus, verbi gratia Concionum Lectione, et reliquis arceantur, cum in variis imposturis, et populi corruptionibus deprehensi sint perfrequenter; qui si se opponerent huic determinationi, advocato Brachio saeculari incaptiventur, et pro demerito suo graviter puniantur; Cum vero titulo mendicationis hoc genus hominum schisma spargat, humillime requirendi sunt, Excellentissimi Domini Generalis Commendans, et Gubernator, una cum Excelso Gubernio, de Patentibus illis imposterum absolute negandis.
12. Ventilari caepta est causa Thomae Szviridovits Protopopae Monostoriensis.

Sessio Quarta.

13. Usque in seram noctem varia Testimonia pro, et Contra, examinata sunt, et prima Inquisitio contra illum instituta, invalida, et insufficiens declarata est, secunda vero approbata.

Acta diei Tertiae, Sessio Quinta.

14. Eadem Causa finaliter decisa, adeoque praedictus Thomas, ob graves excessus, ex Archidiaconatu simpliciter amotus, et ex Parochia Monostoriensi ad aliam migrare jussus.
15. Conclusum est, debere scribi Memoriale Excelso Gubernio, de Dositheo quodam, apud schismaticos ordinato Episcopo, nunc in Maramaros residente, ne praesummat ullum e Transylvania ad se venturum ordinare, prout et ipse pie defuncto Illustrissimo Domino Episcopo sub gravi paena incurrenda promisit se nunquam id tentaturum.

Sessio Sexta.

16. Varia, variorum Memorialia in privatis difficultatibus sonantia lecta sunt, et congruae, pro rerum exigentia, resolutiones datae.

Acta diei Quartae, Sessio Septima.

17. Communi omnium ardenti voto definitum est, porrigendum Memoriale Sacratissimae Suae Majestati ratione fundi pro seminario aliquo pure pro juventute hujus ritus servituro constituendi ex Illustrissimi pie defuncti Domini Episcopi haereditate confiscata, benignissime hunc in finem resolvenda.
18. Suffragio universorum serio conclusum, ne deinceps ullus ex Unitis, ad scholas Schismaticorum, et haereticorum, filios suos mittere praesummat, si qui proinde id attentare deinceps fuerint deprehensi, Archidiaconi, et Popae mulctentur 24. florenorum pensione, saeculares vero duodecim.
19. In tota Transylvania diligentissime adhibenda sunt in locis debitis media, ne Popae vere Uniti adigantur ad Contributiones, Quarteria, aliaque onera rusticos concernentia.

©BCU Cluj

Генера́л Вика́рїꙋ а̂л Оу̂ни́цилѡр, шѝ Прѡтонота́рїꙋ А̂постоличе́ск, а̂ꙋ фост тре́й зе́чи шѝ чи́нчи де Прѡтопо́пи, кꙋ приле́жꙋл и̂нтродꙋ́кцїей Ѳеѡло́гꙋлꙋй Никола́е І́аноши, ла нꙋ́мърꙋл є҃. Ꙟтрꙋ а̂че́ста ки́п Ꙟши Ꙟноѧ́ще Протеста́цїѧ: ,, Че́ле па́трꙋ пꙋ́нктꙋри ка́ре кꙋпри́нд сфн҃та ,, оу̂ни́ре пꙋ́рꙋрѣ, шѝ нелъса́т чинсти́тꙋл но́стрꙋ Кли́р ле ва пъзѝ, ,, шѝ ле ва цинѣ̀, ꙗ̆ръ ла май мꙋ́лте кꙋ ни́чи оу̂н стѣ́мът съ нꙋ ,, се силѣ́скъ ,,. Шѝ ла Нꙋ́мърꙋл ѕ҃. ,, Лѣ́цѣ Каноничѣ́скъ, че се ,, зи́че пре Рѡмꙟнїе Пра́вила, а̂фа́ръ де а̂чѣ́ле ка́ре са̂р а̂фла̀ а̂ фѝ Ꙟпро́тива сфн҃тей оу̂ни́ри, съ ръмꙟнъ Ꙟ пꙋтѣ́рѣ са, шѝ дꙋ́пъ а̂чѣѧ ,, съ оу̂мбле жꙋдекъ́циле ,,.

§. Є҃.

---

20 Cum aeditui altaris ministerio servientes omnia ea facere debeant, quae faciunt Magistri et Cantores in ritu Latino, conclusum est, pro horum immunitatione in locis debitis memorialia porrigi debere, cum in qualibet recepta religione hujusmodi Ministri a publicis contributionibus, et oneribus eximantur.

21 Querela universalis est, ideo a Lyturgiis diebus festivis, et Dominicis Populum se se absentare, quod distinctis horis cantentur horae Canonicae, et Lyturgiae tardius celebrentur, et sic populus semel congregatus si dilabi permittatur post horas decantatas, multi e plebe aegre ferunt iterum redire ad Lyturgiam audiendam, determinatum est igitur, ut in praefata visitatione, Do. Archidiaconi commendent singulis Popis, ut eadem fidelia, et in uno continuo celebrent Lyturgias, immediate post decantatas horas, nisi alicubi speciales difficultates id ipsum fieri impedirent. Haec porro omnia, et singula, primum quidem idiomate Valachico, per Dominum Davidem Maxay, Sacrae hujus Synodi specialiter pro hoc actu deputatum Notarium, de verbo ad verbum explicata, nullo prorsus contradicente: iterato ab universis approbata, et confirmata, Nos manu propria subscripsimus, sigilloque nostro consveto munivimus, In residentia supra nominata Kolosmonostoriensi die 18. Novembris juxta Calendarium a Gregorio emendatum, juxta antiquum vero 7ma Novembris, Anno D. 1728.

Sequuntur Subscriptiones impressione usualium sigillorum munitae duorum Generalium Vicariorum, et Archidiaconorum, ac Logothetae, qui huic Synodo interfuerunt, numero sedecim.

§. є҃.

Май ꙟколѡ̀ се кȣвѫ́нтъ деспре Ѳеѡлогȣл чел де лѫнгъ Вълдика Рѡмѫнилѡр ꙟ Ардѣл.

Шѝ, къ Ѳеологȣл чел ꙟ коастеле Вълдикȣлȣй Рѡмѫнилѡр пȣс нȣ тотдѣȣна аȣ фост Вълдикȣлȣй крединчос, саȣ Клирȣлȣй Оунициилѡр воиторю де бине, дин фаптеле ачелȣѫший Сѫбѡр се ведерѣще, оунде ла нȣмърȣл й. аша гръѫще Клирȣл кътръ Ѳеологȣл Николаȣс Іаноши: „ Дѣторника ѡменіе, атѫт кътръ прѣлȣминатȣл Домнȣл Вълдика, „ прекȣм шѝ кътръ Ч. Клир шѝ ꙟ пȣбликъ, шѝ ꙟ риват съ ѡ̂ ци- „ нъ „. Шѝ ла нȣмърȣл в҃і. „ Мȣлт чинститȣл Пърինте Ѳеолог ꙟ- „ щіинцъри пъгȣбитоаре, шѝ пре аскȣнс, каре сѫнт спре рѫȣл Чин- „ стителȣй Клир плекате, нимърȣй съ нȣ тримитъ, ниче ꙟпреȣнъ „ ꙟцелѣџери де ачест фелю чинстителȣй Клир стрикътоаре кȣ Домнїй „ църеӣ съ нȣ айбъ, чи съсе ꙟцелѣгъ кȣ прѣлȣминатȣл Домнȣл „ Вълдика, шѝ кȣ Ч. Клир „. Карѣ че ꙟсемнѣзъ алта, фъръ къ се темѣ Клирȣл, съ нȣ патъ че аȣ фост май пъцит? Ба ꙟкъ кȣ врѣме ла атѫта аȣ аѫȣнс лȣкрȣл ꙟтръ Вълдика, шѝ ꙟтръ Ѳеолог, кѫт Вълдика аȣ фълџерат афȣрисаніе асȣпра Ѳеологȣлȣй сѫȣ, пре кȣм аратъ Декретȣл лȣй Інокентїе Клаин Вълдикȣлȣй Оунициилѡр Рѡмѫний дин Ардѣл, ꙟ а҃. зиле алȣй Априлїе а Анȣлȣй ҂аѱмѕ. дин Рѡма кътръ Іѡан Сакадати Прѡтопопȣл Блажȣлȣй тримис, кареле дин ѡригиналȣл дела Пощаа Мѣщерȣ Николае Сакадати дин Сас-Регин фіюл лȣй Іѡанн Сакадати Прѡтопопȣлȣй дин Блаж міе дърȣит ꙟл дескрїȣ ачѝ. а)

Шѝ

а) Ioannes Innocentius L. B. Klein de Száld, DEI, et Apostolicae Sedis Gratia Episcopus Fagarasiensis Graeci Ritus Unitorum etc. etc.

Admodum Reverendis Dominis Dominis Ioanni Szákadati Balasfalvensi Archi-Diacono, cum adjungendo sibi Ioanne Beniensi Archi-Diacono, aut eo legitime,

Шѝ ꙟпреꙋнъ, къ кꙋ ма́ре пꙋтѣ́ре а̑ꙋ фост ꙟтрарма́т, ди́нтрꙋ а̑чѣ́ле ка́ре ꙟ фа́птеле зи́сꙋлꙋй Събо́р дин а̑нꙋл ҂аѱ҃л. нꙋ́мърꙋл г҃. кꙋ а̑чѣ́-

ГІ Б.

сте

---

time, et Canonice impedito, alio quocunque Archi-Diacono: et si haberi potest saeculare literato bonae vitae viro, qui Iure et officio Actuarii fungatur, salutem et omnem benedictionem in Domino; nostrisque firmiter obedire mandatis. Relatum est Nobis, quod in locum Presbiteri Iosephi Balog e Societate IESU, quem propter inobedientiam, legum tam Sacrarum, quam Canonicarum transgressionem, Ecclesiastici Hierarchici ordinis, et Immunitatis violationem, Episcopalis, et respective Sacri Ordinis S. Basilii habitationis, et Eppalium proventuum sacrilegam usurpationem, ac in his excessibus induratam pertinacem incorrigibilitatem, usque ad plenam restituendorum restitutionem, poenitentiam publicam, et satisfactionem Nobis competente, et specialiter reservata absolvendi facultate, delegata Nobis competente Apostolica potestate excommunicatum denunciavimus; alter quidam eo, quo Iosephus Balog modo recipiendus Presbiter latini ritus cognomine Pallovits e Societate IESU, Nobis praeteritis, Excelso Gubernio, Adm. Rndo. Dno. Petro Aron, et Venerabili Clero praesentatus in nostram Iurisdictionem, Dioecesim, et fructuum habitationisque usurpationem introducatur, et ingredi attentet. Ne itaque sine exemplo, in grave Sacrarum, et Patriarum Legum ac non solum nostrae, sed omnium, praecipuae Hungaricarum Ecclesiarum, et nostrorum successorum praejudicium, taciturnitate consentire, hocque consensu Animam nostram perdere velle videamur, Vobis, quibus supra in virtute sanctae, et salutaris obedientiae, et sub irremissibili gravi nostra Apostolica, in casu inobedientiae contra Vos exequenda animadversione hisce firmiter praecipientes serio committimus et mandamus, ut acceptis praesentibus, rebusque sic, uti praefertur stantibus seque habentibus, statim, adeoque seposita omni mora memoratum Presbyterum cognomine Pallovits e Societate IESU accedatis, et Nra. Vobis hac in parte delegata Apostolica potestate Canonice moneatis, et requiratis: An obligamine Romano-Catholico, Verbo profiteatur, et opere contestetur ea, quae Sancta Mater Eccla in publica per Sacram Pii 4.ti Bullam: *Injunctum Nobis* etc. districte praecepta professione fidei, corde, ore, ac opere credenda, facienda, et observanda praescribit, ac quibus Apostolicis praeceptis nec per Leopoldinum Anno 1701. die 19. Martii emanatum: per Inclytos Status tanquam subreptitium semper, et publice controversum: ac per feliciter regnantem Sacram Caesareo-Regiam Mattem a confirmatione sepositum: ex Sacra Erectionale decimo quinto Calendas Iunii 1721. emanata Bulla exclusum Decretum ullo modo derogatur. Quod si haec profitetur requisitus Canonice monitus, quomodo attentat ingredi Dioecesim absque eo, quin Nobis qua Eppo. ad praescriptum Sacro-Sancti Concilii Tridentini Sess. 25. de refor. cap. 9. praesentetur? Cum Nobis hoc capite liberum sit, eundem etiam Canonice praesentatum repellere. Et quomodo ad Exemplum Iosephi Balog jam excommunicati, vult auctoritate Saecularium usurpare habitationem seu in Residentia Eppi, seu in fundo Claustrali Sacri Ordinis S. Basilii? et occupare fructus Eppales? quando eodem Capite et Sessione non obstante quacunque consvetudi-

ne

єте кꙋвинте се арѣтъ; „ Поате, зиче, сѫсе ꙟтѫмпле ши ачѣста, ка оунїй динтрѣ Преѡцй саꙋ пентрꙋ неаскꙋлтарѣ са, саꙋ пентрꙋ алте гре-

---

ne in contrarium, in fundationalium proventuum perceptione se ingerere prohibetur etiam ipsis Patronis cujuscunque ordinis et dignitatis: quod ipsum Dec. 2. cap. 1. S: Steph: Reg: Hung: aliisque Hungariae Legibus, ac avita Ecclesiarum Hungaricarum Libertate, et immunitate, nec non Lib. 3. Tit. 13 cap. 2: Decretal: et Dec: 2: par: Caus: 12. quaest; 2. cap; 22. ac demum Sacro-Sancti Concilii Trid. Sess: 22. de refor: cap: 11. sub paena excomunicationis vetatur. Propter inobedientiam erga Nos, Iosephus Balog est excomunicatus, itaque ejusdem praetensus Successor Pallovits monendus est: an Decretis nostris obedire, et Nobis subesse velit, siquidem Sacro-Sancti Concilii Tridentini Sess: 23: cap: 6. et Can: 7. Eppi Superiores sunt Presbyteris. Sess. 24. de refor. cap: 20. Causarum cognitio Epporum tantum Examini, et Iurisdictioni relinquatur. Sess: 25. de refor. cap. 6. Eppis prima sedes, et locus, et praecipua omnia rerum gerendarum Auctoritas reservetur, nec liceat Eppis loco cedere, et aliis se subjicere contra Sacramentum Ecclastici Hierarchici ordinis Sess. 25 de refor. Cap. 17. ac eadem Sess. cap. 20. omnia generalia Concilia, et Sacri Canones in Immunitatis Eppalis, et Ecclesiasticae favorem statutis confirmentur. Concilii autem Apostolorum de Anno Christi 33. aut potius 34. Can. 38. Decretal. Lib. 1. Tit 33. Cap. 2. et 4. aliisque tam sacris, quam Hungae Legibus obedientia Eppis per omnes, sub paena Excommunicationis praestanda praecipitur, a quo praecepto nullum privilegium, etiam Regularis ordinis, praecipue quoad eos, qui extra claustra habitant, eximit, quia ita praecipitur Sacro-Sancti Concilii Tridentini Sess. 6. de refor. Cap. 3. Sess. 24. de refor. Cap. 8. Sess. 25. de Regul. et Monial: Cap. 12. et 14. aliisque tam sacris, quam Hungae. Legibus, et avita Ecclesiarum Immunitate, usu, ac consvetudine, quibus sub nullitate sententiae omnes Causarum Auditores ad officii juramentum deponendum obligantur. Et alioquin Causarum Spiritualium Auditor Generalis Strigoniensis idem juramentum, libero Archi-Eppi arbitrio dictatum praestare debet, praestat, et absque salarii obligamine officium administrat.

Ut ergo proditione, et calumnia Iosephi Balog Presbyteri cum suis adhaerentibus, etiam Superioribus Soctis IESU Nos cum gravi scandalo, et Animarum ruina a Sede Eppale sub colorato praetextu avocati, et sumptuosae persecutioni, et processibus involuti nro. pastorali obligamine disconsolatis, et in aeterna salute periclitantibus ovibus contra luporum Ecclam nram devastantium voracitatem debita vigilantia provideamus, antelati, jam excommunicati Presbiteri Iosephi Balog praetensum successorem Societatis IESU Presbiterum cognomine Pallovits super praemissis solenniter, et Canonice requirendum et admonendum praecipimus, et mandamus; qui si se verbo, et opere, Romano-Catholico obligamine professionem fidei recipere, consequenter praeallegatis Sacris, et Hungae Legibus subjectum esse, et tam ab habitationis, et proventuum Eppalium usurpatione abstinere: quam legale officii Auditorialis juramentum, Nobisque debitae obedientiae et subjectionis Canonicam professionem praestare velle spoponderit, et obligaverit:

quan-

©BCU Cluj

„ грешѣле, съсе педепсѣскъ дела Протопо́пїй лѡр шѝ пе́нтрꙋ ачѣѧ
„ дꙋ́пъ да́тина са, саꙋ Прѣлꙋминиа́тꙋлꙋй До́мнꙋлꙋй Вла́дикъ, саꙋ
„ Титꙋла́тей Пъринці́ей воа́стре стѫнгач съ спꙋ́нъ лꙋ́крꙋл; Де́чй Пъринціѧ воа́стръ мꙋ́лт чинсти́тъ ꙟна́инте де а̂те ꙟщїинца̀ дре́пт дела
„ Протопо́пꙋл ло́кꙋлꙋй, де неми́ка съ нꙋ те при́нѕй, ба де саꙋ дат
„ плѫ́нџерѣ ꙟ скрис, скрисоа́рѣ а̂чѣѧ съ ѡ̂ трими́цй ла Протопо́пꙋл
„ ло́кꙋлꙋй, саꙋ де ва фѝ лꙋ́крꙋ ма́ре, пе́нтрꙋ май ꙟколѡ̀ ꙟщїинца́ре,
„ шѝ а̂ лꙋ́крꙋлꙋй черка́ре, ла Ви́карїꙋ, а̂лтми́нтрѣ ни́чй ѡ̂да́тъ нꙋ вѡр
„ а̂вѣ̀ ка́пет ѕъхъе́леле, шѝ ꙟщїинцъ́риле чѣ́ле стѫнга́че „. Шѝ ла нꙋмърꙋл ꙟ҃. „ съ нꙋ те ꙟпротиве́щй, ба ꙟ кѫт сева пꙋтѣ̀, съ ста́й, ка
„ че́й че вин ла хиротоні́е съсе хиротонѣ́скъ, ѹ҆́нде е҃ де ли́псъ, а̂вѫ́нд

„ а̂́лте

---

quantumvis Sacrae Congregationis de propaganda fide salutares Constitutiones secus ordinare videantur, et tam Cleri nri, quam Ecclae nrae manifestum praejudicium subversetur, citra omne tamen praejudicium Successorum nostrorum, ad avertenda majora Animarum pericula, et Ecclae nostrae incommoda, praeprimis autem ad honorificandam pro posse meo Pastorale Sacram Caesareo-Regiam Mattem quoad dictum Pallovits Presbyterum Societatis IESU, *pro hac praecise vice, adeoque absque consequentia*, motivis Sacro-Sancti Concilii Tridentini Sess. 25. de refor: cap. 18. dispensandum esse judicavimus.

Ea propter Vobis, quibus supra serio committimus, et mandamus, ut peragendae praemissae Canonicae admonitionis, et requisitionis seriem, Nobis, quocitius referre debeatis, quatenus ad casum, quo se admonitus, et requisitus praemissis debite submittere obligaret, circa ejus installationem Canonice disponere: aut ad Casum, quo excommunicati Iosephi Balog contumacem, pertinacem, incorrigibilemque refractarietatem succedere attentaret, eundem Canonice admonitum, gladio excomunicationis a nostrae Ecclae ovili, debita pastorale cura rescindere valeamus, in quem casum contumacis, pertinacis, incorrigibilis refractarietatis Vobis, quibus supra, et per Vos toti Venerabili Clero, ac fideli Ecclesiae nostrae Populo saepedictum Societatis IESU Presbiterum Pallovits tanquam de haeresi suspectum usque ad ulteriorem Nostram dispositionem devitare, nec ei quovis modo communicare, serio, et sub gravi Apostolica nostra, per eos, qui praesenti nostro Decreto contra venerint, incurrenda indignatione praecipimus, et mandamus. In reliquo Omnipotentis DEI benedictionem Apostolica Vobis impertimur Potestate. Datum Romae nona Aprilis, Anno millesimo, septingentesimo, quadragesimo septimo.

(L. S.) B. KLEIN Eppus
Fagarasiensis. m. p.

„ алте чѣле че сѫнт де липсъ, ка съ нȣ фіе силиций, кȣ скандъла
„ сфинтей оунирй а ажȣнџе ла Схисматичй „.

Дечй фіинд къ ачещй де лѣџе Лътинѣскъ, ла Рѡмѫнй, Ѳеолоџий шѝ Генералй Аȣдиторй а тȣтȣрѡр каȣселѡр, ꙟкоастеле Влъдикȣлȣй пȣшй ера нещїȣторй де Правила, шѝ де токмѣлеле Бесѣричей чѣй Гречещй; врѣ дȣпъ Правила, шѝ дȣпъ токмѣлеле Бесѣричей чѣй Лътинещй съ пъшѣскъ ꙟтрȣ жȣдекаре: де ѡаръ че фіеще кареле дȣпъ мещешȣгȣл кареле ꙟл щіе дȣпъ ачѣла лȣкръ. Пентрȣ ачѣѫ нȣ е де асе мираре, къ Ѳеолоџїй ачѣѫ саȣ испитит а скимба токмѣлеле Рѡмѫнилѡр, шѝ але фаче Лътинещй. Кȣ карѣ саȣ ꙟтѫмплат, кѫт пънъ аȣ фост ачѣст фѣлю де Ѳеолоџий лѫнгъ Влъдика Оуницилѡр Рѡмѫнй, нȣ нȣмай пȣцин род аȣ пȣтȣт адȣче проповедȣирѣ оуницилѡр Бърбаций спре ꙟтърирѣ оунирей, чѝ пре оурмъ партѣ чѣ май маре а Рѡмѫнилѡр кȣ тотȣл се лъсаръ де оунире.

§. ѕ҃.

Статȣл оунирей ꙟ ꙁилеле Влъдикȣлȣй Іѡанн Інокентїе Клаин.

Лȣй Інокентїе Клаин, ꙟдатъ кѫт се ашеꙁъ ꙟ скаȣн, ачѣѫ ꙟй фȣ грижа чѣ май маре, ка тȣрбȣрарѣ че се стѫрнисе ꙟтръ Рѡмѫнй ꙟ врѣмѣ стъпѫнирей Патърȣлȣй Ректор дела Клȣж, съ ѡ алинѣꙁе. Де оунде де ръдъчинъ се апȣкъ, ка съ ѡ смȣлгъ; фѣче рѫндȣѧлъ, ка лѣџѣ шѝ тоате токмѣлеле Бесѣричей Ръсъритȣлȣй претȣтиндине кȣрат съсе цинъ: пентрȣ ачѣѫ де аȣ испитит чева Іесȣвиций скимбаре съ факъ ꙟтрȣ токмѣлеле чѣле май наинте ꙟтръ Рѡмѫнй цинȣте, ачѣѫ ꙟтрȣ немика съ фіе, шѝ тоций ла чѣле веки ѡбичѣюрй съсе ꙟтоаркъ. Каре алȣй спре лѣџѣ Гречѣскъ рѫвнъ пре тоций чѣй че саȣ фост трас, саȣ ста съсе трагъ де лѫнгъ оунире ꙟй ꙟблѫнꙁй, шѝ ле скоасе фрика а̂чѣ́ѧ дин и̂нимъ; ка́рѣ ѡ̂ а̂вѣ̀, съ нꙋ ли́се скимбе лѣ́џѣ че вѣ́кїє. Ꙟ оўрма а̂чє́стѡра при́нсе а̂ пꙋ́не Ѳеоло́гꙋлꙋ̆й хота́р, ка немика дин ѡ̂бичѣ́юриле ші̀ токмѣ́леле чѣ́ле попистъшє́щй съ нꙋ кꙋтѣ́зе а̂ въ̂ръ̀ ꙟтръ Рѡмѫ́нй. Лѫ́нгъ а̂чѣ́сте, фїи́нд къ кꙋди́нцеле, ші̀ скꙋтѣ́ла, каре ле дъ́рꙋи́се Ꙟпъра́тꙋл Леѡпо́лд, съ ле а̂й́бъ Пре́ѡцїй чѣ́й оу̂ни́цй ꙟ̂то́кма кꙋ Кли́рꙋл чѣ́л Лътине́ск, ші̀ кꙋ чѣ́ле ла́лте лѣ́џй прїими́те, а̂тъ́тѣ ꙟ̂противи́рй а̂вѣ̀ а̂ сꙋферѝ а̂чи̂ ꙟ̂ цѣ́ръ дела а̂чѣ́ѧ, ка́рїй пизмꙋ̀ѧ съ фі́е Пре́ѡцїй Рѡмѫне́щй скꙋти́цй, ші̀ чинсти́цй ка Пре́ѡцїй ӑлтѡр нѣ́мꙋрй, кѫт до́рꙋл бꙋ́ней ꙟ̂пъръцїй пꙋци́н ро́д фъкꙋ́се пънъ а̂чі̀, ꙟ̂чепꙋ̀ де́с а̂ мѣ́рџе ла Бе́чю̆, а̂ плѫ́нџе, ші̀ а̂се рꙋга̀ ла ꙟ̂нъ́лцата Кꙋ́рте, де оўнде мꙋ́лте мошї́й, ші̀ скꙋтѣ́ле добѫндѝ Пре́ѡцилѡр Рѡмѫне́щй; ни́че нꙋ се лъсъ̀, пънъ нꙋ въ́зꙋ ꙟ̂тръ Артикꙋлїй цъ́рїй ꙟ̂ а̂нꙋл ҂аѱмд. прїими́тъ оу̂ни́рѣ, ші̀ Кли́рꙋл Оу̂ни́цилѡр, ка́рѣ де нꙋ се врѣ̀ фаче а̂тꙋ́нчѣ, нꙋ щі́ꙋ че а̂р фи ръма́с Оу̂ни́цилѡр Пре́ѡцй ꙟ̂ врѣ́мѣ стъпѫни́рей Блъди́кꙋлꙋ̆й чѣ́лꙋ̆й де а̂кꙋ́м. Кꙋ оўнѣле ка а̂чѣ́сте се фъкꙋ̀ фо́арте ю̂би́т тꙋтꙋрѡ́р Рѡмѫнилѡр, ші̀ пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѧ пре то́цй ꙟ̂й цинѣ̀ ꙟ̂трꙋ ли́нище, кѫт мъка́ркъ ꙟ̂ зи́леле а̂чє́стꙋѧ ла а̂нꙋл ҂аѱмв. а̂ꙋ вени́т ѡ̆аре ка́ре Къ́лꙋгър Съха́стрꙋ кꙋ нꙋ́меле Ïларїѡ́н, че а̂вѣ̀ вѣ́сте де ѡ̆м сфн҃т, кѫт ші̀ ӑстъзй ꙟ̂й зик Рѡмѫ́нїй сфн҃тꙋ! ші̀ а̂ꙋ пропоєдꙋи́т а̂ичй ꙟ̂ А̂рдѣ́л фъ́ръ фри́къ не оу̂ни́рѣ, то́тꙋшй нꙋ са̂ꙋ тꙋрбꙋра́т ли́нищѣ чѣ̀ прин Блъди́ка Ïноке́нтїє Кла́ин къщига́тъ. Ïа́ръ дꙋ́пъ че ю̂бито́рюл де нѣ́мꙋл съ̂ꙋ прѣ бꙋ́н Блъди́къ Ïноке́нтїє прин грѣ̀ го́анъ, де́спре ка́рѣ май пре ла́рг вом гръ̀и оўнде вом кꙋвѫнта̀ де́спре фа́птеле Блъди́чилѡр оу̂ни́цй дин А̂рдѣ́л, фꙋ̀ сили́т а̂ фꙋџѝ ла Рѡ́ма, де оу̂нде нꙋ са̂ꙋ май ꙟ̂то́рс; грѣ̀ тꙋрбꙋра́ре оу̂рмъ̀ ꙟ̂тръ Рѡмѫ́нїй дин А̂рдѣ́л.

Ꙟ̂тра́рѣ зи́сꙋлꙋ̆й Съха́стрꙋ ꙟ̂ А̂рдѣ́л а̂ша̀ ѡ̂ повестѣ́ще ѡ̂ скрипꙋ́ръ лътинѣ́скъ, а) ка́рѣ ѡ̆ам а̂фла́т ꙟ̂ Прѡтоко́лꙋл Блъди́кꙋлꙋ̆й Ïно-

кє́нтїє

а) Elapso die Sabathi, qui fuit 11. hujus delata est Dobram ad Georgium Pap Archidiaconum Graeci Ritus unitorum Dobrensem Epistola quaedam ex Kápolnas,

ке́нтїє Кла́ин, дин ка́рєлє май мꙋ́лтє дє а̂чѝ ꙟнаи́нтє вом дєскріє ꙟ̂

Ӣсто́-

---

polnas, loco in confinibus Banatus Districtu Lipaiensi sito, subscripta ab Ober-Knesio, cognomine Petko, inscripta vero ad Vice-Ductorem Dobrensem Ioannem Ladár, in qua idem Ober-Knesius scribit venturum eo post duas tresve horas quemdam Sichastro, cui de hospitio tantum provideat, caeteris autem opus eum non habere, admoneatque Archidiaconum, ut cum pulsu campanarum, luminibus, laternis, populo, venienti obviam procedat, seque ad designatum hospitium deducat. Quo intellecto, Archidiaconus Dobrensis istud quidem haud facturum coram Vice-Ductore declaravit, cum neque a superioribus suis admonitus, neque sciat, quis ille sit, cui honor iste singularis impendi debeat. (Quare Vice-Ductor abiens ab Archidiacono hospitium, uti petebatur, constituit interea vero aderant duo equites ex Banatu (quos Graecos ex Lippova Archidiaconus credit) qui adesse jam Sichastro significabant, atque cum iis caeremoniis, quarum jam meminimus, hospiti obviet, monebant, quod cum is facere recusaret, recesserunt equites, atque paulo post advenit Sichastro, magna equitum peditumque stipatus caterva: ingresso hospitium populus veniebat frequentior, pedum, manuumque osculis hospitem reveritus, quibus exactis per interpretem (ipse autem non nisi rascianam calere dicitur) ad populum dixit, dolere se vehementer, quod tot animae, quas praesentes intuetur, aeternum perdendae sint, sed nec harum quidem tantus illum dolor habet, quantus prolium, quae in hac unione educandae sunt, in qua hominem damnari est necesse, plura ejusmodi declamans colloquia, revelationes a ssma, Dei Genitrice, quae sibi quotidie apparet, referebat; Tum quo eum Reges, Viri Principes in honore semper habeant, exposuit, quo etiam fecit, cum Archidiaconus honores illi cupitos non detulisset, ei maledictionem a Deo imprecatus est. Altero porro die, hoc est solis, ubi admonitus a populo fuisset, tempus esse adeundi Ecclesiam, reposuit: hodie a Virgine Deipara jussum se fuisse abstinere ab ingressu Ecclesiae. Post haec recessit Dobra stipatus Banatensium, et Dobrensium magna caterva comitantibus etiam honoris gratia aliquibus Legionis Springerianae viris, venit Devam, atque hic apud Graecum quendam hospitatus ad confluentem populum multum iterum injuriose de unione de unitis Sacerdotibus per interpretem (Popam quendam Schismaticum) pro concione dixit. Excubans hic locumtenens centurionis Literas salvi conductus exhiberi sibi per corporalem petiit, quas etiam equitum aliquis, qui ex Banatu eum comitati sunt, reponebat se ipsum has salvi conductus Tabulas ad Locumtenentem allaturum, cum tamen si de eis Literis interpellatus interdum fuit, reponebat se in fronte (cui nomen Salvatoris impressum gerit tales literas habere; Interea vero dum corporalis nuncium ad Locumtenentem refert, elabitur hic impostor, postquam numerosissimum populum aliunde superstitioni apprime addictum in animi anxietates conjecisset. Deva dein ad Szász-Város profectum retulerunt illi, qui inde huc advenerant, quibus auditis Locumtenens ille nuncios suos expedivit ad ea loca, per quae transiturum credebat, ut ibidem detentus ad ulteriores Superioritatis ordines sisti valeat. Vestitus illi crisii coloris est in eum fere modum, quo

Basi-

Історіа ачѣста. *) Фꙋ адꙋсъ, зиче, ла Протопопꙋл Геѡргіе Поп ꙟ Добра ѡ̂ Епистолъ, дин марџинѣ Бънатꙋлꙋй іскълитъ де Ѻбер-Кнезꙋл Петко, ши тримисъ ꙟ Добра ла Вице-Дꙋкторꙋл, ꙟ карѣ се скріѧ къ дꙋпъ доаѡ трей часꙋри ва съ винъ аколѡ оун Съхастрꙋ, кърꙋѧ нꙋмай съла̂ш съй рѫндꙋѧскъ, къ де алтеле нꙋ аре липсъ; ши съ спꙋнъ Протопопꙋлꙋй локꙋлꙋй, ка съ ꙗсъ кꙋ литіе ꙟнаинтѣ Съхастрꙋлꙋй, ши аша съл петрѣкъ ла рѫндꙋитꙋл съла̂ш. Чи Протопопꙋл ръспꙋнсе Вице-Дꙋкторꙋлꙋй, къ де врѣме че нꙋ аре порꙋнкъ дела май ма-

---

Basiliani monachi in Moldavia utuntur, tectum caput pileo, ex quo fasciae imaginibus Salvatoris, Virginisque Deiparae insignitae dependent, statura mediocris, barba in mento parva, nigri coloris, vultusque macie enectus, neque aliud obsonii praeter legumina aut accipit, aut edit, nummos tamen illi esse referunt.

*) Домнꙋл Ефрем Клаин де Мꙋнтюл, стрънепот а май сꙋс лъꙋдатꙋлꙋй Влъдикъ Либер Барѡ Іѡанн Інокентіе Клаин, пре кꙋм кꙋ маре рѫвнъ се поартъ спре мърирѣ нѣмꙋлꙋй Рѡмънеск, аша сѫмцѫнд, къ еꙋ лꙋкрꙋ ла Історіа Бесѣричей Рѡмѫнилѡр, бине аꙋ воит спре ажꙋторю ами ꙟпрꙋмꙋта трей Протокоале але Влъдикꙋлꙋй Клаин ꙟ Рѡма скрисе; чел дин тѫю ꙗсте дела в. зиле Іꙋліе а анꙋлꙋй ҂аѱмѕ. пънъ ла ꙟтѫѧ зи Іꙋліе а анꙋлꙋй ҂аѱмз. Ал доилѣ ꙗсте дин ѳ. зиле Іꙋліе а анꙋлꙋй ҂аѱмз. пънъ ла л. де зиле Декемвріе а анꙋлꙋй ҂аѱмѳ.. Атреа ꙗсте дин ві. зиле Септемвріе а анꙋлꙋй ҂аѱн. пънъ ла ві. зиле Декемвріе а анꙋлꙋй ҂аѱѯз. Пентрꙋ каре бꙋнътате, пꙋбликъ мꙋлцемитъ Домніей сале ꙟй даꙋ.

Ачѣсте Протокоале сар къдѣ съсе цинъ, пентрꙋ мꙋлте ꙟвъцътꙋри че пот съсе сꙋгъ дин трѫнселе спре фолосꙋл Епархіей Епископіей Фъгърашꙋлꙋй, ꙟ Архивꙋл зисей Епископіей; чи пентрꙋ стъриле ꙟпрежꙋр че сѫнт акꙋм ꙟ Епархіа ачѣѧ, лъꙋдатꙋл Домнꙋл Ефрем Клаин кꙋцетъ, съ ле дѣ ла Архивꙋл Епископіей Рѡмѫнещи чеїй дела Ѻрадіа маре: оунде май фъръ примеждіе се вѡр пъстра. Ачѣста пентрꙋ ачѣѧ ѡ ꙟсъмнъм ка врѫнд чинева кѫндва кꙋ ачѣле скꙋмпе скꙋле асе ꙟтребꙋинца, съ щіе оунде съ ле каꙋте.

марїй съй, ничє нꙋ щїє чинє є҃ а̂чєла, нꙋй ва фачє а̂чѣ чинстє. Ꙟтрачѣꙗ вєни Съхастрꙋ дє мꙋлци кълърєци ши пєдєстраши ꙟкꙋнцюрат, ши ꙟтрѫнд ла сълашꙋл рѫндꙋит, мꙋлци дин народ сє а̂дꙋнаръ а̂колѡ а̂й сърꙋта пичоарєлє ши мѫнилє. Дꙋпъ а̂чѣꙗ Съхастрꙋ прин тълмач (къ є̂л спꙋн къ нꙋ щїє а̂лтъ лимбъ фъръ чѣ сѫрбѣскъ) ꙟчєпꙋ а̂ гръи кътръ народ, къ фоартє ръꙋ ꙟй парє, къ а̂тѫтѣ сꙋфлєтє кѫтє привѣщє ꙟнаинтѣ са вор съ пїаръ ꙟ вѣчй, ꙟсъ нꙋ а̂тѫта ꙟл доарє дє сꙋфлєтєлє а̂чѣстє прє кꙋм дє прꙋнчїй, карїй а̂ꙋ а̂ крѣщє ꙟ оунирѣ а̂чѣста. Ши а̂лтєлє май мꙋлтє а̂ꙋ гръит дє а̂чѣстє; ши спꙋнѣ дєскопєририлє чѣлє а̂вꙋтє дєла Нъскътоарѣ дє Дм҃нєзѣꙋ, карѣ ꙟ тоатє ѕилєлє ийсє а̂ратъ; прєкꙋм ши ꙟ кѫтъ чинстє лаꙋ а̂вꙋт прє є̂л тотдѣꙋна Крайй, ши Боꙗрїй; пєнтрꙋ а̂чѣꙗ прє Протопопꙋ, кѫчи нꙋ ꙗꙋ фъкꙋт пофтита чинстє, лаꙋ блъстъмат. А̂доаѡ ѕи фїинд Дꙋминєкъ, ꙗꙋ а̂дꙋс а̂минтє народꙋл, къ є҃ врѣмѣ дє а̂ мѣрџє ла Бєсѣрикъ, ꙗръ є̂л ръспꙋнсє, къ а̂рє порꙋнкъ дєла Нъскътоарѣ дє Дм҃нєзѣꙋ, а̂стъѕй съ нꙋ ꙟтрє ꙟ Бєсѣрикъ. Ши а̂ша дин Добра саꙋ дꙋс ла Дєва, ши май ꙟколѡ. Ѡм а̂ꙋ фост дє мижлок ла стат Съхастрꙋ а̂чєста, кꙋ баръбъ микъ, нєгрꙋ ла фацъ, ши пєрит, ничє нꙋ прїимѣ, саꙋ мѫнка а̂лтє бꙋкатє фъръ лєгꙋмй, тотꙋшй бани спꙋн къ а̂вѣ мꙋлци. Фостаꙋ ши ꙟ Бългърад Съхастрꙋ а̂чєста Висарїѡн, оунде мама лꙋй Висар, карєлє дꙋпъ а̂чѣꙗ а̂ꙋ тръит, ши а̂ꙋ мꙋрит ꙟ Блаж, фїинд грѣ кꙋ Висар; ѕисꙋл Съхастрꙋ ꙗꙋ пророчит, къ ва нащє фєчор, ши ꙗꙋ порꙋнчит съй пꙋнъ нꙋмєлє Висарїѡн дє прє нꙋмєлє лꙋй; ши фєчѡр а̂ꙋ ши нъскꙋт, даръ нꙋ ꙗꙋ пꙋтꙋт нъскꙋтꙋлꙋй а̂чєстꙋꙗ дърꙋи ꙟпрєꙋнъ кꙋ нꙋмєлє ши ꙟфрѫнарѣ са Съхастрꙋл, къ лꙋй Висар пънъ ла моартє ꙗꙋ фоартє плъкꙋт винꙋл.

Съхастрꙋл Висарїѡн а̂ꙋ а̂вꙋт Картє Пасꙋалъ дєла Арсєнїє а̂л патрꙋлѣ Патрїархꙋл Їпєкꙋлꙋй ꙟ в҃і. ѕилє а̂ лꙋнєй лꙋй Фєврꙋарїє а̂нꙋлꙋй ҂аѱмв. дин Карловици ꙟ лимба сѫрбѣскъ датъ, ши прєфъкꙋтъ прє

лимба Лътинѣскъ де Секретарюл ачелуяши Патріарх. Ꙟтру ачѣста а) се спуне, къ Висаріон є҃ нъскут дин Босніа, Ꙟсъ Пъринцїй луй акум

а) Arsenius Dei Gratia Orthodoxus Archi-Episcopus Ipekiensis Serviae, Bulgariae, Occidentalis Maritimae Orae, Herczegovinae, Bosniae, Dalmatiae et totius Illyrici Patriarcha.

Reverendissimis, Reverendis, Excllmis item, et Illustrissimis cujuscunque Status, gradus, conditionis, et dignitatis, tam Ecclesiasticis, quam Saecularibus, praesentes nostras visuris, lecturis, aut auditurıs salutem, et respective obsequiorum nostrorum promptitudinem cum impertitione Benedictionis!

Exhibitor harum, secundum fide dignam ejusdem relationem, ex Districtu Maydan, in Inclyto Regno Bosniae existente oriundus, Patre Maximo, Matre Maria, nunc Constaniczae in Incl. Regno Croatiae degentibus, natus, laudabili adeo intentione totum se vitae eremiticae et sacris peregrinationibus devovit, quemadmodum etiam duobus ab hinc annis eidem proposito suo insistens ad complura sancta loca, et S. Montem Athon, videndarum colendarumque in similibus Locis conservatarum sacrarum Reliquiarum gratia profectus, in sacram usque reparatione salutis humanae celebrem Urbem Hyerosolimam penetravit, posteaquam vero inde in vicino prius S. Savae claustro habitu S. Ordinis Angelici majoris indutus, et nomen Nicolai in Visarionis permutans, cum licentia Superiorum in has Partes remissus esset, et nunc iterum singulari quodam in sacris his locis vitam agendi zelo permotus, denuo ad praefatam Urbem, *memorataque sacra loca proficisci intenderet*; requisivit Nos debita cum Instantia humillime, quatenus institutum ejus approbantes, pro perficiendo securius itinere, has ei Literas Testimoniales extradaremus. Nos igitur petitis ipsius in Gloriam summi Numinis vergentibus locum dantes, eundem Visarionem, Universis, et Singulis supramemoratis debito cum respectu commendandum duximus, rogantes ultronee, quatenus eundem non solum in progressu ubivis Locorum libere, et absque vexa transmittant, eidem pro posse Christiana charitate liberaliter patrocinentur, et contra malignos quoque casus benigne defendant, sed etiam pro vero Orthodoxae Orientalis nostrae Religionis cultore, et genuino filio teneant, habeant, et recognoscant. Quem ipsi impertiendum favorem Nos, quantum in Nobis est, precibus, et benedictione Nostra demereri conabimur. Datum in Residentia nostra Carlovicziensi, Die 12-a. Mensis Febr. Anno Rep. Sal. MDCCXLII.

(L. S.) ARSENIUS QUARTUS.

Quod praemissum testificatorium, et Recommendatorium scriptum ex praemisso Originali fidelissime translatum existat, praesentibus testor. Carlovicii, Die 13-tia Febr. 1742.

IONAS KRISAZ m. p.
Secretarius Patriarchalis.

©BCU Cluj

сѫнт лъкꙋиторй ꙟ Кроаціа, шй кꙋм къ ꙟнаинте де дой анй аꙋ фост ел ла Іерꙋсалим, шй акꙋм ꙗръшй кꙋџетъ ла Іерꙋсалим съ мѣргъ.

Де ѡаръ че ла Карловиц ничй ѡдатъ нꙋ аꙋ фост патріархіе, чй нꙋмай Митрополіе; пентрꙋ ръскирарѣ лꙋкрꙋлꙋй, къчй Арсеніе ꙟ май сꙋс дескриса Карте чѣ лꙋй Висаріѡн датъ саꙋ искълит Патріарх, нꙋ неплъкꙋт лꙋкрꙋ ми се паре къ боꙗ фаче четиторюлꙋй, де воꙗ спꙋне ачй ꙟтѫмпларѣ май сꙋс лъꙋдатꙋлꙋй Арсеніе, кꙋ карѣ аꙋ ажꙋнс ел асе ашеза ꙟ Карловъц. Ꙟ Албаніа саꙋ цѣра Арнъꙋцилѡр, ꙟтръ Скодра, шй ꙟтръ Антибарꙋ, ꙗсте оун сат кіемат Іпекіа, оунде май де мꙋлт аꙋ фост вестита четате Діоклеа; ꙟ мънъстирѣ чѣ де аколѡ аре скаѡнꙋл съꙋ Архіепископꙋл, кареле саꙋ ѡбичнꙋит асе кіема пре сине шй Патріарх. Фіинд ръсбою ꙟтръ ꙟпъратꙋл Рѡманилѡр Карол ал шѣселѣ шй ꙟтръ Тꙋрчй, май сꙋс лъꙋдатꙋл Арсеніе Івановичй Патріарх ꙟ Іпекіа аꙋ цинꙋт парте ꙟпъратꙋлꙋй Карол; пентрꙋ каре причинъ фꙋ пꙋс ла ꙟкисоаре де Тꙋрчй Патріархꙋл. Ꙟ карѣ принсоаре фіинд, оун Тꙋрк пріѧтен ал лꙋй, ꙟй дескопери пре аскꙋнс, къ аша ꙗꙋ ешит жꙋдеката, ка съл трагъ ꙟ цѣпъ. Дꙋпъ карѣ ꙟщіинцаре се рꙋгъ Арсеніе де Баша, ка съл слобоадъ съ мѣргъ ла Мънъстирѣ са, пентрꙋ ка съсе ла, съсе спѣле пре трꙋп; чй нꙋ вой Баша съл слобоадъ. Тотꙋшй пре оурмъ дꙋпъ рꙋгарѣ мꙋерей сале ꙟл слобози Баша пре врѣме де доаѡ часꙋри. Арсеніе кꙋм ажꙋнсе ла Мънъстире, адꙋнѫндꙋсе шй алціи пре лѫнгъ дѫнсꙋл бине армаци, се сꙋи къларе, шй ѡ лꙋѡ ꙟкоаче. Баша, възѫнд къ нꙋ вине Патріархꙋл дꙋпъ доаѡ часꙋри, шй ѡбличинд, къ аꙋ фꙋџит; аꙋ мѫнат армашй дꙋпъ дѫнсꙋл; чй чей де лѫнгъ Патріархꙋл, дꙋпъ че фꙋръ ажꙋншй де тримишій Тꙋрчй, аꙋ цинꙋт ръсбою кꙋ Тꙋрчій, пре каріи ꙟй шй ꙟвинсеръ. Аша Арсеніе ла анꙋл ҂аѱ҃лз. аꙋ ешит кꙋ норочире ꙟкоаче нꙋ нꙋмай кꙋ ачеѧ, кꙋ каріи порнисе дин Іпекіа, чй аꙋ скос шй мꙋлциме де Арнъꙋцй де лѣџѣ попистъшѣскъ кꙋ мꙋерй, кꙋ прꙋнчй кꙋ тот, дин ка́рїй саȣ фъкȣ́т доа́ѡ са́те милитърѣ́шй ѫ Срѣ́м а̂проа́пе де Митрови́цй, а̂нȣ́ме Ртко́вци, шѝ Ники́нци, а̂чѣ́щїй Арнаȣ́цїй се кїа́мъ Клементи́нй. А̂чѣ́сте ми лѣȣ повести́т бътрѫ́нȣл Прѣ́ѡт Васи́лїе Про́тич, ка́реле а̂кȣ́м шѣ́де ѫ̂ Бȣ́да. Ꙗ́ръ е̂́л лѣȣ а̂ȣѕи́т дин гȣ́ра Прѣ́ѡтȣлȣ́й Симеѡ́н, ка́реле фȣ́сѣсе со́ц де фȣ́гъ Патрїа́рхȣлȣй Арсе́нїе дин Їпе́кїа. Ачѣ́л По́па Симеѡ́н, ка́реле а̂кȣ́м нȣ слȣжѣ̀ Литȣргі́е, пе́нтрȣ къ ѫ̂ май сȣ́с спȣ́са фȣ́гъ, ѫ ка́рѣ ѡ̂аменїй Патрїа́рхȣлȣй Арсе́нїе се ловиръ кȣ Тȣ́рчїй, е̂́л ѡ̂морѫ́се врѡ кѫ́цва Тȣ́рчй, де мȣ́лте ѡ̂́рй ѫ каса та́тълȣй лȣй Васи́лїе Про́тич вени́нд повестѣ̀ па́цина Патрїа́рхȣлȣй Арсе́нїе, шѝ фȣ́га лȣй дела Албанїа ѫ коа́че. Пре Та́тъл лȣй Васи́лїе Про́тич ѫ̆къ май сȣ́с лъȣда́тȣл Арсе́нїе лаȣ хиротони́т Прѣ́ѡт. Кȣ Патрїа́рхȣл Арсе́нїе а̂ȣ вени́т ѫ коа́че шѝ фра́те съȣ Прѡтопо́пȣ Андрѣ́й та́тъл лȣй Їѡ́сиф Шакабе́нт фо́стȣлȣй е̂пиcко́п ла Вѫршѣ́ц; ѫпреȣнъ а̂ȣ вени́т ши Прѡтодїа́конȣл Їѡа́нн Геѡ́ргїевич, ка́реле дȣ́пъ а̂чѣѧ а̂ȣ фост Митрополи́т ла Карловиц.

Чѝ съ не ѫтȣрнъ́м ла Висарїѡ́н Съха́стрȣ. Пре а̂чѣ́ста шѝ а̂стъѕй ѫл помене́ск Рѡмѫ́нїй ѫ А̂рдѣ́л сȣ́пт нȣ́ме де сфи̃нт. Ѫсъ де́спре сфинце́нїа лȣй нȣ фъ́ръ дрепта́те, ми се па́ре, не пȣте́м ѫдоѝ. Къ юбирѣ а̂чѣѧ де чи́нсте, шѝ по́фта ка съй ꙗсъ кȣ Литїе ѫнаинте, шѝ лаȣделе а̂чѣ́ле, къ Кра́їй ѫ̆къ (нȣ пот причѣ́пе оўнде съсе фѝ пȣтȣ́т е̂́л тѫлнѝ кȣ врȣ́н Кра́ю, ка съ фі́е чинсти́т де дѫ́нсȣл) лаȣ чинсти́т пре е̂́л, шѝ къ Нъскъто́арѣ де Дм҃незеȣ ѫто́ате ѕи́леле ѝсе а̂ра́тъ, ш. ч. нȣ пот ста̀ ѫтрȣн лок кȣ сфи̃нценїѧ. Ꙗ́ръ а̂чѣѧ, кȣ́м къ Вла́дика Їноке́нтїе Кла́ин саȣ а̂тѫлни́т кȣ Съха́стрȣл а̂чѣ́ста, шѝ Съха́стрȣ лаȣ ѫ̂ви́нс кȣ диспȣта́цїа пре Вла́дика, ѫтръ повѣ́щиле чѣ́ле бъбѣ́щй се ка́де а̂се нȣмъра̀. Къ де врѣ́ме че Съха́стрȣ Висарїѡ́н а̂ȣ фост Сѫрб ши нȣ а̂ȣ щїȣт а̂лтъ ли́мбъ, фъ́ръ чѣ сѫрбѣ́скъ, чи́не нȣ вѣ́де, къ а̂ȣ фо́ст ѡ̂м про́ст, шѝ фъ́ръ де ѫвъцъту́ръ. Ꙗ́ръ Їноке́нтїе Кла́ин а̂ȣ фост Вла́дикъ ха́рник, бърба́т искȣси́т ѫ тоа́те пърциле, шѝ Ѳеоло́г ма́ре; ба ꙟ вре́мѣ а̂чѣ́ѧ, кѫнд а̂ȣ ȣ̂мбла́т І̂ларі́ѡн ꙟ А҆рдѣ́л, Кла́ин ничі́й нȣ е҆ра̀ а̂чѝ, чѝ ꙟ Бе́чю пе́нтрȣ тре́биле Кли́рȣлȣй шѝ а̂ не́мȣлȣй Рѡмѫне́ск.

А҆чѣ́ѧ ꙟкъ се ка́де съ ꙟсъмнъ́м, къ ꙟ а̂̆нȣл ҂аѱмг. ꙟторкѫндȣ́се то́амна Влъди́ка Кла́ин дин Бе́чю, шѝ ꙟцелегѫнд Рѡмѫ́ні́й, къ мъка́р кѫт а̂ȣ лȣкра́т Влъди́ка, ка съ̂се ла́педе Ѳеоло́гȣл Пописта́ш де лѫ́нгъ е҆̆л; то́тȣшй ꙗ҆ръ дȣ́пъ порȣ́нка ꙟпъръте́сей фȣ пȣ́с ꙟ коа́стеле Влъди́кȣлȣй, шѝ мȣ́лте дин чѣ́ле че черȣ́се Влъди́ка пе́нтрȣ феричи́рѣ Рѡмѫ́нилѡр, фȣ́ръ ꙟгропа́те ꙟтрȣ а̂дѫ́нкȣл тъче́рей; ба ꙟ̆къ фȣ ѡ̂при́т Влъди́ка съ нȣ май мѣ́ргъ ла Бе́чю, шѝ фȣ ȣ̂ръꙃи́тъ го́анъ а̂сȣ́пра лȣй, са́ȣ мъхни́т, шѝ ꙟчепȣ́ръ а̂се лъса̀ де ȣ̂ни́ре, май вѫрто́с ꙟпъръциле Ѡ҆ръщі́ей, пре ȣ̂нде ȣ̂мбла́се Съха́стръ Їларі́ѡн.

§. ꙁ҃.

Ста́тȣл ȣ̂ни́рей ꙟ ꙃи́леле Влъди́кȣлȣй Пе́трȣ Па́вел А҆̆рѡн.

Дȣ́пъ че І̂ноке́нтіе Кла́ин ръмѫнѫ́нд ла Рѡ́ма са́ȣ лъса́т де Влъди́чіе си́лит де ꙟпъръте́са Марі́а Ѳере́сіа; а̂ȣ ꙟкъпȣ́т ꙟ ло́кȣл лȣй Пе́трȣ Па́вел А҆̆рѡн де Би́стра. ꙟ ꙃи́леле а̂че́стѧ пре ла а̂̆нȣл ҂аѱнд. фі́инд Рѡмѫ́ні́й скѫрби́ци́й де го́ана че ѡ̂аȣ пъти́мит Влъди́ка І̂ноке́нтіе Кла́ин; а̂ȣ вени́т ȣ̂н Кълȣ́гър дин цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скъ, кȣ нъскȣ́та Рѡмѫ́н Арделѣ́н дин Чо́ара де ло́к, ѿм нȣ кȣ блѫндѣ́це, кȣ́м фȣсѣ́се І̂ларі́ѡн, чѝ де фи́ре ӑспръ шѝ тȣрбȣра́тъ, шѝ а̂ȣ ꙟчепȣ́т а̂пропове́дȣѝ не ȣ̂ни́рѣ ꙟтръ Мока́ний нȣ нȣ́май кȣ гȣ́ра, чѝ шѝ кȣ бо́та, ꙟтъръжѫ́нд прости́мѣ май вѫрто́с а̂сȣ́пра Пре́ѡцилѡр чѣ́лѡр ȣ̂ни́ций, ка съ́й ско́атъ дин къ́си кȣ тоа́те а̂ле лѡ́р, шѝ съ́й дȣ́къ ꙟтръ хота́ръ. Дре́пт Софро́ніе а̂че́ста фȣ а̂лȣнга́т ꙟнапо́й ла цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скъ. Даръ ръ́ȣл чѣ́л де дѫ́нсȣл порни́т, а̂ȣ ръма́с ꙟ А҆рдѣ́л, кѫт фȣ́ де ли́псъ съ три́митъ ꙟпъръте́са пре Генера́л Бȣ́кѡв кȣ ȣ̂н Регіме́нт де а̂рма́ший спре а̂шеза́рѣ пꙋрчѣ́сей тꙋрбꙋръ́ри. Кꙋ́м ѕисе́й Софро́ніе а̂ꙋ да́т ꙟчепꙋ́т тꙋрбꙋръ́рії ꙟтръ Мока́ний; ꙗ́ръ пре Мꙋ́ръш ꙟ сꙋ́с а̂ꙋ ꙟтъри́т не оу̑ни́рѣ май вѫрто́с ѡ̆аре ка́реле Пре́ѡт Іѡа́нн дин Са́д. Пре а̂чѣ́ста пе́нтрꙋ къ саꙋ фост хиротони́т Пре́ѡт ꙟ цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скъ пре́сте порꙋ́нчиле ꙟпъръте́щи, шѝ токмѣ́леле Канониче́щи; лаꙋ фост Тꙋ́нс Влъди́ка А́рѡн. Де оўнде преку́м шѝ дин фи́ре е̂ра̀ ѡ̆м и̂нимо́с шѝ ꙟдръзне́ц, мъні́индꙋсе а̂ꙋ вени́т ꙟ Вармѣ́гіа Тꙋ́рдей ꙟ са́т Погъча́ѡ, шѝ фі́инд ꙟ вечи́нꙋл са́т Сѫнпіе́трꙋ тѫ́рг ма́ре де цѣ́ръ, а̂колѡ̀ ꙟ тѫ́рг фъкѫ́ндꙋший кип де Амвѡ́н ꙟна́лт а̂ꙋ ꙟчепꙋ́т а̂ пропове́дꙋѝ не оу̑ни́рѣ, шѝ а̂ гръ̀и кꙋ батжо́кꙋръ ꙟкъ ꙟ Ве́ршꙋрй нꙋ нꙋ́май де оу̑ни́ций шѝ де Каѳоли́чий, чѝ ши де Калви́ний, кꙋ́м міаꙋ спꙋ́с а̂чѣ́ѧ, ка́рій а̂ꙋ фост фа́цъ, шѝ лаꙋ а̂ꙋѕи́т гръ̀инд; се а̂дꙋна́ръ ла дѫ́нсꙋл гло́ате де Рѡмѫ́ний а̂л а̂ꙋѕѝ ка пре оу̑н сф҃нт, пре кꙋм ꙟл шѝ нꙋмѣ̀, кѫт дерегъто́ареле Вармѣ́гіей Фибиръꙋ, Вицишпа́н шѝ а̂лціи фі́инд а̂колѡ̀ ꙟ тѫ́рг, наꙋ кꙋтеза́т съй факъ а̂лта фъръ а̂ꙋ тримі́с до́аѡ Солгъбира́ѡ ла дѫ́нсꙋл, съл ꙟтрѣ́бе кꙋ че пꙋтѣ́ре фаче а̂чѣ́сте, къ́рѡра кꙋ батжо́кꙋръ лѣꙋ ръспꙋ́нс. А̂чѣ́ста ми ѡ̂аꙋ повести́т оу̑нꙋл динтръ а̂че́й дой трими́ший а̂нꙋ́ме Е̂ндеш Пе́тѣр Солгъби́ръꙋл. А̂че́ст По́па Іѡ́н, къ́рꙋѧ Оу̑ни́ціи ꙟ батжо́кꙋръ ꙟй ѕичѣ̀ Тꙋ́нсꙋ, пе́нтрꙋ къ ꙟл тꙋнсѣ́се Влъди́ка, кꙋ́м а̂м спꙋ́с май сꙋ́с, чи ши е̂л дꙋпъ а̂чѣ́ѧ шаꙋ дат поре́клъ де Тꙋ́нсꙋ, мъка́р къ поре́кла лꙋй чѣ а̂девъра́тъ е̂ра̀ Мо́лнар, а̂чѣ́ста, ѕисе́й, ꙟторкѫ́ндꙋсе пре но́апте ла Погъчѣ́ѡа; Прѡтопо́п Гео́ргіе дела Марош-Вашархе́й, шѝ Прѡтопо́п Дані́ил дела Оўила́к оу̑ни́ций, скꙋлѫ́нд къта́не ꙟпъръте́щи, шѝ а̂лціи, а̂ꙋ ме́рс ꙟ но́аптѣ а̂чѣ́ѧ ла Погъчѣ́ѡа, ка съ при́ндъ пре Тꙋ́нсꙋ, ка́реле е̂ра̀ съ́лꙋит ла оу̑н нѣ́меш Рѡмѫ́н. А̂колѡ̀ мергѫ́нд ѕи́шіи Прѡтопо́пи кꙋ къта́неле, ка́рій, кꙋ́м міаꙋ спꙋ́с Е̂ндеш Пе́тѣр Солгъби́ръꙋл, а̂ꙋ фост кꙋ нꙋ́мърꙋл к҃. шѝ кꙋ чѣ́ѧ ла́лци пе ка́са Нѣ́мешꙋлꙋй. Саꙋ ꙟтѫмпла́т шѝ мо́арте, къ то́кма стъпѫ́нꙋл ка́сей фꙋ ꙟпꙋшка́т. Вѣ́стѣ а̂шѝ а̂ꙋ е̂ши́т, къ Прѡтопо́п Дані́ил лаꙋ ꙟпꙋшка́т, пе́нтрꙋ къ

Прѡтопо́пꙋл Даніи́л пꙋрта̀ пистоа́ле ꙟвре́миле а҆чѣ́ле. Чѝ май сꙋ́с помени́тꙋл Сѡлгъбирꙋ́ꙋ, ка́реле ши а҆колѡ̀ а҆ꙋ фо́ст фа́цъ, мъка́р къ а҆кꙋ́м е҆ра̀ кꙋ мъніе нꙋ де ми́жлок а҆сꙋ́пра лꙋ́й Прѡтопо́п Даніи́л; то́тꙋши ѡ҆да́тъ а҆дꙋкжндꙋ́й е҆ꙋ а҆ми́нте, къ ѡ҆ꙋменіи а҆ша̀ ворбе́ск, къ Прѡтопо́п Даніи́л съ фѝ ꙟпꙋшка́т пре нѣ́мешꙋл а҆чѣ́ла, кжнд фꙋ̀ прине Тꙋ́нсꙋ, ꙟми́ ръспꙋнсе, къ нꙋ е҆ а҆девъра́т: чѝ ѡ҆ къта́нъ а҆ꙋ слобози́т дин ти́ндъ пꙋ́шка а҆сꙋ́пра лꙋ́й нꙋ дꙋ́пъ а҆лт съ́мн, фъ́ръ дꙋ́пъ гра́юл лꙋ́й, ка́реле стрига̀ дин ка́съ фіи́нд оу҆ша ꙟки́съ, шѝ си́нгꙋр дꙋ́пъ а҆че́ст се́мн трекжнд плꙋ́мбꙋл прин скжндꙋра оу҆шей, мъка́р къ е҆ра̀ май мꙋ́лци ѡ҆ꙋмени ꙟ ка́съ, а҆ꙋ немери́т то́кма ꙟ стжпжнꙋл Ка́сей.

Принзжнд къта́неле пре Тꙋ́нсꙋ, ꙟл дѣ́деръ ꙟ мжниле зи́шилѡр Прѡтопо́пи, шѝ е҆́й се ꙟтоа́рсеръ ла а҆ле са́ле. Ачѣ́ꙗ пꙋнжнд пе Тꙋ́нсꙋ къла́ре пре оу҆н ка́л, фіи́нд шѝ е҆́й, шѝ то́ци ка́ріи май е҆ра̀ кꙋ е҆́й Пре́ѡци шѝ діа́чи, къльри, пе́нтрꙋ ка нꙋ пре ꙟтꙋнѣ́рек съри́нд де пре ка́л, съ ска́пе, ꙟй лега́ръ пичоа́реле пре сꙋ́пт фоа́леле ка́лꙋлꙋй. Дѣ́де Дꙋмнезе́ꙋ ꙟ ноа́птѣ а҆чѣ́ꙗ ѡ҆ вре́ме кꙋмпли́тъ кꙋ фꙋ́лџере шѝ кꙋ тꙋ́нете, шѝ мергжнд оу҆ни́ціи кꙋ ро́бꙋл пре ва́ле, се а҆ꙋзѝ ворбъ ꙟнаи́нте де ѡ҆ꙋмени мꙋ́лци; Прѡтопо́п Даніи́л, а҆вжнд пре́пꙋс съ нꙋ фіе ѡ҆ꙋменіи а҆чѣ́ꙗ а҆дꙋна́ци а҆сꙋ́пра лѡр ка́ріи дꙋчѣ̀ пре Тꙋ́нсꙋ, а҆пꙋкъ̀ си́нгꙋр ꙟнаи́нте, шѝ ꙟтребжнд че ѡ҆ꙋмени сжнтеци? Ръспꙋ́нсеръ, нѣꙋ вени́т вѣ́сте, къ Оу҆ни́ціи а҆ꙋ при́нс пре сфн҃тꙋл, шѝ ꙟл а҆дꙋ́к пе а҆ичѣ̀. Атꙋ́нчи Даніи́л зи́се: Ла дѣ́л, ла дѣ́л фра́ціи міе́й! къ пе дѣ́л ꙟл дꙋ́к; шѝ а҆пꙋкжнд ѡ҆ꙋменіи ꙟшела́ци пре дѣ́л ꙟ сꙋ́с, оу҆ни́ціи се дꙋ́серъ кꙋ ро́бꙋл пре вале фъ́ръ приме́ждіе, пънъ ꙟ са́т Апафа́іа ла Баро́нꙋл Хꙋ́сар Фіишпанꙋл, ка съл ба́џе а҆колѡ̀ ꙟ те́мница Вармѣ́гіей Тꙋ́рзій; Чѝ Фіишпа́нꙋл нꙋ врꙋ̀ съл пріимѣ́скъ, зикжндꙋле, дꙋ́чецивъ кꙋ е҆́л дела ми́не, съ нꙋ вѝнъ Рѡмжніи съ мъ ѡ҆моа́ръ пе́нтрꙋ е҆́л, ши съми ръсипѣ́скъ кꙋ́ртѣ. Де а҆чѝ се дꙋ́серъ кꙋ ро́бꙋл пре Мꙋ́ръш ꙟ жо́с пънъ ла ѡ҆ра́шꙋл Мѡрѡш-Вашархе́ю, ка съл дѣ̀ а҆колѡ̀ ꙟ мжниле Къта́нелѡр че́лѡр дин Чета́те.

Ажꙋн-

Ажȣнгѫ́нд кȣ дѫ́нсȣл ла нȣми́тȣл ѡ҆ра́ш, дескълека́ръ кȣ ро́бȣл ла ка́са тътѫ́не мїе́ȣ, пънъ вѡр мѣ́рџе ꙟ чета́те съ гръ́ѧскъ кȣ Коменда́нтȣ. Ачѝ фїиндȣи ми́лъ мȣ́мей мѣ́ле де ро́бȣл аче́ла, врȣ съй дѣ ѡ҆ сти́клъ кȣ вина́рс, ка съ бѣ де ѡ҆стенѣ́лъ; чѝ Прѡтопо́п Данїи́л апȣкѫ́нд сти́кла дин мѫ́на мȣ́мей мѣ́ле ѡ҆ арȣнкъ̀ ꙟ оу҆́шъ, кѫт шѝ вина́рсȣл сау върса́т шѝ сти́кла сау спа́рт.

Прїими́т фїи́нд ро́бȣл ачѝ ꙟчета́те, фȣ̀ дȣ́пъ ачѣ́ѧ петреку́т пънъ ꙟ Бе́чю. Де аколѡ̀ кȣ врѣ́ме скъпъ̀ май вѫрто́с прин мижлочи́рѣ Рѡмѫ́нȣлȣй Кѡнсилїа́р Га́їа кȣ рѫндȣѧ́лъ ка ачѣ́ѧ, ка пре то́атъ ꙁїѡа съ а́йбъ пла́тъ кѫ́те л҃. де кре́йцари ꙟ то́атъ вїа́ца лȣй. Чѝ нȣ мȣ́лтъ врѣ́ме се ꙟдȣлчѝ кȣ ачѣ̀ фа́чере де би́не ꙟпърътѣ́скъ; къ ꙟторкѫ́ндȣсе ла Ардѣ́л, ꙗ҆ръшѝ фȣ̀ пѫрѫ́т ла ꙟпърѫціе, шѝ де оу҆ни́ций, шѝ де Дїѡни́сїе Нова́кович е҆пи́ско́пȣл не оу҆ни́цилѡр; шѝ ашà пїердȣ̀ че́й тре́й ꙁе́чй де крейца́рй пе ꙁѝ. Де оу҆́нде е҆́л креꙁѫ́ндȣсе невинова́т де ачѣ̀ педѣ́псъ, съ дȣ́се ла Бе́чю кȣ фра́те съȣ чел май мик Їѡа́нн Мо́лнар, ка́реле акȣ́м е҃ До́ктѡр шѝ Профе́ссор дофторі́ей де ѡ҆́кй, бърба́т дин че́й май врѣ́днйчй Рѡмѫ́ни ꙟ Ардѣ́л; аколѡ̀ прин факці́ѧ оу҆́нѡр оу҆ни́ций че е҆рà ꙟ Бе́чю амѫндо́й фъ́ръ прйнший, шѝ дȣ́пъ ачѣ́ѧ слобоꙁи́ций кȣ ачѣ̀ рѫндȣѧ́лъ, ка По́па Їѡ́н Тȣ́нсȣ,. съ нȣ се май ꙟто́аркъ ла Ардѣ́л, шѝ ашà е҆́л рѫмъсѐ ꙟ Бъна́т, оу҆́нде апо́й аȣ шѝ мȣри́т.

Де́чй ꙟ ꙁи́леле Влъди́кȣлȣй Пе́трȣ Па́вел Арѡн па́ртѣ чѣ май ма́ре а Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Ардѣ́л, аȣ трекȣ́т ла неȣни́ре шѝ пе́нтрȣ причи́ниле, ка́ре лѣм спȣ́с май сȣ́с (§. г҃. д҃.) шѝ пе́нтрȣ къ фо́арте сaȣ скѫрби́т де педѣ́пса кȣ ка́рѣ фȣ̀ педепси́т пъри́нтеле че́л бȣ́н ал Рѡмѫ́нилѡр Влъди́ка Їноке́нтїе Кла́ин, шѝ пе́нтрȣ къ прин аче́ѧ, ка́рїй пънъ астъꙁй нȣ кбе́ск съ фїе Рѡмѫ́нїй ла ѡ҆ла́лтъ ни́чй оу҆ни́ций, ни́чй не оу҆ни́ций, чѝ ꙟй вое́ск деспърци́ций, ка кȣ́м ар фѝ до́аѡ нѣ́мȣрй, кȣ ѡ҆себи́те те́хне шѝ мешешȣ́гȣрй фȣ ажȣта́тъ ръско́ала ачѣ́ста.

§. и҃.

Ста́тꙋл Оу̑ни́рей ꙟ ꙃи́леле Влъди́кꙋлꙋй Аѳана́сїе Ре́дник.

ꙟ ꙃи́леле ръско́алей че́їй май сꙋ́с (§. з҃.) спꙋ́съ, дꙋ́пъ че а̂ꙋ вени́т Генера́л Бꙋ́ков ꙟ А̂рдѣл, фꙋ̀ фъкꙋ́тъ Милитърі́ѧ чѣ Рѡмѫнѣ́скъ ꙟ А̂рдѣл, а̂декъ, доаѡ Регеме́нтꙋрй де педе́стри нꙋ́май Рѡмѫ́нй, шѝ ѡ̂ Парте ѡ̂ръшй де рѡмѫ́ни а̂ Регеме́нтꙋлꙋй Кълъре́цй, ка́реле се ꙃиче Сѣкꙋене́ск. То́ате а̂чѣ́сте Регеме́нтꙋрй фꙋ́ръ а̂лкътꙋи́те дин ѡ̂амений оу̑ни́цй, шѝ дин фечо́рїй Пре́ѡцилѡр че́лѡр оу̑ни́цй. Кꙋ а̂чѣ́стъ мижлочи́ре ръсꙋфла́ръ Пре́ѡцїй че́й оу̑ни́цй де го́анеле не оу̑ни́цилѡр. Чѝ оу̑рмъ̀ а̂лт ръꙋ, къ фїи́нд милита́рїй а̂че́ѧ ръспѫнди́цй прин цѣ́ръ ла ка́силе са́ле ꙟнаи́нте де а̂й а̂дꙋна̀ ла ѡ̂ла́лтъ, ꙟчепꙋ́ръ а̂ гонѝ шѝ є̂й пре Пре́ѡцїй че́й не оу̑ни́цй, кѫт кꙋ приме́ждїе є̂ра̀ Пре́ѡтꙋлꙋй не оу̑ни́т а̂се ꙟтѫлнѝ кꙋ оу̑ні́й ѡ̂амений ка а̂че́щѣ ꙟ дрꙋ́м. Пре оу̑рмъ, скоци́ндꙋсе, кꙋ́м а̂м спꙋ́с май сꙋ́с, Софро́нїе Кълꙋгърꙋл дин А̂рдѣл а̂фа́ръ, шѝ а̂дꙋнѫ́ндꙋй пре Милита́рй ла оу̑н ло́к кꙋ лъка́шꙋриле, шѝ сꙋпꙋнѫ́ндꙋй сꙋ́пт рѫндꙋ́ѧлеле милитъре́щй, кам ꙟчета́ръ ꙟпрꙋмꙋта́теле си́ле шѝ батжо́кꙋрй ꙟтръ оу̑ни́цй шѝ ꙟтръ не оу̑ни́цй.

ꙟтꙋ́нчй Влъди́ка Аѳана́сїе Ре́дник оу̑рмъто́рюл лꙋй Пе́трꙋ Па́вел А̂рѡн се ꙟпꙋлпъ̀ а̂ є̂шѝ шѝ а̂ проповедꙋ̀й прин цѣ́ръ оу̑ни́рѣ, ка съй ꙟто́аркъ пре не оу̑ни́цй ла дѫнса: ѡ̂м май нъскꙋ́т спре кълꙋгърі́е де кѫт спре Влъдичі́е; ѡ̂м ꙟки́с, нетокми́т спре а̂ ꙟблѫнꙃѝ, шѝ а̂ тра́џе норо́дꙋл кътръ си́не; пре не оу̑ни́цй кꙋ кътане ꙟй силѣ̀ съсе а̂дꙋ́не а̂ а̂ꙋꙃѝ проповедꙋи́рѣ лꙋй; ма́ре па́рте а̂ ꙃи́лей кꙋ проповеда́нїа са, кꙋ доведи́рй Ѳеологиче́щй, норо́дꙋлꙋй че́лꙋй про́ст некꙋпри́нсе, ꙟй цинѣ̀. Лѫнгъ а̂чѣ́сте ꙃогръфи́се Събо́рꙋл дела Флоре́нцїѧ, пе ѡ̂ пѫ́нꙃъ ла́тъ ꙟ ки́п де оу̑н а̂рборе ма́ре; ꙟтрꙋ́н ра́м фрѫ́мт де а̂ а̂рборꙋлꙋй а̂че́стꙋѧ, кꙋ́м ꙟмй а̂дꙋ́к а̂ми́нте, се ведѣ̀ Фо́тїе Патрїа́рхꙋл Цариградꙋлꙋй, пре а̂чѣ́ѧшй пѫ́нꙃъ се ведѣ̀ ꙟтръ а̂лцй Пъри́нцй шѝ Пе́трꙋ Па́вел А̂рѡн, ка́реле кȣ пȣци́н майнаи́нте фȣсѣ́се влъди́къ ꙟ А҆рдѣ́л, кȣноскȣ́т дин фа́цъ ла мȣ́лци дин чѣ́й че ведѣ̀ ки́пȣл а҆чѣ́ла, шѝ а҆ȣѕїѩ̀ кȣвжнтȣл влъди́кȣлȣй А҆ѳана́сїе: ꙟтръ а҆ȣѕито́рїй а҆чѣ́щѣ є҆ра̀ шѝ Прѣ́оцй не оу҆ни́ций, ка́рїй щїѩ̀ и҆сто́рїа Събо́рȣлȣй дела Флорѐнцїа, че фȣ ꙟна́инте де жȣмъта́те сȣ́та а҆ чи́нчи спрезѣ́че. Де врѣ́ме че да́ръ нȣ є҆ а҆деврат, Пѣтрȣ Па́вел А҆рѡн съ фѝ фост ꙟ Събо́рȣл дела Флорѐнцїа, кȣ́м се ведѣ̀ пре пжнѕа а҆чѣ́ѩ, Прѣ́оцїй пре де лъ́тȣри ꙟл фъчѣ̀ де минчȣ́нъ пре пропоᲂедȣито́рюл влъди́къ, шѝ а҆ша̀ тоа́тъ ꙟвъцъ́тȣра лȣй ѡ҆ 'липсѣ̀ де крезъмжнт; шѝ ѡ҆амени́й се ꙟгрецошѣ̀ де пжнѕа а҆чѣ́ѩ, ꙟтрȣ ка́рѣ є҆ра̀ ꙟкипȣ́ит Събо́рȣл дела Флорѐнцїа, шѝ пре влъди́ка ни́чи ꙟтрѡ са́мъ нȣл бъга̀. Шѝ а҆ша̀ влъди́ка А҆ѳана́сїе ѡ҆стени́ндȣсе ꙟзъда́р, шѝ пре клири́чїй схола́стичй, пре ка́рїй ꙟй пȣрта̀ кȣ си́не пе́нтрȣ кжнта́рѣ, пъгȣби́ндȣй ꙟтрȣ ꙟвъцъ́тȣриле лѡр, фъръ де ни́чи оу҆н ро́д се ꙟтȣрна̀ а҆ ка́съ.

§. о҃.

Ста́тȣл Оу҆ни́рей ꙟ ѕи́леле Влъди́кȣлȣй Григо́рїе Гаврїи́л Ма́їѡр.

Дȣ́пъ А҆ѳана́сїе Рѣ́дник а҆ȣ оу҆рма́т влъди́къ ла Рѡмжнїй чѣ́й Оу҆ни́ций ꙟ А҆рдѣ́л Гаврїи́л Григо́рїе Ма́їѡр, ѡ҆м дин фи́ре ꙟтокми́т а҆ тра́џе пре то́ци, кȣм тра́џе магне́тȣл фїе́рȣл кътръ си́не. А҆че́ста немъсȣра́тъ ржвнъ а҆вжнд, ка съ вѣ́дъ пре Рѡмжни а҆дȣна́ци ꙟтрȣ оу҆на; ꙟторкжндȣсе ла А҆рдѣ́л влъди́къ, дȣ́пъ и҆ѕгони́ре де шѣ́пте а҆ни, кȣ тот а҆ди́нсȣл а҆ȣ ꙟчепȣ́т ꙟтрȣ а҆чѣ́ѩ а҆ лȣкра̀, ка пре то́ци Рѡмжнїй дин А҆рдѣ́л съй фа́къ оу҆ни́ций, шѝ мȣ́лт спо́рю фоа́рте фъчѣ̀ ꙟтрȣ кȣџе́тȣл съȣ. Ꙗ҆ръ дȣ́пъ че а҆ȣ добжнди́т дела ꙟпъръ́тѣса Рѡма́нилѡр Ма́рїа Ѳере́сїа, ка де тот съсе ла́педе де лжнгъ влъди́ка Оу҆ни́цилѡр Пописта́шȣл Ѳеѡло́г, ка́ре лъпъда́ре шѝ оу҆рмъто́рюл ꙟпъра́т Ї҆ѡсиф а҆л доилѣ ѡ҆аȣ ꙟтъри́т; нȣ са́те, чѝ ци́нȣтȣри ꙟтрѣ́ци, кȣ мȣ́лте мирїа́де ӑдекъ, кꙋ мꙋ́лте ꙃе́чй де ми́й де ѡ̆аменй, дꙋ́пъ ꙟде́мнꙋл Влъди́кꙋлꙋ̆й а̂че́стꙋꙗ се ꙟ̂торчѣ̀ ла оу̂ни́ре.

§. Ї.

Ста́тꙋл Оу̂ни́рей ꙟ̂ ꙃи́леле Влъди́кꙋлꙋ̆й Їѡа́нн Бѡб.

Дꙋ́пъ вестирѣ Толера́нціей че́й дела ꙟ̂пъра́тꙋл Їѡсиф а̂л доиле милостивѣще да́тъ, кꙋ ка́рѣ, де врѣ̀ нещи́не дела ѡ̂ креди́нцъ ла ӑлтъ креди́нцъ съ трѣ́къ, нꙋ се ѡ̂прѣ́ще кꙋ те́мницъ, ши̇̀ кꙋ ӑлте педѣ́псе кꙋ́м се ѡ̂прѣ̀ май наинте че́й че врѣ̀ съ трѣ́къ дела креди́нца чѣ̀ Каѳоличѣскъ; оўнѡр Рѡмъ́нй дин пъмъ́нтꙋл Фъгъра́шꙋлꙋ̆й ле вени̇̀ ке́ф съсе ла́се де Оу̂ни́ре. Пе́нтрꙋ а̂чѣ́ꙗ Влъди́ка Їѡа́нн Бѡб кꙋ́рсе а̂коло̀, ка кꙋ фа́ца ши̇̀ кꙋ проповедꙋи́рѣ са съ ꙟ̂пїꙗ́дече пре а̂че́й ѡ̆аменй а̂трѣ́че ла не оу̂ни́ре. Да́ръ ꙃи́сꙋл Влъди́къ ни́че кꙋ стръда́лника а̂ръта́ре а̂ фѣ́цей са́ле, ни́че кꙋ дꙋлчѣ́ца кꙋвинтелѡр са́ле, ни́че кꙋ кꙋ́рцерѣ са ꙟ̂во́рбъ, ка́рѣ є̄ де ли́псъ спре а̂ ꙟ̂блъ́нꙃи̇̀ норо́дꙋл, ши̇̀ а̂ спори̇̀ ꙟ̂ оу̂неле ка а̂чѣ́сте, нꙋ нꙋ́май нꙋ пꙋтꙋ̀ съ дꙋмерѣ́скъ пре че́й че пънъ а̂чи̇̀ врѣ̀ съ ска́дъ дела оу̂ни́ре; чи̇̀ кꙋ глоа́теле ши̇̀ чѣ́ꙗ ла́лцй мъртꙋрисѣ̀, къ врѣ́ꙋ съ трѣ́къ ла не оу̂ни́ре, ши̇̀ пе́нтрꙋ а̂чѣ́ꙗ пофтѣ̀ дела дъ́нсꙋл, съ ли се ѡ̂ръндꙋꙗ́скъ ꙟ̆възъ́тꙋра чѣ̀ де шѣ́се съпътъмъ́нй, ка́рѣ дꙋ́пъ Декре́тꙋл Толера́нціей є̄ де ли́псъ съ ѡ̂ а̂ꙋ́дъ че́й че воѣ́ск а̂ пъши̇̀ дела креди́нца чѣ̀ Каѳоличѣ́скъ. Ꙟ̂тꙋ́нчи Вика́рїꙋл Генера́л Їгна́тїе Дарабо́нт, ка́реле дꙋ́пъ а̂чѣ́ꙗ фꙋ̀ є̄пископ ла Ѻ̂ра́дїа ма́ре, превъꙃъ́нд, къ де ва ръмъ́нѣ̀ Влъди́ка Їѡа́нн Бѡб лꙋ́нгъ врѣ́ме ꙟ̂ пъмъ́нтꙋл Фъгъра́шꙋлꙋ̆й, поа́те ни́чи оу̂н Рѡмъ́н съ нꙋ май ръмъ́нъ оу̂ни́т; ꙟ̂л сфъ́тꙋи̇̀ пре Влъди́ка съсе ꙟ̂тоа́ркъ а̂ ка́съ. Ка́рѣ сфа́т а̂скꙋлтъ́ндꙋл Влъди́ка Їѡа́нн Бѡб, кꙋ гра́бъ се ꙟ̂тоа́рсе ла мошїиле чѣ́ле Влъдиче́штй ꙟ̂ Бла́ж, лъсъ́нд пре ꙃи́сꙋл Вика́рїꙋ а̂коло̀.

Ꙟ

Ꙟ ѕилеле влъдикꙋлꙋй ачестꙋѧ фъръ самъ мꙋлцй дела оунире аꙋ трекꙋт ла не оунире. Къ фіинд май наинте кꙋ аче вѫртꙋте, ши търіе ѡприт дела Ꙟпърътѣса Рѡманилѡр Маріа Ѳересіѧ, кѫт нимънꙋй нꙋ ера слобод дела Релиџіа че Кадоличѣскъ съ скадъ ла алтъ Релиџіе; ши де се ꙟтѫмпла нещине а кꙋтеѕа оуна ка ачѣста, нꙋ пꙋтѣ съ скапе де педѣпсъ, анꙋме кꙋ темница, ши кꙋ алтеле се канонѣ оунꙋл ка ачела; Чел де вѣчникъ помениреꙟпърат ал Рѡманилѡр Іѡсиф ал доиле, кꙋм ам ꙟсъмнат май сꙋс, сокотинд, къ нꙋ е бине а фаче силъ кꙋнощинцелѡр ѡменещй; Милостивѣще дѣде, ши фѣче ꙟ тоате църиле ꙟпъръціей сале, пре кꙋм ши ꙟ мареле Принципат ал Ардѣлꙋлꙋй, ши пърциле лꙋй ꙟпреꙋнате ачел Декретꙋм ал Крещинещей Толлеранціей а се вести, нꙋ ка съ ꙟдѣмне пре ѡаре карій а трѣче дела Релиџіа че Кадоличѣскъ ла алтъ Релиџіе Акадоличѣскъ; чи нꙋмай ка ачела, кареле ꙟ кꙋнощинца сꙋфлетꙋлꙋй съꙋ нꙋ ар фи ꙟкрединцат деспре адевърꙋл Крединцей чеій Кадоличещй, ши пентрꙋ ачѣѧ ар врѣ съ пъшѣскъ ла алтъ Релиџіе Акадоликъ, нимене съ нꙋл ꙟпіедече кꙋ силе рѣле. Кꙋ ачест прилеж, ѕисей, мꙋлтъ мꙋлциме ꙟ Ардѣл дин Рѡмѫній чей оуницй, се фѣчеръ не оуницй.

Ачѣѧ нꙋ пот съ тъгъдꙋѧскъ оуниціи, кꙋм къ астъѕй ꙟ Ардѣл май мꙋлцй сѫнт неоуницй, де кѫт Оуницй. Къ, мъкар къ Оуниціи нꙋмъръ ꙟ Ардѣл Парохій оуните ла ҂ас҃. ши не оуниціи де але сале нꙋмай ҂а҃. тотꙋшй май пꙋцинй сѫнт оуницй, де кѫт неоуницй. Пентрꙋ къ ла Неоуницй май мꙋлте сѫнт; ѩръ май пꙋцине де р҃н. де фамилій нꙋ е слобод съ фіе ꙟтрѡ Парохіе. Дин противъ ла Оуницй мꙋлте Парохій сѫнт дин н҃. м҃. л҃. к҃. ши май пꙋцин де фамилій, нефіинд ла ей дела ꙟпъръціе мърџинит нꙋмърꙋл фамиліилѡр, дин каре се ꙟкіагъ Парохіѧ.

Пре оурмъ, ачѣѧ съ каде съ дъм Протопопилѡр челѡр оуници, карїй тоцй сѫнт ꙟвъцацй, ши ꙟтрꙋ щїинца Ѳеологическъ прокопсицй, къ ей кꙋ хърничїѧ ши кꙋ кꙋмпътꙋл лѡр аꙋ стинс оурџїѧ ачѣѧ, ꙟтре Оуници ши ꙟтре Не оуници, карѣ май наинте се ведѣ а фи не ꙟвинсъ, кѫт акꙋм нꙋ нꙋмай нꙋ се гонеск, нꙋ се батжокорѣск оунїй пре алцїй, чи ꙟкъ кꙋ прїетенїе фръцаскъ петрек ла ѡлалтъ; ба ши ла ꙟгропъчꙋнѣ морцилѡр, ши ла Маслꙋ, ши ꙟтрꙋ алте токмѣле Дꙋховничещй ши Бесеричещи се адꙋнъ ла ѡлалтъ, кѫнтъ, слꙋжеск ꙟпреꙋнъ, фъръ де асе сфїи оунїй де алцїй; ши попорѣнїй ши чей Оуници, ши чей неоуници, фъръ де ѡсебире кїамъ ла оунеле ка ачѣсте Преѡци ши не оуници ши оуници, нꙋмай кѫт Преѡцїй нꙋ слꙋжеск Литꙋргїе оунꙋл ꙟ Бесѣрика алтꙋѧ, мъкар къ ши ачѣста ам вѫѕꙋт фъкѫндꙋсе кѫте ѡдатъ. Іаръ кѫнд мѣрџе врꙋн Протопоп оунит, карїй прекꙋм ам спꙋс май сꙋс тоцй сѫнт Бърбацй ꙟвъцацй, ла врѡ Бесѣрикъ, саꙋ ла ꙟгропъчꙋне де а неоуницилѡр, ши врѣ съ спꙋнъ ꙟвъцътꙋръ де рост, прѣбꙋкꙋрошй ꙟл аскꙋлтъ нꙋ нꙋмай Мирѣнїй, чи ши Преѡцїй чей не оуници, ши вѫртос ꙟй мꙋлцемеск. Асѣмене ла ꙟгропъчꙋнѣ челѡр Оуници, де ва фи май ꙟдемѫнат ꙟтрꙋ проповедꙋире врꙋн Преѡт неоунит, де кѫт чей оуници че се афлъ аколѡ фацъ, бꙋкꙋрошй ꙟл аскꙋлтъ оуницїй, ши ꙟтокма ка пре Преѡцїй чей Оуници ꙟл чинстеск. Че е май мꙋлт, фъръ ѡсебире се исповедꙋеск оуницїй мирѣнй ла Преѡцїй неоуницй, ши не оуницїй ла Преѡцй оуницй; ба ши ꙟсꙋши Преѡцїй фак ачѣѧшй. Пре мꙋлте локꙋрй ниче нꙋ май аꙋѕи акꙋм ворбъ де оунире, ши де не оунире; нꙋмай кѫт пре оунїй ꙟй кїамъ оуницй, ши пре алцїй не оуници, дꙋпъ фѣлюл Архїерѣꙋлꙋй, кърꙋѧ сѫнт сꙋпꙋшй; ши пре чей не оуници ꙟ тот анꙋл кꙋ гриже ꙟй ꙟсѣмнъ Скрїиторїй чей де порцїе, пентрꙋ къ фїеще каре стъпѫн де

касъ

ка́съ не оу̑ни́т є̑ дѣто́рїю пе а̑н, а̂фа́ръ де да́рѣ чѣ ꙟпъртѣ́скъ, съ дѣ̀ чи́нчй крейца́рй, кꙋм се ꙁи́че де Сидо́ѯїе, дин ка́рїй се а̂дꙋ́нъ чѣ́ле па́трꙋ мі́й де флори́нцй Немцѣ́штй, ка́ре ꙟй а̑ре Є̂пископꙋл чѣ́л не оу̑ни́т пре а̑н, ши̇̀ а̑лте ли́псе а̂ле Кли́рꙋлꙋй не оу̑ни́т се ꙟплине́ск.

ПА́РТѢ. В҃.

Де́спре Їерархі́а Рѡмѫ́нилѡр.

КАП. А҃.

Де́спре Е҆пископі́иле Рѡмѫ́нилѡр че́лѡр дин ко́аче де Дꙋ́нъре.

§. А҃.

Рѡмѫ́нїй че́й дин ко́аче де Дꙋ́нъре ꙟ҆ вѣ́кꙋриле чѣ́ле дин тѫ́ю̆ а҆ле Крещинътѫ́цїй а҆ꙋ а҆вꙋ́т Е҆пископі́иле са́ле, мъка́р къ ло́кꙋл, нꙋ́меле, ши̓ нꙋ́мърꙋл лѡр а҆кꙋ́м нꙋ се щі́ꙋ.

Де ѿаръ че дин вѣ́кꙋл че́л дин тѫ́ю а҆ крещине́щей Креди́нцъ а҆ꙋ фо́ст да́тинъ, ка Крединчо́шїй съ а҆йбъ Кли́рꙋл ши̓ Е҆писко́пїй съй; ши̓ дин чѣ́ле че ꙟ҆ Па́ртѣ А҃. Кап А҃. §. В҃. ши̓ Г҃. а҆м кꙋвѫнта́т, ꙗ҆сте ведери́т, къ нꙋ пꙋци́нй ꙟ҆тръ Рѡмѫ́нїй че́й дин ко́аче де Дꙋ́нъре ꙟ҆къ дин сꙋ́та а҆дѡ́аѡ дꙋ́пъ ꙟ҆трꙋпа́рѣ лꙋй Хс҃ е҆ра̀ крещи́нй; нꙋ не пꙋте́м ꙟ҆дой̀, къ а҆че́ѧшй Рѡмѫ́нй а҆ꙋ а҆вꙋ́т Кли́рꙋл съꙋ, ши̓ Е҆писко́пїй. Ꙗ҆ръ дин ли́пса монꙋмѫ́нтꙋрилѡр, дꙋ́пъ чѣ́ле ненꙋмъра́те, ши̓ прѣгрѣ́ле ꙟ҆тѫмплъ́ри, кꙋ ка́ре а҆ꙋ фо́ст ꙟ҆пресꙋра́тъ а҆чѣ́стъ ви́цъ Рѡма́нъ

ꙟ҆трꙋ

ꙟтрȣ а̂тѫтѣ оўмблете де ги́нте Варва́ре, де́спре ло́кȣл, нȣ́мърȣл, шѝ нȣ́меле Є̂пископі́илѡр а̂че́лора, пȣци́н, де вей ско́ате чѣѫ че саȣ ѕис ꙟ̂ Го́тїей, де́спре ка́рѣ ꙟ̂ Параграфȣл оўрмъто́рю вом гръ̀и, пȣте́м шѝ. Ни́че де а̂колѡ̀ нȣ по́цй тра́џе оўрма́ре, къ а̂чѣле Є̂пископі́и нȣ а̂ȣ фост ни́чй ѡ̂да́тъ. Пе́нтрȣ къ май мȣ́лте Є̂пископі́й ȣ фост де демȣ́лт, де́спре ка́ре а̂кȣ́м май ни́чй оу̂н монȣмѫ́нт нȣ а̂ве́м. Ашѝ, ка съ нȣ оу̂мблъ́м пре депа́рте де Да́кїа, ꙟ̂ Скиѳі́а Рѡма́нъ никъи́рй нȣ се ӑфлъ ни́чй оу̂н Є̂писко́п, а̂фа́ръ де чел дин То́ми, шѝ то́тȣшй кȣм къ май мȣ́лцй Є̂писко́пй а̂ȣ фост ꙟ̂ Скиѳі́а, нȣ не ла́съ съ не ꙟ̂до́им чѣ́ле че Ле Квіе́н, ꙟ̂ Ѳріенс Христіа́нȣс Том а҃. фаца ҂асеі. а̂рѣ́тъ къ саȣ ꙟтѫмпла́т ꙟ̂ ѕи́леле лȣй Пате́рнȣ Є̂писко́пȣлȣй То́милѡр. ,, ꙟ̂ ка́ре ,, врѣ́ме, ѕи́че, Кълȣ́гърі́й Скиѳи́й ꙟ̂въца̀, къ се ка́де съ мъртȣриси́м, ,, къ оу̂нȣл дин Трѡи́цъ пе́нтрȣ ной а̂ȣ пътими́т, шедѣ̀ Пате́рнȣ а̂л ,, Томита́ней бесѣ́ричй Є̂писко́п, пре ка́реле пе́нтрȣ къ ꙟ̂л шті́а̀ къ се ,, ꙟ̂противѣ́ще лѡр, нȣ се ꙟ̂доѧ̀ а̂л фа́чѣ винова́т Є̂ре́сȣлȣй лȣй Несто́- ,, рїе. Де́спре ка́рѣ Ге́рман дин Ка́пȣа шѝ ӑлцїй че є̂ра̀ ла ꙟ̂пъра́тȣл ,, Ї̂ȣсти́н а̂прокриса́рїй а̂ ска́ѡнȣлȣй Апостоличе́ск кȣ скрисо́арѣ са ꙟ̂- ,, трȣ а̂че́стȣ кип ꙟ̂штіинца́ръ пре Па́па Ѡрми́сда. Аче́щѣ пѫръ́ск ,, пре є̂писко́пїй чей дин цѣ́ра са, ꙟ̂тръ ка́рїй ꙗсте Пате́рнȣ а̂рхїере́ȣл ,, Четъ́цїй Томита́не“. а) Ве́ѕй, къ ꙟ̂ цѣ́ра Скиѳі́ей май мȣ́лцй є̂пископй, шѝ є̂пископі́й а̂ȣ фост, а̂къ́рора нȣ́меле, ло́кȣл Ска́ȣнȣлȣй, шѝ нȣ́мърȣл ꙟ̂ъѕда́р ле вей къȣта̀.

Алтми́нтрѣ кȣм къ Рѡмѫ́нїй май де мȣлт а̂ȣ а̂вȣ́т Є̂пископі́ѧ Арџишȣлȣй ꙗсте а̂деве́рит, а̂къ́рїѧ фіи́нд къ нȣ и̂ се ӑфлъ ꙟ̂чепȣ́тȣл; нȣ

фъръ

а) Quo tempore Schytae monachi palam contendebant esse confitendum *unum de Trinitate nostri causa passum*, sedebat Paternus Tomitanae ecclesiae episcopus, quem quia sibi repugnantem sentiebant, Nestorianae haeresis taxare non dubitabant. Id quod Germanus Capuensis et alii apud Justinum Imp. Apostolicae sedis apocrisarii sua ad Hormisdam Papam suggestione significarunt. *Isti de sua provincia Episcopos accusant, inter quos Paternus Tomitanae civitatis antistes. Le Quien*, Oriens Christianus Tom 1. p. 1215.

фъръ кѫдинцъ вей ѕиче, къ ачѣѧ є оуна дин чѣле прѣвѣкй але Рѡмѫнилѡр Єпископій. Єпископіѧ Милковꙋлꙋй, ѕиче Бенкеѡ, къ ѡ̑ аꙋ фъкꙋт Сфнтꙋл Никита пе сама Хꙋнилѡр лꙋй Атила карій саꙋ фост ꙟторс ла кредінца Крещинѣскъ. Чй, прекꙋм, съ фй пꙋтꙋт фаче Сф: Никита врѡ Єпископіе ноаѡ ꙟ Дакїа вѣкіе, мъкар къ єл єра Єпископ Четъцій Рѡмацїана дин колѡ де Дꙋнъре, нꙋ мъ ꙟпротивеск; аша ачѣ Єпископіе съ ѡ̑ фй скꙋлат єл пе сама Хꙋнилѡр Атилїаний, токма ѡ тъгъдꙋеск. Къ, некꙋм съсе факъ пентрꙋ ѕишїй Хꙋнй врѡ Єпископіе ꙟ ѕилеле Сфнтꙋлꙋй Никита ꙟ Дакїа вѣкіе, адекъ, дин коаче де Дꙋнъре; чй кꙋм къ ачей Хꙋнй ꙟторшй ла кредінца Крещинѣскъ ничй нꙋ аꙋ фост дин коаче, чй дин колѡ де Дꙋнъре маи сꙋс Партѣ а. кап. а. §. з. ам арътат. Дечй, де аꙋ фъкꙋт Сфнтꙋл Никита врѡ Єпископіе, шй анꙋме а Милкꙋлꙋй ꙟтръ цѣра Рѡмѫнѣскъ шй ꙟтръ Молдова, кꙋм ѕиче Бенкеѡ; ачѣѧ нꙋ пентрꙋ алцїй, чй сингꙋр пентрꙋ Рѡмѫнй ѡаꙋ фъкꙋт, де ѡаръ че ꙟ ѕилеле ачѣле сингꙋрй Рѡмѫнїй єра Крещинй ꙟ Дакїа вѣкіе.

Шй ачѣѧ єсте адеверит, къ пре ла мижлокꙋл сꙋтей а ѕѣчѣ Рѡмѫнїй ꙟ Ардѣл аꙋ авꙋт єпископ пре Їерѡѳею, пре кареле Принципꙋл Гила ал Рѡмѫнилѡр дин Ардѣл лаꙋ фост адꙋс кꙋ сине дин Цариград. Веѕй маи сꙋс Партѣ а. кап. а. §. є. Ꙟче лок аꙋ авꙋт Єпископꙋл ачѣста скаѡн ꙟ Ардѣл, пентрꙋ липса монꙋмѫнтꙋрилѡр челѡр векй адеверит нꙋ се поате мърџинй. Тотꙋшй, кꙋм къ ꙟпреꙋнъ кꙋ Принципꙋл аꙋ шеѕꙋт ꙟ четатѣ чѣ де фрꙋнте, адекъ ꙟ Митрополіѧ Ардѣлꙋлꙋй, шй къ маи чинстит аꙋ фост ꙟтръ тоцй Єпископїй Ардѣлꙋлꙋй, маи нꙋ не пꙋтем ꙟдоі. Їаръ фїинд къ ꙟ вѣкꙋриле чѣле маи дин коаче, лꙋкрꙋ щїꙋт єсте, къ маи чинстит, шй пре оурмъ шй ла вредничіе де Архїєпископ шй де Митрополит фꙋ ꙟнълцат архїерєꙋл чел дин Алба Їꙋлїа, каре се кїамъ шй Бълград; кꙋ пъреръ пꙋтем ѕиче, къ Їерѡѳею ꙟ Алба Їꙋлїа, адекъ ꙟ Бълград аꙋ авꙋт скаꙋнꙋл

съꙋ,

сѫȣ, шѝ лȣй дȣ́пѫ ачѣ́ѧ аȣ оурма́т архіере́йй Рѡмѫнилѡр де лѣ́џе Гречаскѫ чей дин Алба Іȣлїа, ка́рїй акȣ́м кȣ нȣ́ме де єпи́скопи а Фѫгѫра́шȣлȣй ꙟмошїиле чѣ́ле єпископе́щй ꙟ Блаж саȣ ѡбичнȣи́т а шедѣ̀.

Ѩсте шѝ ѡ єпископіе попистѫшаскѫ ꙟ Ардѣ́л, ка́рѣ спȣн, кѫ де сфнтȣл Сте́фан Кра́юл Оу́нгȣрилѡр є рѫндȣи́тѫ. Чѝ, фїи́нд кѫ ничй оун монȣмѫнт нȣ ѩсте, кȣ ка́ре сѫсе по́атѫ адеверѝ, кѫ саȣ сфнтȣл Сте́фан, саȣ алт Кра́ю Оу́нгȣре́ск сѫ фѝ фѫкȣ́т єпископі́ѧ ачѣ́ѧ; нȣ фѫрѫ кѫдѣ́ре пȣте́м авѣ̀ препȣ́с, кѫ єпископі́ѧ ача́ста саȣ дин врѡ єпископіе дин чѣ́ле ве́кй але Рѡмѫнилѡр є нѫскȣ́тѫ, саȣ, ка́рѣ є май асѣ́мене адевѫ́рȣлȣй, дела врȣн єпи́скоп де ачѣ́ѧ Миссїѡна́рй є пѫрчѣ́сѫ, ка́рїй динтрѫ Кѫлȣ́гѫрй дȣ́пѫ єска́та ꙟтрѫ Гре́чй шѝ ꙟтрѫ бесѣ́рика Рѡ́мей ꙟпѫрѫкїѧре ꙟ цѫ́рй депа́рте спре а ꙟто́арче ла оу́ни́рѣ бесѣ́ричей Рѡ́мей ве́кй пре чей де лѣ́џе Гречаскѫ є́ра̀ да́тинѫ асе трими́те дела бесѣ́рика Рѡ́мей. Вѣ́зй шѝ май сȣс Па́ртѣ а. кап. в. §. в. Зѫбови́нд адекѫ оу́нȣл динтрѫ єпископїй Миссїона́рй пе́нтрȣ зи́са причи́нѫ ꙟ Ардѣ́л, шѝ мȣ́лцй Оу́нгȣрй де лѣ́џе Лѫтинѣ́скѫ саȣ кȣ Воивозїй чей трими́шй де Кра́їй Оу́нгȣре́щй, саȣ кȣ алте прилѣ́жȣрй вени́нд дин цѣ́ра Оу́нгȣрѣ́скѫ ꙟ Ардѣ́л: де́спре ка́рѣ вѣ́зй пе Топелти́нȣс, Ѻри́џинес єт ѡка́сȣс Трансилвано́рȣм, кап. є. шѝ Істо́рїа мѣ чѣ пе́нтрȣ ꙟчепȣ́тȣл Рѡмѫнилѡр ꙟ Да́кїа, кап. є. §. и. аче́стора аȣ ꙟчепȣт але слȣжѝ та́йнеле, шѝ кȣ пȣтѣ́ре архїерѣ́скѫ ай повѫцȣѝ. ꙟде́мнȣриле, кȣ ка́ре се ра́зимѫ ача́стѫ пѫрѣ́ре, сѫнт: кѫ тот де оу́на аȣ фост да́тина ꙟ Бесѣ́рика Крещи́нилѡр, ка єпи́скопȣл чел кȣ єпархїе, нȣ дела нȣ́меле Цѫ́рей, чѝ дела нȣ́меле врȣ́нȣй Ѻра́ш дин цѣ́рѫ сѫсе нȣмѣ́скѫ. Ѩрѫ єпи́скопȣл чел Попистѫше́ск ꙟ Ардѣ́л тот де оу́на саȣ кїема́т дела нȣ́меле Цѫ́рей Оу́лтрасилва́нȣс, шѝ Трансилва́нȣс, нȣ дела ѡаре ка́ре Ѻра́ш; ка́рѣ нȣ ꙟтȣнека́т сѫмн ѩсте, кѫ єпи́скопїй чей попистѫше́щй ꙟ Ардѣ́л май де мȣлт нȣ аȣ фост єпи́скопи кȣ єпархїе, чѝ Миссїона́рй, ка́рїй фѫрѫ де ска́ѡн стѫтѫто́рю пре́сте тот Ардѣ́лȣл оумоу̂мблѫ̀ а̂ ꙟ̂плинѝ а̂чѣ́ѫ пе́нтрȣ ка́рѣ е̂ра̀ тримі́шй дела Скаȣ́нȣл Рѡ́мей; шѝ а̂чѣ́ѫ ѥ̆сте причи́на, кѫ́чй пѫнѫ ӑстѫ́ꙁй Е̂пискóпȣл чел Попистѫше́ск дин А̂рдѣ́л се кїа́мѫ Трансилванїе́нсис.

§. в҃.

Де́спре Е̂пископі́ѧ Го́тїей а̂ Рѡмѫ́нилѡр.

Кȣноскȣ́т ѥ̆сте, кѫ цинȣ́тȣл а̂че́ла, ꙟ̂ ка́ре шед Рѡмѫ́нїй, шѝ ка́реле май демȣ́лт а̂ȣ фост Да́кїа вѣ́кїе, кȣ врѣ́ме Гре́чїй лаȣ а̂нȣми́т Го́тѧїа дела бирȣитóрїй Го́тй. Кȣм кѫ а̂че́ст цинȣ́т шѝ ꙟ̂на́инте де Сѫбóрȣл Нике́ей чел дин тѫ́ю а̂ȣ а̂вȣ́т е̂пискóпȣл сѫȣ, кѫ́рȣѧ ѡ̂ па́рте дин Рѡмѫ́нй е̂ра̀ сȣпȣ́сѫ, шѝ де а̂колѡ̀ се ведерѣ́ще, кѫ ꙟ̂ Катасти́хȣл Пѫри́нцилѡр че́лѡр дела Нике́а, ка́реле лѫтинѣ́ще ꙟ̂кѫ май кȣ́стѫ, ꙟ̂на́йнтѣ че́лȣй де пре оў́рмѫ ѥ̆сте Ѳеофи́л а̂л Го́тїей.

Ꙗ̆рѫ кȣм кѫ нȣ пȣте́м ꙁи́че тóци Рѡмѫ́нїй чей дин кóаче де Дȣ́нѫре сѫ фѝ фост сȣпȣ́шй Е̂пископі́ей Го́тїей, де а̂колѡ̀ не ꙟ̂вѫцѫ́м, кѫ а̂фа́рѫ де Прови́нчїа саȣ цѣ́ра Го́тїѧ, шѝ ѡ̂ чета́те ꙟ̂трȣ а̂чѣ́ѧшй цѣ́рѫ а̂ȣ фост, ка́рѣ саȣ кїема́т Го́тїѧ. Де́спре ка́рѣ а̂шà скрі́е *Ле Квїе́н*, ꙟ̂ Ѡ̂рїе́нс Христїа́нȣс, Том. а҃. фа́ца ҂асм҃а. - - - „Шѝ чета́тѣ чѣ де фрȣ́нте, „ка́рѣ де пре нȣ́меле Ги́нтей саȣ ꙁис Го́тїа ла ӑ́нȣл ҂аѵо҃е. *Махоме́т* „а̂л дои́лѣ Сȣлта́нȣл Тȣ́рчилѡр ѡ̂аȣ бѫтȣ́т. Ꙗ̆рѫ а̂рхїепископȣл Го́„тїей ꙟ̂ Нотици́ꙗ ꙟ̂пѫра́тȣлȣй *Леѡ́н* а̂л трей ꙁе́чй шѝ па́трȣлѣ ѥ̆сте „ꙟ̂трѫ а̂чѣ́ѧ ка́рїй се цин де Скаѡ́нȣл Цариградȣ́лȣй, ка́реле фȣ̀ шѝ „кȣ ти́тȣлѫ шѝ кȣ чи́нсте де митрополи́т дȣ́пѫ а̂чѣ́ѧ дѫрȣи́т: шѝ „Скаѡ́нȣл лȣй ѥ̆сте Ка́фа чета́те ꙟ̂ Бóспорȣ“. а) Фїи́нд да́рѫ да́тинѫ пȣ-

---

а) Primariamque illius urbem de gentis nomine dictam *Gotthiam* anno 1475. Mahometus II. Turcarum Sultanus expugnavit, Gotthiae vero archiepiscopus in Notitia Leonis Imp. trigesimus quartus est eorum qui ad Constantinopolitanum thronum spectant, qui et metropolitae titulo honoribusque subinde donatus est; ejusque sedes est Capha civitas in Bosporo. *Le Quien*, Oriens Christianus Tom. 1. pag. 1241.

©BCU Cluj

пꙋ́рꙋрѣ, ка фіеще ка́реле є̂писко́п нꙋ дела цѣ́ръ, чѝ дела чета́те съсе а̂нꙋмѣ́скъ; оўрмѣꙁъ, къ є̂пископі́ѧ Го́тієй нꙋ пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѧ саꙋ ꙁис а̂шà, къ до́аръ ꙟ то́атъ цѣ́ра Го́тіа а̂ꙋ а̂вꙋ́т ꙟти́нсъ пꙋтѣ́рѣ чѣ є̂пископѣ́скъ.

Ни́че є̂пиской́пꙋл Го́тієй нꙋ саꙋ ꙁис пре си́не а̂ то́атъ Го́тіа, пънъ къ́нд нꙋ а̂ꙋ добъндит вредничіє де Митрополи́т. Ка́рѣ кꙋм къ пре ла ка́петꙋл сꙋ́тей г҃і. саꙋ ꙟтъмпла́т, де а̂колѡ̀ ми се па́ре, пе́нтрꙋ къ ла ӑнꙋл ҂асч҃в. а̂флъ́м ꙟтъ́ю пре є̂писко́пꙋл Го́тієй нꙋми́т Митрополи́т. „ꙟ ӑнꙋл ҂асч҃в. ꙁи́че Ле Квіен ꙟ Ка́ртѣ май сꙋ́с спꙋ́съ, фаца „҂асм҃є. шедѣ̀ Софро́ніє Митрополи́т а̂л Го́тієй, ꙟ ка́реле а̂декъ се „ꙁи́че а̂ фѝ скрис ко́деѯ Чеса́реꙋс, ка́реле ꙟл ръчитѣ́ще Ламбе́чіꙋс ꙟ „Ка́ртѣ и҃. а̂ Библіоте́кей дин Виндобо́на фа́ца т҃ни. шѝ т҃ѯє. ἱεραρχȣ̃ν„τος τȣ̃ πανὺ ἱερωτάτȣ μητροπολίτȣ Σωφρονίȣ ἤγȣν πάσης τῆς Γοτθίας а) ӑдекъ фі́инд а̂рхіере́ꙋ ꙟтрꙋ тот сфи҃́цитꙋл Митрополи́т Софро́ніє а̂ то́атъ Го́тіа. Шѝ а̂ча́ста, ми се па́ре, а̂ꙋ фост ка́ꙋса, къ́чи є̂писко́пій Оўнгровла́хієй, де́спре ка́рій май жос вом гръ̀й, кꙋръ́нд дꙋ́пъ а̂чѣ́ѧ, а̂ꙋ пофти́т шѝ є̂й вредничі́ѧ Митрополичѣ́скъ. Нꙋ врѣ̀ а̂декъ а̂че́щѣ Митрополи́тꙋлꙋй Го́тієй, ка́реле се невоѧ̀ а̂й фа́че лꙋ́й а̂скꙋлъто́рй, съсе сꙋпꙋ́нъ лꙋ́й, фі́инд де мꙋ́лте вѣ́кꙋри деда́ций сингꙋр де Патрі́архꙋл Царигра́дꙋлꙋй фъръ мижлочи́ре, дꙋ́пъ кано́нꙋл к҃и. а̂ Събо́рꙋлꙋй дела Халкидо́н, а̂ а̂скꙋлта̀. Пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѧ нꙋ се лъса́ръ, пънъ нꙋ добъндиръ шѝ є̂й ти́тꙋла шѝ вредничі́ѧ де Митрополи́т ꙟто́кма ка Митрополи́тꙋл Го́тієй.

Ни́че нꙋ не па́съ де а̂чѣ́ѧ, къ нꙋ а̂флъ́м монꙋмъ́нтꙋри ве́кий, дин ка́ре съ не ꙟвъцъ́м, къ ꙟ цѣ́ра Го́тієй, ӑдекъ а̂ Да́кієй че́їй ве́кий

а̂ꙋ

а) Anno 1292. sedebat Sophronius *Gotthiae metropolita*, quo nempe exaratus fertur codex Caesareus, quem Lambecius recitat lib. 8. Bibl. Vindob. pag. 358. et 365. ἱεραρχȣ̃ντος τοῦ πανὺ ἱερωτάτȣ μητροπολίτȣ Σωφρονίȣ ἤγȣν πάσης τῆς Γοτθίας, antistite *sacratissimo metropolita Sophronio, seu totius Gotthiae.* Vide Palaeogr. pag 67. *Le Quien*, Oriens Christianus Tom. 1. pag. 1245.

аȣ фост май мȣлте кȣ нȣмърȣл Єпископїй. Къ, прекȣм май сȣс §. а҃. ам арътат, мȣлте Єпископїй аȣ фост май демȣлт, акърора акȣм ниче локȣл, ниче нȣмеле, ниче нȣмърȣл нȣ ле щим. Дрепт ачѣѧ динтрȣ ачастъ нещїинцъ дин липса монȣмѫнтȣрилѡр къшȣнатъ нȣ поци траџе: кȣм къ ꙟ Готїа нȣ аȣ фост, май де мȣлт май мȣлте Єпископїй. Ба, прекȣм ꙟ вѣкȣриле чѣле май дин коаче афлъм май мȣлте Єпископїй ꙟ Готїа; аша ши май демȣлт, тръбȣе, ачѣѧш липсъ фїинд, съ крѣдем, къ май мȣлте єпископїй аȣ фост. Вѣзи ши Партѣ а҃. кап. г҃. §. ѕ҃.

§. г҃.

Деспре Єпископїиле Църей Мȣнтенещи.

Нотицїиле Єпископїилѡр чѣлѡр Гречещи ла фаца т҃на, аша аȣ: „ꙟ „ времиле де пре оурмъ саȣ фъкȣт ꙟ Оунгровлахїа дой Митрополици, динтръ карїй оунȣл цине локȣл Никомидїанȣлȣй, ши се „ ӡиче Єѯарх а тоатъ Оунгарїѧ ши а Плаюрилѡр. Алтȣл се ӡиче Ми„ трополит а пърцїй Оунгровлахїей, ши ꙗсте ꙟ локȣл Амасенȣлȣй“. а) Ѡаре прин нȣмеле Оунгровлахїа сингȣръ цѣра Мȣнтенѣска се ꙟцълѣџе ачи, нȣ фъръ кѫдинцъ се поате ꙟтреба. Ꙗръ деспре ачѣѧ нȣ не пȣтем ꙟдои, къ ачѣсте Єпископїй нȣ атȣнча се нъскȣръ, кѫнд ажȣнсеръ ла кȣлмѣ митрополичещей вредничїей, чи кȣ мȣлт майнаинте аȣ фост ка нȣмай єпископїй. Де оунде се ꙟтърѣще чѣѧ че май сȣс ам ӡис, къ ꙟ цѣра Готїей, саȣ а Дакїей чѣїй веки, нȣ сингȣр єпископȣл Четъцїй Готїей аȣ фост архїереȣ. Май ꙟколѡ, кȣм къ прин нȣмеле Оунгровлахїей нȣ сингȣръ цѣра Мȣнтенѣскъ, чи ши Ардѣлȣл се ꙟцълѣџе, ши аша кȣм къ оунȣл динтръ чей дой ꙟ Оун-

гро-

а) Posteris temporibus constituti sunt in Ungroblachia duo Metropolitae, quorum alter tenet locum Nicomediensis, et dicitur Exarchus totius Ungariae et Plagenarum. Alter dicitur Metropolita partis Ungroblachiae, geritque vices Amaseni, *Notitiae Graecorum Episcopatuum* pag. 351.

гровла́хїа фъкꙋ́цй Митрополи́цй а̂ꙋ фост Митрополи́тꙋл чел дин А̂рдѣ́л, май жос воюй а̂девери̇.

Ле Квїе́н ла ло́кꙋл май сꙋс зис, фа́ца ·хасми·. Зи́че, къ Митрополі́ѧ, саꙋ четатѣ́ чѣ де фрꙋ́нте а̂ Цъ́рей Рѡмѫне́щй ѥсте Тѫрговищѣ, шѝ ни́чй ѡ̂ е̂пископіе нꙋ ѥ́сте а̂лта сꙋпꙋ́съ е̂́й. Де оу́нде а̂р оу̂рма̀, къ ꙟ вѣ́кꙋл лꙋй Ле Квїе́н ни́чй оу̂н а̂рхїере́ꙋ а̂фа́ръ де Митрополи́тꙋл наꙋ фост ꙟ цѣ́ра мꙋнтенѣ́скъ. Ка́рѣ то́кма нꙋ е̂ а̂девъра́т, де ѡ́аръ че прекꙋ́м а̂стъзй а̂ша̀ шѝ де демꙋ́лт ꙟ цѣ́ра Мꙋнтенѣ́скъ, а̂фа́ръ де А̂рхїепископі́ѧ шѝ Е̂ѯарха́тꙋ дела Тѫргове́щй, а̂ꙋ фост Е̂пископі́ѧ чѣ дела Рѫ́мник, шѝ чѣ дела Бꙋзъ́ꙋ. Къ, а̂фа́ръ де а̂лтеле, Та́блеле токмѣ́лелѡр че́лѡр ꙟ к҃. зи́ле а̂ лꙋ́ней лꙋй Ма́ю а̂нꙋлꙋй ·афч҃е·. ла Пра́й ꙟ Диссерта́цїѧ з҃. §. е҃. фа́ца рнв҃. ꙟтръ Сигисмꙋ́ндꙋс Ба́тори При́нципꙋл А̂рдѣ́лꙋлꙋй, шѝ ꙟтръ Михаи́л При́нципꙋл Цъ́рей Рѡмѫне́щй фъкꙋ́те спꙋн къ де́спре Па́ртѣ лꙋй Миха́ю Во́дъ ла а̂шеза́рѣ а̂че́стор токмѣ́ле фꙋ́ръ трими́шй а̂фа́ръ де а̂лцїй, Іефтимїе А̂рхїеписко́пꙋл ꙟ Тѫргови́ще, Лꙋ́ка Е̂пиской́пꙋл дин Бꙋзъ́ꙋ, Ѳеофил Е̂писко́пꙋл дин Рѫ́мник.

§. д҃.

Де́спре Е̂пископі́иле Молдо́вей.

Потиці́иле Е̂пископі́илѡр че́лѡр Грече́щй а̂коло́шй а̂ша̀ а̂ꙋ: „Саꙋ „фъкꙋ́т шѝ ꙟ вѣ́кꙋл но́стрꙋ Митрополи́т А̂рхїере́ꙋл Види́нꙋлꙋй. Шй „а̂лтꙋл ꙟ Молдова саꙋ нѣ́гра Влахі́а“. а) Ни́че Е̂пископі́ѧ Молдо́вей нꙋ а̂тꙋ́нчй саꙋ нъскꙋ́т, кѫнд фꙋ̀ ла вредничі́ѧ Митрополиче́аскъ ꙟнълца́тъ. Ꙗ́ръ къ́чй май тѫрзі́ꙋ а̂ꙋ фъкꙋ́т Патрїа́рхꙋл Царигра́дꙋлꙋй Митрополі́ѧ чѣ дин Молдо́ва, де кѫт чѣ́ле до́аѡ Митрополі́й ꙟ Оу̂н-

---

a) Factus est etiam nostra aetate Metropolitanus Antistes Bidynae. Et alius in Moldavia seu nigra Valachia. *Notitiae Graecorum Episcopatuum*, ibid.

Оу̑нгровла́хїа, нȣ а̑лтъ ка́ȣсъ, ми се па́ре, а̂ фѝ мижлочи́т, фъръ къ Молдове̂нїй пънъ а̂чѝ а̂ȣ фост оу̑ни́цй кȣ Бесе̂рика Рѡ́мей вѣ́кй. Вѣꙁй май сȣ̑с Парте̂ а҃, кап. в҃. §. в҃. Митрополи́тȣл Рѡмѫ́нилѡр чѣ́лѡр дин Молдо́ва, ка́реле шѣ́де ꙟ Ꙗшй, а̑ре шїе сȣпȣ́шй Єпи́скопй пре чел дела Рѡ́ман, пре чел дела Хȣ́шй, шѝ пре чел дела Ръдъȣц. Ꙟсъ а̂чѣ́ст дела Ръдъȣ́ц, фїи́нд къ цинȣ́тȣл саȣ пръвъли́т сȣ́пт стъпѫни́ре̂ ꙟпъра́тȣлȣй А̂ȣ́стрїей а̂кȣ́м ѥ̑сте сили́т а̂ кȣно́аще Митрополи́т пре чел дела Ка́рловиц. Пре оу̑рмъ, де оу̑нде а̑ре ꙟчепȣ́т а̂че̂ скȣтѣ́лъ; ка Митрополи́тȣл Молдо́вей ни́чй оу̑нȣй Патрїа́рх съ нȣ фїе сȣпȣ́с, чѝ сингȣ́р де ка́пȣл сѣȣ, а̂м а̂ръта́т ꙟ Парте̂ а҃. кап. в҃. §. в҃.

§. є҃.

Де́спре Єпископїиле Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Ѧ̂рдѣл.

Май сȣ̑с (§. г҃.) Четиръ́м дин Коди́н Кȣропала́та, къ ꙟ Оу̑нгровла́хїа дой Митрополи́цй саȣ фъкȣ́т, оу̑нȣл ка́реле шѝ кȣ ти́тȣлъ де Ѥѯа́рх саȣ чинсти́т; а̑лтȣл а̂ Пъ́рцїй Оу̑нгровла́хїей. Ꙗ̑ръ фїи́нд къ ꙟ цѣ́ра Мȣнтенѣ́скъ никъи́рй нȣ се а̑флъ оу̑рмъ де а̂ Ѧ̂рхїепископїей шѝ а̂ Митрополїей Пъ́рцїй Оу̑нгровла́хїей; ни́че декȣ́м нȣ не пȣте́м ꙟдоѝ, кȣм къ пре Митрополи́тȣл Пъ́рцїй Оу̑нгровла́хїей нȣ а̂и́ре̂ се ка́де съл Черкъ́м, фъръ ꙟ Ѧ̂рдѣл, оу̑нде то́ате сѫнт пли́не де монȣмѫ́нтȣрй, кȣ ка́ре се а̂деверѣ́ꙁъ, къ Рѡмѫ́нїй дин вѣ́кїе врѣ́ме а̂ȣ а̂вȣ́т ꙟ Ѧ̂рдѣл Ѧ̂рхїепископїѧ са шѝ Митрополича́скъ вредничїе, ка́ре̂ май жос пре ларг вом доведѝ. Ни́че нȣ пȣте́м а̂ве̂ препȣ́с прин нȣ́меле Оу̑нгровла́хїа съсе ꙟцълѣ́гъ цѣ́ра мȣнтенѣ́скъ ꙟпреȣ́нъ кȣ Молдо́ва, а̂шѝ кѫт оу̑н Митрополи́т съ ꙁи́чй, къ саȣ фъкȣ́т ꙟ цѣ́ра Мȣнтенѣ́скъ, а̑лтȣл ꙟ Молдо́ва саȣ Маѵровла́хїа. Пе́нтрȣ къ де́спре Маѵровла́хїа деѡсеби́т гръѫ́ще Коди́н; шѝ спȣ́не, къ дой Митрополи́цй саȣ фъкȣ́т ꙟ Оу̑нгровла́хїа; шѝ а̂фа́ръ де а̂чѣ́ще оу̑нȣл ꙟ Маѵровла́хїа, а̑декъ ꙟ Молдо́ва.

вей зи́че, при́н нꙋ́меле Оу̂нгровла́хїа си́нгꙋръ цѣ́ра Мꙋнтенѣ́скъ се ꙟцълѣ́це; де оу̂нде Архїепи́скопꙋл шѝ Митрополи́тꙋл Ардѣ́лꙋлꙋй нꙋ се по́ате зи́че, къ се ци́не де Оу̂нгровла́хїа. Ба, ѐꙋ зик, къ нꙋ́меле Оу̂нгровла́хїа май вѫрто́с Ардѣ́лꙋлꙋй аꙋ фост май де мꙋлт дат. Къ Халкоко́ндила Скрїито́рю Византи́н ꙟ Ка́ртѣ в. де́спре цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скъ, шѝ де́спре Ардѣ́л скрїи́нд, цѣ́ра Мꙋнтенѣ́скъ дꙋ́пъ нꙋ́меле чел вѣ́кю ѡ кїа́мъ Да́кїа; ꙗ́ръ Ардѣ́лꙋл Паннода́кїа, пе́нтрꙋ къ ѐрà сꙋпꙋ́с оу̂нгꙋрилѡр, пре ка́рїй ѐл ꙟй нꙋмѣ́ще Панно́ний дꙋ́пъ нꙋ́меле чел вѣ́кю а Цъ́рей Оу̂нгꙋрѣ́щй, Панно́нїа, ꙟ ка́рѣ лъкꙋѣ́ск Оу̂нгꙋрїи. Акꙋ́м пꙋне ꙟ лок де Да́кїа нꙋ́меле чел де а́стъзй, вей авѣ̀ Вла́хїа, саꙋ Вала́кїа; ашиждерѣ ꙟ лок де Па́нно саꙋ Пео́но пꙋне оу̂нгро, шѝ ашà вей афлà къ Ардѣ́лꙋл ѐ Оу̂нгровла́хїа.

Де ачѝ оушѡ́р ѥсте а сокотѝ, къ цѣ́ра Рѡмѫнѣ́скъ май демꙋлт саꙋ зис фъ́ръ де чѣ́ва ада́ѡс нꙋмай Вла́хїа; ꙗ́ръ Ардѣ́лꙋл Оу̂нгровла́хїа. Лꙋ́крꙋ ашà ми се па́ре къ саꙋ ꙟтѫмпла́т. Фїи́нд къ стрънепо́цїй Рѡма́нилѡр чей дин Да́кїа вѣ́кїе атѫ́т ачѣ́ѧ, ка́рїй сѫнт ꙟ цѣ́ра Мꙋнтенѣ́скъ, шѝ ꙟ Молдо́ва, прекꙋ́м шѝ чей че сѫнт ꙟ Ардѣ́л де Слове́ний се кїемà Вла́хи, саꙋ май би́не съ зик, Вла́сси, ка́рѣ шѝ а́стъзй ѥсте, тꙋ́те ачѣ́ле трей цъ́рй ачѣ́ѧшй Слове́ний лѣꙋ нꙋми́т Вла́хїа. Дꙋ́пъ че Ардѣ́лꙋл ꙟ зи́леле сфѫ́нтꙋлꙋй Сте́фан Кра́юлꙋй Оу̂нгꙋрилѡр фꙋ̀ пръвъли́т сꙋпт Коро́на Кръи́мей Оу̂нгꙋрѣ́щй; спре а деклинѝ цѣ́ра ача́ста а́декъ Ардѣ́лꙋл де чѣ́ле ла́лте доаѡ цъ́рй, ка́ре ѐрà де пꙋтѣ́рѣ са, Ардѣ́лꙋл ꙟл кїема́ръ Оу̂нгровла́хїа, чѣ́ле ла́лте до́аѡ фъ́ръ ада́ѡцере, Вла́хїа, ка шѝ майна́йнте. Дꙋ́пъ че апо́й Вла́хїа ача́ста саꙋ ꙟпъ́рци́т ꙟ до́аѡ Принципа́тꙋрй; оу̂нꙋл фꙋ̀ кїема́т Молдовла́хїа дела рѫ́ꙋл Мо́лда, ка́реле кꙋ́ръ прин ꙟ̂, саꙋ Маꙋровла́хїа, а́декъ нѣ́гра Вла́хїа дела Ма́рѣ нѣ́гръ, пѫ́нъ ла ка́рѣ се ꙟти́нде. Оу̂н Принци́пат де ачѣ́ле до́аѡ, оу̂нгꙋ́рїй, пе́нтрꙋ къ дела дѫ́ншїй ка́де пре́сте мꙋ́нте, ꙟл кїема́ръ Трансалпи́на, саꙋ Монта́на Вала́хїа; ꙗ́ръ Гре́чїй нꙋмеле, кареле єра пропрїꙋ ал Ардѣлꙋлꙋй, ꙟпъртъшиндꙋл ші Принципатꙋлꙋй ачелꙋѧ, пентрꙋ ка съл десклинѣскъ де Влахїа чѣ дин колѡ де Дꙋнъре, деспре карѣ ам кꙋвѫнтат ꙟ Партѣ а. кап. в. ѕ. г. ꙟл порекліръ Оунгровлахїа.

Афаръ де Митрополит, кареле шедѣ ꙟ Алба Їꙋлїа саꙋ ꙟ Бълград авѣ Ромѫнїй ꙟ Ардѣл ші алте Єпископїй, адекъ а Силвашꙋлꙋй ꙟ Вармегїѧ Хинидорей; а Вадꙋлꙋй ꙟ Вармегїѧ Солнокꙋлꙋй дин Мижлок; а Фъгърашꙋлꙋй ꙟ пъмѫнтꙋл Фъгърашꙋлꙋй; а Мараморъшꙋлꙋй ꙟ Мараморъш, кареле акꙋм се цине де цѣра Оунгꙋрѣскъ. Май кїар се вѡр ведери ачѣсте, оунде вом кꙋвѫнта деспре Архїепископїѧ Ардѣлꙋлꙋй.

§. ѕ.

Деспре алте Єпископїй але Ромѫнилѡр дин коаче де Дꙋнъре.

Лѫнгъ ачѣсте, астъзй аꙋ Ромѫнїй ꙟ цѣра Оунгꙋрѣскъ Єпископїй, а Ѡрадей Маре оунитъ; ші трей неоуните, адекъ, а Арадꙋлꙋй, а Вършецꙋлꙋй, ші а Темишоарей. Ачѣсте трей де пре оурмъ де ѡбще аꙋ Єпископй дин Нѣмꙋл Сѫрбеск, акърора глас нꙋл ꙟцълег ѡиле, Ши ачаста ѥсте оуна дин чѣле къпетѣнїй каꙋсе, къ Ромѫнїй ꙟ Бънат пънъ акꙋм оумблъ ѡрбекѫнд ꙟтрꙋ ꙟтꙋнѣрекꙋл нещїинцей чел векю, ші вѡр мѣрџе поате ꙟ ѡрбека ꙟ кѫтъ врѣме вѡр фи сꙋпꙋші Єпископилѡр ачелѡр Сѫрбещй. Къ, де ші кꙋмва щїе чева (карѣ араре ѡри се ꙟтѫмплъ) дин лимба Ромѫнѣскъ Єпископꙋл чел де нѣм сѫрб; тотꙋші фїинд кꙋ непꙋтинцъ Сѫрбꙋлꙋй, прекꙋм ші Рꙋсꙋлꙋй, ші фїеще къруѧ че є де лимбъ Словенѣскъ, де нꙋ кꙋмва ва ꙟвъца дин прꙋнчїе лимба Ромѫнѣскъ, съ ръспꙋндъ кꙋрат кꙋвинтеле чѣле Ромѫнещй; кꙋ ворба са май вѫртос скъндълѣще пре аскꙋлтъторїй Ромѫни, де кѫт ꙟй прокопсѣще. Щїꙋ, къ ѡдатъ ꙟтрѡ бесѣрикъ Ромѫнѣскъ оун къаȣгър рȣс алтминтрѣ ѡм нȣ ненвъцат, Четец шѝ Кѫнтъре́ц бȣн, сау апȣкат съ ѕикъ паримїиле, шѝ кѫнд ау ажȣнс ла кȣвинтеле ачѣле: „Нȣ сѫнт къиле мѣле ка къиле воастре", ел лѣȣ ръспȣнс: „Нȣ сѫнт коиле мѣле ка коиле воастре". Нȣцѝ поцѝ нълȣчѝ че рѫс, че мъскаръ, шѝ скандълъ аȣ оурмат ꙟ бесѣрика ачѣѧ, оунде нȣмай тинерѝ схоластичѝ ера врѡ кѫтева сȣте тот Рѡмѫнѝ. Съ айбъ Рѡмѫнїй неоуницїй чей дин коаче де Тиса Епископѝ де нѣмȣл лѡр, шѝ ꙟтръ дѫншїй оун Митрополит, де кареле съсе цинъ шѝ Епископїй чел дин Ардѣл, шѝ чел дин Бȣковина асѣменѣ Рѡмѫнѝ, ка съ нȣ атѫрне ꙟтрȣ немика дела Митрополитȣл чел Сѫрбеск дин Карловиц: карѣ нȣ е кȣ непȣтинцъасе добѫндѝ дела Прѣмилостивȣл ꙟпърат ал Аȣстрїей; кѫт бине ар пȣтѣ Рѡмѫнїй дела Пъринцїй, шѝ Архипъсторїй чей де сѫнџеле лѡр нъдъждȣѝ!

§. з҃.

Деспре Епископїѧ чѣ не оунитъ а Рѡмѫнилѡр дин Ардѣл.

Ѥсте шѝ ѡ епископїе Неоунитъ ꙟ Ардѣл, карѣ фїинд къ е май тинъръ де кѫт ачѣле, деспре каре ам гръит пѫнъ акȣм, локȣл чел де пре оурмъ ꙟ рѫнд лам лъсат ей, мъкар къ кȣ мȣлцимѣ попорѣнилѡр ꙟтрѣче пре чѣле лалте. Дȣпъ че аȣ ꙟчепȣт кȣ гросȣ неоунирѣ ꙟтръ Рѡмѫнїй дин Ардѣл, деспре карѣ ам кȣвѫнтат ꙟ Партѣ а҃. кап. д҃. §. з҃. ꙟпъръцїѧ сау милостивит а тримите неоуницилѡр ꙟ Ардѣл Епископ нȣ де Епархїе, чѝ нȣмай Администратор, кȣм се ѕиче, пре Епископȣл чел дела Бȣда дин цѣра Оунгȣрѣскъ Дїонисїе Новакович. Кареле ꙟторкѫндȣсе дин Ардѣл ла бесѣрика са, ꙟ анȣл ҂аѱѯз. и҃. ѕиле алȣй Декемврїе аȣ мȣрит ꙟ Ѡрашȣл Сент-Андраш. Дȣпъ моартѣ лȣй Дїонисїе, фȣ сфинцит Епископ де Епархїе Неоуницилѡр дин Ардѣл, Сѡфронїе Кирилович. Шѝ ачѣста аȣ ешит дин Ардѣл ꙟ анȣл

҂аѱо҃г. шѝ а̂ȣ шеꙁȣ́т ꙟ̂ мъ́нъстѝрѣ Гра́бовац, ꙟ̂ ка́рѣ фȣсѣ́се ꙟ̂наинте де е̂пископі́е Ѧрхимандри́т. Ѩ̆ръ ꙟ̂ чела лалт а̂н се рѫндȣѝ съ фі́е е̂писко́п е̂па́рхіей Бȣдей; шѝ де а̂коло̀ трекѫ́нд ла е̂пархіѧ Темишо́арей; ка пре ла ӑнȣл ҂аѱп҃е. мȣрѝ а̂коло̀. Ѧ̂че́ста ѿда́тъ ꙟ̂ Ѧ̂рдѣ́л, ꙟтрȣ́н сат фъкѫ́нд ѡ̆аменилѡр ꙟ̂ въцътȣ́ръ ꙟ̂ лимба Рѡмѫнѣ́скъ, прекȣ́м ѡ̂ щіѧ̀; врѫнд съ ꙁикъ: кȣм поронче́ще Та́бла, кȣм порȣнче́ще Гȣбе́рніѧ, кȣм порȣнче́ще Ꙟ̂пъръте́са; ꙟ̂ лок де Рѡмѫне́скȣл кȣм, пȣ́се сѫрбе́скȣл ка́кѡ, шѝ а̂ша̀ мѫнѫ́нд ꙟ̂наи́нте, ꙁи́се: „ка́кѡ Та́бла, ка́кѡ Гȣбе́рніа, ка́кѡ Ꙟ̂пъръте́са. Ка́рѣ а̂ȣꙁѫ́нд про́щіи, ѿда́тъ се тȣрбȣра́ръ, ꙁикѫнд: “ Че ѡ̂м ѥ̆сте а̂че́ста, де ка́къ Та́бла, ка́къ Гȣбе́рніѧ, ꙟ̆къ шѝ пе Ꙟ̂пъръте́са? „ Дȣ́пъ Сѡфро́ніе фȣ̀ де Ꙟ̂пъра́тȣл І̂ѡсиф а̂л доилѣ рѫндȣи́т е̂писко́п де е̂па́рхіе Неоу̂ни́цилѡр ꙟ̂ Ѧ̂рдѣ́л ꙟ̂ ѕ҃. Ное́мвріе, а̂ ӑнȣлȣй ҂аѱп҃г. Гедеѡ́н Ни́китич, ка́реле а̂ȣ мȣри́т ꙟ̂ Ѧ̂рдѣ́л.

Дȣ́пъ а̂че́ста а̂ȣ оу̂рма́т ѩ̆ръш е̂писко́п де е̂па́рхіе Неоу̂ни́цилѡр ꙟ̂ Ѧ̂рдѣ́л Гераси́м Ѧда́мович пе лѫ́нгъ Милости́ва Рѫндȣѧ́лъ а̂че́лȣѧш Ꙟ̂пъра́т чѣ дин к҃е. де ꙁиле а̂ лȣ́ней лȣй Ма́ю, ӑнȣлȣй ҂аѱп҃ѳ. Рѡмѫ́ніи неоу̂ни́цїй дин Ѧ̂рдѣ́л дȣ́пъ мо́артѣ лȣй Гедеѡ́н, ꙟ̂грецоша́ци фі́инд де стъпѫни́рѣ Сѫ́рбилѡр, нȣ врѣ съ май ӑи́бъ е̂писко́п де нѣм сѫрб, пе́нтрȣ а̂чѣ́ѧ кѫнд фȣ̀ съ се фа́къ и̂нстала́ціѧ лȣй Гераси́м ꙟ̂ Сибі́ю, оу̂нде шѝ е̂ȣ фȣи фа́цъ, врѣ Кли́рȣл кȣ де а̂ди́нс съ се ꙟ̂противѣ́скъ пріими́рей лȣй; чѝ дȣ́пъ порȣ́нка Кръѣ́скȣлȣй Гȣберна́тѡр Геѡ́ргіе Ба́нфи (къ шѝ тѫрꙁіȣ е̂ра̀ а̂кȣ́м) се дȣмери́ръ. Ѧ̂че́ста ꙟ̆къ а̂ȣ мȣри́т ꙟ̂ Ѧ̂рдѣ́л ла ӑнȣл ҂аѱч҃ѕ. Дин ӑнȣл а̂че́ста пънъ ла ӑнȣл ҂аѡ҃і. саȣ май би́не съ ꙁик, пънъ ла ӑнȣл ҂аѡа҃і. кѫнд саȣ сфи҃ци́т ꙟ̂ кг҃. Ѧ̂прилїе чел де а̂кȣ́м е̂писко́п Васи́ліе Мо́га, неоу̂ни́цїй дин Ѧ̂рдѣ́л наȣ а̂вȣ́т е̂писко́п.

Кѫ́ци е̂писко́пй а̂ȣ а̂вȣ́т ꙟ̂наи́нте де а̂че́ста Неоу̂ни́цїй Рѡмѫ́ни дин Ѧ̂рдѣ́л, то́ци а̂ȣ фост де нѣ́м сѫрби, а̂лѣ́ши де Митрополи́тȣл Сѫ́рбилѡр дин Ка́рловици. Ѩ̆ръ а̂кȣ́м дин ѡ̂себи́тъ ми́лъ а̂ Ꙟ̂пъра́тȣлȣй

Лȣ-

А҆ꙋстрїей, нꙋ нꙋ́май а҆чѣ́ѧ а҆ꙋ добѫнди́т, ка съ а҆йбъ е҆пископ Рѡмѫн де нѣм, ши нъскꙋ́т ꙟ А҆рдѣл; чѝ ꙟкъ ꙟсꙋши е҆й съл а҆лѣгъ, ꙟто́кма кꙋм а҆ле́г Рѡмѫ́нїй чей оу҆ници́й дин А҆рдѣл а҆рхїере́ꙋл лѡр. Се кꙋвине съ дескрїе́м а҆чѝ а) Милости́вꙋл Декре́т ꙟпъръте́ск, ка́реле ꙟтрѣба а-

ча́ста

а) 6997. Sacrae Caesareo Regiae Apostolicae Majestatis Magni Principis Transylvaniae, et Siculorum Comitis, Domini Domini Nostri Clementissimi Nomine!

Venerabile Consistorium Nobis honorandum! Salutem et Gratîae Caesareo Regiae Incrementum! Dignata fuerat Sua Majestas Serma medio Benignissimi Decreti Regii de 26. Maji A. pr. exarati, iteratis precibus Cleri Graeci Ritus non Unitorum de restauratione Officii Episcopalis ejusdem Ritus porrectis Clementer deferre, benigneque admittere, ut fundo sydoxiali jam num in debitum ordinem redacto, vacans in hocce Principatu Episcopi Graeci Ritus non Unitorum Statio restauretur, ad eamque per Clerum non Unitum hujus Principatus ex ipsius gremio sub praesidio Commissarii per Regium hocce Gubernium denominandi, Vir activus, et Idoneus, Linguarumque Nationalium, et praecipue Valachicae, prout et Jurium Constitutionumque, et Consuetudinum in hoc Principatu vigentium gnarus, qui simul amore, et confidentia Cleri sibi subordinati, populique Valachici in majori mensura potitur, ac a Dexteritate, honestate vitae, Morumque probitate, prout et de recte cogitandi ratione, fidelitatis item erga Principem, Statumque publicum Zelo, de meliori cognitus esse debet, eligatur — in Dotationem vero, et Salarium eligendi Episcopi, Eadem Altefata Annuos 4000 Rflorenos e fundo Sydoxiali applacidasse. Clementerque Annuere dignata est, ut pro obtinenda secura, sufficientique fundi hujus Dotatione, ex quo deinceps ad erigendum quoque pro educatione Cleri Seminarium constituendosque, et Salario providendos professores, instituendas item plures Normales Scholas majores sumtus annua suppeditandi requirentur, Taxa illa, quae ad fundum Sydoxialem hactenus in 2 1/2 xris solvebatur, in posterum pro stabili quidem ad 3 xros interea autem, donec ad erigendum Seminarium instituendasque Scholas Normales et fundanda necessariorum in illis professorum, atque Docentium Salaria sufficient fundus coadunari potuerit, sub certo saltem annorum curriculo ad 5 xros elevetur, haec porro Taxa a dictis non Unitis Patribus familias non uti hactenus factum est, per eorundem popas colligantur, verum per Regios Perceptores incassentur, hocque fine singuli Patres fam. non Uniti Ritus occasione rectificationis Contributionis in Tabella Contributionali notandi; sub hoc titulo loco hactenus solutorum 2 1/2 xorum 3 et respective 5 xros solvant.

Benigne praeterea indulsit sua Majestas Sacratissima, ut pro efformandis ad Seminarium requisitis idoneis, et capacibus Professoribus aliquot hujus Ritus pauperiores, bonaeque spei, proborum morum, ac optimorum Talentorum Juvenes, qui studia in Gymnasiis absolverunt, Statuique Ecclesiastico semet devoverunt, fine obtinendae solidioris eruditionis, et ulterioris experi-

entiae

чáста Ꙟнълцáтȣл Ꙟпърáт а̂л А̂ȣстріей Францíск чел Ꙟтжю прин Кръéскȣл Гȣбéрніȣм а̂л А̂рдѣ́лȣлȣй ꙟ г҃і. ѕиле Авгȣст а̂л а̂нȣлȣй ҂аѡі. сȣпт Нȣ́мърȣл ҂ѕцчз. лаȣ дат кътръ Конзистóріȣл Неоу̂ницилѡр. Ꙟ оу̂рма а̂чѣстора тóци Прѡтопóпіи неоу̂нíци а̂й А̂рдѣ́лȣлȣй кȣ Депȣтáціи Събóарелѡр сáле ꙟ д҃і. ѕиле а̂ лȣней лȣй Септéмвріе а̂ а̂нȣлȣй ҂аѡі. а̂дȣнжндȣсе ꙟ Ѻ̂рáшȣл Тȣ́рда, а̂лѣ́серъ трей бърбáци, дíнтръ кáріи дȣпъ нȣ́мърȣл вóтȣрилѡр Васíліе Мóга парóх неоу̂нит дин Сас-Сéбеш фȣ а̂л доилѣ. Тóкма пре а̂чѣ́ста дíнтръ а̂чей трей, кътжнд ла вредни-

чіѧ

---

entiae ad Universitatem Viennensem expediantur, ibidemque sumtibus fundi sydoxialis interteneantur; Quae Benignissima Suae Majestatis Sacratissimae Ordinatio Regia cum eadem Altefata vigore subsequi quoque sui benigni Decreti Regii de 13. proxime praeterlapsi mensis Julii exarati, eidem inhaerere, procurandumque illius Complementum adurgere dignata fuisset, eidem Consistorio ea cum Ulteriori Ordinatione hisce praescribitur, quod R. hocce Gubernium in Complementum Altissimi hujusce, ac Benigni Decreti Regii pro Electione Episcopi in hac Lib. Regiaque Civitate secundum Calendarium novum, die 1ma adfuturi mensis Octobris, secundum Calendarium autem Vetus die 19. Septembris celebranda, pro Commissariis gremialem Consiliarium Stephanum Koszta, et Secretarium Gubernialem Stephanum Halmagyi denominandos invenerit, quare eidem Consistorio hisce committitur, ut ad Universos et singulos Magni hujus Principatus Archi-Diaconos ad Dioecesim D. Unitam Transylvanicam spectantes, tales sine mora edere noverit Dispositiones, quo mentionati A. Diaconi una cum Vicario ejusdem Consistorii pro instituenda Episcopi Electione juxta superius citatum benignum Decretum Regium solum ad natos hujus Principatus filios Graeci Ritus D. Unitos extendenda, ad praefixum terminum in hanc L. Regiamque Civitatem comparere, seque apud antelatum Commissarium, simulque Consiliarium Gubernialem insinuare haud intermittant, Relate autem ad Collectionem Sydoxiae, ejusdem manipulationem necessarias abhinc sub hodierno ad exigentiam superius laudati Benigni Decreti Regii, tam ad singulos Principatus hujus Jurisdictiones, ac Regios Perceptores, quam vero ad Exactoratum Principalem factas esse dispositiones, eidem Consistorio eo addito hisce perscribitur, quod Regium hocce Gubernium selectionem Juvenum, ad obeundum Professorale munus efformandorum, eumque in finem ad Universitatem Viennensem expediendorum ad tempus usque denominationis Episcopi differendam esse invenerit. In reliquo altefata sua Majestas Sacratissima benigne propensa manet. E Regio M. Principatus Transylvaniae Gubernio. Claudiopoli die 13. Aug. 1810.

GEORGIUS BANFFI m. p.

ANTONIUS MIKO m. p.
Secretarius.

©BCU Cluj

чїѧ лꙋй чѣ пре́сте вредничїѧ челора ла́лцй дой саꙋ милостивит ꙟпъра́тꙋл Франци́ск ал Аꙋстрїей чел ꙟтѫю ꙟ ка. Деке́мврїе ꙟ анꙋлꙋй ҂аѡї. ал нꙋми Епископ Неоꙋни́цилѡр Рѡмѫни ꙟ Ардѣл, дꙋпъ кꙋм оурмѣзъ. a)

ꙟсъ

---

a) Nos Franciscus primus Memoriae commendamus: etc. Quod Nos Fidelis Nostri Reverendi *Basilii Moga* hactenus Suburbanorum Liberae Regiaeque Civitatis Nostrae Sabaesiensis, Graeci Ritus non Unitorum Parochi, laudabilibus Animi Dotibus, Eruditione, vitaeque honestate, ac Morum probitate, a quibus nobis commendatus est, benigne perpensis, habitaque condigna Reflexione ad Electionem etiam seu Candidationem, per Archi-Diaconos, concernentiumque Districtuum Archi-Diaconalium Graeci Ritus non Unitorum deputatos ad restaurandum vacans inde ab Anno 1796. Graeci Ritus non Unitorum in Magno Principatu nostro Transylvaniae Episcopi Munus Anno currente die 1ma mensis Octobris in Oppido nostro Thorda, ex benigno indultu nostro peractam, attentis ad haec, et consideratis fidelitate, et fidelibus servitiis, quae nobis hactenus exhibuisse, et impendisse perhibetur, qualiaque, imo majora imposterum etiam exhibiturus, et impensurus esse speratur; Eundem itaque *Basilium Moga* tanquam Personam idoneam, et bene meritam, ac ad subeundum hoc munus capacem, in Episcopum Graeci Ritus non Unitorum in Magno Principatu Nostro Transylvaniae ex Plenitudine potestatis Nostrae assummendum, et nominandum, Eidemque Episcopatum hunc, cum competente in illum Jurisdictione, Clementer dandum, et conferendum esse duximus, prout assummimus, eligimus, et nominamus, damusque, et conferimus modis, et conditionibus in speciali Nostra desuper edita, et Eidem penes Decretum Nostrum sub hodierno exaratum transposita Instructione uberius expressis, et declaratis; Harum Nostrarum vigore, et Testimonio Literarum mediante.

Datum in Archiducali Civitate Nostra Vienna Austriae Die 21. Mensis Decembris Anno Domini 1810, Regnorum Nostrorum Haereditariorum Anno 19.

FRANCISCUS m. p.

SAMUEL Comes TELEKI.
Comes JOANNES NEPOMUC.
ESZTERHÁZI.

Protocollatum in Libro Regio Dignitatum Pag. 376. Quod testatum redditur per me Vice Registratorem Transylvanico Aulicum

EMERICUS FÜSTÖS m. p.

Praesentes benignissimae Litterae Collationales per Impetrantem exhibitae in Consilio R. Gubernii praesentatae, Lectae, et publicatae, Eidemque Impetranti restitutae. E Regio Magni Principatus Transylvaniae Gubernio Claudiopoli Die 5ta Mensis Junii Anno 1811.

Extradatae sunt per LADISLAUM CSEDŐ
de Csik Szent György Secretarium.

©BCU Cluj

Ꙟсъ, ꙟ̂трꙋ а̂че́лаш а̂н, шѝ ꙟ̂трꙋ ӑчѣ́ꙗшй зи̇̀ ꙟ̂й дѣ́де ꙟ̂нълца́тꙋл ꙟ̂пъра́т лꙋй Васи́лїе Мо́га шѝ а̂чѣ́сте токмѣ́ле а) де ка́ре а̂ре а̂се цинѣ̀

---

a) *Instructio.*

Nos Franciscus Primus Divina favente Gratia etc. etc. Basilio Moga munus episcopi Clementer dandum et conferendum duximus modis et conditionibus infrascriptis, nimirum

1. Episcopus idem debito Nobis qua summo Principi, legitimisque successoribus nostris fidelitatis homagio deposito curet una et attendat, ut Clerus et Populus in spiritualibus sibi subjectus in eadem fidelitate perseveret illibate; praeterea: Siquid contra personam nostram juraque et dominatum aut publicam dicti Principatus tranquillitatem, quempiam moliri animadverteret, illico Regio ibidem Gubernio nostro fideliter denuntiet. Quia porro
2. Nos praeter liberum Religionis exercitium Graeci Ritus non Unitis ex dictamine articuli 60mi Anno 1791. conditi concessum, pro subditorum illic nostrorum Graeci Ritus non Unitorum etiam quoad spiritualem consolationem, peculiarem ipsis Episcopum clementer dare et nominare dignati sumus, noverit idem Episcopus nominationem hanc merae Gratiae nostrae Caesareo Regiae esse symbolum, proinde semet tam legibus Patriis quam ordinationibus nostris, et Regii nostri in Transylvania Gubernii, in negotiis Religionum Unitae aeque ac dis Unitae editis plenarie conformet; casu in contrario indignationem nostram, et quae inde sequitur, animadversionem incursurus.
3. Si quando in momentis fidei praecise dogma orientalis Ecclesiae concernentibus aliquo recurrendi foret necessitas, id semper Nobis via Gubernii nostri Regii obsequenter insinuare teneatur, nec aliter quam cum praescitu nostro, sed neque ad alium, quam Metropolitam Carlovicensem recursum instituet, *ab omnibus tamen quibus Natio in Hungaria Illyrica fruitur privilegiis exclusus erit,* Appellationem in Causis matrimonialibus de praescripto Benigni Rescripti Regii ddto 3. Sept. Anni 1783. emanati ad Regium Gubernium nostrum admittet.
4. Quemadmodum Consistorium Dis-Unitorum in Complementum praevigentium ordinationum nostrarum protocollum suum in praesentiarum menstruatim submittere tenetur, nobis substernendum, ita id ipsum Episcopus non Unitorum in posterum quoque accurate observandum habebit.
5. Invigilabit sedulo, nec admittet ullatenus ut extranei emissarii in Dioecesim suam irrepant confusiones excitaturi quatenus nimirum ipsemet pastorale suum munus tanto expeditius obire et exercere queat.
6. Hoc fine medio Archi-Diaconorum singulis locorum Parochis serio committet, ut ex vicino Moldaviae et Valachiae Principatu adventantes Monachos sic dictos Kalugeros, qui subalpestrium potissimum circulorum Pagos adire assolent, illico ad lares suos reinvient, et si id aut differant, aut detrectarent incunctanter concernentium jurisdictionum Officialibus sub paena amotionis a functione Sacerdotali insinuent. Observandum praeterea habeat: Quod cum

цинѣ̀ ꙟтрꙋ̑ є̑пископі́ѧ са; ни́че дела а̑чѣ́ле нꙋ́й ꙗсте сло́бод съ пъша́скъ ни́чй кѫт є̑ оу̑н ла́т де оу̑нгіє, шѝ а̑лтминтрѣ̀ де ва лꙋкра̀

дела

---

7. in Transylvania quatuor receptae sint Religiones publica Lege stabilitae, e quibus Romano-Catholicae, Clerus et Populus Graeci Ritus Unitus publica aeque Lege Anni 1744. incorporatus, et omnium illi competentium beneficiorum et Praerogativarum Capax et particeps redditus est, Graeci Ritus non Unitus Clerus e Converso toleratus solum habeatur; ea propter serio sibi vetitum noverit, ne Unitae Religionis incremento, et propagationi quovis modo adversetur, tanto minus Unitos ad defectionem ab Unione seu clam seu palam sollicitare, aut pellicere praesumat, sed neque ceteris receptis Religionibus seu ipse officiat seu subordinatos suos officere permittat, non absimiliter

8. Noverit Privilegia omnia Nationi Illyricae in Regno Hungariae et partibus ei adnexis indulta, ad Transylvaniam haud esse extensa, aut in praesens extendi, ac proinde *Exemtione, qua Clerus in natione Illyrica Graeci Ritus sequax fruitur, Clerum ejusdem Ritus non Unitorum in Transylvania nullo tempore gavisum fuisse, nec modo gaudere, per consequens hunc in statu, quo hactenus perstitit, deinceps quoque mansurum esse.*

9. Quoad temporalia Legibus et consuetudinibus Patriae approbatis, confirmatis se cum Clero suo conformet, ordinatasque in similibus Instantias observet; si in judiciis inferioribus occurrentium gravaminum justam obtinere nequiret medelam, ad Regium nostrum Gubernium, et ab hoc in negotiis cum primis Religiosis medio Cancellariae Nostrae Transylvanico Aulicae, directe ad nos recurrere liceat. Et quia

10. Nos in congruam ipsius Dotationem Annuos 4000 florenos e Taxa Sydoxiae, per quemlibet Patrum familias Disunitum de hinc in 3 et respective 5 xris immediate concernenti Regio Perceptori praestanda pendendos resolvere dignati simus; hinc ejusdem Episcopi erit summa hac in annuis 4000 Rflorenis defixa contentari, ac ab omnibus aliis illegalibus illicitisque Cleri Populique in Spiritualibus sibi subordinati exactionibus, et prohibitis cujuscunque nominis aliis collectis, aut mulctis, signanter vero a desumtione sic dictae Taxae Examinum pro suscipiendis Sacris Ordinibus abstinere. Occasione visitationis (quam absque indultu Regii nostri in ejate Principatu Gubernii, et praesentibus jussu ejusdem denominandis duobus in quolibet Comitatu, aut sede e statu Politico Commissariis nunquam suscipiet) in Dioecesi sua instituendae, ex moderatione, et compendio ductum Legis Approbatarum Constitutionum partis 1. Tit. 8. Articuli 1. ad amussim observando procedere, ne in plebem contribuentem ullum exinde redundet onus, Clerum insuper suum debite instruere, serioque inhibere, ne stolae competentis praetextu, ultra Normam medio Rescripti Regii sub 23. Sept. Anni 784 emanati praescriptam Parochianis suis gravis esse praesumat. Residentiam vero suam ibi figat, ubi Regii Gubernii Residentia stabilita est.

11. In locis in quibus antehac Uniti Sacerdotes fungebantur, et ex hoc capite ipsis certi fundi Parochiales a Dominis Terestribus, et respective Communi-

tatiрли

дела врꙋ́на де а̂чѣ́ле а̂бътѫ́ндꙋсе, кꙋ грѣ̂ а̂менинцѣ́лъ и се фъгъдꙋѫ́цїе дела ꙟпърѫцїе педѣ́псъ. Дꙋ́пъ токмѣ́леле а̂чѣ́сте прѣ́ѡтꙋл неоу́нит ꙟ Ар-

---

tatibus excissi fuerunt, nunc autem talibus Unitis non Uniti Sacerdotes successisse invenirentur, vel in posterum succederent, fundi illi vel ad Dominos Terestres, vel ad Communitates redeant; hinc non Uniti Sacerdotes a suis auditoribus mercedem virtute Benigni Rescripti Regii sub 23. Septembr. Anni 1784. emanati Clementer determinatam percipiant; si qui tamen fundi immobiles pro non Unitorum Sacerdotum sustentatione hic aut ibi excinderentur, contributioni obnoxii erunt, Sacerdotibus non Unitis a solo duntaxat capite ex singulari gratia nostra a contributione exemtis existentibus.

12. Quemadmodum vero in praesens non Unitis unionem amplecti semper liberum est, et erit, ita in casum, quo hujus aut illius loci nunc non Uniti incolae ad Unionem reverterentur, fundos etiam parochiales ad Unitos Sacerdotes redire oportebit; ita et

13. Si in quopiam loco universi et singuli incolae ab unione deficerent, solo remanente Unito Sacerdote, hic fundos, qui excissi fuerunt parochiales vita sua durante retinebit, eorumdemque usu se sustentabit.

14. In locis, in quibus Uniti cum non Unitis mixtim degerent, et una tantum haberetur Ecclesia, haec si nunc prae manibus Unitorum esset, porro quoque prae manibus illorum, ut ut pauciores essent numero, maneat adeoque pro non Unitorum usu, necessitate exigente, ad ductum Altissimarum Ordinationum facultas pro aedificanda nova Ecclesia apud competentes Instantias solicitanda, et demonstrato praevie fundo, ita exstruenda erit, ne exinde justo amplius in incolas redundet aggravium. Cum autem

15. Observatum esset, ultimum in Transylvania Dis-Unitorum Episcopum Gerasimum Adamovits regulationem Parochiarum Altissime stabilitam alterasse: hinc Episcopus in stabilita Anno 1806. Parochiarum, et Archidiaconatuum regulatione nullam mutationem suscipere praesumat; verum illam, prout etiam alias quoad Clerum Dis-Unitum, ac in objecto Religionis editas altissimas Regias, ac Guberniales ad amussim observet. Et signanter

16. Cum tam ipse denatus Episcopus sine necessitate, quam etiam Consistorium sub praetextu quod nonnulli Parochi senio fracti, pro administratione sacrorum impares redditi fuissent, numerum poparum contra tenorem praescriptae per piae reminiscentiae praedecessorem nostrum Divum Imperatorem Josephum 2dum circa numerum patrum familias, pro constituenda una parochia stabilitum, normae tantopere auxissent, ut occasione subsequutae praedeclaratae Regulationis multi supernumerarii popae evaserint, hinc Episcopus in conformitate editarum ad Consistorium non Unitorum Ordinationum curabit diligenter, ut emergentibus vacantiis Supernumerarii popae cum aggravio Communitatum, et detrimento contributionis constituti ad actualitatem promoveantur; ad assequendum autem hunc scopum Communitatibus supernumerarios popas emergente vacantia, pro Parochis acceptare detrectantibus, novorum poparum assumtionem tanto magis denegabit, quod experientia in casibus specificis comprobatum sit, quod obicem pro acceptandis per Communi-

muni-

Ардѣл нꙋмай кꙋ ачѣѫ се десклинѣще де ѻаменїй чей прощй, шй слꙋжиторй де Домнй, кѫ нꙋ дѫ чей трей Злоцй де порцїе пе кап, ка-

НІ в. рїй

munitates supernumerariis popis illi potissimum ponere omni modo annitantur, qui ad amplectendum Sacerdotium aspirant, et hoc fine adhaerentes sibi apud communitatem adsciscant. Supernumerarios demum popas ad assignatas sibi Parochias transire detrectantes Regio nostro Gubernio nomine tenus repraesentet, quo iidem communibus oneribus subjici, et ad solvendam contributionem adstringi possint.

17. Praevia Poparum multiplicatio eam quoque post se traxit sequelam, quod ob auctum eorumdem numerum, eorundem etiam proventus decreverit, Popae itaque quaerendis subsistentiae mediis intenti, curam animarum negligendo, et Sacrorum administrationi haud vacando, semet Oeconomiae dediderint, hac proinde ex ratione Episcopus solicitam adhibebit curam, quo Parochi in illis duntaxat locis constituantur, in quibus altissime determinatus patrum familias numerus juxta stabilitam regulationem reperitur; sicubi autem ab hac norma sonticis de causis recedendum esset, id Regio Gubernio praevie semper repraesentetur; hac ratione fiet, ut Parochi meliorem subsistentiam nacti, sepositis temporalibus curis, cum majori plebis aedificatione sacrorum administrationi vacare possint, quin imo ad adimplendas officii sui partes severius stringi queant.

18. Ad culturam plebis cultura Ecclesiasticarum Personarum deserviet, hoc fine per anteriores altissimas ordinationes sequentia requisita praescripta fuerunt; ut candidatus ad Sacerdotium Officia hominis erga Deum, Superiores, et proximum noscat, legere item et scribere sciat, praescriptum praeterea Catechismum sibi cum quinque arithmeticae speciebus proprium reddat; his requisitis ex illa consideratione, ut praeviae qualitates perfectiores redderentur; additae fuerunt duae adhuc conditiones in eo consistentes, ut Candidati scholas non tantum Normales, sed saltem etiam Grammaticas absolvant, taliterque lingvae Hungaricae quoque aliquam cognitionem eisdem summe necessariam acquirant; his proinde Regulis ad salutarem finem directis, Episcopus serio instituendum habebit.

19. Alterum culturae impedimentum in eo observatum est, quod non Uniti Sacerdotes eo potissimum adnitantur, ut aut filii ipsorum, aut si his destituantur, eorum generi in functione succedant, quo fit, ut non tantum Popatus quasi pro haereditate reputentur, sed praeterea reliqui Incolae tantopere absterreantur, ut alia dein individua ad necessaria pro Ecclesiastica functione studia condiscenda animum amittant; ad hoc praepediendum repetitae per Gubernium Nostrum Regium ad Consistorium non Unitorum editae fuerunt dispositiones, quae tamen hucusque adaequate effectui mancipari ex eo nequiverunt, quod Popae sub praetextu senii, et inhabilitatis, functionem resignare, et pro antevertendo in cura animarum defectu, necessitatem constituendi alterius Popae urgere soleant, qua occasione potiorem Communitatis partem facile ad danda suis adhaerentibus vota pertrahunt; Episcopus proinde editis dispositionibus praefixo pede insistendum habebit, quo noxius hic abusus radicitus evellatur.

Gene-

рїй ꙟй дъ простꙋл, чѝ дъ ӣ. крейца́рй, кꙋм ѥсте да́тина съ дѣ слꙋ́жиле. Дѣ́чй, де се дескли́нѣще ꙟтрꙋ а̂часта де стъпѫ́нїй чей про́щй, ѥ̄ ꙟто́кма кꙋ слꙋ́жиле лѡр. Ꙟлтми́нтрѣ, пе́нтрꙋ ви́те, пе́нтрꙋ пъмѫ́нтꙋрй, ш. ч. дъ̀ порціе ка ѡ̄рй че прост; плътѣ́ще ва́мъ пре ла по́дꙋрй, ш. ч. дъ дижмъ дин бꙋ́кате, ба ꙟ съсиме дъ дижмъ то́кма по́пей чѣ́лꙋй Съсе́ск, ꙟкъ шѝ дин Мошїѧ Влъдикъй чѣ́лꙋй де а̂кꙋ́м ка́рѣ ѥ̄ ла Сас-Се́беш се дъ дижмъ по́пей чѣ́лꙋй Лꙋтеръне́ск де а̂колѡ̀. Нꙋ пот съ спꙋн тоате Грєꙋтъ́циле, ка́ре ле а̂ꙋ пре́ѡцїй чей неоу̂ни́цй ꙟ Ꙗрдѣ́л. Шѝ а̂чѣсте, пе́нтрꙋ къ пре неоу̂ни́цй нꙋ̂мꙋриле чѣле дин Ꙗрдѣ́л дꙋ́пъ лѣ́џиле цъ́рей ꙟй сокоте́ск нꙋмай сꙋфери́цй ꙟ Ꙗрдѣ́л, ꙗръ нꙋ прїими́цй, кꙋм прїими́цй сѫнт а̂лцїй. Ꙟтрꙋ а̂тѫтѣ грєꙋтъ́цй фїи́нд бїе́цїй пре́ѡцй неоу̂ни́цй кꙋ тот клиросꙋл лѡр ꙟ Ꙗрдѣ́л, нꙋ ѥ̄ мира́ре, къ пе́нтрꙋ сингꙋр нꙋ́меле чел де неоу̂ни́т се оу̂ре́ск а̂ май пꙋрта̀ а̂тѫ́тѣ грєѡтъ́цй, шѝ пе́нтрꙋ а̂чѣѧ мꙋлцй динтръ дѫншїй кꙋ са́те, шѝ кꙋ парохїй кꙋ тот нꙋ́меле чел де неоу̂ни́т ꙟл скимбъ ꙟ нꙋ́ме де оу̂ни́т; шѝ кꙋ а̂частъ пꙋци́нъ скимба́ре ска́пъ де вѣ́киле грєѡтъ́цй, шѝ се ꙟпърътъше́ск къдинцелѡр чѣ́лѡр че ле а̂ꙋ нꙋ̂мꙋриле чѣле прїими́те ꙟ Ꙗрдѣ́л, цинѫ́ндꙋшй лѣ́џѣ греча́скъ чѣ май динаи́нте ꙟтрѣ́гъ, шѝ нескимба́тъ ꙟто́кма кꙋм ѡ̂ цин тоци Оу̂ницїй Рꙋмѫ́нй

дин

Generaliter demum noverit Episcopus totam hanc instructionem eo unice directam esse, ut non tantum jura receptarum Religionum intacta conserventur, sed etiam propositus per Nos pro Regio nostro munere publicae felicitatis et tranquillitatis scopus, cum procuranda apud sibi subordinatam rudiorem plebem morum probitate, et animarum salute adaequatum sortiatur complementum, cui omni fidelitatis studio cooperari, quemadmodum ad praecipuas pastoralis directionis curas pertinet, ita omnibus fidelibus subditis incumbit. Datum in Archiducali Civitate nostra Vienna Austriae, Die 21. mensis Decembris, Anno Domini 1810. Regnorum vero nostrorum haereditariorum Anno 19.

FRANCISCUS m. p.

SAMUEL Comes TELEKI.
Comes JOANNES NEPOMUC.

дин Ардѣл. Къ а̂че́щѣ мъка́р че ꙟ̂тѫмплъ́рй лѣꙋ вени́т а̂сꙋ́пръ, шѝ а̂ꙋ а̂вꙋ́т а̂се лꙋпта̀ кꙋ дѫнселе; кꙋ то́ате а̂чѣ́сте лѣ́џѣ са чѣ греча́скъ пꙋ́рꙋрѣ неклъти́тъ ѡ̆аꙋ цинꙋ́т, шѝ ѡ̂ цин пънъ ӑстъѕй; ба ни́че ꙟ̂пъръціѧ нꙋ врѣ̀, ни́че Ска́ѡнꙋл Рѡ́мей ӑстъѕй нꙋ по́артъ а̂чѣ́ле кꙋџете, ка Рѡмѫ́ній чей оўни́цй съ факъ чева скимба́ре ꙟ̂ лѣ́џѣ са чѣ греча́скъ; чѝ ꙟ̂трѣ́гъ, ѕисе́й, ꙟ̂трегꙋ́цъ ѡ̂ цѫн; ни́чй ла а̂чѣ́ѧ наꙋ фост ни́чй ѡ̂да́тъ сили́цй, ка съ а̂да́ѡгъ ла Симво́лꙋл Креди́нцей: шѝ дела фіюл пꙋрчѣ́де; ни́чй съ поменѣ́скъ пе Па́па ла Литꙋргіе; чѝ фіеще ка́реле пре́ѡт сингꙋр пре а̂рхіере́ꙋл Е̂па́рхіей, ꙟ̂трꙋ ка́рѣ ю̆сте, ꙟ̂л поменѣ́ще.

Біеціи Рѡмѫ́ни неоўни́цй дин Ардѣ́л, дꙋ́пъ че мꙋ́лцй а̂нй а̂ꙋ фост липси́цй де а̂рхипъсто́рю; а̂біѧ̀ а̂щепта̀ съ ка́пете Е̂пископ, прекꙋ́м шѝ къпъта́ръ пре Васи́ліе Мо́га. Де ка́рѣ кꙋ а̂тѫ́та май вѫрто́с саꙋ бꙋкꙋра́т, къ а̂че́ста ю̆сте Рѡмѫ́н, шѝ нъскꙋ́т ꙟ̂ Ардѣ́л, ка́реле бине щіе, шѝ сѫ́мте греѡтъ́циле Неоўни́цилѡр, ка чел че шѝ е̂л а̂ꙋ ꙟ̂нота́т ꙟ̂ дѫнселе. Пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѧ, та́ре нъдѣ́жде а̂вѣ̀ ꙟ̂трѫ́нсꙋл, къ ꙟ̂й ва оу̂шꙋра̀ де греѡтъ́циле, ка́ре май нꙋ́ле май пот пꙋрта̀. Шѝ дрепт е̂л шѝ ӑре фіербинте ръвнъ, ка ꙟ̂ тот ки́пꙋл съй а̂жꙋ́те. Пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѧ, мъка́р къ ꙟ̆къ е̃ съра́к, наꙋ прецета́т пре а̂че́л лꙋнг, шѝ кꙋ ма́ре кіелтꙋ́ѧлъ дрꙋм а̂ а̂жꙋ́нџе пънъ ла ꙟ̂нъ́лцатꙋл ꙟ̂пъра́т ꙟ̂ Бе́чію. Де оўнде мѫнгъѧ́т саꙋ ꙟ̂то́рс кꙋ нъдѣ́ждѣ. Ꙟ̆съ че нꙋ а̂р пꙋтѣ̀ ꙟ̂плинѝ дꙋ́пъ лꙋ̆нгꙋл дор а̂л Кли́рꙋлꙋ̆й неоу̂ни́т, нꙋ нъхърничіей лꙋ̆й, саꙋ леневи́рей се ка́де а̂се ꙟ̂пꙋта̀, де ѡ̆аръ че а̂тѫрнъ дела токмѣ́леле май сꙋс чети́те, ка́ре ꙟ̂трꙋ а̂чѣ́ѧ ра́ѕимъ: къ неоу̂ни́ціи се сокоте́ск ꙟ̂ Ардѣ́л нꙋмай сꙋфери́цй, шѝ нꙋ а̂й цъ́рей фіи.

КАП. Е̃.

КАП. в҃.

Дéспре А҆рхїепископíѧ шѝ Митрополíѧ Рѡмѫ́нилѡр ꙟ А҆рдѣл.

§. а҃.

А҆рхїерéꙋл Рѡмѫ́нилѡр чел дин А҆лба Ї҆ꙋ́лїа саꙋ Бѫлгра́д ꙟ Ардѣл, ꙟнаи́нте де а҆се оу҆нѝ а҆чéѧши Рѡмѫ́ни кꙋ Бесѣ́рика Рѡ́мей, а҆ꙋ фост А҆рхїепискóп, шѝ Митрополи́т.

Па́трꙋ Хрисóаве а҆ꙋтéнтиче де а҆ Кра́илѡр Оу҆нгꙋрéщий а҆м а҃ мѫ́нѫ, оу҆нꙋл а҆л Кра́юлꙋй Маѳі́ас дин а҆нꙋл Дмнꙋлꙋй ҂аѵоа. А҆лтꙋл а҆л Кра́юлꙋй Оу҆ладисла́ꙋс дин а҆нꙋл ҂аѵча. А҆трéѧ а҆л а҆чéлꙋѧши Кра́ю дин а҆нꙋл ҂аѵчд. А҆патра ꙗ҆рѫши а҆л а҆чéлꙋѧ Кра́ю дин а҆нꙋл ҂аѵчи. Фїи́нд кѫ а҆чѣ́сте сѫнт да́те ꙟ па́ртѣ Рѡмѫ́нилѡр, шѝ не а҆при́нд лꙋми́нѫ спре чѣ́ѧ че кѫꙋтѫ́м ꙟ ка́пꙋл а҆чéста, прекꙋ́м май жос вом ведѣ̀, а҆м сокоти́т сѫ ле дескрі́ꙋ а҆чѝ a) пре ла́ргꙋ, кꙋм сѫнт а҆ꙋтентика́те.

Кꙋм

---

a) Nos Requisitores Literarum, et Literalium Instrumentorum in Sacristia, sive Conservatorio Capituli Ecclesiae Albensis Transylvaniae repositarum, et locatarum, ac aliarum quarumlibet judiciariarum deliberationum, legitimorumque Mandatorum Regio Principalium Executores. Damus pro memoria per praesentes: Quod Reverendus Pater Georgius Reigai Societatis Jesu, Valachorum Graeci ritus in Transylvania unitorum Theologus exhibuerit Nobis, praesentaverit Quaternas quasdam Literas, primas quidem, Matthiae Regis Hungariae Exemptionales. Secundas Uladislai similiter Regis Hungariae Mandatum. Tertias itidem Uladislai Regis Confirmationales. Quartas vero iterum Uladislai Regis Protectionales, tenoris infrascripti, petens Nos, quatenus easdem praesentibus nostris inseri, et inscribi facientes, Paria earundem, sub Sigillo nosto Capitulari, eidem extradare, et emanari facere vellemus. Quarum quidem Literarum priorum Matthiae videlicet Regis tenor, et verbalis con-

Кȣм къ а҆рхїерéȣл Рѡмꙟнилѡр чел дин Бългрáд а҆ȣ фост А҆рхїепискóп шѝ Митрополи́т, си́нгȣре Кꙟ́рциле Рѡмꙟнéщий чѣ́ле вéкий прин лȣ-

---

continentia haec est. NOS MATTHIAS, Dei gratia, Rex Hungariae, Bohemiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium Significantes quibus expedit universis: Quod Nos, tum ad humillimae Supplicationis instantiam fidelis nostri Reverendi Jovanychik Metropolitani Nandor albensis, nostrae propterea porrectae Majestati. Tum vero ex gratia Speciali, universos, et Singulos Valachos Presbyteros fidem Graecam tenentes, in Comitatu Maromarosiensi existentes, praesentes, et futuros de solutione quarumcumque taxarum tam ordinariarum, quam extraordinariarum, per ipsos, in medium Regnicolarum nostrorum solvi, Majestatique Nostrae, ab eisdem provenire debentium, perpetuis futuris semper temporibus gratiose duximus eximendos, et supportandos. Imo eximimus, et supportamus praesentium per vigorem. Quo circa vobis Fidelibus nostris Universis, et singulis Dicatoribus, et Exactoribus quarumcunque taxarum nostrarum, tam ordinariarum, quam extraordinariarum. Item, Comitibus Camerarum salium nostrorum Regalium in praedicto Comitatu Maromarusiensi pro tempore constitutis, eorumque Vices gerentibus, harum serie firmiter praecipientes mandamus, quatenus a modo deinceps praefatos Valachos presbyteros ut praefertur Graecam fidem tenentes, praefatoque Metropolitano Subjectos, ad Solutionem aliquarum taxarum ordinariarum scilicet, et extraordinariarum, in medium Regnicolarum nostrorum solvi debentium, contra formam praemissae nostrae Exemptionis arctare, et compellere, Ipsosque ratione non Solutionis earundem, in personis, rebusque, et bonis ipsorum quibusvis impedire, turbare, seu quovis modo damnificare nusquam, et nequaquam praesumatis, neque sitis ausi, modo aliquali, gratiae nostrae sub obtentu. Praesentibus perlectis, Exhibenti restitutis. Datum Budae Sabbato proximo ante Dominicam Laetare Anno Domini millesimo quadringentesimo Septuagesimo Nono. Regnorum nostrorum Hungariae etc. anno Vigesimo Secundo. Bohemiae vero Undecimo. Et subscriptum erat: R. Urbani ppti Thesaurarii Regii. Erantque Sigillo ejusdem Domini Regis authentico in medio loco, super cera rubra impressive communitae, et roboratae, pariterque in pergameno confectae, et emanatae.

Secundarum Uladislai videlicet Regis mandati tenor talis est. Uladislaus, Dei gratia, Rex Hungariae, et Bohemiae etc. Fidelibus nostris universis, et singulis Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus, ipsorumque officialibus. Item Civitatibus, Oppidis, et Villis, earumque Rectoribus Judicibus scilicet, et Villicis, ac alterius cujusvis status, et conditionis hominibus in hoc Regno nostro Hungariae ubivis constitutis, et commorantibus, praesentes visuris Salutem, et gratiam. Exposuit nobis fidelis noster Reverendus Joannes Episcopus Ruthenorum in Claustro Beati Michaëlis Archangeli in Maromarus, ritu Graecorum fundato commorans gravi cum querela. Qualiter in bonis, et possessionibus vestris, et in medio vestri plurimi Rutheni Praesbyteri, et plurimi item Coloni Graecam fidem tenentes, et sub jurisdictione sua existentes commorarentur, qui proventus, sibi, et dictae Ecclesiae suae, ex vetusta consuetudine provenire debentes reddere, et

Лꙋтера́ний ші̀ прин Калви́ний тіпъри́те ꙟ Ардѣ́л ꙟкъ де ꙟжꙋ́нс въдѣ́ск. Ꙗ́сте ѿ Къза́ніе Рꙍмѫнѣ́скъ ꙟ ѕи́леле Прі́нціпꙋлꙋй Ардѣ́лꙋлꙋй Христо́форꙋс

---

et restituere difficultarent. In grave praejudicium Jurium ejusdem Ecclesiae Suae, et damnum valde magnum. Et quia nos pati nolumus, ut idem exponens, et dicta Ecclesia Sua, solitis, et justis suis proventibus destituatur. Mandamus idcirco fidelitati vestrae, et vestrum cujuslibet praesentium serie Strictissime quatenus a modo imposterum praefato Exponenti, et dictae Ecclesiae suae, per praenominatos Ruthenos Praesbyteros, et Colonos Graecam fidem, ut praefertur, tenentes, ubivis in praescriptis bonis et possessionibus vestris, et in medio vestri commorantes, de omnibus proventibus, et obventionibus Suis, locis debitis et temporibus semper oppor - - respondere, et responderi facere modis omnibus debeatis, et teneamini. Aliud non facturi. praesentibus perlectis, Exhibenti restitutis. Datum in Suburbio Civitatis nostrae Albae Regalis die dominica proxima ante festum ad vincula beati Petri Apostoli, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Nonagesimo primo. Regnorum nostrorum Anno Hungariae etc. Secundo. Bohemiae vero vigesimo primo. Et Scriptum erat in fronte Literarum: m. p. domini Reg. Erantque Sigillo ejusdem judiciali in medio, super cera rubra impressive communitae, et roboratae, patenterque in pergamine confectae, et emanatae. TERTIARUM seu Confirmationalium verbalis similiter continentia seq. in haec verba. Nos Uladislaus, Dei gratia, Rex Hungariae, et Bohemiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium Significantes quibus expedit universis. Quod Venerabilis, et Religiosus Frater Hilarius Prior Claustri, sive Monasterii Ecclesiae Beati Michaelis Archangeli in Maromarusio fundati, Graecae fidei Professor, nostrae Majestatis accedens in praesentiam, exhibuit, et praesentavit nobis quasdam Literas Privilegiales Reverendissimi Patris quondam Antonii Civitatis Constantinopolitanae, Novae Romae, ac totius Orbis Patriarchae, in pergameno graecis literis exaratas Sigilloque Suo plumbeo impendenti consignatas. Et cum hoc etiam earundem Literarum exemplum verbotenus in latinum traductum, de et super nonnullis Indultis, Juribusque et libertatibus eidem Ecclesiae Sancti Michaelis, per eumdem concessis, inferius in tenore ejusdem exempli denotatis, et specificatis. Supplicans Majestati nostrae, ut Literas hujusmodi Patriarchales, ac omnia in eisdem contenta, ratas, gratas, et accepta habere, ac pro eodem Fratre Hilario suisque Successoribus universis, Ecclesiaeque praenotatae innovantes perpetuo valituras gratiose dignaremur confirmare. Quarum quidem Literarum, et earundem exempli Tenor sequitur in haec verba. ANTONIUS Dei gratia Civitatis Constantinopolitanae, Novae Romae, ac totius Orbis Patriarcha. Bene, beateque progeniti, et in Deo honorati, bonique Christiani humilitati nostrae, secundum confirmationem Sancti Spiritus, dilecti filii, et Generosi Vajvoda Balicza, et Drág Mester, qui habent Ecclesiam, sive Monasterium perpetuum in Maromarros in nomine Sancti Michaelis Archangeli fundatum, qui venerunt ad nos, et humilitati nostrae infelici, et urgente Imperii Constantinopolitani Statu supplicarunt, ac in beatitudine, obedientia quam habuerunt pro consvetudine Christianae religionis praestiterunt, humilitatique

omne

форѹс Бáтори, ла ӑнѹл ҂афп. Ꙟ Брашóв де Сáсй типърит. Ꙟ тúтѹла шѝ Ꙟ Кѹвѫнтарѣ Ꙟнаинте а̂ Къзáнїей а̂чéщїѧ, Гинáдїе чéл пре а̂чѣле врéмй

---

omne ac Ecclesiae , haereditatem de propriis bonis, et bene acquisitis Ecclesiam videlicet in nomine Sancti Michaelis Archangeli fundatam donarunt, ac obtulerunt, ita quod ad Ecclesiam humilitatis nostrae respectu habeat, eidemque obediat. Nos autem videntes justum eorum desiderium, ac integram fidem considerantes, donationem ejusmodi gratam accepimus, voluntatique eorum condescendimus, ac Drag Mester, velut humilitatis nostrae filium, nostra authoritate, qua fungimur benediximus patriarchali, itaque quem Deus eliget in dicto Monasterio Priorem, quod talis etiam habeat nostram benedictionem, qua valeat omnes Ecclesias, quae sunt in pertinentiis praedicti Monasterii consecrare. Ad haec, siquis nostrorum subditorum Archiepiscopus, aut Episcopus in dicto Monasterio, aut pertinentiis ejusdem inveniretur, quod ejusmodi dicto Priori esset in adjutorium, velut haec humilitatis nostrae Literae ostendunt, Sigillo nostrae Ecclesiae munitae. Quia nos Ecclesiam istam, ex sincero corde, ac cum magno honore, in nostram protectionem suscepimus, ac pro salute christianitatis, et concedimus ejusmodi Priori, ac donamus authoritatem super omnes proventus dicti Monasterii, ac pertinentiarum, quae hic infra inseruntur, velut: Zilágysag, Megyesalya, Ugocsa, Berzava, Chicho, Bolvanus Almazigy, et in omnibus his nominatis Pachomius Prior, et Abbas plenariam authoritatem habeat, ac respectum ad omnes sacerdotes, et ad alios omnes homines, in dicto Monasterio, ac ejusdem pertinentiis existentibus, ita ut eos, ad bona opera inducet, et erudiat animae, et corporis, et habeat judicare omnes causas, ad Sedem Ecclesiasticam spectantes, in dicto Monasterio, et pertinentiis ejusdem. Et quod omnes Ecclesias, in pertinentiis dicti Monasterii, ac omnes earundem et dicti Monasterii proventus, ac Sacerdotes sub potestate sua habeat, et manibus. Et quod in omnibus divinis officiis, pro suo Patriarcha faciet commemorationem. Quamobrem vobis, has literas nostras dedi. et quod si Priori mori (ut omnes mortales sumus) contigerit, omnes Fratres Spirituales tunc, et Balicza, ac Dragmester cum omnibus hominibus parvis, et magnis, in dictis pertinentiis residentibus, ac congregatis aperte ut ita congregati Priorem eligant nostra authoritate, et benedictione. Qui ita electus omnimodam potestatem super omnes proventus Abbatiae praedictae eodem pacto, sicut et Praedecessor suus a Nobis ad honorem Sancti Michaelis Archangeli habeat concesssimus. Et pro majori fide, et veritate ac confirmatione loci sancti has Literas nostras dedimus. Et haec scripta sunt XIIII. die mensis Augusti anno, in quo scribebantur millenarii VI. et CCCCCCCC ac lXXXX nono. Nos igitur hujusmodi supplicatione memorati Fratris Hilarii exaudita, et clementer admissa, praescriptas literas dicti Patriarchae, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas conspeximus, praesentibusque Literis nostris similiter privilegialibus, earundem Exemplum de verbo ad verbum inseri, et inscribi facientes, eas, et omnia in eis contenta, eatenus, quatenus eaedem rite, et legitime existunt emanatae, viribusque earum veritas suffragatur, acceptamus, approbamus, et ratificamus, ac pro eoвре́мй А҆рхїере́ꙋ Рꙍмѫнилꙍр ꙟ А҆рдѣ́л, се зи́че А҆рхїепи́ско́п ши̑ Митрополи́т а҆тот А҆рдѣ́лꙋлꙋ, ши̑ а҆ цинꙋтꙋлꙋй Вара́дꙋлꙋй, а҆де́къ а҆ Ѡ҆ра́дей ма́ре.

Ла

---

eodem claustro Sancti Michaelis Archangeli, et consequenter pro Fratre Hilario suisque Successoribus universis innovantes perpetuo valituras confirmamus. Ita tamen quod ipse Frater Hillarius Prior, et sui Successores Episcopo de Munkats sui ordinis Reverentia, Archiepiscopo vero de Transylvania, modernis, et futuris, veluti superioribus suis debitam subjectionem, et obedientiam praestare debeant, et teneantur. Harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut Rex Hungariae utimur, est appensum, vigore, et testimonio Literarum mediante. Datum Cassoviae, per manus Reverendi in Christo Patris Domini Thomae Episcopi Ecclesiae Iaurinensis, et Postulati Agriensis, Aulae nostrae summi, et Secretarii Cancellarii, ac Fidelis nostri dilecti quarta decima die Mensis Mai Anno Domini millesimo Quadringentisimo Nonagesimo Quarto. Regnorum nostrorum Hungariae, etc. Anno Quarto, Bohemiae vero vigesimo qnarto. Et in superiori margine Literarum haec superinscriptio legebatur, . m. p. Domini Regis. Erantque Sigillo ejusdem pendenti communitae, et roboratae, patenterque in pergameno confectae, et emanatae. Quartarum tandem et ultimarum, earumque Protectionalis continentia haec est. Uladislaus, Dei gratia, Rex Hungariae, Bohemiae etc. Fidelibus nostris Comiti, vel Vicecomiti, et Iudicibus Nobilium Comitatus Maromarusiensis, praesentibus et futuris, Salutem, et gratiam. Exponitur Majestati nostrae in persona Religiosi Fratris Hilarii, Graecae fidei professionis, Prioris Monasterii Beati Michaelis Archangeli in Maromarosio fundati. Quod licet nos certas Literas Reverendissimi in Christo Patris Fratris Antonii Patriarchae Constantinopolitani, super certis indultis, et libertatibus, ac juribus praefati Monasterii, per eundem Patriarcham concessis, ad Supplicationem ejusdem Exponentis confirmaverimus. Tamen Venerabilis Frater Ioannes Episcopus de Munkacs Graecae fidei Professor, in aestate proxime praeterita, contra hujusmodi indulta praefatae Patriarchae, omnes Populos, in pertinentiis dicti Monasterii commorantes, vigore quarundam literarum nostrarum, ad sinistram expositionem ejusdem, de Majestate nostra ut dicitur, impetratarum vellet, et niteretur taxare, et ad illegitimam receptionem proventuum dicti Monasterii inhiare et licet, Nos utrasque Partes, ad Praesentiam Majestatis Nostrae vocari fecerimus, ut inter ipsos, super ipso negotio Iudicium faceremus. Tamen quia praefatus Episcopus de Munkach, pro tempore deputato coram nobis non comparuit. Ideo Nos, ipsum exponentem in Iuribus suis infra revisionem hujusmodi differentiarum turbari nolentes, mandamus fidelitatibus vestris serie praesentium firmiter, ut acceptis praesentibus praefatum Exponentem, contra Iura, et Privilegia dicti Monasterii, ad solutionem illegitimam aliquorum redditaum, praefato Episcopo de Munkacs arctari non permittatis, sed ipsum interea quousque scilicet per Nos, causa, et differentia praetacta revidebitur, Majestatis nostrae in persona et authoritate, praesentibus, vobis in hac parte concessa, et justitia mediante, protegere, tueri, et defendere debeatis, secus non facturi.

Prae-

Ла а̂нꙋл ҂ахма҃. Ꙟ зилеле Прі́нципꙋлꙋй Геѡргїꙋс Ракоци саꙋ типъри́т Ꙟ Бългра́д ѿ Бъза́нїе. Ꙟтрꙋ а̂чѣꙗ Гина́дїе, ка́реле саꙋ рꙋга́т де Прі́нципꙋл пе́нтрꙋ типъритꙋл Кърці́й а̂че́щїꙗ, се зи́че Архимитрополи́т. А̂сѣмене Ѡрѣ́ст оу̑рмъто́рюл лꙋй Гина́дїе, Ꙟ врѣ́мѣ кърꙋꙗ, дꙋ́пъ мо́артѣ лꙋй Гина́дїе, саꙋ типъри́т Картѣ а̂чѣ́ста, се зи́че Архимитрополи́т.

Ла а̂нꙋл ҂ахна҃. Ꙟ зи́леле а̂че́лꙋꙗшй Прі́нцип саꙋ типъри́т Ѱалти́рѣ кꙋ кїелтꙋꙗла, шѝ кꙋ порꙋ́нка а̂че́лꙋꙗшй Прі́нцип а̂л Ардѣ́лꙋлꙋй де пре жидовїе Ꙟто́арсъ пре Рѡмꙟнїе. А̂колѡ̀ Ꙟ Продосло́вїе а̂шà грѣ́еск кътръ Геѡргїꙋс Ракоци Калви́нїй, кꙋ а̂ кърѡра невоинцъ саꙋ да́т ла типа́рю Ѱалти́рѣ а̂чѣ́ста: „ А̂чѣ́стѣ то́ате възꙟ́ндꙋле, шѝ
„ шѝ лꙋꙟ́ндꙋле а̂ми́нте Мърі́ꙗ та милости́ве Кра́ю, фо́арте Дꙟнезеꙗще
„ шѝ спре ма́ре ла́ꙋда лꙋй Дꙟнезе́ꙋ, а̂й порꙋнчи́т Но́аѡ слꙋџилѡр Мъ-
„ рі́ей та́ле Ꙟпреꙋ́нъ кꙋ Семеѡ́н Сте́фан Митрополи́тꙋл дин ска́-
„ ꙋнꙋл Белгра́дꙋлꙋй, ш. ч.

Шѝ Ꙟ Тестамꙟ́нтꙋл чѣ́л ноꙋ, че фꙋ̀ типъри́т дин порꙋ́нка шѝ кꙋ кїелтꙋꙗла Прі́нципꙋлꙋй Геѡргїе Рако́ци ла Ꙟкина́рѣ саꙋ дедика́цїа Кър-

---

Praesentibus perlectis, Exhibenti restitutis. Datum Budae in Vigilia festi beati Andreae Apostoli. Anno Domini millessimo Quadringentesimo Nonagesimo Octavo. Regnorum nostrorum Hungariae etc. Anno Nono. Bohemiae vero vigesimo Nono. — Venerabilis Georgii — Secretarii Regiae — etc. Erantque sigillo ejusdem authentico super cera rubra impresive communitae, et roboratae, patenterque in pergamine confectae, et emanatae. Nos itaque petitionem memorati Reverendi Patris Georgii Reigai, nobis factam, justam, jurique consonam esse agnoscentes, praeinsertas Literas non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, et suspicione carentes, de verbo ad verbum sine diminutione, et augmento, variationeque omni, praesentibus nostris inseri, et inscribi facientes, Paria earundem in Transumpto praesentium, sub sigillo nostro capitulari authentico, Eidem extradanda duximus, et concedenda. Communi Iustitia, et aequitate suadente, Legeque Regni permittente. Datum feria secunda proxima post Dominicam septimam Trinitatis. Anno Domini Millesimo septingentisimo Vigesimo Primo.

Lecta cum suis Originalibus comportata, et Extradata, per eosdem

(L. S.) REQUISITORES m. p.

цїй ꙗсте ꙗскълит: Симеѡн Стéфан Архїепископ, ши Митрополит а Скаѡнꙋлꙋй, Бълградꙋлꙋй, а Вадꙋлꙋй, ши а Мараморъшꙋлꙋй.

Предословїѧ Молитéвникꙋлꙋй, каре сау типърит ꙟ зилеле Принципꙋлꙋй Апафи Михаю ла анꙋл ҂ахп҃а. Ꙟтрꙋ ачéста кип ꙟчѣпе: „ Кътръ „ Прѣѡсфнцитꙋл ши ꙟ Хс҃ лꙋминатꙋл, ВАРЛААМ Архї-Епископ: „ ши Митрополитꙋл: сфнтей Митрополїй а Белградꙋлꙋй: ал Вадꙋ„ лꙋй: ал Силвашꙋлꙋй: ал Фъгърашꙋлꙋй: ши ал Мараморъшꙋлꙋй: „ ши ал Епископилѡр дин цѣра Оунгꙋрѣскъ „.

Пре оурмъ ꙟтрꙋ ꙟкинарѣ Часословꙋлꙋй челꙋй ла анꙋл ҂ахч҃ѕ. Ꙟ Сибїю типърит, Ѳеѡфил се зиче Митрополит Белградꙋлꙋй, а Вадꙋлꙋй, а Мараморъшꙋлꙋй, ши а Силвашꙋлꙋй, ш. ч.

Ведерит даръ лꙋкрꙋ ꙗсте дин кърциле чѣле Ромѫнѣщй де демꙋлт типърите, къ Архїереꙋл Ромѫнилѡр чел дин Белград ꙟ Ардѣл, ꙟнаинте де а се оуни Ромѫнїй чей дин Ардѣл кꙋ Бесѣрика Ромей, ау авꙋт титꙋлъ де Архїепископ, ши де Митрополит. Чи ши алте докꙋмѫнтꙋрй спре лꙋкрꙋл ачéста сѫнт.

§. в҃.

Ачѣѧши се адеверѣзъ май ꙟколѡ.

Ꙟ зилеле Архїереꙋлꙋй дин Бълград Аѳанасїе, кареле чел дин тѫю оурзита де Ѳеѡфил, чел че ꙟнаинте де Аѳанасїе ау шезꙋт пре Скаѡнꙋл Архїерїей Бълградꙋлꙋй, оунире кꙋ Бесѣрика Ромей ѡау фъкꙋт, Їѡанн Константин Бранкован, Принцип ꙟпъръцїей Романилѡр, ши а църей Мꙋнтенѣщй водъ ау дърꙋит ѡ мошїе дин цѣра Ромѫнѣскъ Архїепископїей Бълградꙋлꙋй ꙟ Ардѣл, каре дърꙋире ши кꙋ скрисоаре ѡау ꙟтърит. Скрисоарѣ ачѣѧ ѡау дат лъꙋдатꙋл Принцип, ши водъ ꙟ лимба Ромѫнѣскъ; ꙗръ дꙋпъ ачѣѧ фꙋ префъкꙋтъ ши ꙟ лимба

Лътинѣскъ. Неавѫ́нд є̑ꙋ а̂мѫ́нъ фъръ чѣ ꙟ ли́мба лътинѣскъ скрисоа́ре, нꙋ пот фъръ си́нгꙋръ а̂чѣѧ съ ѡ̂ четéск а̂чѝ. а)

Марти́нꙋс Сент-Їва́нй, ка́реле ла а̂́нꙋл ҂аψг. дин порꙋ́нка лꙋй Леопо́лдꙋс Коллониц Прима́тꙋлꙋй дела Єтриго́н а̂ꙋ скри́с ѡ̂ Диссерта́ціє, шѝ ѡ̂аꙋ да́т ла типа́рю, пре май сꙋ́с лъꙋда́тꙋл А̂ѳана́сіє фъръ ни́чй ѡ̂ ꙟдоѫлъ ꙟ нꙋмѣще А̂рхїеписко́п Рѡмѫнилѡр дин А̂рдѣ́л. Кꙋви́нтеле лꙋй вѣ́зиле май сꙋ́с Партѣ а҃. Кап д҃. §. в҃. Де ѡ̂аръ че да́ръ зи́са Диссерта́ціє дин порꙋ́нка чѣ́лꙋй прѣ́сте то́ате Бесѣ́ричиле Попистáшилѡр чѣ́лѡр дин Кръи́мѣ Оу́нгꙋрѣ́скъ май ма́ре саꙋ да́т ла пꙋ́бликъ; оурмѣ́зъ, къ Попистáшїй ни́чй де кꙋ́м, ка де оу́н лꙋ́крꙋ прѣкꙋноскꙋ́т, нꙋ саꙋ ꙟдои́т пре а̂чѣ́ле вре́мй, кꙋ́м къ А̂рхїере́ꙋл Рѡмѫнилѡр чѣ́л дин Бългра́д ꙟ А̂рдѣ́л, ꙟна́инте де а̂се оунѝ Рѡмѫ́нїй а̂чѣѧ кꙋ Бесѣ́рика Рѡ́мей, а̂ꙋ а̂вꙋ́т ти́тꙋлъ, шѝ вредничіє де А̂рхїеписко́п. Де а̂чіѧ Вълди́ка Рѡмѫ́нилѡр чѣ́лѡр дин А̂рдѣ́л Баро́нꙋл Їноке́нтїє Кла́ин фіи́нд ꙟ Рѡ́ма, ꙟ скрисо́арѣ чѣ̀ дин єі. зи́ле а̂лꙋй Їꙋліє а̂́нꙋлꙋй ҂аψмъ.

кътръ

а) Ioannes Constantinus Bassarab Divina favente Clementia Princeps et Dominus totius Ungrovlachiae Sanctae Divinae *Metropoliae Albae Iuliae*, et *Archiepiscopatui* Transylvaniae sub invocatione Ssimae et vivificae Trinitatis, cujus domum residentialem antiquitate collapsam ex fundamento fieri et erigi curavit in Domino defunctus quondam Praedecessor noster Ioannes Michael Princeps, Reverendissimo item Patri Athanasio *Metropolitae* totique Synodo Sanctae Metropoliae trado possessiones in campo Merisenilor dicto districtus Argis, ex toto Territorio ex campo ex sylva, ex aquis, ex pomario pagi cum omnibus proventibus qui essent. Quapropter mea Dominatio hoc Dominationis meae scriptum tradidit simul cum omnibus contractibus factis in emptione harum possessionum Reverendissimo Patri Athanasio *Metropolitae* Transylvaniae et toti Synodo Metropoliae, ut jure optimo teneant, et possideant hanc possessionem in Campo Miresenilor dicto cum omnibus proventibus a Limitibus usque ad Limites. Datum in Urbe Principatus Nostri Bukurestii Mense Iunio 15. anno Principatus Dominationis meae 12. a condito vero orbe 7208. a Domino autem nostro Iesu Christo 1700.

Ioannes Constantinus Princeps.

Stephanus Cantakuzeno.
Cancellarius.

©BCU Cluj

кътрѣ Іѡа́нн Са́кадати Прѡтопо́пꙋл дин Бла́ж да́тъ, щемѣ̀, ѕикѫ́нд: „ Ска́ѡнꙋл а̂че́ста а̂ꙋ фост Архїепископе́ск, шѝ се фѣ́че ска́ѡн є̂пископе́ск! Че а̂да́ѡџере да́ръ ӑре Бесѣ́рика мѣ̀? ка́рѣ Іесꙋви́цїй врѣ́ꙋ съ ѡ̂ пръдѣ́ѕе, съ ѡ̂ робѣ́скъ, шѝ де ро́дꙋриле фꙋндацїѡна́ле съ ѡ̂ деспо́ае„. Чѝ, вою̆ а̂чѝ а) тоа́тъ Ка́ртѣ а̂чѣ́ꙗ дин ѡ̂риџина́л, ка́реле

а̂л

а) Admodum Reverende Domine, mihi observande.

Ultimis meis literis scripsi, quod in dies expectem a Summo Pontifice resolutionem, sed haec dilata est, et ut Iustitiae cursus evitetur, nomine summi Pontificis mihi facta est propositio: an velim resignare Episcopatum. Ad hanc propositionem quales fecerim considerationes de verbo ad verbum descriptas Dominationi vestrae, et per Vestram Dominationem toti qui ad latus haberi potest Venerabili Clero statim: aliis vero remotioribus de Clero quocitius communicanda submitto. Ego nec volo, nec teneor, sed etiam in conscientia *non* possum meas oves deserere, hoc enim prohibent allegata Iura: et Ioann: 10. v. 11. Dominus culpat Pastorem Mercenarium. Allegata e Iure Canonico Iura de verbo ad verbum descripta habentur in meo secundo Decreto, quod Admodum Reverendus Dominus Silvester Kaliani, ut Vestris Dominationibus pro secreta informatione quantocyus communicet, velim. Has considerationes ideo exhibui, ut Vestris Dominationibus communicentur, et videant, qua via persecutores agant, ut Ecclesiam meam, et totam hanc Nationem unitam opprimant. Remedium in his circumstantiis Salvator praescribit, dicens: in patientia vestra possidebitis animas vestras. Patientia ergo opus est, ut omnis tumultus, murmurationes, et seditiones evitentur; ac nihilominus fortitudine boni Pastoris etiam opus est, qua persecutioni non cedatur, sed ut unusquisque de clero cum suo Episcopo, ad exemplum, quod Salvator citato Ioan: 10. cap v. 11. dedit, animam suam ponat pro ovibus suis, si aeternam salutem consequi velit. Concilium Tridentinum propter frequentes allegationes Vestris Dominationibus summe necessarium est, videant, ut sibi alicubi procurent. Fundatio haec, et ejus solicitatio Ecclesiam meam tempore Praedecessoris mei facile ad triginta millia florenorum constitit. Si meas, et Ecclesiae meae expensas per me factas, et damna hucusque perpessa computem fere alia triginta millia florenorum exurgent; quae duae positiones sexaginta florenorum millia constituunt. Alia circiter sexaginta florenorum millia cessa sunt Inclytae Camerae, quae per meam Ecclesiam pro bello Turcico eidem Inclytae Camerae, aut Fisco Principis successive mutuo data sunt. Ecce circiter centum et viginti florenorum millia constat fundatio! *Sedes haec fuit Archi-Episcopalis*, et facta est sedes Episcopalis! quid ergo incrementi habet mea Ecclesia? quam Iesuitae depopulari, in servitutem tradere, et fructibus fundationalibus spoliare volunt. Ecce haec sunt negotia gesta, quae a Praedecessore Episcopo in meos humeros traslata, et per me ex officio Episcopale erga Venerabilis Cleri speciales preces assumpta sunt: horum negotiorum gestorum ratione

obliꙟл ам амжнъ, съ ѡ҆ дескрїꙋ, пе́нтрꙋ къ май мꙋ́лте лꙋкрꙋрй кꙋпри́нде ꙟ си́нꙋл съꙋ, кꙋ ка́ре мꙋ́лт се ръсфи́ръ и҆сто́рїа Бесе́ричей Рꙋмжни́лѡр дин Арде́л че́ дин ве́кꙋл а҆че́ла. Дре́пт а҆че́ѧ вре́дникъ ѥсте съ ꙗсъ ла лꙋми́нъ.

Ꙗсе́-

---

obligor Ecclesiae meae, quam si Iesuitica factio fundatione spoliat, ad summam praemissam solvendam obligatur. Haec sine jactantia, et sine tumultu in Apostolica mansvetudine, et humanitate bene examinari, et suo tempore proponi debent. Quando mandavi fieri Synodum, Iesuitarum Advocatus, mei et totius Cleri calumniator Petrus Aron impedivit, quam si non impedivisset, ad praesentia malorum genera deventum nunquam fuisset: quia extra Synodum Clerus ad nihil accedere potest; et absente Episcopo tanquam capite definitive nihil concludere potest, requiritur enim Episcopi ratificatio, ergo Petrus Aron ea, quae toti Venerabili Clero communicanda mandavi, supprimendo, imo quod pars Cleri Iesuitae adhaereat, et ideo tumultus timeri debeat, calumniando; me, et Ecclesiam in haec mala praecipitavit, et male supposita dissensione inter membra et caput persecutionis vires auxit. Quid quid autem Petrus Aron cum Iesuitica factione in meam et Ecclesiae meae proditionem machinatur, de facto quidem laedit, attamen nonnisi dissentientibus membris a Capite, mihi, aut Vestris Dominationibus Iure nocere potest. De Synodo igitur, et modo eam celebrandi proxime plura ordinabo, quia urgeo hic resolutionem super iis quae Sacrae Sedi pro protegenda mea Episcopale Apostolica potestate praesentavi. Cum Petro Aron veluti contumace, inobediente, et calumnioso mei et cleri mei convitiatore *nihil est communicandum*, et ejus praetensae Vicariales dispositiones dissimulentur, donec aut, quod in dies erga tertiam meam Paternam monitionem expecto, poenitentiam agat: aut eo indurato perseverante proxime, quod meretur, pronunciem.

Praesentibus aliisque Ordinibus meis propter grave Ecclesiae meae periculum sub virtute sanctae obedientiae, et ipso inobedientiae facto incurrenda, mihique specialiter reservata excomunicationis censura, totum Venerabilem Clerum obligari declaro, et forma Iuris valida denuntio.

De harum, et aliarum quarumlibet Literarum mearum perceptione immediate informari velim, ut correspondentiae securus, ulteriores dispositiones facere possim. Hisque in communes Ecclesiae meae preces me commendo, et persevero

Admodum Reverendae Dominationis Vestrae
Romae 15. Iulii 1747.

Pater humilis
B. KLEIN Eppus
Fagarasiensis m. p.

P. S. In haec verba scripsi Admodum Reverendo Domino Archi-Diacono Georgio Timandi, igitur Vestra Dominatio ex eo perquirat, an Literas receperit, et cum eo correspondeat, mihique super omnibus, et super Venerabilis Cleri intentione quantocius rescribat.

©BCU Cluj

Асемене Владика Клаин ꙟ скрисоарѣ че кътръ Клирȣл съȣ ꙟ сърбътоарѣ сфнтȣлȣй Варѳоломею ꙟ анȣл ,аѱмз дин Рѡма датъ, карѣ е ꙟ Протоколȣл в. фаца оа. зиче, къ Бесѣрика Рѡмѫнилѡр дин Ардѣл аȣ фост скаѡн Архіепископеск, ши дȣпъ пріимирѣ оунирей ꙟпротива каноанелѡр фȣ скоборѫтъ ла скаѡн Епископеск. а)

Ба ши кътръ Папа Бенедикт ді. ачелаши Владикъ гръѩще, зикѫнд, къ ꙟпротива скȣтирей тȣтȣрѡр Бесѣричилѡр Ръсъритȣлȣй челѡр оуните, ши ши ачелѡр Латинещи, Бесѣрика ачѣста, карѣ май наинте аȣ фост скаѡн Архіе-Епископеск, дȣпъ пріимирѣ оунирей (фȣ скъритъ ла скаѡн Епископеск. Протокол в. фаца ді. б)

Ладислаȣс Чаки, ши Христофорȣс Пашко, карій ера Кȣратори, ай църей Ардѣлȣлȣй ꙟ Цариград ла Кȣртѣ ꙟпъратȣлȣй Тȣрческ, ꙟ скрисоарѣ че дин Анȣл ,ахпа. карѣ е дескрисъ май сȣс ꙟ партѣ а. кап д. §. а. пре Сава, кареле аȣ фост ꙟнаинте де май сȣс зисȣл Варлаам Архіереȣ Рѡмѫнилѡр ꙟ Ардѣл, ꙟл нȣмеск кȣ титȣлъ де Митрополит. Пре ачелаши Сава ши Іѡанн Раич Архимандритȣл Сѫрбеск ꙟ Исторіа са че ꙟ лимба словенѣскъ ꙟтокмитъ, Том д. кап е. §. ѕ. ꙟл кіамъ Митрополит.

Ба ши прѣнвъцатȣл Аналиста Оунгȣреск Геѡргіȣс Прай ꙟ Картѣ че се кіамъ Спечимен Іерархіе Оунгариче, Том а. оунде кȣвѫнтъ деспре Епископіꙗ Мȣнкачȣлȣй, пре Архіереȣл Рѡмѫнилѡр дин Бългърад ꙟ Ардѣл ꙟл кȣноаще, ꙟнаинте де а се оуни Рѡмѫній ачеꙗ кȣ Бесѣрика Рѡмей,

---

а) Expendi velim; quod haec Ecclesia fuerit Sedes Archi-Episcopalis, quid deliquit haec Ecclesia, quod recepta Unione, contra sacros Canones sit degradata ad sedem Episcopalem? an non expediat a Summo Pontifice exorare, ut competens Archi-Episcopalis Dignitas Ecclesiae huic restituatur?

б) Ubi contra omnium Orientalium Unitarum ac Latinarum Ecclesiarum Immunitatem, Ecclesia haec, quae antehac fuit Sedes Archi-Episcopalis, et facta unione, ad Sedem Episcopalem degradata est, aut Iesuitarum, vel alterius latini Presbyteri servituti, praesidio, et dispositioni subjicienda: aut plane Episcopo, ac tam gravi in fundationem Episcopalem erogata pecunia summa citra omnem culpam privanda est.

* * *

рѡ́мей, а҆ фѝ фост А҆рхїеписко́п. А҆коло́ший ръчитѣще шѝ Картѣ чѣ де Симеѡ́н Сте́фан Архїеписко́пꙋл Бългра́дꙋлꙋй, а҆ Ва́дꙋлꙋй, а҆ Марамо́ръшꙋлꙋй, шѝ а҆то́т А҆рдѣлꙋл лꙋй Парѳе́нїе е҆пиcompleteско́пꙋлꙋй Мꙋнка́чꙋлꙋй, пре ка́реле ꙟсꙋший лаꙋ сфинци́т е҆писко́п, ꙟ а҆нꙋл Дмнꙋлꙋй ҂ахна. датъ, ка́рѣ а҆шà сꙋнъ: а)

А҆чѣ́ста

а) Stephanus Simonovicsius Dei Gratia Archiepiscopus Belegradiensis, Vadiensis, Marmarosiensis, totiusque Transsilvaniae, Catholicae atque Apostolicae Religionis Graeci Ritus Episcopus. Significamus per praesentes nostras, omnibus, et singulis, quorum interest, nominatim Reverendissimis Episcopis, eorumque Vicariis, Capitulis, et Praepositis, Presbyteris, et cujuscunque gradus Clericis, post hos Illustrissimis, Magnificis, Praenobilibus, ac Generosis Dominis Regni Hungariae inclitis Civibus, nec non Civitatum, Oppidorum, atque pagorum incolis, eorumque primoribus, omnibusque in Christo Fidelibus. Quod venerat ad nos R. P. Petrus Parthenius, Religiosus Ordinis D. Basilii Ritus Graeci Sacerdos cum honorificis, et sufficientibus testimoniis Reverendissimorum Episcoporum, atque in primis felicis recordationis Domini Basilii Tarassovicsii Munkacsiensis, Antecessoris sui, qui resolutionis suae diem praesentiens, voce viva, scriptoque manus propriae firmata in successorem suum praefatum Reverendum Patrem designavit, omnesque suae Cathedrae Sacerdotes sub interminatione irae Dei, nec non futuri Iudicii arctissime obligavit, ne videlicet ullum alium praeter nominatum Reverendum Patrem in Episcopum suum assumerent, uti Diploma illud legimus, et vidimus. Deinde Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Mathiae Tarnoczy Episcopi Vaciensis, Praepositi Scepusiensis. S. C. Regiaeque Majestatis Consiliarii, qui tam nomine suo, quam Illustrissimi, ac Reverendissimi Georgii Lippai Archiepiscopi Strigoniensis, et Primatis inclitae Coronae Hungariae authoritate eadem saepius praemisso Reverendo Patri Parthenio in suis Dioecesibus administrationem Sacerdotum Ruthenorum commisit, datoque Diplomate ratificavit; Sacerdotum denique Ruthenorum, atque suorum Parochianorum partes Homonenses, Ungvarienses, Sztropkovienses, Makoviczenses, Tibiscanas, ac Scepusienses incolentium locupletissima accepimus, legimusque Testimonia, ex quibus perspeximus, quod saepe fatus Reverendus Pater Parthenius concordibus votis, atque affectibus sit electus, ut succedat memorato Reverendissimo Domino Episcopo Munkatsiensi Basilio Tarasovicsio vita non pridem functo, locumque, ac Cathedram ipsius conscendat. Hunc itaque toties praedictum, pensata ipsius causa, humanissime in Charitate Christi excepimus, invitatoque Reverendissimo Domino Saba Episcopo Bisztranensi, convocatoque Clero nostro, praemissis demum iis, quae Sacri Canones, Sacraque Synodus praemittere jubet, solemnitatem instituimus, atque in Episcopum nominatae Munkacsiensis Cathedrae cum ceremoniis Apostolicis creavimus, dedimusque ei facultatem per invocationem Gratiae Spiritus Sancti ordines conferre, a peccatis, et censuris sibi reservatis absolvere, sacros liquores conficere, Ecclesias et Altaria consecrare,

omnes-

Ачѣ́ста, че се нȣмѣ́ще ꙟ Картѣ̂ ачѣ́ста Стѣ́фанȣс Симоновичїȣс, ѥ҆сте ачѣ́ла Симеѡн Стѣ́фан, сеȣ Стѣ́фан Симѡн, кареле аȣ оу҆рмат лȣй Ілїе Форѣ́ст ꙟ скаȣнȣл Митрополїей Бълградȣлȣй ꙟ Ардѣ́л. Деспре каре пре ларг гръѧще Хрисовȣл чѣл дела Ракоци, кареле лам читит май сȣс Партѣ а҃. кап д҃. §. а҃.

§. г҃.

Ꙟчѣѧши ши май ꙟколѡ.

Ѥра ꙟ Марамо́рош ѡ҆ Мънъстире кȣ храмȣл сфн҃тȣлȣй Михаил Архангелȣл ꙟтемеѧтъ де Балица Водъ, ши де Драг Мѣ́шер; ши де Антонїе Патрїархȣл Цариградȣлȣй ꙟтъритъ. Іѡанн, ѥ҆пископȣл дин Мънъстирѣ Храмȣлȣй сфн҃тȣлȣй Николае дела Мȣнкач, Рȣс; дела кареле ка дела чѣл дин тѫю ѥ҆пископ аколѡ, ꙟши траг оу҆рмарѣ ѥ҆пископїй Мȣнкачȣлȣй, ꙟвъцат кȣ пилда Лътинѣскȣлȣй Плебан Бенедикт де Івани, кареле се ѥ҆спитисе а лȣа бениткȣриле Бълȣгърилѡр Рȣсъщи чѣлѡр дин Мънъстирѣ дела Мȣнкач, ши ѥл ꙟчепȣ а ръвни съ рънѣскъ бенитȣриле Мънъстирей сфн҃тȣлȣй Михаил Архангел дин Марамо́ръш, мъкар къ фапта лȣй Бенедикт плебанȣлȣй де Івани ѡ҆ проклецѣ. Дечи минцинд, къ ѥл шѣде ꙟ Мънъстирѣ сфн҃тȣлȣй Михаил Архангел, ши ѥ҆се кад бенитȣриле Мънъстирей ачѣїѧ, ꙟтрȣ адевър шезѫнд ꙟ мънъстирѣ сфн҃тȣлȣй Николае ла Мȣнкач, ка ѥ҆гȣмен Мънъстирей ачѣщїѧ, добѫнди дела Оу҆ладиславȣ ал доилѣ Краюл Оу҆нгарїей Мандат ꙟ анȣл ҂ачча. ка бенитȣриле Мънъстирей сфн҃тȣлȣй Михаил Архан-

---

omnesque functiones Episcopales licite in sua Dioecesi exercere: petentes, et monentes Eundem Reverendissimum Dominum Petrum Parthenium Episcopum Munkacsiensem, Fratrem nostrum in Christo Charissimum, ut Ecclesiam suam verbo, et exemplo in omni disciplina Christiana, memor olim reddendae rationis, instituat, ac perficiat. In cujus rei perpetuam memoriam fideique certitudinem, manum nostram, Sigillum apposuimus.

Datum Belegradi anno ab orbe condito 7159. a partu vero Virginis MDCLI. in Monasterio Sanctissimae Trinitatis Metropolitanae nostrae Residentiae.

©BCU Cluj

Архáнгелꙋ съ фáкъ Дерегътóареле лóкꙋлꙋй съсе дѣ̀ ꙁи́сꙋлꙋй Іѡ́анн Єпискóпꙋлꙋй де Мꙋнкáч.

Біéтꙋл Іларі́е Єгꙋ́менꙋл Мънъсти́рей сфн҃тꙋлꙋй Михаи́л Архáнгелꙋ ꙟцелегѫ́нд де Мандáтꙋл чѣ́л кꙋ виклешꙋ́г къщигáт; ажꙋ́нсе ши̇ єл ла лъꙋдáтꙋл Крáю Оу҆ладисла́ꙋс, ши̇ арътѫ́нд дрептáтѣ че авѣ̀ дела Антóніе Патріáрхꙋл Цариградꙋлꙋй, къпътъ̀ Хри́сов де ꙟтърирѣ мънъсти́рей сáле ши̇ де къди́нцеле сáле ши̇ але Мънъсти́рей ꙟ а́нꙋл ҂аѵчд.

Ꙁи́сꙋл Іѡ́анн ши̇ прѣ́сте Хрисóвꙋл ачѣ́ста фъ́ръ де рꙋши́не бꙋтѣ̀ а ръпи̇ венитꙋ́риле Мънъсти́рей чѣ́ій дин Марамóръш. Де оу҆нде сорочи́ндꙋл Крáюл Оу҆ладисла́ꙋс ка съ ви́нъ ꙟнаи́нтѣ са ꙟпреꙋ́нъ кꙋ Єгꙋ́менꙋл Іларі́е, ши̇ фіи́ндꙋй грѣ́цъ асе иви̇ ла Крáю, пре кáреле кꙋ минчꙋ́на маинаи́нте ꙟл ꙟшелáсе; Іларі́е де ноꙋ добѫнди̇ Хрисóв де апъ́раре асꙋ́пра Єпискóпꙋлꙋй Іѡ́анн ꙟ а́нꙋл ҂аѵчи.

Тꙋстрѣ́ле ачѣ́сте Хрисóаве де Крáюл Оу҆ладисла́ꙋс дáте сѫнт скри́се май сꙋ́с (§. а̃.). ꙟ Хрисóвꙋл чѣ́л дин а́нꙋл ҂аѵчд. кіáр кꙋнóаще Крáюл Оу҆ладисла́ꙋс пре Архіепискóпꙋл нóстрꙋ дин Ардѣ́л. Оу҆нде ꙟдѣторѣ́ще пре Єгꙋ́менꙋл ши̇ Архимандри́тꙋл Іларі́е, ши̇ пре тóцй оу҆рмътóрій лꙋй, ка съ фіе сꙋпꙋ́ши Єпискóпꙋлꙋй дела Мꙋнкáч, ши̇ Архіепискóпꙋлꙋй дин Ардѣ́л. Ба нꙋ нꙋ́май ачѣ́ѧ се въдѣ́ще дин Хрисóвꙋл ачѣ́ста, къ ꙟ вѣ́кꙋл ачѣ́ла єра̀ Архіепискóп де лѣ́џе Гречѣ́скъ ꙟ Ардѣ́л; чи̇ ши̇ ачѣ́ѧ, къ Єпискóпꙋл дела Мꙋнкáч єра̀ сꙋпꙋ́с Архіепискóпꙋлꙋй дин Ардѣ́л. Къ дáкъ Архимандри́тꙋл дин Марамóрош є̃ сꙋпꙋ́с Мꙋнкъчáнꙋлꙋй ка Єпискóпꙋлꙋй, ши̇ Арделѣ́нꙋлꙋй ка Архіепискóпꙋлꙋй, аша̀ дáръ ши̇ Єпискóпꙋл дела Мꙋнкáч є̃ сꙋпꙋ́с Архіепискóпꙋлꙋй дин Ардѣ́л. Ачѣ́ста лꙋминѣ́зъ ачѣ́ѧ: къ Арделѣ́нꙋл Архіепискóп саꙋ ꙁи́с ши̇ а Єпискóпилѡр чѣ́лѡр дин цѣ́ра Оу҆нгꙋрѣ́скъ; кꙋм въꙁꙋ́м май сꙋ́с (§. а̃.) ꙟ ти́тꙋла Архіепискóпꙋлꙋй ши̇ Митрополи́тꙋлꙋй Варлаáм.

Ба ши̇ Матíас Крáюл Оу҆нгꙋрилѡр ꙟ Хрисóвꙋл дин а́нꙋл ҂аѵо҃. спре скꙋтѣ́ла Прѣѡ́цилѡр Рꙋмѫнѣ́щй дин Марамóръш дат пре Арделѣнꙋл ꙟл кꙋноа́ще Митрополи́т, дꙋ́пъ акъ́рꙋѧ рꙋга́ре саꙋ плека́т а̂ дърꙋ̀й ꙁи́са скꙋти́ре. Аче́ста ꙟкъ ѥ̆сте ма́й сꙋ́с (§. а҃.) скри́с тот. Дре́пт ꙟ Хрисо́в Митрополи́тꙋл а̂че́ла кꙋ нꙋ́меле Їѡа́нчик се́ ꙁи́че Митрополи́т дин На́ндор Ӑлба, ка́рѣ ѥ̆сте Бългра́дꙋ Тꙋрче́ск дин коло̀ де Дꙋ́нъре, ѥ̆ръ Бългъра́дꙋ че́л дин Ардѣ́л, се кїа́мъ Ӑлба Ї́ꙋлїа. Чѝ а̂чѣ́ѧ нꙋ по́ате фѝ ꙟдо́ѧлъ, кꙋ́м къ прин небъга́рѣ де са́мъ а̂ Кънцъла́рїей саꙋ ꙟтѫмпла́т греша́ла, къ ꙁикѫ́ндꙋсе шѝ Бългра́дꙋ Тꙋрче́ск Ӑлба, шѝ Бългра́дꙋ дин Ардѣ́л; шѝ пе́нтрꙋ дескли́нирѣ, Бългра́дꙋлꙋй Тꙋрче́ск и̂се пꙋ́не ꙟна́инте На́ндѡр, ѥ̆ръ Бългра́дꙋлꙋй дин Ардѣ́л и̂се а̂да́ѡџе Ї́ꙋлїа; прѣле́сне саꙋ ꙟтѫмпла́т Скрїито́рюлꙋй ꙟ Канцела́рїе съ пꙋ́нъ ꙟ лок де Ӑлба Ї́ꙋлїа, На́ндор Ӑлба, нецинѫ́ндꙋсе а̂чѣ́ста де фїи́нца лꙋ́крꙋлꙋй; шѝ фїи́нд ꙟвъца́т скрїито́рюл ма́й мꙋ́лте а̂ скрїе де́спре На́ндор Ӑлба, кꙋ ка́рѣ ма́й мꙋ́лтъ трѣ́бъ а̂вѣ̀ Кра́йи де кѫт кꙋ Ӑлба Ї́ꙋлїа. Ба, шѝ дин Хрисо́вꙋл а̂че́ла дестꙋ́л де ръсфира́т съ кꙋлѣ́џе, кꙋ́м къ Митрополи́тꙋл Їѡа́нчик, ка́реле саꙋ рꙋга́т кътръ Кра́юл Матїа́с пе́нтрꙋ Рѡмѫ́нїй дин Марамо́ръш, а̂ꙋ фост дин Ӑлба Ї́ꙋлїа, шѝ нꙋ дин На́ндор Ӑлба. Пе́нтрꙋ къ а̂коло̀ се ꙁи́к Рѡмѫ́нїй а̂че́й дин Марамо́ръш а̂ фѝ сꙋпꙋ́шй Митрополи́тꙋлꙋй Їѡа́нчик. Чѝ Рѡмѫ́нїи дин Марамо́ръш съ фѝ фост кѫ́ндва сꙋпꙋ́шй Митрополи́тꙋлꙋй сѫ́рб че́лꙋй пре́сте Дꙋ́нъре дин Бългра́дꙋ Тꙋрче́ск, ꙟ то́атъ трекꙋ́та веки́ме ни́чй мъка́р ѡ̂ сꙋпци́ръ оў́мбръ нꙋ се ӑ́флъ. Дин проти́въ Оўладисла́ꙋс Кра́ю ка́реле ꙟда́тъ дꙋ́пъ Матїа́с а̂ꙋ оўрма́т ꙟ Кръи́мѣ Оўнгꙋрѣ́скъ, пре кꙋ́м въꙁꙋ́м ма́й сꙋ́с; пре Марамо́ръшѣ́нй ꙟй вестѣ́ще сꙋпꙋ́шй А̂рхїепи́скопꙋлꙋй дин А̂рдѣ́л. Нꙋ де а̂и́рѣ да́ръ а̂ꙋ фост ни́че Митрополи́тꙋл Їѡа́нчик че́л дин Хрисо́вꙋл лꙋ́й Матїа́с Кра́ю фъ́ръ дин Ардѣ́л.

Де ѡ̂аръ че Кра́йи цъ́рей Оўнгꙋ́рещи ꙟкъ ꙟ сꙋ́та а̂ чи́нчѣ спръꙁѣ́чѣ кꙋ чи́нсте поменѣ̀ ꙟ Хрисо́авеле са́ле пре Архїепи́скопꙋл, шѝ Митрополи́тꙋл де лѣ́џе Гречѣ́скъ ꙟ Ардѣ́л, ни́че нꙋ гръе́ск де ӗ́л, ка кѫ́нд нꙋ де мꙋ́лци ӑ́нй са́р фѝ нъскꙋ́т ꙟ Ардѣ́л ти́тꙋла чѣ́ де Архїепископіе шѝ де Митрополіе а̂ лȣй; де а̂чіѧ, зисе́й, не ꙟкрединцъ́м, къ Митрополи́тȣл а̂че́ла, ка́реле, зи́че Коди́н Кȣропала́та, къ се фѣ́че ꙟтрѡ па́рте а̂ Оу̂нгровла́хіей, шѝ цине ло́кȣл Амасе́нȣлȣй, ѩ҆сте ꙟ҆сȣш А̂рхіеписко́пȣл шѝ Митрополи́тȣл Рѡмъ́нилѡр че́л дин А̂рдѣ́л. Ве́зй май сȣс кап. а҃. §. г҃. шѝ §. є҃.

§. г҃.

Се май а̂дȣ́к оу̂неле довѣ́де ꙟтрѣ́ба а̂чѣ́ста.

Прекȣ́м Гре́чій пре фіеще ка́реле є̂пископ ꙟл кіамъ Де́спота, а̂ша̀ Бȣ́лгарій ꙟ во́рба чѣ де ѡ҆бще ꙟл нȣме́ск Вла́дика; ка́рѣ а̂чѣѧ ꙟсемнѣ́зъ че ꙟсемнѣ́зъ ла Гре́чи Де́спота, а̂декъ Стъпъ́н. Кȣ а̂че́сташи кȣвъ́нт ꙟпрȣмȣта́т дела Бȣ́лгари се ꙟтребȣинцѣ́зъ шѝ Рѡмъ́ній; ꙟсъ кȣ а̂чѣ̀ деѡсебире, къ Рѡмъ́ній нȣ фіеще кърȣй А̂рхіере́ȣ, чѝ нȣ́май а̂че́лȣѧ, ка́реле є̂ Митрополи́т, даȣ ти́тȣла де Влъдикъ. Пе́нтрȣ а̂чѣѧ ꙟ цѣ́ра Мȣнтенѣ́скъ, шѝ ꙟ Молдо́ва нȣ́май пре Митрополи́тȣл дела Бȣкȣре́щй, шѝ пре че́л дела Ꙗ҆шй ꙟл чинстѣ̀ кȣ ти́тȣлъ де Влъди́къ. ꙟсъ мъкар къ ла Бȣ́лгари фіеще ка́реле є̂пископ ꙟ во́рба де ѡ҆бще се нȣмѣ́ще де а̂лцій Вла́дика; то́тȣшй є́й є̂писко́пій Бȣ́лгарилѡр, шѝ а̂ Сърбилѡр ни́чй оу̂нȣл нȣ се и̂скълѣ́ще, Влъди́къ, фъръ нȣ́май є̂пи́скоп. Ꙗ҆ръ ꙟ А̂рдѣ́л А̂рхіере́ȣл Бългра́дȣлȣй, саȣ а̂ Алба Іȣ́лієй, а̂ кърȣѧ оу̂рмъто́рїю сȣпт нȣ́ме де а̂ Фъгъра́шȣлȣй а̂стъзй шѣ́де ꙟ Бла́ж ла Мошіиле чѣ́ле А̂рхіере́щй, пȣ́рȣрѣ нȣ нȣ́май де а̂лцій а̂ȣ фост кіема́т Влъди́къ, чѝ шѝ є̂л пънъ а̂стъзй се и̂скълѣ́ще, Влъди́къ, нȣ є̂пи́скоп.

Шѝ лȣй Ладисла́ȣс Ча́ки, шѝ лȣй Христо́форȣс Па́шко, Кȣра́торилѡр църе́й А̂рдѣ́лȣлȣй ꙟ Царигра́д ла Кȣ́ртѣ ꙟпъра́тȣлȣй Тȣрче́ск, а̂кърѡра скрисо́аре ве́зіѡ май сȣс Па́ртѣ а҃. Кап д҃. §. а҃. оу̂на ле ѩ҆сте ти́тȣла чѣ де Влъдикъ, шѝ чѣ де Митрополи́т, оу̂нде а̂ша̀ скрі́ȣ: ,, Митрополи́тȣ саȣ Влъди́ка Са́ва. ,, Ꙟсъмнъм ачѣѧ: къ астъꙁи ши єпископꙋл оуницилѡр Рѡмѫни дела Ѡрадіѧ маре, ши єпископꙋл неоуницилѡр дин Ардѣл, прощіи, деспре ѡ̂ парте Сѫрбилѡр, деспре алта оуницилѡр дин Ардѣл оурмѫнд, ꙟл кіамъ владикъ; ꙟсъ єи ши оунꙋл ши алтꙋл се искълеск єпископ.

Ши ачѣѧ ѡ ꙟсъмнъм, къ ꙟ анꙋл ҂аѱчг. пофтинд Іґнатіє Дарабонт єпископꙋл дела Ѡрадіа маре, ка ꙟ типографіѧ чѣ дин Блаж ꙟ Ардѣл съсе типъреаскъ нiскари Антимисе пре сама Бесѣричилѡр єпархіей сале; прин грешѣла Типографꙋлꙋи, кареле є ꙟвъцат а кіема пре Архіереꙋл съꙋ чел оунит ал Фъгърашꙋлꙋи, Владикъ, ши ꙟ ꙁиселе Антимисе ꙟлок де єпископ саꙋ вѫрѫт, Владикъ: ши аша лꙋи Іґнатіє єпископꙋлꙋи Ѡрадіей маре исе дѣде титꙋлъ де Владикъ.

Ꙟѫнгъ ачѣсте Архіереій Белградꙋлꙋи ꙟ Ардѣл тот де оуна аꙋ ꙟтребꙋинцат ꙟ Бесѣрикъ вестминте ши сѣмне Архіепископилѡр ꙟ Бесѣрика Гречѣскъ ѡбичнꙋите. Върѡра тотꙋши ши єпископіи а Мꙋнкачꙋлꙋи, а Ѡрадей маре, ши а Хрисꙋлꙋи; дꙋпъ че кꙋ ажꙋторюл Маріей Ѳересіей ꙟпърътѣсей Романилѡр аꙋ скъпат де сꙋпт аскꙋлтарѣ єпископилѡр Лътинещи, ши саꙋ фъкꙋт єпископи де єпархіє, боиръ ꙟтрꙋ ачѣста а оурма.

Пре оурмъ ꙟ Антимиселе чѣле бътрѫне Архіереіи Бълградꙋлꙋи саꙋ а Алба Іꙋліей, каріи леꙋ сфинцит, се ꙁик Митрополици. Антимисе де ачѣсте сфинците де Митрополитꙋл Сава, ши де Митрополитꙋл Варлаам аи Бълградꙋлꙋи ши єꙋ ам вѫꙁꙋт ꙟ оунеле Бесѣричи але Прѡтопопіатꙋлꙋи Гꙋргіꙋлꙋи ꙟ Ардѣл.

Ба ши ѡ скрисоаре ѡриџиналъ кꙋ искълитꙋра Владикꙋлꙋи Аѳанасіє челꙋи ꙟтѫю оунит, ши кꙋ печѣтѣ Митрополіей Белградꙋлꙋи дин к҃є де ꙁиле а лꙋней лꙋи Ѡктомвріє анꙋлꙋи ҂аѱаі. ам амѫнъ, карѣ аша ꙟчѣпе: „ Нои Аѳанасіє дин мила лꙋи Дѫмнеꙁеꙋ, ши Скаѡнꙋлꙋи Апостолеск Архіепископ. ипрочи, ипрочи„. Де оунде кіар се вѣде, къ Аѳанасіє ши дꙋпъ пріимита оунире чѣ кꙋ Бесѣрика Рѡмей шеꙋ

циніꙋт

цинꙋ́т ти́тꙋла са чѣ де Архїеписко́п, ка́рѣ ѡ̂ аꙋ̂ авꙋ́т ꙟнаи́нте де оу̂ни́ре.

Шѝ дин кърциле чѣле ве́кй типъри́те да́ръ, шѝ дин мъртꙋриси́рѣ а̂лтѡра, прекꙋ́м а̂лꙋ́й Константи́н Бранкова́н Во́да цъ́рей Рѡмѫне́щй, а̂лꙋ́й Марти́нꙋс Сент-Іва́ний, а̂лꙋ́й Ладисла́ꙋс Ча́ки, шѝ а̂лꙋ́й Христо́форꙋс Па́шкѡ, а̂ Сѫрбꙋлꙋ́й Ра́ичи, шѝ дин Декре́тꙋриле саꙋ̆ Хрисо́авеле Кра́илѡр Оу̂нгꙋре́щй, шѝ дин ти́тꙋла, ка́рѣ ꙟсꙋ́шй е̂й Архїере́їй Бългра́дꙋлꙋ́й шѣꙋ дат ꙟ̂ пꙋ́бликъ фъ́ръ де а̂се ꙟ̂противѝ нещи́не, ш. ч. ш. ч. є̆ а̂деве́рит а̂шà, кꙋ́м къ Рѡмѫ́нїй ꙟ̂наи́нте де а̂се оу̂нѝ кꙋ Бесѣ́рика Ро́мей, аꙋ̂ авꙋ́т ꙟ̂ Ардѣ́л Архїепи́скопꙋл шѝ Митрополи́тꙋл лѡр: кѫт ка́реле ва врѣ̀ съ прїимѣ́скъ ꙟ̂дои́алъ де́спре а̂чѣ́ста ꙟ̂ и́нима са, а̂чѣ́лꙋѫ ни́чй оу̂н фѣ́лю де лꙋ́крꙋ историче́ск нꙋ̆й по́ате фѝ а̂деве́рит.

Ѩсте шѝ оу̂н Дихтикон ꙟ̂ Бла́ж а̂л Митрополі́ей Бългра́дꙋлꙋ́й, ꙟ̂ ка́реле ѕі. Архїепи́скопй дꙋ́пъ оу̂рма́рѣ вре́милѡр дела а̂нꙋл ҂афки. кꙋ а̂че́ст рѫнд се чите́ск.

а. Архїеписко́п Іѡа́нн а.
в. Архїеписко́п Ѳеокти́ст.
г. Архїеписко́п Гина́дїе.
д. Архїеписко́п Ѡре́ст а.
є. Архїеписко́п Ѳеофи́л а.
ѕ. Архїеписко́п Сте́фан.
ꙁ. Архїеписко́п Гераси́м.
и. Архїеписко́п Ѡре́ст в.
ѳ. Архїеписко́п Іѡа́нн в.
і. Архїеписко́п Данїи́л.
аі. Архїеписко́п Са́ва а.
ві. Архїеписко́п Іѡси́ф.
гі. Архїеписко́п Іѡсафа́т.
ді. Архїеписко́п Са́ва в.
єі. Архїеписко́п Варлаа́м.
ѕі. Архїеписко́п Ѳеофи́л в.

Ꙟче́ст Дихтикон, нꙋ по́ате фѝ ꙟ̂доа́лъ, къ аꙋ̂ фост кꙋле́с ꙟ̂наи́нте де а́се оу̂нѝ Рѡмѫ́нїй кꙋ Бесѣ́рика Ро́мей, де ѡ̆аръ че нꙋ се ꙟ̆флъ ꙟ̂трѫ́нсꙋл Аѳана́сїе, ꙟ̂ зи́леле кърꙋѫ се фѣ́че зи́са оу̂ни́ре. Ꙟсъ а̂чѣѫ ꙟ̆къ є̄ а̂деве́рит, къ а̂че́ст Дихтикон є̄ недеплини́т, де врѣ́ме че а̂деве́рит лꙋ́крꙋ ѩсте дин Хрисо́авеле Кра́илѡр цъ́рей Оу̂нгꙋре́щй Матїас шѝ Оу̂ладисла́ꙋс а̂л дои́лѣ, ка́ре лѣм чети́т май сꙋс §. а. къ шѝ май найнте де а̂нȣл ҂афкı҃. а̂ȣ фост Архїепископı а̂й Бълградȣлȣй ꙟ Ардѣл. Ши оўнїй ши̂ дин чей дȣпъ ӑнȣл ҂афкı҃. сѫнт лъсаци а̂фаръ, прекȣм, Илїе Форест, кареле а̂ȣ фост ꙟдатъ ꙟнаинте де Стефан, ши Геѡргїе Бради, кареле а̂ȣ фост ꙟнаинте де Илїе Форест, кȣм се вѣде дин Хрисовȣл лȣй Геѡргїе Ракоци Принципȣлȣй Ардѣлȣлȣй чел дин ı҃. зиле Ѡктомврїе ӑнȣлȣй ҂ахмг҃. Мъкар къ пре Илїе Форест ꙟл кред еȣ а̂ фи ꙟтрачѣсте сȣпт нȣме де Ѡрест, ꙟ зилеле кърȣѧ ла ӑнȣл ҂ахма҃ саȣ типърит Къзанїѧ, деспре карѣ а̂м гръит май сȣс §. а҃. ши нȣмеле Форест ѥсте нȣме кȣ сминтѣлъ. Карѣ а̂ша ми се паре къ саȣ ꙟтѫмплат: фїинд ӑдекъ ꙟ Хрисовȣл лȣй Ракоци чел ꙟ Ѡригинал Илїе Їѡрест скрис, ши фїинд къ оўнїй ı. маре лътинеск ꙟл фак а̂ша кѫт май нȣ се кȣноаще дин F. кѫнд саȣ дат зисȣл Хрисов а̂фаръ дин Консерваторїȣл Белградȣлȣй ꙟ Трансȣмтȣ чел че а̂ȣ скрис Трансȣмтȣ, нелȣѫнд вине сама ла слове ꙟ лок де I а̂ȣ пȣс F. ши а̂ша ꙟ лок де Їѡрест, Форест. Чи ши рѫндȣл токма ѥ̆ местекат ꙟ Дихтиконȣл а̂честа. Къ дин Хрисовȣл май сȣс зис а̂л лȣй Геѡргїе Ракоци се щїе, къ Стефан ꙟдатъ а̂ȣ оурмат дȣпъ Илїе Форест, саȣ Ѡрест; ши ꙟ Дихтикон ꙟнаинте де Стефан се пȣне Ѳеофил. Ниче нȣ се поате крѣде тоци а̂чеѧ, кѫций се нȣмъръ дела Стефан пѫнъ ла Сава в҃. кареле ꙟ ӑннȣл ҂ахнѕ҃. се фѣче Архїепископ ꙟ Бълград, съ фи фост дȣпъ Стефан, кареле тръѧ ꙟ ӑнȣл ҂ахна҃.

А̂фаръ де А̂рхїепископїй ꙟ зисȣл Дихтикон а̂нȣмици, а̂м май а̂флат пре оўнȣл ѩ̈ръши а̂ Бълградȣлȣй кȣ нȣмеле Досиѳею, ꙟ зилеле кърȣѧ ла ӑнȣл дела зидирѣ лȣмей ҂зре҃. а̂ȣ фост а̂дȣнат Собор маре, а̂ кърȣй Събор токмѣле скрисе, ши ꙟтрȣн Молитъвник Словенеск пъръсит ла ѡлалтъ легате лѣм а̂флат ꙟ Бесѣрика Хабикȣлȣй ꙟ А̂рдѣл, ꙟ Вармегїѧ Тȣрдей Чиркȣлȣ де сȣс ꙟ Протопопїатȣл Гȣргїȣлȣй а̂л Оуницилѡр; ши Парохȣл локȣлȣй Крайник Їѡанн маȣ сȣферит съ ле таю а̂фаръ дин зисȣл Молитъвник Словенеск, ши съ ле дȣк кȣ мине, каре ши ӑкȣм ле цѫн. Мȣлте векими сар пȣтѣ ӑфла прин сателе чѣле де сȣпт мȣнций ꙟ Ӑрдѣл. Ꙟтрȣ ӑчѣлеши марџини ӑ Гȣргiȣлȣй ѥсте ꙟ сат Оȣрисiȣ де жос оȣн клопот дин ӑнȣл ҂а҃ѕі. кареле де тоате пърциле дин лонтрȣ ӑкȣм ѥ҃ рос, пентрȣ къ май де мȣлте ѡри ѩȣ мȣтат лимба, ка нȣ бътѫнд ꙟтрȣн лок съсе спаргъ клопотȣл; чи ши ӑкȣм ꙟкъ сȣнъ фоарте бине. Ѥсте тръданїе ӑколѡ, кȣм къ ꙟ сатȣл ӑчела май де мȣлт нȣ ӑȣ фост бесѣрикъ де лемн кȣм ѥ҃ ӑкȣм, чи бесѣрикъ маре де пiатръ, фъкȣтъ де Нискари боѩри, ꙟ врѣме де ръсмирицъ Фȣџиций дин Молдова. Ӑфлатам ши ꙟ Оȣршȣа ꙟтрȣ ӑчѣлеши марџиний, пънъ тръѫ ӑчел бърбат чинстит Преѡтȣл Оȣрсȣ Дан, парох локȣлȣй, ши Нотарiȣ прѡтопопiатȣлȣй Гȣргiȣлȣй ӑл Оȣницилѡр, ла оȣн стрънепот де прѡтопоп мȣлте фѣлюри де скрисорй векй, динтръ каре ꙟтрȣ оȣна кȣ искълитȣра Принципȣлȣй Ӑрдѣлȣлȣй Ӑпафи Михаю, ѥра скрис, къ ӑлций преѡций Ромѫнеший сѫнт дѣторй съ дѣ пе сама Принципȣлȣй вачй грасе: ѩръ преѡцїй дин мошiиле Гȣргiȣлȣй сѫнт скȣтиций, ка, прекȣм пънъ ӑкȣм, ӑша ши де ӑчи ꙟнаинте съ дѣ цолȣрй пе сама Кȣрцїй Принципȣлȣй, ла даре де вачй грасе съ нȣ фiе силиций. Ӑфлатам ла ӑчѣлеши марџиний ши Антимисе виклѣне де пре врѣмѣ Митрополитȣлȣй Сава несфинците де Ӑрхїерѣȣ, ши фъкȣте де ꙟсȣший преѡцїй. Ла каре фаптъ нȣ ӑлта, фъръ сърѫчiѧ чѣ маре ӑȣ тръбȣит съй ꙟпингъ пе преѡций ꙟ вѣкȣриле ӑчѣле. Ꙟсъ ши ꙟтрȣ ӑчѣле нȣмеле, ши титȣла Митрополицилѡр Бълградȣлȣй сѫнт пȣсе.

§. Ѥ҃.

Деспре Ѥпископiй, карiй ӑȣ фост сȣпȣший Митрополитȣлȣй дела Бълград, саȣ Ӑлба Їȣлїа.

Де ѡаръ че Ӑрхїепископȣл ши Митрополитȣл дин Бълград, саȣ нȣмит ши ӑл Силвашȣлȣй, ши ӑл Вадȣлȣй, ши ӑл Фъгърашȣлȣй, шѝ а҆л Марамо́ръшꙋлꙋй; нꙋ по́ате фѝ ꙟдоѧлъ, къ ꙟ ло́кꙋриле а҆чѣ́ле а҆ꙋ фост май де мꙋлт е҆пископи́, шѝ пе́нтрꙋ а҆чѣ́ѧ а҆рхїере́ꙋл чел дин Бългра́д сау зис А҆рхїеписко́п шѝ Митрополи́т Е҆па́рхїилѡр ло́кꙋрилѡр а҆че́лора. Ни́че нꙋ те мира̀, къ де е҆пи́скопіи Е҆па́рхїилѡр а҆че́лора пꙋци́нъ, сау неми́ка кꙋноши́нцъ нꙋ нѣ́ꙋ лъса́т чей че а҆ꙋ кꙋста́т ꙟ вѣ́кꙋриле чѣ́ле бътрѫ́не, де врѣ́ме че ни́чи ꙟ кѫт е҃ пе́нтрꙋ Митрополи́тꙋл А҆рдѣ́лꙋлꙋй нꙋ а҆ꙋ фъкꙋ́т дестꙋ́л драгосте́й, кꙋ ка́рѣ е҆ра̀ дѣто́ри спре чей вїито́ри. Ꙟтꙋнѣ́рекꙋл чел грос а҆л не́щїинцей, шѝ простїѧ чѣ дин бъга́та ли́мбъ словенѣ́скъ ꙟ бесѣ́ричиле Рѡмѫне́щи нъскꙋ́тъ фꙋ̀ ка́ꙋса скъдѣ́рей а҆че́щїѧ, ка съ нꙋ зик неми́ка де тира́на а҆сꙋпри́ре, дꙋ́пъ оу҆рзи́тꙋл е҆ре́с а҆л Лꙋтера́нилѡр шѝ а҆л Калви́нилѡр, сꙋпт ка́рѣ лꙋнгъ врѣ́ме то́кма пънъ кѫнд се ꙟто́арсе А҆рдѣ́лꙋл сꙋпт стъпѫни́рѣ лꙋй Леопо́лдꙋс ꙟтѫ́ю Ꙟпъра́тꙋлꙋй Рѡма́нилѡр а҆вꙋ́ръ а҆ щѣ́ме Рѡмѫ́нїи кꙋ прѣ́ѡцїи шѝ кꙋ а҆рхїере́їй лѡр, кѫт нꙋ нꙋ́май то́ате скриптꙋ́риле лѡр е҆ра̀ сꙋпт мѫ́на Калвине́скꙋлꙋй Клир, чѝ а҆че́ла шѝ кꙋноши́нцей сꙋфле́тꙋлꙋй Рѡмѫ́нилѡр кꙋ а҆жꙋто́рюл При́нципилѡр Калвине́щи се невоѧ̀ а҆ порончѝ. Ве́зи май сꙋс Па́ртѣ а҃. кап. д҃. §. а҃. Дрепт а҆чѣ́ѧ, де а҆ꙋ а҆вꙋ́т Рѡмѫ́нїи чева скрисо́ри, ка́ре врѣ фѝ де ꙟтъри́ре ꙟ креди́нцъ, шѝ ꙟ лѣ́це, шѝ де чи́нсте Клирꙋлꙋй Рѡмѫнѣ́ск; стъ́риле ꙟпрежꙋ́р чѣ́ле де а҆тꙋ́нчи нꙋ не ла́съ а҆ не ꙟдоѝ, къ де кꙋ бꙋ́нъ врѣ́ме лѣ́ꙋ пръпъди́т Калви́нїи, прекꙋ́м майна́инте врѣ́ме дꙋ́пъ ꙟде́мнꙋл Сѫ́рбꙋлꙋй Ѳеокти́ст Дїа́конꙋлꙋй лꙋй Ма́ркꙋ Е҆фесѣ́нꙋл фъ́ръ пръпъди́те чѣ́ле скри́се кꙋ сло́ве лътине́щи: де́спре ка́ре жѣ́лникъ ꙟтѫмпла́ре ве́зи Диссерта́цїѧ но́астръ чѣ де́спре Литератꙋ́ра чѣ вѣ́кїе а҆ Рѡмѫ́нилѡр.

Ꙟсъ нꙋ е҃ де а҆не ꙟдои́ре, къ е҆пископі́иле а҆чѣ́ле а҆ꙋ пъти́мит скимба́ре ꙟ зи́леле При́нципилѡр Калви́ни, де ѡ́аръ че ꙟ Хрисо́вꙋл лꙋй Гео́ргїе Ра́коци, ка́ре лам скрис ꙟ Па́ртѣ а҃. кап. д҃. §. а҃. кїар се порꙋнчѣ́ще Влъди́кꙋлꙋй Стѣ́фан, ка ла Ха́цег, шѝ ла Фъгъра́ш нꙋ май мꙋлт съ а҆йбъ а҆се а҆местека̀, шѝ а҆ лꙋкра̀ ꙟ бесѣ́ричиле Рѡмѫ́нилѡр, де кѫт ꙟй ва ꙟгъдꙋ̀й Сꙋперинтенде́нтꙋ чел Калвине́ск, кърꙋѫ кꙋ пꙋтѣ́рѣ Прѝнципилѡр Калвине́щй е̑ра̀ сꙋпꙋ́шй Рѡмѫ́ніи дѝнтрꙋ а̂чѣ́ле доаѡ ло́кꙋрй, оўнде фꙋсѣ́се е̑пископі́й. Де́чй лꙋѫнд Прѝнципіи мошіиле е̑пископіилѡр а̂че́лора, прекꙋ́м се щіе, къ тоа́те мошіиле чѣ́ле бесеричѣ́щй фъръ а̂тꙋ́нчй секꙋлариꙁате, ӑдекъ миренѝте, шѝ бесѣ́ричиле сꙋпꙋнѫ́ндꙋле Сꙋперинтенде́нтꙋлꙋй; липсѣ̀ съ ꙟчѣ́те е̑пископі́й дин ло́кꙋриле а̂чѣ́ле, нꙋ́май кѫт Архіепископꙋл хиротонѣ̀ пре́ѡцй пре ла бесѣ́ричй кꙋ щи́рѣ, шѝ кꙋ ꙟвоирѣ Сꙋперинтенде́нтꙋлꙋй Калвине́ск; шѝ пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѫ ꙟ̆къ ꙟшй цинѣ̀ ти́тꙋла де Архіепископ а̂л Силва́шꙋлꙋй, шѝ а̂л Фъгъра́шꙋлꙋй.

Ꙟ Далтері́ѫ, ка́рѣ Архіепископꙋл Стефа́н Симеѡ́н дин Ардѣ́л ла ӑнꙋл ҂ахпа. ѡаꙋ дат лꙋй Парѳе́ніе Е̑пископꙋлꙋй дела Мꙋнка́ч, се вѣ́де оу̑н Е̑пи́скоп дин Ардѣ́л, ка́реле а̂коло̀ се кіа́мъ Са́ба Е̑пи́скоп Бистране́нсис; шѝ ꙟ скрисоа́рѣ лꙋй Геѡ́ргіꙋс Ли́пай Архіепископꙋлꙋй Стриго́нꙋлꙋй чѣ дин к҃в. де ꙁиле а̂ лꙋ́нѣй лꙋй Іꙋ́ліе а̂нꙋлꙋй ҂ахн҃є. се нꙋмѣ́ще Ꙁа́ба Бистри́нски. А̂чѣ́ст Са́ба наꙋ фост ӑлтꙋл фъръ е̑пископ Ва́дꙋлꙋй, шѝ а̂кꙋ́м шедѣ̀ ла Бистрицъ.

Шѝ а̂чѣ́ѫ а̂ꙋ ꙟтꙋнека́т лꙋкрꙋл Е̑пископилѡр а̂чѣ́стора, къ фіи́нд ѡ̑бичѣ́ю дꙋпъ лѣ́џѣ Калвинилѡр а̂ кꙋноа́ще нꙋ́май оўнꙋл май ма́ре пре́сте Прѡтопо́пй, шѝ пре́сте чѣ́ла ла́лт Клир ꙟ тоатъ цѣ́ра Ардѣ́лꙋлꙋй, пре ка́реле ꙟл кіа́мъ Сꙋперинтенде́нт; При́нципіи шѝ май ма́ріи Ардѣ́лꙋлꙋй Калви́нй фіи́нд, шѝ ꙟ лѣ́џѣ Рѡмѫ́нилѡр нꙋ́май пре Архіепи́скопꙋл дин Бълград ꙟл кꙋно́щѣ май ма́ре пре́сте Прѡтопо́пй шѝ пре́сте чѣ́ла ла́лт Клир. Де оўнде Е̑пископі́й, ка́ріи май е̑ра̀, нꙋй сокотѣ̀ фъръ ка пре ни́ще Прѡтопо́пй; шѝ ꙟсꙋ́шй Е̑пископі́й ꙟ̆къ фіи́нд съра́чй, шѝ въꙁѫндꙋсе оўрџиси́цй, шѝ а̂сꙋпри́цй, оўмбла̀ ка пе сꙋпт пъмѫ́нт.

Бенкео ꙟ Милковїа Том. в҃. §. рме҃. Слова е. адꙋче ачест Хрисов, а) дин ꙟнꙋл ҂афнз҃. кꙋ кареле Кръѧса Їсабелла пе Христофор ꙟл нꙋмѣще єпископ ла мънъстирѣ Фел-Дїѡд, астъѕй се ѕиче Фел-Гиѡги (Fel-Gyögy) ꙟ Вармегїѧ Бълградꙋлꙋй чѣ де жос, ши ꙟй дъ а мѫнъ єпископїѧ мънъстирей ачеїѧ кꙋ тоате чѣле че се цѫн де дѫнса, ши кꙋ венитꙋриле, каре де демꙋлт сѫнт але єй, ши порꙋнчѣще кълꙋгърилѡр ши тꙋтꙋрѡр челѡр де крединцъ Гречаскъ, ка пре ѕисꙋл Христофор съ кꙋноаскъ єпископ Мънъстирей Фел-Дїѡд.

Бенкео ла локꙋл май сꙋс ꙟсъмнат ѕиче, къ поате къ кꙋвѫнтꙋл єпископїе ꙟ лъꙋдатꙋл Хрисов ал Їсабеллей нꙋ ꙟсъмнѣзъ єпископїе адевъратъ, чи доаръ Архимандрїе а Мънъстирилѡр челѡр де лѣџе Гречаскъ ꙟ Ардѣл, саꙋ де нꙋ, ꙟкъ а мънъстирей ачеїй май де фрꙋнте дин Фел-Гиѡги. Де нꙋ вом ѕиче кꙋмва, къ єпископїй Рѡмѫнилѡр пе времѣ ачаста, прекꙋм се фъчѣ динтръ кълꙋгъри, аша скаѡнꙋл лаꙋ авꙋт ꙟ Мънъстирѣ сатꙋлꙋй Фел-Дїод. Ачѣсте сѫнт пърериле

лꙋй

а) Nos Isabella Dei Gratia Regina Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad supplicationem nonnullorum Fidelium per eos pro parte Reverendi, ac Religiosi viri Christophori Majestati Nostrae factam, tum vero inducta meritis, virtutibusque, ac Graecarum Litterarum scientiae sufficienti peritia, quibus ipsum praeditum, insignitumque esse, intelleximus; horum igitur intuitu *Episcopatum Claustri Fel-Diod cum omnibus ejus Episcopatus pertinentiis, ac proventibus, et emolumentis* quibuslibet ad eundem Episcopatum ab antiquo provenire solitis, eidem Christophoro duximus dandum, et concedendum, ita tamen, ut ipse Fidem Graecam ex illo Claustro illis, quibus interest profiteri, et erudire, perversos vero, ac malis moribus imbutos castigare, et punire possit, imo damus, et concedimus praesentium per vigorem. Quocirca vobis universis Kalugerum Presbyteris, ac alterius cujusvis status, et conditionis hominibus Graecam, ut praemissum est, Fidem profitentibus, harum serie mandamus firmiter, quatenus annotatum Christophorum a modo pro Episcopo Claustri Fel-Diod recognoscere, ipsique obedire, et obtemperare, proventusque suos ab antiquo solitos, qualescunque sint, eidem, vel Homini suo praesentium ostensori sine ulla renitentia administrare et administrari facere modis omnibus debeatis, et teneamini, secus igitur nullo modo facturi, praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Albae Juliae feria quinta proxima post Dominicam: *Jubilate*, anno Domini 1557. Isabella Regina m. p.

©BCU Cluj

лȣй Бе́нкео. Е҆дер ꙟ Но́теле чѣ́ле а̑сȣ́пра Сȣпликей Ромѫ́нилѡр Нȣм. кг. кȣ а̑мѫндо́аѡ мѫ́ниле съ а̑пȣ́къ де пъ́рѣ́рѣ чѣ дин тѫ́ю а̑лȣй Бе́нкео, ши̓ ꙁи́че, къ прин е҆пископі́е ꙟ Хрисо́вȣл Ісабе́ллей тръ́бȣе съсе ꙟцълѣ́гъ а̑рхимандрі́ѧ мънъсти́рилѡр Гречѣ́щй, а̑ча́стъ причи́нъ а̑дȣкѫ́нд: къ ши̓ е҆тимологі́а чѣ греча́скъ а̑ кȣвѫ́нтȣлȣй е҆пископі́е, пофтѣ́ще а̑ча́ста, ши̓ се ловѣ́ще ши̓ кȣ ѡ҆бичѣ́юл чел а̑девъра́т а̑л Гре́чилѡр. Во́рбъ несȣфери́тъ ѥ҆сте а̑ча́ста а̑лȣй Е҆дер, де ѡ҆аръ че дȣ́пъ ѡ҆бичѣ́юл бесѣ́ричей Гречѣ́щй, ни́чй ѡ҆да́тъ май ма́рїй Мънъсти́рилѡр, а҆декъ И҆гȣ́менїй, саȣ а̑рхимандри́цїй нȣ саȣ кїема́т е҆писко́пй. Дȣ́пъ лѣ́џѣ Греча́скъ сингȣ́рй а̑чѣ́ѧ се ꙁик е҆писко́пй, ка́рїй сѫнт сф҃нци́цй а̑рхїере́й, ши̓ а̑ȣ пȣтѣ́ре а̑ хиротони̓ пре́ѡцй.

Ꙗ҆ръ а̑чѣ́ѧ ѥ҆сте прѣ а̑девъра́т, къ дȣ́пъ ѡ҆бичѣ́юл бесѣ́ричей Гречѣ́щй ши̓ ꙟ врѣ́мѣ май сȣс ꙟсъмна́тъ, ши̓ а̑кȣ́м е҆писко́пїй шед ꙟ мънъсти́рй, ши̓ де а̑коло̓ повъцȣе́ск е҆па́рхїиле са́ле. Ꙟ҆съ а̑рхїепи́скопȣл Ромѫ́нилѡр дин А҆рдѣ́л съ фи̓ шеꙁȣ́т ꙟ мънъсти́рѣ дела Фел-Дїѡд, нȣ пȣте́м съ ꙁи́чем, де ѡ҆аръ че щїȣт лȣ́крȣ ѥ҆сте, къ а̑че́ла ши̓ ꙟнаи́нте де Ісабе́лла, ши̓ дȣ́пъ а̑чѣ́ѧ а̑ȣ лъкȣи́т ꙟ А҆лба Іȣлїа саȣ Бълград. Ни́че а̑чѣ́ѧ нȣ пȣте́м ꙁи́че, ла Фел-Дїѡд съ фи̓ фост е҆пископі́е ѡ҆себи́тъ кȣ е҆па́рхїе, де врѣ́ме че Фел-Дїѡд, саȣ Фел-Гиѡ́ги никъи́рй нȣ се а҆флъ ꙟ ти́тȣла Митрополи́тȣлȣй А҆рдѣ́лȣлȣй. По́ате да́ръ ꙟтрȣ а̑чѣ́ле кȣмпли́те скимбъ́рй, кѫнд бȣ́нȣриле чѣ́ле бесеричѣ́щй фъ́ръ секȣлариꙁа́те, е҆писко́пȣл дела Силва́ш пїерꙁѫ́ндȣши мошїиле са́ле, добѫнди̓ мънъсти́рѣ чѣ дела Фел-Дїѡд, ши̓ де а̑коло̓ повъцȣ̀ѧ е҆па́рхїѧ е҆пископі́ей Силва́шȣлȣй, ка́рѣ ши̓ дȣ́пъ а̑чѣ́ѧ кȣ а̑че́ст нȣ́ме а̑ȣ ръма́с ꙟ ти́тȣла Митрополи́тȣлȣй, мъка́р къ ꙟ май сȣс чети́тȣл Хрисѡ́в се ꙁи́че е҆пископі́е а̑ мънъсти́рей Фел-Дїѡд, пе́нтрȣ къ е҆писко́пȣл а̑коло̓ шедѣ.

Ꙗ҆ръ ꙟ Марамо́ръш, нȣ ѥ҆сте ꙟдоѧ́лъ, къ дȣ́пъ пȣтѣ́рѣ чѣ да́тъ кȣ прилѣ́жȣл ꙟтъри́рей Мънъсти́рей Сф҃нтȣлȣй Михаи́л А҆рха́нгел дела

Патріархȣл Антоніе ал Цариградȣлȣй, акърȣѧ Карте є ꙟ Хрисовȣл чел де мȣлте ѡри поменит алȣй Оуладиславȣс Краюлȣй Цѣрей оунгȣрещи дин анȣл ҂аѵчд. бъгатъ, се афлà єпископ пънъ тързіȣ ꙟколаче; къ ꙟ зилеле лȣй Іѡанн Патаки Влъдикȣлȣй Рѡмѫнилѡр дин Ардѣл ꙟкъ єрà аколѡ Єпископ кȣ нȣмеле Досиѳею, кареле ши дȣпъ моартѣ зисȣлȣй Влъдикъ ꙟкъ аȣ тръит ꙟ Мараморъш, кȣм се вѣде дин фаптеле Съборȣлȣй челȣй ꙟ анȣл ҂аѱки. сȣпт ꙟтѫѧ шедѣре а Патърȣлȣй Ректѡр ал Іезȣицилѡр адȣнат ꙟ Клȣж, Нȣмърȣл єі. Каре сѫнт скрисе май сȣс, Партѣ а. кап. д. §. д.

Афаръ де Єпископіи Ардѣлȣлȣй, єрà сȣпȣши Архіепископȣлȣй челȣй дин Ардѣл, Єнископіи чей дин цѣра Оунгȣрѣскъ де лѣџе Гречаскъ, кȣм възȣм май сȣс §. а. дин титȣла Архіепископȣлȣй Варлаам; шѝ анȣмит єрà сȣпȣс єпископȣл дела Мȣнкач, кȣм въдим май сȣс §. г. дин Хрисовȣл лȣй Оуладиславȣс Краюлȣй Оунгȣреск.

Іѡаникіе Басилович Прѡтоегȣменȣл дин мȣнтеле Чернек ла Мȣнкач ꙟ Картѣ че се кіамъ Бревис Нотиціа Фȣндаціонис Ѳеодори Коріадович, ꙟ Партѣ в. кап. і. §. в. зиче, къ єсте а креде, кȣм къ єпископіи чей де нѣмȣл Рȣсеск ꙟтрȣн тѫю аȣ фост сȣпȣши Митрополитȣлȣй дин Іȣстиніана Прима, чѝ пре оурмъ Краіи Оунгаріеи ꙟй сȣпȣсеръ Митрополитȣлȣй челȣй дин цѣра Рѡмѫнѣскъ. а) Ашà даръ Єпископȣл дела Мȣнкач нȣ аȣ фост сȣпȣс Архіепископȣлȣй челȣй дин Ардѣл ничи ѡдатъ.

Прѡ-

а) Primitus Episcopos Nationis Ruthenae credi par est, a Metropolita Justinianae Primae, veluti intra Limites Hungariae sitae dependentiam fovisse, sed tandem per Reges Hungariae, Valachiae transalpinae Metropolitae subjectos exstitisse, a quo more, et Ritu Orientalis Ecclesiae, praehabita a Principibus Terrae Collatione Episcopatus consecrati, et authentice confecto Instrumento (quod hodiedum *Formata* vocari solet) Potestate Jurisdictionis instructi Jure Ordinarii, Episcopi Munkacsien. intra praescriptos per Terrae Principes Limites, fungebantur. *Joannicius Basilovics*, Brevis Notitia Fundationis Theodori Koriathovits. Part. 2. cap. 10. §. 2.

Прѡтоегȣменȣл ачѣѧ, кȣм кѫ єпископȣл чел рȣсеск дела Мȣнкач аȣ фост прин Країй Цѫрей Оунгȣрещий сȣпȣс Митрополитȣлȣй челȣй дин Цѣра Рѡмѫнѣскѫ, кареле акȣм шѣде ꙟ Бȣкȣрещий, нȣмай кȣ ворбе гоале ѡ грѫѧще; ничй атѫта сѫмн, кѫт є оун вѫрв де ак нȣ адȣче де никѫирй, де оунде сѫ пȣтем авѣ препȣс, кѫ Країй Цѫрей Оунгȣрещй кѫндва аȣ сȣпȣс пре Єпископȣл дела Мȣнкач Митрополитȣлȣй Цѫрей Мȣнтенещй. Пентрȣ ачѣѧ ворба Прѡтоегȣменȣлȣй ничй ꙟтрѡ самѫ нȣ се каде асе бѫга. Карѣ аȣ фост воѧ Краилѡр Оунгȣрещй, деспре сȣпȣнерѣ Єпископȣлȣй дела Мȣнкач Архїепископȣлȣй сѫȣ, шй карѣ аȣ фост датина ꙟ трѣба ачаста, ам вѫѕȣт май сȣс дин Хрисовȣл Краюлȣй Оуладиславȣс чел дин анȣл ҂ачд. шй дин титȣла Архїепископȣлȣй Варлаам. Адекѫ нендоит лȣкрȣ єсте, кѫ май де мȣлт Єпископȣл дела Мȣнкач аȣ фост сȣпȣс Архїепископȣлȣй дин Ардѣл. Дела ачеста се шй сфинцѣ, кȣм май сȣс (§. в.) вѫѕȣм, кѫ фȣ сфинцит Єпископ Парѳенїе де Стефан Симѡн Архїепископȣл дин Ардѣл ла анȣл ҂ахна. Ꙟсѫ, кѫнд се ꙟтѫмпла саȣ кȣ моартѣ Архїепископȣлȣй, саȣ кȣ лѫпѫдарѣ лȣй, карѣ прин Принципїй Калвиний, пентрȣ крединца чѣ Православникѫ, се акѫшȣна, сѫ нȣ фїе Архїепископ ꙟ Скаѡнȣл Бѫлградȣлȣй дин Ардѣл, липса ꙟй фѫчѣ пре Мȣнкѫчѣний, сѫ каȣте сфинцире дела Архїепископȣл Молдовей: кȣм спȣне май сȣс лѫȣдатȣл Прѡтоегȣмен ꙟ ѕиса Карте, Партѣ а. кап. гі. дин Пассȣалеле чѣле дела Принципȣл Геѡргїе Ракоци дин анȣл ҂ахлг. кѫ фȣ сфинцит Василїе Тарасович, кѫрȣѧ аȣ оурмат ꙟ єпископїе май сȣс ѕисȣл Парѳенїе.

Пȣтем шй ачѣѧ ꙟсѫмна ачй, кѫ токма сѫ нȣ фй авȣт алцй єпископй шїе сȣпȣшй архїереȣл Рѡмѫнилѡр чел дин Ардѣл, акѫрȣѧ скаȣн аȣ фост ꙟ Бѫлград, саȣ Алба Їȣлїа; тотȣшй нȣ ар фй фост лȣкрȣ стрейн, ничй противник ѡбичѣюрилѡр бесеричещй челѡр векй, ка сѫ се кїаме, шй сѫ айбѫ чинсте де Архїепископ, шй де Митрополит. Щим, кѫ Архїереȣл Халкидонȣлȣй аȣ авȣт нȣме, шй чинсте де Ми-

трополи́т, мъка́р къ ни́чй оу̑н є̂пи́ско́п нȣ а̂вѣ̀ шїє сȣпȣ́с; ка ꙟ̆къ
шѝ є̂л кȣ чѣ́ѧ ла́лцй є̂пи́ско́пй а̂й цъ́рей є̂ра̀ сȣпȣ́с Митрополи́тȣлȣй Ни-
коми́дїей: „Прѣ ꙟ̂дм҃незеи́тȣл шѝ Прѣкȣчѣ́рникȣл Стъпѫ́нȣл но́стрȣ,
„ ӡи́че лȣкра́рѣ ѕ҃. а̂ Събо́рȣлȣй дела Халкидѡ́н, а̂ȣ ӡис
„ кътръ Собо́р: ꙟ̂трȣ чи́нстѣ Мȣчени́цей Еѵфи́мїа шѝ а̂ши́ждерѣ а̂
„ Сфи҃цє́нїей воа́стре, чета́тѣ Халкидо́нȣлȣй, ꙟ̂трȣ ка́рѣ са̂ȣ фъкȣ́т
„ Събо́рȣл Сфн҃тей кредин́цъ, хотърѫ́м, ка съ ӑибъ вѫ́лфъ де Митро-
„ полї́є, нȣ́май кȣ нȣ́меле чинсти́ндȣѡ, ръмѫнѫ́нд ӑдекъ невътъма́тъ
„ вредничі́ѧ са Четъ́цей Никомидїа́нилѡр, то́цй стрига́ръ: Дрѣ́птъ
„ ѥ̆сте жȣдека́та ꙟ̂пъра́тȣлȣй“. Шѝ ди́нтрȣ а̂чѣ́ѧ а̂ȣ ꙟ̂чепȣ́т Архїе-
рѣ́ȣл Халкидо́нȣлȣй а̂се нȣмѝ пре си́не Митрополи́т є̂па́рхїей Виѳи́-
нїей, прекȣ́м ѥ̆сте а̂ ведѣ̀ ла фа́птеле Събо́рȣлȣй а̂шѣ́са а̂ тоа́тъ лȣ́мѣ,
оўнде ꙟ̂трȣ а̂чѣ́стȣ кип се ї̂скълѣ́щє: „Ї̂ѡа́нн дин ми́ла лȣй Дм҃незе́ȣ
„ Є̂пи́ско́п Халкидо́нȣлȣй Митропо́лїей Є̂па́рхїей Виѳи́нїей хотърѫ́нд
„ а̂м ї̂скъли́т“. Ꙟ̆чѣ́ѧши чи́нсте ꙟ̂ Събо́рȣл дела Халкидѡ́н ла лȣ-
кра́рѣ г҃і. са̂ȣ дат а̂рхїере́ȣлȣй дела Нике́а: „Дм҃незъѧ́ска скрисоа́ре а̂-
„ чѣ́лѡр де Дм҃незъѧ́скъ помени́ре Валентинїа́н шѝ Вале́нт, ка́рѣ а̂тȣ́н-
„ чй а̂ȣ дат Четъ́цей Нике́ей Къди́нцъ Митрополича́скъ, ѡ̂сиби́т по-
„ рȣнчи́м, ка дела ӑлте Четъ́цй неми́ка съ нȣ се ѧ“. Шѝ ѥ̆ръши а̂-
колѡ̀ ӡи́че: „Лѣ́џиле нȣ́май кȣ нȣ́ме де Митропо́лїе а̂ȣ чинсти́т Чета́-
„ тѣ Нике́ей, шѝ се май чинстѣ́ще де кѫт чѣ́ѧ ла́лцй є̂пи́ско́пй а̂ є̂-
„ па́рхїей нȣ́май кȣ чи́нстѣ“. Шѝ а̂ша̀ трей Архїере́й ꙟ̂трѡ Є̂па́рхїе
са̂ȣ цѣ́ръ, ӑдекъ а̂ Виѳи́нїей є̂ра̀ Чинсти́цй кȣ нȣ́ме де Митрополи́т,
нȣ́май оўнȣл ӑвѫ́нд пȣтѣ́рѣ. Шѝ ӑлцїй мȣ́лцй а̂рхїере́й са̂ȣ нȣми́т
Архїєпи́ско́пй неавѫ́нд ни́чй оу̑н Є̂пи́ско́п сȣпт си́не, ни́че є̂й вре оў-
нȣ́й Митрополи́т, фъръ си́нгȣр Патрїа́рхȣлȣй фъръ мижлочи́ре сȣпȣ-
нѫ́ндȣсе: де́спре ка́рїй ꙟ̂пъра́тȣл Лео́н че са̂ȣ ӡис ꙟ̂целе́пт, а̂флъ́м, къ
ꙟ̂тѫ́ю а̂ȣ помени́т ꙟ̂ сȣ́та а̂ ноа́ѡ дела Хс҃. Нил Доѯопа́трїȣ, ка́реле
а̂ȣ скрис ꙟ̂ сȣ́та а҃і. ӡи́че, къ де а̂че́ст фѣ́лю де Архїепи́ско́пй доа́ѡ

ӡе́чй

ѕе́чй шѝ чи́нчй сѫнт ꙟ Патріархі́а Іерȣсали́мȣлȣй: „А́ре а̂фа́ръ де а̂-
„ чѣ́ѧ, ѕи́че, шѝ Архіепископі́й, нименȣ́й сȣпȣ́се, доа́ѡ ѕе́чй шѝ
„ чи́нчй, не а̂вѫ́нд сȣпт си́не ни́чй оу̂н е̂писко́п, шѝ сѫнт сȣпȣ́шй
„ скі́ѡнȣлȣй Іерȣсали́мȣлȣй".

Пе́нтрȣ кȣно́аштерѣ хота́релѡр, ꙟтрȣ ка́ре а̂вѣ̀ пȣтѣ́ре пре ла а̂́нȣл ҂ахѯ҃ѕ. Архіеписко́пȣл Рѡмѫнилѡ́р чел дин Ардѣ́л дела При́нципȣл Ардѣ́лȣлȣй, во̆ю съ скріȣ а̂чѝ а) Дипло́ма чѣ дела При́нципȣл Геѡ́ргіе Ра́-

---

а) Nos Georgius Racoci Dei Gratia Princeps Transylvaniae, Partium Regni Hungariae Dominus, et Siculorum Comes: Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit Universis: Quod cum Honorabilis *Szava Brankovitsch et Korenitsch*, ab Admodum Reverendo Viro *Georgio Isulai* Universarum in Regno Transylvaniae Ecclesiarum Orthodoxarum Superintendente, Albensis vero Concionatore singulari quadam intercessione commendatus Nobis fuerit de ejus modestia, vitaeque integritate, ac eruditione, in suae Religionis professione, eoque nomine assecurationem a Nobis de Episcopatu Albensis Transylvaniae, Hunyadiensis, Zoriniensis, Bihoriensis, Zarandiensis, Krasnensis, Szolnok Mediocris, et Interioris, Dobocensis, Colosiensis, Thordensis, de Kukollo, et Maramarós Comitatuum: Kövariensis, Bistriciensis, et Belengesiensis Districtuum, nec non Universarum Sedium Siculicalium, et Saxonicalium inter Graecos, Rascianos, et Valachos, sibi a Nobis conferendo, consecutus sit: Eidem itaque *Szavae Brankovit* et *Corenit* Universarum Ecclesiarum in praedictis Regni Nostri Transylvaniae, et partium Hungariae eidem annexarum, Comitatibus, Districtibus, et Sedibus Siculicalibus, ac Saxonicalibus, inter Graecos, Rascianos, et Valachos existentium Episcopatum, illarum videlicet, quae Graecam sequuntur Religionem dandum et conferendum, atque in eodem Episcopatu ipsum confirmandum duximus: Dantes et concedentes eidem *Szavae Brankovit* et *Corenit* plenam atque omnimodam in Ecclesiis, seu praenarratis Dioecesibus suis Jurisdictioni suae subjectis, ea omnia, quae muneris sui fuerint, rite et legitime peragendi, exequendi, Ecclesias visitandi, moderandi, causas matrimonii cognoscendi, errata ministrorum vitae dissolutae corrigendi, doctrina, pietate, et morum integritate munus Ecclesiasticum administrandi, personas habiles assumendi, minus vero idoneas rejiciendi, et alia quaecunque ad suam pertinent vocationem, juxta morem et Consvetudinem, quae tamen Divinae Doctrinae contraria ne sint, administrandi, et suis legitimis proventibus ac reditibus fruendi, iis nimirum, quibus alii Ecclesiarum Graecorum, Rascianorum et Valachorum Superintendentes praedecessores antiquitus introductis, usi sunt, a singulis item pastoribus seu Sacerdotibus, ac etiam Senioribus, seu Protopopis Ecclesiarum Valachalium, seu Graecarum in praeallegatis Comitatibus, Districtibus, et Sedibus Siculicalibus, ac Saxonicalibus census annuatim pendi solitos exigendi potestatem: prout damus, conferimus, et con-

Ра́коци чел ти́нър да́тъ лꙋй Са́ва Митрополи́тꙋлꙋй дин Ардѣ́л. Дин ка́ре Дипло́мъ се вѣ́де, къ шѝ є҆па́рхїа ꙟ цѣ́ра Оу̂нгꙋрѣ́скъ, ка́рѣ а̂кꙋ́м ѿ ци́не Є̂пиcко́пꙋл Рѡмѫ́нилѡр чел дела Ѡра́дїѧ ма́ре, май де мꙋлт се цинѐ де Є̂па́рхїа Архїеписко́пꙋлꙋй дин Ардѣ́л. А̂чѣ́ѧ ѩ҆сте ѿсеби́т а̂ ведѐ ꙟ Дипло́ма а̂ча́ста, къ бесѣ́ричиле Вармѣ́гїей Хинедоа́рей, ка́ре Геѡ́ргїе Ра́коци чел бътрѫ́н лѣ́ꙋ фо́ст трас де сꙋпт пꙋтѣ́рѣ Архїеписко́пꙋлꙋй Бългра́дꙋлꙋй, кꙋм се четѣ́ще ꙟ Хрисо́вꙋл лꙋй чел дин

---

firmamus praesentem per vigorem. Quocirca vobis fidelibus Nostris, Illustribus, Spectabilibus, Magnificis, Generosis, Egregiis, et Nobilibus, Comitibus, Vice-Comitibus, Judicibus-Nobilium; Item Capitaneis, Vice-Capitaneis, Judicibus Regiis, Praefectis, Provisoribus, et Castellanis, nec non Prudentibus, et Circumspectis Magistris Civium, Primariis et Regiis, ac Sedium Judicibus, quorumcunque Comitatuum, Bihor, Maramoros, Civitatum, Districtuum (maxime Belenyesiensis) Sedium Siculicalium, et Saxonicalium, jam antea nominatorum, modernis scilicet, et futuris quoque pro tempore constituendis, vel vices eorum gerentibus; cunctis etiam aliis, quorum videlicet interest, seu intererit, tam Ecclesiasticis, quam saecularibus, praesentium notitiam habituris, harum serie firmiter committimus, et mandamus, quatenus praefatum *Szavam Brankovit* et *Corenit* dictarum Ecclesiarum Valachalium, Graecorum Rascianorum in saepe dictis Comitatibus, Districtibus, ac Sedibus Siculicalibus et Saxonicalibus existentium Superintendentem, sive Episcopum agnoscere, atque eundem admittere, omnibus in Locis libere versari, ire, et redire permittere, imo etiam officiis, et subsidiis eidem adesse debeatis, et teneamini, ut Ecclesiis suis invigilet publice, eas visitet, curet, moderetur, in suoque officio legitime procedat, scandala corrigat, et excedentes quosque tam Pastores et Seniores, quam Saeculares digna paena afficiat, in ordinem redigat, atque ea, quae ad censum ejus attinebunt, jure mediante puniat, ac legitimos Proventus suos percipiat, ut impensas pro libris lingva Ecclesiarum, quibus praeest, vernacula excudendis, scholis sustentandis, ac honorario Nostro, ab antiqua consvetudine Principibus Transylvaniae tribui solito, sufficientes habere possit, eos nimirum, quibus alii Ecclesiarum, Graecorum, Rascianorum, et Valachorum Superintendentes sive Episcopi antiquitus introducti, usi sunt, a singulis Pastoribus, seu Sacerdotibus, et Senioribus seu Protopopis Ecclesiarum Praemissarum, in antea dictis, et nominatim specificatis Comitatibus, Districtibus, ac Sedibus Siculicalibus, et Saxonicalibus exigere, prosequi, percipere valeat, ac possit. In cujus rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes Litteras Nostras pendentis et Authentici Sigilli Nostri munimine roboratas, et communitas memorato *Szavae Brankovit*, et *Corenit* clementer dandas duximus, et concedendas. Datum in Castro Nostro Colos-Monostor die 28. Mensis Decembris Anno Domini 1656.

Georgius Rakoczy m. p. (L. S.)

дин а҆́нꙋл ҂ахмг. ка́реле е҆ скрис май сꙋс Па́ртѣ а҃. кап. д҃. §. а҃. Гео́ргіе Ра́коци чел ти́нър ле дѣ́де ѩ҆́ръший сꙋпт стъпѫни́рѣ ѕи́сꙋлꙋй Архіеписко́п. А҆ча́стъ Дипло́мъ ѡ҆́ам дескри́с дин Ка́ртѣ, а҆кърі́ѧ Ти́тꙋла ѩ҆́сте. Прибавленіе содержащее важная писменая Доказателства къ Изъясненію Исто́рій Славе́нскихъ Народо́въ. Фа́ца сов҃.

К А П. г҃.

Де́спре Е҆пископі́иле Рѡмѫ́нилѡр че́лѡр дин колѡ̀ де Дꙋ́нъре.

§. а҃.

Кътръ ми́жлокꙋл сꙋ́тей а҆чи́нчѣ дела Хс҃. май мꙋ́лте Е҆пископі́й а҆ꙋ а҆вꙋ́т Рѡмѫ́ній ꙟ Да́кіа Рипе́нсе, саꙋ ꙟ Ми́сіа де жос, ка́рѣ саꙋ ѕис шѝ Ми́сіа а҆до́аѡ.

Ле Квіен ꙟ Ѡ҆ріенс Христіа́нꙋс, Том. а҃. фа́ца ҂асѕі. а҆ша̀ не ꙟвѣ́цъ: кꙋм къ нꙋ фъ́ръ ка́ле гръ́ѩще Лꙋ́кас Холсте́ніꙋс, кѫнд ѕи́че, къ Ми́сіа то́атъ чѣ де жос нꙋ саꙋ цинꙋ́т де І҆ллирик; шѝ ꙟтрꙋ а҆девъ́р А҆мміа́н ѡ҆ сокотѣ́ще ла Ѳра́кіа. А҆лтми́нтрѣ ли́мба чѣ лъти́нѣскъ май вѫрто́с де кѫт чѣ греча́скъ ꙟ мꙋ́лте ло́кꙋрй а҆ле Ми́сіей де жос е҆ра̀ де ѡ҆́бще; шѝ а҆ча́ста се а҆рѣ́тъ дꙋ́пъ и҆скълитꙋ́риле е҆пистоліей Събо́рꙋлꙋй Цъ́рей а҆чѣ́щіѧ чі́й кътръ ꙟпъра́тꙋл Леѡ́н пе́нтрꙋ ꙋ҆чи́дерѣ Сфнтꙋлꙋй Прѡтѣ́ріе А҆леѯъндрѣ́нꙋл, шѝ пе́нтрꙋ Събо́рꙋл дела Халкидѡ́н; дꙋ́пъ ка́ре а҆чѣ́сте кꙋви́нте се пꙋ́н: „Шѝ а҆ча́стъ (е҆пистоліе) дрепт Лъти́нѣще да́тъ, фꙋ̀ ꙟто́арсъ пе Гречіе, шѝ ѩ҆́ръший дин Гречіе фꙋ̀ ꙟто́арсъ пе Лътиніє“. а) Кꙋноскꙋ́т лꙋ́крꙋ ѥ̆сте, де́спре ка́ре пе ларг а̑м гръит ꙟ и̑сто́ріа чѣ пе́нтрꙋ ꙟчепꙋ́тꙋл Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Да́кїа, къ ꙟ ꙃилеле ꙟпъра́цилѡр Галлїе́н, шѝ Аꙋрелїа́н трекѫ́нд ѡ̑ па́рте де а̑ Рѡма́нилѡр чѣ́лѡр дин Да́кїа пре́сте Дꙋ́нъре дин колѡ̀, ꙟ Ми́сїа се фѣ́че Да́кїа но́аѡ, ка́рѣ се ꙟпърцѣ̀ ꙟ Да́кїа де ми́жлок, шѝ ꙟ Да́кїа Рипе́нсе. Да́кїа де ми́жлок а̑ꙋ фост ꙟтръ Ми́сїа де сꙋс, саꙋ ꙟтръ Ми́сїа чѣ дин тѫ́ю̆, шѝ ꙟтръ Ми́сїа де жос, саꙋ ꙟтръ Ми́сїа а̑до́аѡ; Да́кїа Рипе́нсе ѥ̑ра̀ ꙟ Ми́сїа де жос, а̑мѫндо́аѡ ꙟпопо́рате кꙋ Рѡма́нй де чей дин Да́кїа вѣ́кїє трекꙋ́цй саꙋ кꙋ Рѡмѫ́нй. Де а̑чі́ꙗ нꙋ ѥ̄ мира́ре, къ ꙟ чѣ́ле май мꙋ́лте ло́кꙋрй шѝ пре ла жꙋмъта́те сꙋ́та а̑чи́нчѣ ꙟ Ми́сїа де жос де ѡ̑бще се ворбѣ̀ Лътинѣ́ще, а̏декъте Рѡмѫнѣ́ще, саꙋ ꙟ ли́мба стръмо́шѣскъ а̑ Рѡмѫ́нилѡр чѣ Рѡма́нъ, а̑ша̀ кѫт Є̑пи́ско́пїй Цъ́рей а̑че́їꙗ нꙋ а̑ꙋ щїꙋ́т ꙟтрꙋ а̏лтъ ли́мбъ съ скрїє ка́рте кътръ ꙟпъра́тꙋл Гречѣ́ск Леѡ́н, шѝ съ и̑скълѣ́скъ ка́ртѣ а̑чѣ́ꙗ, фъръ ꙟ ли́мба лътинѣ́скъ. Дин ка́рѣ кꙋ кѫди́нцъ се ꙟкї́ле, къ то́цй Є̑пи́ско́пїй а̑чѣ́ꙗ, ка́рїй саꙋ и̑скъли́т май сꙋс ꙃи́сей къ́рцй, а̑ꙋ фост Рѡмѫ́нй, шѝ Є̑пископі́ле а̑чѣ́ле, ка́ре ле стъпѫнѣ̀ є̑̆й, а̑ꙋ фост Рѡмѫнѣ́щй. Де́спре ка́ре динтрꙋ ꙟсъмнъ́риле лꙋ̆й Ле Квїе́н, ка́ре сѫнт ꙟ Ѡ̑рїенс Христїа́нꙋс, Том. а҃. пре рѫнд вом гръѝ а̑чѝ. Ꙗ̏ръ де кѫте фѣ́люрй а̑ꙋ фост май де мꙋлт ли́мба Лътинѣ́скъ, шѝ ка́ре а̑ꙋ фост ꙟтѫмплъ́риле є̑̆й, ве́ꙃй ꙟ Дисерта́ціꙗ мѣ чѣ пе́нтрꙋ ꙟчепꙋ́тꙋл ли́мбей Рѡмѫнѣ́щй: ка съ нꙋ те ꙟшѣ́лй, къ доа́ръ а̏лтъ ли́мбъ лътинѣ́скъ пре ла жꙋмъта́те сꙋ́та а̑чи́нчѣ а̑ꙋ фост де ѡ̏бще, саꙋ кꙋм се ꙃи́че Вꙋлга́рис (vulgaris) ꙟтръ Рѡмѫ́нй, де кꙋм ѥ̄ а̑чѣ́ꙗ, ка́рѣ а̏стъꙃй ѡ̑ а̑ꙋ Рѡмѫ́нїй ꙟ гꙋ́риле лѡр,

---

а) Moesiam omnem inferiorem ad Illyricum non pertinuisse Lucas Holstenius non absurde contendit; ac certe Thraciae censetur ab Ammiano. *Caeterum latina lingua potius quam Graeca in multis ejus locis vulgaris erat*; idque significatur post subscriptiones epistolae Synodi provinciae hujus ad Leonem Imp. de nece S. Proterii Alexandrini et de concilio Chalcedonensi; quibus verba haec subjiciuntur: *Et haec* (epistola) *Latine quidem data, est in Graeco translata, et iterum translata de Graeco in Latinum. Le Quien* Oriens Christianus, Tom. 1. pag. 1217.

©BCU Cluj

мъка́р къ де а̂тȣ́нча сау май вѫрѫ́т ꙟ ли́мба Ромѫнѣ́скъ кȣви́нте стреи́не, ши̏ оўнеле Лътинѣ́щй сау дат оўйтъ́рей.

§. в̄.

Єпископі́ѧ А̂бри́тȣлȣ́й.

А̂бри́тȣм, сау кȣм ꙟл зи́че Кассїодо́рȣс, Апси́тїȣм є̄ Ѻ̂ра́ш ꙟ Ми́сїа де жос, ши̏ ꙟ Нотиціа лȣй Ієроклис се нȣ́мъръ а̂шѣ́птѣ ꙟ Мисїа де жос, ши̏ є̂л ꙟл скрїе Евра́иттос.

ꙟтръ є̂пи́скопи̏й, ка́рїй ꙟ Єфе́с пъртинѣ̏ лȣй Несто́рїе, а̂у фост Марчїа́н а̂л А̂бри́тȣлȣй, ши̏ сау и̂скълит Єпистолїилѡр лѡр че́лѡр кътръ бесѣ́рика Ієрополита́на, ши̏ кътръ Іѡа́нн Антїохѣ́нȣл ши̏ кътръ со́цїй лȣй пре ка́рїй Събо́рȣл Ръсъритѣ́нилѡр а̂сȣ́пра Събо́рȣлȣй че́лȣй пе лѣ́ӂе л̂ау тримис ла ꙟпъра́тȣл, май мȣлт ꙟтрȣ а̂ча́ста а̂скȣлтѫ́нд Марчїа́н Єпи́скопȣл А̂бри́тȣлȣй де кȣм се кѫдѣ̏ де Митрополи́тȣл съȣ Дородѣ́ю. То́тȣшй ꙟтръ є̂пи́скопїй а̂чѣ́ѧ, пре ка́рїй сфн̃тȣл Събо́р л̂ау а̂фȣриси́т ши̏ л̂ау лъпъда́т дин преѡцїе, ни́че де кȣм нȣ се поменѣ́ще Марчїа́н є̂пи́скопȣл А̂бри́тȣлȣй. Ба дестȣ́л де лȣ́нгъ врѣ́ме ши̏ дȣ́пъ Събо́рȣл чел дела Єфе́с а̂у цинȣ́т ска́ѡнȣл А̂бри́тȣлȣй, ꙟтра тѫта кѫт ла а̂нȣл ѵн̃и. сау и̂скъли́т ла Ка́ртѣ Събо́рȣлȣй Цъ́рей Ми́сїей а̂доаѡ чѣ кътръ ꙟпъра́тȣл Леѡ́н ꙟтрȣ а̂чѣ́ста кип, ши̏ ꙟ ли́мба Лътинѣ́скъ: Marcianus episcopus ecclesiae Abriticae.

Дйнтрȣ а̂чѣ́сте, ши̏ дин чѣ́ле май сȣс (§. а̄.) зи́се є̄ ведери́т, къ є̂пископі́ѧ А̂бри́тȣлȣй нȣ нȣ́май пре ла а̂нȣл ѵн̃и. чи̏ ши̏ ꙟ врѣ́мѣ Събо́рȣлȣй а̂трѣ́ѧ а̂ тоа́тъ лȣ́мѣ а̂у фост а̂ Ромѫ́нилѡр, ши̏ є̂пи́скопи дин нѣ́мȣл Ромѫнѣ́ск ѿ̂ цинѣ̏. Ба ꙟкъ кȣм къ пънъ ши̏ пре врѣ́мѣ Събо́рȣлȣй а̂шѣ́птѣ а̂тоа́тъ лȣ́мѣ тот ла Ромѫ́ни а̂у ръма́с, дйнтрȣ а̂чѣ́ле че а̂рѣ́тъ Ле Квїен лȣмина́т се ведерѣ́ще. Къ, ꙟ Събо́рȣл а̂шѣптѣ, се четѣ́ще, къ а̂у шезȣ́т ши̏ сау и̂скълит Оўрсȣ Єпи́скопȣл А̂барицїа́нилѡр, ӑдекъ а̂ Ӑбри́тꙋлꙋй. Шѝ ви́не ꙟсѣ́мнъ а̂чѝ Ле Квїен, къ нꙋ́меле Оўрсꙋ ꙟсъмнѣ́ꙃъ ѡ̂м де ли́мбъ лътинѣ́скъ. А̂ꙋ фост ӑдекъ Е̂пи́скопꙋл Оўрсꙋ Рꙍмѫ́н дин чей де пре́сте Дꙋ́нъре, дин Да́кїа Рипе́нсе, ка́рѣ е̂ра̀ ꙟ̂ Ми́сїа де жос, оўнде ꙟ̂ чѣ́ле май мꙋ́лте ло́кꙋри стъпѫнѣ̂ май вѫрто́с ли́мба Рꙍмѫнѣ́скъ, де кѫт ли́мба Греча́скъ. а)

§. г̄.

Е̂пископі́ѧ Но́велѡр.

Но́ве, саꙋ Но́ве, Νοβαὶ ѥ̆сте чета́те, дꙋ́пъ Нотицїа лꙋй І̂ероклис, ꙟ̆ Ми́сїа де жос, ка́рѣ лꙋй Антони́н, лꙋй Марчелли́н Ко́мисꙋлꙋй шѝ ӑлтора се кїа́мъ Нове́нсис. Ла Птолеме́ю ꙟ̂ Ка́ртѣ г̄. кап. ї̄. се скрїе Νοβαὶ. Ӑстъꙃи спꙋн, къ се кїа́мъ Новомо́нт, шѝ е̄ ѡ̂ра́ш де кътръ Дꙋ́нъре ꙟ̂ Бꙋлга́рїа; къ Ми́сїа де жос ӑстъꙃи се кїа́мъ Бꙋлга́рїа.

Ла ка́ртѣ, саꙋ е̂пистолїа Събо́рꙋлꙋй Ми́сїей де жос чѣ кътръ ꙟ̂пъра́тꙋл Лео́н пе́нтрꙋ оу̂чи́дерѣ Сфн̄тꙋлꙋй Протерїе А̂лександрѣнꙋл саꙋ и̂скъли́т Пе́трꙋ Е̂пи́скопꙋл Четъ́цей Но́велѡр ꙟ̂ ли́мба лътинѣ́скъ ꙟ̂трꙋ а̂че́ста кип: Petrus episcopus Civitatis Novensis. Нꙋ нꙋ́май динтрꙋ а̂чѣ́ѧ, къ Пе́трꙋ е̂пи́скопꙋл Но́велѡр саꙋ и̂скъли́т Лътинѣ́ще ла Ка́ртѣ чѣ Лътинѣ́скъ че фꙋ̀ трими́съ кътръ ꙟ̂пъра́тꙋл Лео́н, де́спре ка́рѣ а̂м гръи́т май сꙋс, (§. а̄.) оу̂рмѣ́ꙃъ, къ Е̂пископі́ѧ Но́велѡр а̂ꙋ фост Рꙍмѫнѣ́скъ; чѝ шѝ де а̂колѡ̀, къ Е̂пи́скопꙋл Но́велѡр, ка́реле а̂ꙋ фост ла ӑнꙋл ѵмѳ. ꙟ̂ събо́рꙋл де ла Цариград оўнде Е̂ѵти́х, сꙋпт ꙟ̂на́инте шедѣ́рѣ А̂рхїепи́скопꙋлꙋй Флавїа́н, ѩ̆ръши фꙋ̀ вести́т Е̂рети́к, саꙋ кїема́т Секꙋнди́н. (secundinus) Ка́ре нꙋ́ме то́кма е̄ лътинѣ́ск, шѝ

а) In septima Synodo sedisse et subscripsisse legitur *Ursus Avaritianorum vel Abaritianorum episcopus*, Οὔρσου ἐπισκόπου ἐκκλησίας τῶν Αβαριτιανῶν. *Nomen Ursus hominem Latinae linguae significat*, nec absurde Abriti in Moesia Ecclesiae, ni fallor, tribuendus venit; quando praesertim inter episcopos Thraciae initio act. 7. et in subscriptionibus reperitur. *Le Quien*, Oriens Christianus Tom. 1.

©BCU Cluj

ши неѡбичнꙋи́т ла Гре́чй. Ꙟтръ єпископїй, ка́рїй ꙟкжтъва врѣме аꙋ цинꙋ́т па́рте лꙋй Несто́рїе, се афлъ искълит ла єпистолїа лѡр чѣ кътръ бесѣрика Їера́полꙋлꙋй ши Петро́нїе єписко́пꙋл Но́велѡр (Petronius episcopus Neuvae.)

Ѳеофа́н ла анꙋл єі алꙋй Маврикїе спꙋне, къ бърба́цїй чей май де фрꙋнте ши арма́шїй ай Четъцей Но́велѡр, сꙋпт пова́ца єписко́пꙋлꙋй съꙋ, ἅμα τῷ ἐπισκόπῳ τῷ ςρατηγῷ, мергжнд Пе́трꙋ Пре́торꙋ ѡастей Рома́нъ асꙋпра Скла́вилѡр, аꙋ єши́т ꙟнаинте, ка адекъ съсе дꙋ́къ кꙋ джнсꙋл а да ръсбо́ю асꙋпра Скла́вилѡр. Пе́трꙋ порꙋнчѝ, ка съсе мѣстече кꙋ ѡастѣ Рома́нъ, адекъ кꙋ чѣ греча́скъ; чѝ єй нꙋ врꙋръ ни́че де кꙋм съсе мѣстече кꙋ Гре́чїй; атꙋ́нчй Пе́трꙋ порꙋнчѝ ка съ адꙋ́къ ла джнсꙋл пре єписко́п: чѝ Четъцѣнїй пре Скрибо́н, пре ка́реле лаꙋ фост тримис Пре́торꙋ ла джншїй ꙟ трѣба ачѣѫ, кꙋ рꙋши́не ꙟл алꙋнга́ръ. Де оунде се вѣде, къ, прекꙋ́м пе́нтрꙋ апъра́рѣ ꙟпъръцїей Рома́нъ асꙋпра Варва́рилѡр аꙋ фост ашеꙁа́т Аꙋрелїа́н пре Ромжнй ꙟ Ми́сїа, ашà Ромжнїй кжнд пофтѣ врѣмѣ ꙟшй арътà витежїѧ са чѣ Рома́нъ, кжт ши ꙟсꙋшй єписко́пїй лѡр апꙋкà арме асꙋпра Варва́рилѡр. Ши къ сжнџеле чел Рома́н ни́че де кꙋм нꙋ саꙋ лжнџеꙁи́т ꙟ Ромжнй, лꙋми-на́т арътъ вести́та фа́птъ а лѡр, кжнд кꙋ пова́ца адо́й фра́цй Пе́трꙋ ши Аса́н, лъпъджнд жꙋгꙋл гре́чилѡр де пре грꙋма́ꙁїй съй, съ скꙋла́ръ асꙋпра гре́чилѡр, пре ка́рїй ꙟ мꙋлте ржндꙋри бътжндꙋй, ꙟшй фѣчеръ ло́рꙋшй ꙟпъръцїе, ка́рѣ пънъ ла нъпъди́рѣ Тꙋ́рчилѡр векꙋ̀й. Деспре ка́рѣ май пе ларг ам кꙋвжнта́т ꙟ исто́рїа чѣ пе́нтрꙋ ꙟчепꙋ́тꙋл Ромжнилѡр ꙟ Да́кїа.

§. Д҃.

Єпископїѧ Нико́полꙋлꙋй.

Чета́тѣ, ка́рѣ ꙟ Ми́сїа де жос се ꙁи́че Никопол, (Nicopolis) де аколѡ̀ саꙋ нꙋми́т ашà, пе́нтрꙋ къ ꙟпъра́тꙋл Траїа́н аꙋ ꙟви́нс пре Де-

кевал

кéвал Краюл Дакилѡр. Ꙗсте лѫнгъ Дȣнъре аколѡ̀, оўнде рѫȣл Іатрȣ се скȣ́ръ ꙟ Дȣнъре. Аммїанȣс Марчеллинȣс ꙟтръ чѣле май вестите ѡ̂рáше але Мисїей де жос ѡ̂ поменѣще; ѡ̂ тáе Дȣнърѣ ꙟ доаѡ; ши̇ Архїерéȣл е̂й ӑстъѕй се нȣ́мъръ ꙟтръ Архїепископй.

Ла картѣ, карѣ ѡ̆аȣ тримис Съборȣл Мисїей де жос кътръ ꙟпъратȣл Леѡ́н, саȣ искълит лътинѣще Marcellus episcopus Nicopolis. Дин чѣле че ам ꙟсъмнат май сȣс, (§. а҃.) се кȣлѣџе, къ Епископїа Никóполȣлȣй пре ла анȣл ѵн҃и. аȣ фост а Рѡмѫнилѡр, ши къ ꙟсȣш Марчéллȣ епископȣл аȣ фост де виџъ Рѡмѫнѣскъ. Карѣ вѫртóс се ꙟтърѣще дин чѣле че скрїе Ле Квїен, къ ла ꙟщїинцарѣ Съборȣлȣй дин Цариград чѣ кътръ Іѡанн Антїѡхѣнȣл деспре Северȣ Антїѡхѣнȣл ши алци еретичй, ши деспре ꙟтоарчерѣ ꙟнапóй ꙟ Дихтике а нȣмелѡр Патрїархилѡр Еѵфимїе ши Македонїе ш. ч. саȣ искълит Аманцїȣ епископȣл Никóполȣлȣй а Мисїей адоаѡ кȣ мѫна са. Каре искълитȣръ нȣ се афлъ гречѣще, фъръ нȣмай Лътинѣще, кѫт Аманцїȣ нȣ ꙟтрȣ алтъ лимбъ, фъръ нȣмай ꙟ лимба лътинѣскъ саȣ искълит. а) Ка съ нȣ ѕик немика де ачѣѧ, къ ши ꙟсȣши нȣмеле лȣй Аманцїȣ е҃ лътинéск.

§. е҃.

Епископїа Ѡдиссȣлȣй.

Οδυσσὸς лȣй Птолемéю ꙗсте четáте де а Мисїей адóаѡ ла марѣ нѣгръ дин коаче (дела ной, дин колѡ̀) де крéнџиле Дȣнърей ꙟтръ Месéмврїа ши ꙟтръ Дїонисóпол, кȣм ѕиче Страбо, ла кареле се скрїе Οδεσσὸς, odessus, ка ши ла Ѡвидїе г҃. Тристїȣм Елегїа д҃. ꙗръ Амїа-

нȣс

---

a) Relationi Synodi Constantinopolitanae ad Joannem Patriarcham de Severo Antiocheno aliisque haereticis, de restituendis in sacras tabulas Euphemii et Macedonii patriarcharum nominibus, etc. subscripsit *Amantius episcopus exiguus Nicopolitanae civitatis secundae Moesiae propria manu.* Quae subscriptio Graece non exstat, sed Latine tantum, ut Amantius hoc dumtaxat idiomate subscripserit. *Le Quien,* Oriens Christianus, Tom. 1.

нꙋс ѡ̑ кїа́мъ Ὀδύσσεμ, шѝ ѕи́че, къ є̆ оўнꙋл дин чѣле май де фрꙋ́нте ѡ̑ра́ше а̑ цъ́рей. Шѝ ꙟ̑Ноти́цїа лꙋй Їероклис се сокотѣще ꙟ̑ Ми́сїа, шѝ ꙟ̑трꙋ оўна вѣкїе бесеричѣскъ, ꙟ̑трꙋ ка́рѣ се нꙋ́мъръ ꙟ̑тръ А̑рхїепископі́й, Ἐπαρχία Μυσίας, ἡ Ὀδύσση (четѣще) Ὀδυσσοῦ ἤτοι καὶ Βάρης λέγεται. А̑декъ Лътинѣще, Provincia Mysiae Odyssi , sive Bares. А̑ча́ста, ѕи́че Ле Квїен, къ оўнїй сокоте́ск, къ є̆ а̑чѣѧ, ка́рѣ а̑стъѕй ѡ̑ кїа́мъ Ле́мано (Lemano).

Кꙋм къ шѝ а̑ча́стъ є̑пископіє а̑ꙋ фост а̑ Ромѫ́нилѡр, де а̑коло̀ се ведерѣще, къ ꙟ̑ Ка́ртѣ Събо́рꙋлꙋй Цъ́рей Ми́сїей чѣ кътръ ꙟ̑пъра́тꙋл Леѡ́н се читѣще искъли́т Дитта є̑пиское́пꙋл Четъцей Одиссе а̑ Ми́сїей Dittas episcopus civitatis Odyssae Moesiae; оўнеле коди́ꙁꙋрй а̑ꙋ Δύζζας (Dizzas). Вѣ́ѕй шѝ май сꙋс §. а̃.

§. ѕ̃.

Є̑пископіѧ Аппїа́рїей.

ꙟ̑ Нотицїа Прови́нчїилѡр, сау а̑ Църилѡр ꙟ̑пъръцїей Рома́нъ чѣ а̑ лꙋй Їероклис Аппїарі́а ꙗсте чета́те де а̑ Ми́сїей де жос, а̑сѣменѣ ꙟ̑ и̑тинера́рїꙋл лꙋй Антони́нꙋ, шѝ ꙟ̑ Та́бꙋлеле лꙋй Пеꙋти́нгер ꙟ̑ ма́рџинѣ Дꙋ́нърей се пꙋ́не.

Ла ка́ртѣ Собо́рꙋлꙋй Цъ́рей Ми́сїей а̑доа́ѡ чѣ кътръ ꙟ̑пъра́тꙋл Леѡ́н пе́нтрꙋ оу̑чи́дерѣ Сфн҃тꙋлꙋй Протеріє Алеѯандрѣ́нꙋл сау и̑скъли́т Martialis episcopus civitatis Appiariensis. Їѡа́нн гꙋ́ръ де а̑ꙋр ꙟ̑ є̑пистола чѣ кътръ Па́па Їноке́нтїє, ка́рѣ є̆ де́спре лꙋкрꙋ́риле чѣле де дѫ́нсꙋл фъкꙋ́те, спꙋнѣ̀, къ дела Събо́рꙋл съꙋ трей є̑пископи а̑ꙋ фост трими́ший, Дими́трїє а̑л Писмꙋ́нтей, Елеꙋ́сїє а̑л Апаме́ей, кꙋ Лꙋпичи́нꙋ (Lupicino) а̑л Аппїа́рїей, καὶ τὸν Ἀππιαρίας Λουπικῖνον, ка́рїй съ ꙟ̑щїинцѣѕе пре Ѳеофил Алеѯандрѣ́нꙋл, ка дин Халкидѡ́н съ трѣ́къ ла Цариградъ, оўнде ва съ ръспꙋ́ндъ де́спре а̑чѣле, де каре се виновъцѣ̀. А̑ша̀ шѝ фа́птеле чѣле дела Кве́ркꙋ.

©BCU Cluj

Ши искълитꙋра лꙋй Марціалис Епископꙋлꙋй Аппіарієй ла картѣ чѣ де мꙋлте ѡрй поменитъ, ши ꙟсъшй нꙋмеле Епископилѡр Марціалис ши Лꙋпичинꙋс, каре сѫнт лимпеде Лътинещй, арѣтъ къ Епископіѧ Аппіарієй аꙋ фост а Рѡмѫнилѡр.

§. ꙁ̃.

Епископіѧ Комеей.

Ꙟ історіа Мисчелла алꙋй Паꙋлꙋс Аквилегіанꙋл, карѣ май кꙋ самъ дин Анналеле лꙋй Ѳеофан е кꙋлѣсъ, Комеа е четате ꙟ Мисіа, карѣ ꙟ зилеле ꙟпъратꙋлꙋй Маврикіе ꙟтрѫнд ꙟ цѣра ачаста Хаганꙋ Аварилѡр кꙋ зъдарникъ невоинцъ аꙋ кꙋцетат а ѡ кꙋпринде.

Ꙟ Катастихꙋл Пърінцилѡр дела Никеа чел Пидеанꙋ дин провинчіа Мисіей се четѣще Маріꙋс ал Комеей (Marius Comeae), кареле ꙟ изводꙋл Собоарълѡр чел алꙋй Лабеꙋ се зиче Marius Comeensis. Бине ꙟсамнъ ши Ле Квіен, къ Маріꙋс, прекꙋм ши Марціалис ши Лꙋпичинꙋс, арѣтъ ѡамени де лимбъ лътинѣскъ май вѫртос де кѫт де Гречаскъ. a) Де оунде нꙋ ѥсте а не ꙟдои, къ ши ачастъ Епископіе аꙋ фост а Рѡмѫнилѡр.

§. и̃.

Епископіѧ Доросторꙋлꙋй.

Доростолꙋм, саꙋ Доросторꙋм, лꙋй Птолемею ши алтора е ѡраш де а Мисіей адоаш, ꙟ вѣкꙋл Рѡманилѡр дестꙋл де веститъ, ла Дꙋнъре, ꙟтръ Сꙋкчидава (Succidavam) ши ꙟтръ Аѯіопол (Axiopolim) пꙋсъ, карѣ Бꙋлгарій кꙋ нꙋме стрикат ѡаꙋ зис Дристра. Астъзй се кіамъ ши Силистріа, е четате нꙋ де жос, акърїѧ архіереꙋ е чинстит кꙋ титꙋлъ де Митрополит.

---

a) Marius, ut et Martialis et Lucipinus, homines Latini Sermonis indicant potius quam Graeci. *Le Quien*, Oriens Christianus Tom. 1.

Ла ка́ртѣ Събо́рꙋлꙋй Мисі́ей а̂доа́ѡ чѣ кътрѣ ꙟпъра́тꙋл Леѡ́н ꙟ̂ ӑнꙋл у҃ни. да́тъ саꙋ и̂скъли́т Monophilus episcopus Civitatis Dorostori. Де оўнде оўрмѣ́зъ, къ шѝ е̂пископі́ѧ а̂ча́ста а̂ꙋ фост а̂ Рѡмѫнилѡр. Адꙋ́че де Квіе́н шѝ пре Сфн҃тꙋл Да́сіе дин Мартироло́гіꙋ Рѡма́н, ꙟ̂ ка́реле ла к҃. де ӡи́ле а̂ лꙋ́ней лꙋй Ное́мвріе се фа́че поменирѣ Сфн҃тꙋлꙋй Да́сіе мꙋчени́к е̂писко́пꙋлꙋй Доро́сторꙋлꙋй ꙟ Мисі́а, ка́реле сꙋпт пресиде́нтꙋл Бе́ссꙋ, ꙟ̂ ӡи́леле лꙋй Діоклеціа́н ꙟпъра́т фꙋ мꙋнчи́т. а) Шѝ нꙋ́меле е̂писко́пꙋлꙋй а̂че́стꙋѧ ꙟ̆къ ѡ̂дорѣ́зъ а̂ вицъ Рѡма́нъ.

§. д҃.

Е̂пископі́ѧ Марчїано́полꙋлꙋй.

Марчїано́полꙋ, Μαρκιανȣ́πολις ӗсте чета́те а̂ Мисі́ей де жос дин колѡ̀ де Дꙋнъре, дела со́ра лꙋй Траі́ан Марчїа́на порекли́тъ, кꙋм мъртꙋрисѣ́ще Аммїа́нꙋс Марчелли́нꙋс ꙟ̂ Ка́ртѣ к҃з. кап. в҃. Зо́симꙋс ӡи́че, къ е҃ чел май ма́ре Ѡ̂ра́ш ꙟ̂ Ѳракі́а, шѝ Равенна́тꙋ чел фъръ нꙋ́ме ӡи́че, къ рѫ́ꙋл Пота́міꙋ прин ми́жлокꙋл лꙋй трѣ́че, шѝ ꙟ̂ Ітинера́ріꙋ лꙋй Антони́нꙋ се пꙋ́не къ е҃ ꙟ҃ мижлокꙋл къ́лей кѫнд ме́рџй дела Доро́сторꙋ ла Ѡ̂де́ссꙋ. Шѝ ӑстъ́ӡй се кіа́мъ Марчїано́поли, шѝ Пре́слав, Πρέσλαβα. Ла чета́тѣ а̂ча́ста мꙋ́лте бътъ́й, спꙋ́не Требе́ллїꙋс По́ллїѡ, къ а̂ꙋ а̂вꙋ́т ꙟпъра́тꙋл Клаꙋдіꙋс а̂л доилѣ.

Ꙟтръ Пъри́нцїй Сѫбо́рꙋлꙋй дела Нике́а се четѣ́ще Пи́стꙋс Марчїанополита́нꙋ, De provincia Daciae Pistus Marcianopolitanus. Нꙋ нꙋ́май нꙋ́меле е̂писко́пꙋлꙋй а̂че́стꙋѧ, ка́ре то́кма е҃ лътине́ск; ни́че нꙋ́май пе́нтрꙋ къ е̂писко́пꙋл а̂че́ла се ӡи́че, къ а̂ꙋ фост дин про-

---

а) In Martyrologio Romano die 20. Novembris memoria recitatur S. Dasii Martyris episcopi Dorostori in Mysia, qui quum nollet in festo Saturni impudicitiis ejus consentire sub Besso praeside passus est; quod tempore Diocletiani accidisse fertur in Menologio Sirletano Tom. 2. Antiq. lect. Henrici Canisii. *Le Quien* Oriens Christianus Tom. 1.

вѝнчїа Да́кїа, а̂кърїѧ лъкȣито́рїй е̂ра̀ Рꙍмѫ́нїй; чѝ шѝ а̂чѣ́ѧ, къ Марчїано́полȣ а̂ȣ фост ꙟтръ ѻ҆ра́шеле Доро́сторȣ шѝ Ѻде́ссȣ, ꙟ каре шедѣ̀ Рꙍмѫ́нїй, шѝ пе́нтрȣ а̂чѣ́ѧ нȣ е̄ а̂се крѣде, пе вре́миле а̂чѣ́ле ѻ҆амений де а̂лтъ гинтъ ꙟ мижлокȣл Рꙍмѫ́нилѡр съ фѝ шезȣ́т, въдѣ́ще, къ Четъцѣ́нїй дин Марчїано́пол а̂ȣ фост Рꙍмѫ́ний, пе́нтрȣ а̂чѣ́ѧ е̂пископі́ѧ чѣ дин Марчїано́пол а̂ȣ фост а̂ Рꙍмѫнилѡр.

Ди́нтрȣ чѣ́ле че а̂м кȣвѫнта́т а̂чѝ, шѝ ꙟ чѣ́ле ла́лте парагра́фȣрй се ведерѣ́ще, къ Рꙍмѫ́нїй чей дин колѡ̀ де Дȣ́нъре кътръ жȣмътате сȣ́та а̂чи́нчѣ дела Хс҃ май мȣ́лте е̂пископі́й а̂ȣ а̂вȣ́т, каре шѝ ꙟнаи́нте де а̂ча́ста то́кма шѝ пе врѣ́мѣ Събо́рȣлȣй дела Нике́а чѣ́лȣй ꙟтѫ́ю а̂ то́атъ лȣ́мѣ, ба шѝ ꙟнаинте де зи́сȣл Събо́р лѣ́ȣ цинȣ́т. Де оу̂нде май къ нȣ по́ате фѝ ꙟдоѧлъ, къ Рꙍмѫ́нїй чей дин колѡ̀ де Дȣ́нъре ꙟ̂ зи́леле лȣ́й Константин чѣ́лȣй маре то́ци сaȣ ꙟто́рс ла креди́нца чѣ крещинѣ́скъ.

§. г҃.

То́ате Е̂пископі́иле дин Да́кїа чѣ де ми́жлок а̂ȣ фост Рꙍмѫне́щй.

Фїи́нд къ дин зи́леле лȣй Аȣрелїа́н дȣпъ трѣчерѣ Рꙍма́нилѡр дин Да́кїа вѣ́кїе ꙟ Да́кїа де ми́жлок, лъкȣито́рїй Да́кїей де ми́жлок а̂ȣ фост Рꙍмѫ́ний; нȣ по́ате фѝ ꙟдоѧлъ, къ то́ате Е̂пископі́иле чѣ́ле дин Да́кїа де ми́жлок а̂ȣ фост а̂ле Рꙍмѫнилѡр. Дин ка́ре Прꙍтоге́н Е̂пиʼско́пȣл Са́рдикей кȣ Хо́сїе чел дела Кордȣ́ба Їспа́нїей а̂ȣ цинȣ́т ло́кȣл чел де фрȣ́нте ꙟ Събо́рȣл дела Са́рдика, кȣм мъртȣрисѣ́ще Созо́менȣс ꙟ Ка́ртѣ г. кап. ві҃. кȣ а̂чѣ́сте кȣвинте: „Хо́сїȣс, шѝ Прꙍто́генес, ка́рїй а̂тȣ́нчй ꙟтръ Е̂пископі́й а̂пȣсȣлȣ́й, че се а̂дȣнасе ла Се́рдика, ло́кȣл чел де фрȣ́нте цинѣ̀.

Кꙋм въꙃꙋ́м дин Созо́менꙋс, Прѡтоге́н Е҆пи́скоп Рѡмѫне́ск дин Да́кїа де ми́жлок, се нꙋмъра̀ ꙟтръ Е҆пи́скопїй Апꙋсꙋлꙋ́й, а҆́декъ ꙟтръ а҆чѣ́ѧ, ка́рїй сѫнт сꙋпꙋ́шй Патрїа́рхꙋлꙋй дела Рѡ́ма. Къ тоате цинꙋ́трꙋриле а҆чѣ́ле, ꙟ каре е҆ра̀ Рѡмѫ́нїй, май де мꙋлт сау цинꙋт де Патрїа́рхїа Рѡ́мей ве́кй; ба ла Цариград ни́чй нꙋ е҆ра̀ ꙟ вѣ́кꙋриле а҆чѣ́ле Патрїа́рх, чѝ ꙟтѫ́ю шѝ ꙟтѫ́ю ꙟ Събо́рꙋл а҆л доилѣ а҆ тоатъ лꙋмѣ и҆ се дѣде Е҆пи́скопꙋлꙋй дела Цариград чинстѣ а҆чѣ́ѧ, шѝ а҆по́й Събо́рꙋл а҆ то́атъ лꙋмѣ чел дела Халкидѡ́н ꙟй дъ́рꙋй шѝ пꙋтѣ́ре. Нꙋ поате фѝ даръ ꙟдоѧ́лъ, къ ꙟ вѣ́кꙋриле чѣ́ле дин тѫ́ю Рѡмѫ́нїй то́цй а҆ꙋ фост сꙋпꙋ́шй Патрїа́рхꙋлꙋй Рѡ́мей ве́кй. Де оу҆́нде, мъка́р къ ꙟтрꙋ а҆чѣ́ле вѣ́кꙋрй нꙋ е҆ра̀ ꙟтръ крещи́нй а҆чѣ̀ ꙟпърци́ре де лѣ́џй, ка оу҆нїй съсе ꙃи́къ де лѣ́џе Лътинѣ́скъ сау Рѡма́нъ, а҆́лцїй де лѣ́џе греча́скъ, то́тꙋшй, прекꙋ́м ꙟ тоате бесѣ́ричиле чѣ́ле сꙋпꙋсе Патрїа́рхїей Рѡ́мей ве́кй, а҆фа́ръ де чѣ́ле де лимбъ Гречѣ́скъ, се слꙋжѣ̀ чѣ́ле сфи҃нте ꙟ ли́мба лътинѣ́скъ, а҆ша̀ шѝ Рѡмѫ́нїй нꙋ нꙋма́й а҆фа́ръ ꙟтрꙋ чѣ́ле Политичѣ́щи, чѝ шѝ ꙟ бесѣ́рикъ нꙋ а҆лтъ лимбъ ꙟтребꙋинца̀, фъръ чѣ лътинѣ́скъ, ка́рѣ е҆ ли́мба нѣ́мꙋлꙋй лѡр. Ка́рѣ шѝ де а҆коло̀ се ꙟтърѣ́ще, къ то́цй Е҆пи́скопїй Рѡмѫне́щй а҆й Ми́сїей де жос а҆дꙋна́цй ꙟ Събо́р нꙋ щї́ꙋръ ꙟтрꙋ а҆́лтъ ли́мбъ прин скрисо́арѣ са съ ворбѣ́скъ кꙋ ꙟпъра́тꙋл Грече́ск, фъръ ꙟ ли́мба Лътинѣ́скъ. Че скимбъ́рй а҆по́й сау ꙟтѫмплат ꙟ лꙋ́крꙋл а҆че́ста, ве́ꙃй Диссерта́цїѧ чѣ май сꙋс а҆рътатъ. Шѝ де че лѣ́џе а҆ꙋ фост Рѡмѫ́нїй дꙋпъ че сау е҆ска́т а҆нꙋми́рѣ чѣ де лѣ́џе Грeча́скъ, шѝ де лѣ́џе Лътинѣ́скъ, ве́ꙃй май сꙋс Партѣ а҃. кап. в҃.

Шѝ а҆чѣ́ѧ, кꙋм, дꙋпъ ѡ҆рбекаре нꙋ де пꙋци́ни а҆́нй кꙋ ли́мба чѣ Словенѣ́скъ прин бесѣ́ричиле са́ле, Рѡмѫ́нїй ꙗ́ръ шаꙋ бъга́т ли́мба са чѣ Рѡмѫнѣ́скъ ꙟ бесѣ́рикъ, а҆м а҆рътат ꙟ Диссерта́цїѧ май сꙋс ꙃисъ. Ꙟчѝ нꙋ мъ пот цинѣ̀ съ нꙋ гръе́ск де скълчїа́тꙋл, сꙋме́ц, шѝ то́кма несꙋферит сфат а҆л Гре́чилѡр. Сфи҃нта Скриптꙋ́ръ, а҆́декъ Тистамѫ́нтꙋ чел ве́кю, ши чел но́ȣ, ка́рѣ є҃ то́кма дела Дȣхȣл сфн҃т ꙟсȣфла́тъ, сфн҃цїй пъри́нцїй, ши сфн҃теле Събо́аръ ни́чй ѡда́тъ наȣ пофти́т дела нѣмȣ́рй, ка врѫнд а ꙟто́арче пре ли́мба са Тистамѫ́нтȣ ве́кю де пре жидовїе, ꙟ ка́ре ли́мбъ саȣ скрис ꙟтѫю, саȣ Тистамѫ́нтȣ но́ȣ де пре Гречїе, ꙟ ка́ре ли́мбъ лаȣ скрис А҆по́столїй, ши Єванге́листїй, нѣмȣриле ачѣле сѫшй скимоса́скъ ли́мба са чѣ фирѣ́скъ, ши съ ѡ префа́къ дȣ́пъ алсȣи́рѣ ли́мбей саȣ ачѣ́їй Єврее́шй, саȣ ачѣ́їй Граче́шй; чѝ сингȣр ачѣ́ѫ аȣ вои́т ка ꙟцъле́сȣл съсе цинъ ꙟтрѣ́г ѡ҆́рй ꙟ че ли́мбъ. Ꙗ҆́ръ Гре́чїй аша̀ врѣȣ, ка Къ́рциле чѣле бесеричѣ́шй, ка́ре май вѫрто́с ниска́рй кълȣ́гърй [Гречѣ́шй фїеше ка́реле кȣм аȣ причепȣ́т дȣпъ тала́нтȣл съȣ лѣȣ алкътȣи́т, кѫнд се ꙟто́рк пре алтъ ли́мбъ, аша̀ съсе ꙟто́аркъ, кѫт нȣ нȣ́май ꙟцеле́сȣл чел кȣпри́нс ꙟ къ́рциле ачѣле съсе цинъ, чѝ шѝ цесетȣ́ра чѣ дин ло́нтрȣ а ли́мбей Гречѣ́шй. Ка́рѣ де се ва фа́че; фїеше ка́реле вѣ́де, къ ли́мба ачѣ́ѫ, ꙟтокми́ндȣсе дȣ́пъ чѣ гре́ческъ, се скимосѣ́ще, шѝ ꙟшй пїе́рде фи́рѣ ей. А҆ша̀ саȣ ꙟтѫмпла́т ли́мбей чѣ́їй Словенѣ́шй. Ка́рѣ цинѫ́нд ꙟтрȣ ꙟто́арчерѣ къ́рцилѡр чѣ́лѡр бесеричѣ́шй де пре Гречїе цъсетȣ́ра шѝ ꙟсȣши́риле ли́мбей Гречѣ́шй, то́кма и҆се спа́рсе синта́ѯа, шѝ фи́рѣ, шѝ се фѣ́че ли́мбъ деѡсеби́тъ де кȣм єра̀ май наи́нте, ли́мбъ, ка́рѣ ни́чй ѡда́тъ наȣ фост ꙟ гȣ́риле Словѣ́нелѡр ги́нте, ли́мбъ ка́рѣ нȣ се по́ате ѕи́че Словенѣ́скъ, чи Греко-Словенѣ́скъ. Пе́нтрȣ ачѣ́ѫ ꙗ҆сте ꙟтȣнека́тъ, грѣѡ, шѝ прѣ пȣци́ни се а҆флъ ꙟтръ ги́нтеле Словѣ́не, ка́рїй съ ѡ ꙟцълѣ́гъ кȣм се ка́де. Дири́пт ачѣ́ѫ ꙟтѫрзїе щїи́нцеле а пъшѝ ꙟнаи́нте ꙟтръ Словѣ́нй; къ ли́мба чѣ де ѡ҆бще, ꙟ ка́рѣ ар пȣтѣ̀ прокопсѝ то́цй, нȣ саȣ невои́т а ѡ полѝ; ба Рȣ́шїй дин цѣ́ра Оу҆нгȣрѣ́скъ, ка́рїй щїȣ чѣва ꙟтрȣ а҆лте ли́мбй, а са̀ чѣ де ѡ҆бще ѡ оурџисе́ск, ба ꙟкъ ле ꙗ҆сте рȣши́не де дѫнса. Пе́нтрȣ ачѣ́ѫ ꙟ Конѕисто́рїȣл лѡр чел Єпископе́ск, ка́ȣселе, ка́ре сѫнт шѝ ꙟтръ ѡ҆аменїй нѣмȣлȣ́й съȣ, кȣ то́ате докȣме́нтȣриле, ни́чй ѡда́тъ ꙟ ли́мба са чѣ рȣса́скъ, чѝ саȣ ꙟ чѣ лътинѣ́скъ, нѣ́скъ, саȣ ꙟ чѣ Оу҆нгȣрѣ́скъ ле скрі́ȣ. Ꙟтрȣ карѣ кȣ а҆тѫ́та сѫнт май невре́дничй де а҆пъра́ре, къ ла а҆чѣ́ѧ ни́мене нȣ́й силѣ́ще, чѝ си́нгȣрй е҆́й дин бȣ́нъ воѧ лѡр пȣн пі́ѧдекъ дещептъ́рей нѣ́мȣлȣй.

Рѡмѫ́нїй, прекȣ́м сфн҃та Скриптȣ́ръ, а҆шà шѝ кърциле чѣле бесеричѣ́щй лѣ́ȣ ꙟто́рс пре Рѡмѫ́нїе дȣ́пъ фи́рѣ ли́мбей Рѡмѫнѣ́щи нȣ́май де а҆чѣ́ѧ грижи́ндȣсе, ка ꙟцълѣ́сȣл съ ръмѫ́нъ ꙟтрѣ́г, Пе́нтрȣ а҆чѣ́ѧ синта́ѯа шѝ то́атъ цесъ́тȣра чѣ́ дин лѡ́нтрȣ а҆ ли́мбей Рѡмѫнѣ́щй а҆ȣ ръма́с несминти́тъ, кѫт фі́ще ка́реле Рѡмѫ́н, ꙟкѫт се а҆ти́нџе де ли́мбъ, ле поа́те ꙟцълѣ́џе. Нȣ а҆́ре ли́псъ Рѡмѫ́нȣл съ ꙟвѣ́це а҆лтъ Грама́тикъ ꙟ ли́мба са, си́нгȣръ а҆чѣ́ѧ, ка́рѣ ѡ҆аȣ сȣпт ꙟпрѣ́ȣнъ кȣ ла́птеле дела мȣ́мъ са, ꙟй а҆жȣ́нџе. Пе́нтрȣ а҆чѣ́ѧ Гре́чїй се мѫ́нїе кѫнд а҆ȣд ла́ȣделе лȣ́й Дмнезе́ȣ ꙟ ли́мба Рѡмѫнѣ́скъ дин кърциле чѣле бесеричѣ́щй, а҆ȣꙃѫ́нд ли́мба Рѡмѫнѣ́скъ ꙟтрѣ́гъ, нȣ скимоси́тъ дȣ́пъ Гре́чїе. Да́ръ Рѡмѫни́лѡр нȣ ле па́съ неми́ка де мѫні́ѧ греча́скъ, чѝ мерг ꙟна́инте а҆шй нетеꙃѝ, шѝ а҆шй ꙟбогоци́ ли́мба пъринцѣ́скъ. А҆девърат ли́мба Рѡмѫнѣ́скъ ꙟ ста́т ка а҆чѣ́ла ѥ҆́сте, кѫт мъка́р че щїи́нцъ се поа́те да̀ ꙟ ли́мба а҆ча́ста; чей че сѫмцѣ́ск грешта́те ꙟтрȣ а҆ча́ста, де а҆колѡ̀ ле ви́не а҆чѣ́ѧ, къ нȣ саȣ дат ꙟкъ а҆ четѝ кърцй Рѡмѫнѣ́щй, шѝ май вѫрто́с къ пѫнъ а҆кȣ́м ꙟ ли́мба Рѡмѫнѣ́скъ нȣ́май де лȣ́крȣрй де ка́съ, де лȣ́крȣрй де жос, де ка́ре гръѣ́ск то́ате мо́ашеле, а҆ȣ фост депри́ншй а҆ ворбѝ шѝ кȣ а҆лцїй, шѝ кȣ си́не. Оу҆́нде ꙟтрȣ щїи́нцеле чѣле ꙟна́лте нȣ нѣ́р а҆жȣ́нџе оу҆нѣле кȣви́нте, прекȣ́м гре́чилѡр ле ѥ҆сте сло́бод ꙟ ли́пселе са́ле а҆се ꙟпрȣмȣта̀ дела ли́мба Е҆линѣ́скъ, шѝ Сѫрбилѡр шѝ Рȣ́шилѡр дела ли́мба Словенѣ́скъ чѣ дин кърцй, а҆шà шѝ ной то́атъ кѫди́нца а҆ве́м а҆ не а҆жȣта̀ кȣ ли́мба Лътинѣ́скъ чѣ коре́ктъ; ба шѝ кȣ сȣро́риле ли́мбей но́астре, кȣ чѣ Італїенѣ́скъ, кȣ чѣ Фрѫнча́скъ, шѝ кȣ чѣ Спанїолѣ́скъ.

КАП. Д.

К А П. д҃.

Де́спре Прима́тꙋл Рѡмѫнилѡр чел дела Їꙋстиніа́на При́ма.

§. а҃.

Се чите́ще Неара́ѡа а҃і. а̂ Ꙟпъра́тꙋлꙋй Їꙋстиніа́н, кꙋ ка́рѣ саꙋ фъкꙋ́т Примаціа Їꙋстиніа́ней При́ме.

Фі́йнд къ Примаціа чѣ дин Їꙋстиніа́на При́ма фꙋ скꙋла́тъ кꙋ Неа́раѡа а҃і. а̂ Ꙟпъра́тꙋлꙋй Їꙋстиніа́н, а̂чѣꙗ липсѣще а̂чѝ, а) ꙟна̂инте де тоа́те съ ѡ̂ чети́м. Де оу́нде шѝ ꙟтемеꙗрѣ ѕисей Примаціей саꙋ Е̂ѯархіей, шѝ кꙋпри́нсꙋл е̂й се причѣпе.

§. в҃.

а) Novella Constit. XI.

Imp. Justin. A Catelliano viro beatissimo, Archiepiscopo primae Justinianae.

Praefatio.

Multis et variis modis nostram patriam augere cupientes, in qua primo Deus praestitit nobis, ad hunc mundum, quem ipse condidit, venire, et circa Sacerdotalem censuram eam volumus maximis incrementis ampliare, ut primae Justinianae patriae nostrae pro tempore sacro sanctus Antistes, non solum Metropolitanus, sed etiam Archi-Episcopus fiat, et ceterae provinciae sub ejus sint auctoritate, idest, tam ipsa mediterranea Dacia, quam Dacia Ripensis; nec non Mysia secunda, Dardania, et Praevalitana provincia, et secunda Macedonia: et pars secundae etiam Pannoniae, quae in Bacensi est Civitate. Cum enim in antiquis temporibus Firmi Praefectura fuerit constituta, ibique omne fuerit Illyrici fastigium tam in Civilibus, quam in Episcopalibus causis, postea autem Attilianis temporibus ejusdem locis devastatis Appenninus Praefectus Praetorio de Firmitana civitate in Thessalonicam profugus venerat, tunc ipsam Praefecturam et Sacerdotalis honor secutus est: et Thessalonicensis Episcopus, non sua auctoritate, sed sub umbra Praefecturae meruit aliquam praerogativam. Cum igitur in praesenti, Deo auctore, ita

§. в҃.

Се нꙋ́мъръ Провинчїиле чѣ́ле сꙋпꙋ́се Ѐѯархі́ей Їꙋстинїаней При́ме.

Кꙋм къ Їꙋстинїа́на При́ма а̂ꙋ фост ꙟ Да́кїа де ми́жлок, а̂м а̂двери́т ꙟ и̂сто́рїа чѣ пе́нтрꙋ ꙟчепꙋ́тꙋл Рѡмѫ́нилѡр ꙟ Да́кїа, кап. в҃і.

§. а҃.

---

ita nostra Respublica aucta est, ut utraque ripa Danubii jam nostris civitatibus frequentetur, et tam Viminacium, quam Recidua, et Literata, quae trans Danubium sunt, nostrae iterum ditioni subactae sint, necessarium duximus, ipsam gloriosissimam Praefecturam, quae in Pannonia erat, in nostra felicissima patria collocare; cum nihil quidem magni distat a Dacia mediterranea secunda Pannonia. Et quia homines semper bellicis sudoribus inhaerentes, non erat utile Reipublicae ad primam Macedoniam, post tot spatia, tantasque etiam difficultates venire, ideo necessarium nobis visum est ipsam Praefecturam ad superiores partes trahere, ut juxta eam provinciae constitutae facilius sentiant illius medicinam. Et ideo tua Beatitudo, et omnes praefatae primae Justinianae sacro sancti Antistites, Archi-Episcopi habeant praerogativam, et omnem licentiam, suam auctoritatem eis impertiri, et eos ordinare, et in omnibus suprascriptis provinciis primam habere dignitatem, summum Sacerdotium, summum fastigium, a tua sede creentur, et solum Archi-Episcopum habeant, nulla communione ad eum Thessalonicensi Episcopo servanda: sed tu ipse, et omnes primae Justinianae Antistites, sive ejus judices et disceptatores, quidquid oriatur inter eos discrimen, ipsi hoc dirimant, et finem eis imponant, et eos ordinent, et nec ad alium quendam eatur, sed suum agnoscant Archi-Episcopum omnes praedictae provinciae, et ejus sentiant creationem, et vel per se, vel per suam auctoritatem, vel Clericos mittendos habeat omnem potestatem, omnemque Sacerdotalem censuram, et creationis licentiam. Sed et in Aquis, quae est provinciae Daciae ripensis, ordinari volumus a tua Sanctitate Episcopum, ut non in posterum sub Meridiano Thraciae oppido Episcopo sit constituta, sed Meridianus quidem maneat in Meridiano, nulla communione cum Aquis servanda. Aquensis autem Episcopus habeat praefatam Civitatem, et omnia ejus castella, et territoria, et Ecclesias, ut possit Bonosiacorum scelus ex ea Civitate et terra repellere, et in Orthodoxam fidem transformare. Ut igitur sciat Beatitudo tua nostri Numinis dispositionem, ideo praesentem legem ad tuam venerabilem sedem transmisimus, ut in perpetuum tale beneficium habeat patriae nostrae Ecclesia in Dei omnipotentis gloriam, et nostri Numinis sempiternam recordationem. Quando autem tuae recordationis sedis Gubernatorem ab hac luce decedere contigerit, pro tempore Archiepiscopum ejus a venerabili suo concilio Metropolitanorum ordinari sancimus, quemadmodum decet Archiepiscopum omnibus honoratum Ecclesiis provehi, nulla penitus Thessalonicensi Episcopo, nec ad hoc communione servanda.

§. а҃. Іаръ провинчїиле, каре лѣȣ сȣпȣ́с Іȣстиніа́н сȣпт Архїепископȣл, саȣ Єѯа́рхȣл, саȣ Прима́тȣл Іȣстиніа́неи Приме, кȣм се вѣде ꙟ лъȣда́та Неара́ѡ, сѫнт ꙟсъши Да́кїа Медитера́неа, адекъ чѣ де мижлок, Да́кїа Рипе́нсе, Ми́сїа адоа́ѡ, Дарда́нїа, Превалита́на, ши Макидо́нїа адоа́ѡ, ши ѡ па́рте дин Панно́нїа адоа́ѡ, ка́рѣ є ꙟ чета́тѣ Баче́нсе; ши анȣми́т порончѣще, ка єпископȣл дин Ѧквис, че є чета́те ꙟ Провинчїа Да́кїеи Рипе́нсе съсе хиротонѣскъ де Єѯа́рхȣл Іȣстиніа́неи При́ме, кѫт де ачи ꙟнаинте съ нȣ маи фїе єписко́пȣл аче́ста сȣпȣ́с єписко́пȣлȣи Меридїа́н, чи Архїеписко́пȣлȣи саȣ Єѯа́рхȣлȣи че́лȣи дин Іȣстиніа́на При́ма.

§. г҃.

Се ръсфи́ръ ꙟцъле́сȣл кȣвѫ́нтȣлȣи Меридїа́нȣ.

Ꙟкѫт є пе́нтрȣ кȣвѫ́нтȣл Меридїа́н, се ка́де съ лȣѡ́м ами́нте, къ Неара́ѡа ача́ста, мъка́р къ ꙟтрȣн тѫю аȣ фост датъ ꙟ лимба Лътинѣскъ, прекȣ́м дин Валсамон въдѣще Сала́гїȣс ꙟ Картѣ є. де́спре ста́тȣл Бесѣричеи Панно́нїеи кап. д҃. Нȣ́мърȣл кг҃. то́тȣши фȣ ꙟто́аръ пе Гречїе; ши апо́и де пре апогра́фȣл Грече́ск Ѧръш префъкȣ́тъ пе Лътиніе, кȣм ѡ чети́м акȣ́м. Де́чи, кȣм би́не ꙟса́мнъ Ле Квїен, ꙟ Ѡрїенс Христїа́нȣс, Том. а҃. фаца 1180. фїинд бесѣрика чѣ дин Ѧквис пънъ ачи сȣпȣ́съ архїере́ȣлȣи че́лȣи дин Месе́мврїа, порȣнчѣще Іȣстиніа́н, ка де ачи ꙟнаинте съ нȣ маи фїе сȣпȣ́съ месемврїа́нȣлȣи, чи Месемврїа́нȣл съ ръмѫ́нъ ꙟ Месе́мврїа, ш. ч. Префъкъто́рїю не лȣѫнд ами́нте ла чета́тѣ Месе́мврїа, чи ла ꙟцъле́сȣл кȣвѫ́нтȣлȣи чел Грече́ск,

---

Epilogus.

Beatitudo igitur tua, quae nostra sanxit Æternitas, modis omnibus ad effectum perducere non differat. Dat. 20. Belisario V. C. Consule.

ка́реле пре Лътиніе врѣ съ зи́къ Міа́зъ зѝ, ꙟлок де Месемвріа́нꙋ, а̂ꙋ ꙟто́рс пре Лътиніе Меридіа́нꙋм, ӑдекъ де а̂міазъ зѝ. а)

§. д҃.

Е̂ѯархі́а Іꙋстиніа́ней При́ме а̂ꙋ фост Рѡмꙟнѣ́скъ, шѝ то́ци Рѡмꙟ́ній че́й дин ко́лѡ̀ де Дꙋ́нъре а̂ꙋ фост сꙋпꙋ́шій е̂й.

Де ѡ̆аръ че Примацїа саꙋ Е̂ѯархі́а Іꙋстиніа́ней При́ме а̂ꙋ фост а̂шеза́тъ ꙟ Дакі́а де мижло́к, шѝ Лъкꙋиторі́й Дакі́ей де ми́жлок а̂ꙋ фост Рѡмꙟ́ни; ба шѝ ꙟсꙋши Іꙋстиніа́н ꙟпъра́т ꙟчепъто́рюл Е̂ѯархі́ей а̂че́щіꙗ а̂ꙋ фост Рѡмꙟн, де́спре ка́рѣ а̂м кꙋвꙟнта́т ꙟ Істо́ріа чѣ пе́нтрꙋ ꙟчепꙋ́тꙋл Рѡмꙟнилѡр ꙟ Дакі́а, кап. в҃і. §. а҃. нꙋ по́ате фѝ ꙟдоѧ́лъ, къ Е̂ѯархі́а а̂ча́ста а̂ꙋ фост Рѡмꙟнѣ́скъ; ба кред е̂ꙋ, къ а̂нꙋ́ме пе́нтрꙋ Рѡмꙟ́ній че́й дин ко́лѡ̀ де Дꙋ́нъре фꙋ̀ фъкꙋ́тъ, де ѡ̆аръ че ѥсте а̂ крѣ́де, къ ꙟ то́ате а̂чѣ́ле прови́нчій, ка́ре ле сꙋпꙋ́се Іꙋстиніа́н Е̂ѯархі́ей че́йи дин Іꙋстиніа́на При́ма, е̂ра̀ Рѡмꙟ́ни, прекꙋ́м шѝ ӑстъзи нꙋ пꙋци́ни Рѡмꙟ́ни сꙟнт ꙟтрꙋ а̂чѣ́ле Цинꙋ́тꙋри. Нꙋ е҃ ꙟдоѧ́лъ, къ Рѡмꙟ́ній че́й дин ко́лѡ̀ де Дꙋ́нъре то́ци а̂ꙋ фост сꙋпꙋ́ши Е̂ѯархꙋлꙋ́й дин Іꙋстиніа́на При́ма, ка́рѣ саꙋ зис шѝ Ахрида, саꙋ кꙋм ѡ̂ зик оўній Рѡмꙟ́ни, Ѻ̂хри́дꙋ.

а) Novella Justiniani VII. Mesembriae praesuli olim attributa erat Aquensis ecclesia, quam, utpote quae Daciae Ripensis erat, Imperator illi Justinianae suae primae Metropolitae subjectam voluit. Atqui in Latina Novellae hujus translatione perperam *Meridianus* episcopus scribitur pro *Mesembrianus*: nimirum error interpretis est, inde proveniens, quod Μεσημβρία Graeca vox idem sonat quod Latinis *Meridies*. Justiniani autem haec verba sunt: *Sed et in Aquis quae est provinciae Daciae Ripensis ordinari volumus a tua sanctitate episcopum, ut non in posterum sub Meridiano* (Mesembriano) *Thraciae oppidi episcopo sit constituta: sed Meridianus* (Mesembrianus) *quidem maneat in Meridiano* (Mesembriano) *nulla communione cum Aquis servanda. Le Quien*, Oriens Christianus Tom. 1. pag. 1180.

* * *

§. є҃.

Рѡмѫнїй чей дин коаче де Дꙋнъре нѝчй ѡдатъ наꙋ фост сꙋпꙋшй Ѡхридѣнꙋлꙋй.

Іаръ деспре Рѡмѫнїй чей дин коаче де Дꙋнъре, єꙋ сѫнт ꙟкрединцат, къ нѝчй ѡдатъ наꙋ фост сꙋпꙋшй Ѡхридѣнꙋлꙋй Архїепископ, саꙋ Єѯархъ, де ѡаръ че хотаръле Єѯархїей ачещїѧ Неарáша аі, ꙟтрꙋ карѣ се нꙋмъръ тоате Єпархїиле, че-аꙋ асе сꙋпꙋне Іꙋстинїаней Приме, ниче де кꙋм нꙋ ле тречѣ дин коаче де Дꙋнъре, ниче де аирѣ нꙋ авем нѝчй оун сѫмн, нѝчй ѡ оурмъ, де оунде съсе поатъ стоарче, къ ѡаре кѫнд Рѡмѫнїй чей дин коаче де Дꙋнъре съ фѝ фост Ѡхридѣнꙋлꙋй сꙋпꙋшй. Ꙟсъ, фїинд къ Рѡмѫнїй чей дин колѡ де Дꙋнъре пре Ѡхридѣнꙋл ꙟл кꙋноще лорꙋшй Єѯархъ, пентрꙋ ачѣѧ шѝ ла Рѡмѫнїй чей дин коаче де Дꙋнъре, карїй сингꙋр Патрїархꙋлꙋй дела Цариград, фъръ де алтъ мижлочире, єра сꙋпꙋшй, авѣ чинсте, шѝ креѕъмѫнт.

Динтрꙋ ачесте се ведереще, къ ръꙋ саꙋ пꙋс ꙟ Правилъ глава ч҃а. дин Правила лꙋй Матѳей Властари ачѣѧ, къ Молдова саꙋ Молдовлахїа аꙋ фост кѫндва сꙋпꙋсъ Ѡхридѣнилѡр. Іаръ къчй акꙋм Молдова, некꙋм алтꙋѧ, чѝ нѝчй Патрїархꙋлꙋй дела Цариград нꙋ є҃ сꙋпꙋсъ, ведзй май сꙋс Партѣ а҃. кап. в҃. §. в. оунде ам дескоперит изворꙋл лꙋкрꙋлꙋй ачестꙋѧ.

Мъкар къ Єѯархїа чѣ дин Іꙋстинїана Прима, саꙋ дин Ѡхридꙋ аꙋ фост Рѡмѫнѣскъ, шѝ анꙋме пентрꙋ Рѡмѫнй фъкꙋтъ; тотꙋшй, дꙋпъ че Бꙋлгарїй, нѣм Словенеск, ꙟ ѕилеле лꙋй Константин Погонат аꙋ трекꙋт дин колѡ де Дꙋнъре, шѝ аꙋ кꙋпринс цинꙋтꙋриле оунде єра Рѡмѫнїй, деспре карѣ ам гръит ꙟ Историа чѣ пентрꙋ ꙟчепꙋтꙋл Рѡмѫнилѡр ꙟ Дакїа, кап. д҃. §. ѕ҃. шѝ дꙋпъ че ачѣѧшй Бꙋлгарй ꙟ сꙋта аноаш дела Х҃с саꙋ фъкꙋт Крещинй; аꙋ кꙋпринс Словенїй ѕиса

Єѯарѥ҆зархі́е а҆ Ѡ҆хри́дꙋлꙋй; шѝ кꙋ врѣ́ме шѝ чѣ́ле ла́лте Ѥ҆пископі́й а҆ле Рѡмѫ́нилѡр че́лѡр дин колѡ̀ де Дꙋ́нѫре, ка́ре фꙋ́рѫ словени́те, ка́ре гречи́те, май вѫрто́с пе́нтрꙋ оу҆рцїѧ чѣ а҆сꙋ́пра ли́мбей Лѫтине́щй, шѝ а҆ сло́велѡр лѫтине́щй, ка́ре шѝ ꙟ Бесѣ́рикѫ ле ꙟтрѫбꙋинца̀ Рѡмѫ́нїй ка чѣ́ле че ле ѥ҆ра̀ лѡр стрѫмоше́щй. Сꙋпт ка́ре робі́е шѝ а҆стѫ́зй сѫнт Рѡмѫ́нїй чей де пре́сте Дꙋ́нѫре. Вѣ́зй Диссерта́ціѧ мѣ чѣ пе́нтрꙋ Литера́тꙋра чѣ вѣ́кіе а҆ Рѡмѫ́нилѡр.

К А П. Ѥ҃.

Де́спре Патрїа́рхꙋл Рѡмѫ́нилѡр чел дела Тѫрно́ва.

§. А҃.

Ла Тѫрно́ва а҆ꙋ фѫкꙋ́т Па́па Їноке́нтїе а҆л треилѣ Прима́ціе.

Тѫрно́ва, саꙋ Трино́ва ѥ҃ чета́те де а҆ Мисі́ей де жос ла Рѫ́ꙋл Ѥ҆сканꙋ, саꙋ Ї́атра нꙋ де па́рте де мꙋ́нтеле Ѥ҆мꙋ пꙋ́сѫ, шѝ де кѫт то́ате Четѫ́циле цинꙋ́тꙋлꙋй май та́ре. Дꙋ́пѫ че Рѡмѫ́нїй сꙋпт пова́ца а҆ че́лѡр дой фра́ций Пе́трꙋ шѝ А҆са́н ꙟ бꙋ́тꙋ Гре́чилѡр шѣ́ꙋ фѫкꙋ́т ꙟпѫрѫціе но́аѡ пре́сте Дꙋ́нѫре, шѝ шѣ́ꙋ пꙋс дин нѣ́мꙋл сѫꙋ ло́рꙋший шѝ Бꙋлга́рилѡр ꙟпѫра́т; ска́ѡнꙋл лѡр чел ꙟпѫрѫте́ск ꙟл пꙋ́серѫ ꙟ Тѫрно́ва. Прекꙋ́м дарѫ ꙟ то́атѫ ꙟпѫрѫці́ѧ Рѡмѫ́нилѡр чѣ дин Бꙋлга́ріа Тѫрно́ва ѥ҆ра̀ чѣ май де фрꙋ́нте чета́те, а҆ша̀ Їѡа́нн, саꙋ Їѡани́кїе ꙟпѫра́тꙋл Бꙋ́лгарилѡр шѝ а҆ Рѡмѫ́нилѡр, оу҆ни́ндꙋсе кꙋ Бесѣ́рика Рѡ́мей вѣ́кй, пофтѝ дела Па́па Їноке́нтїе а҆л тре́илѣ, ка пре А҆рхїере́ꙋл чел дин Трино́ва сѫл фа́кѫ Патрїа́рх, шѝ а҆ша̀ ꙟ Трино́ва сѫ фі́е ска́ѡнꙋл Патрїархїей Ромѫ́нилѡр шѝ а̂ Бꙋ́лгарилѡр; къ Ромѫ́нїй, кѝрїй а̂пꙋкáсе кꙋ ӑрмеле де а̂сꙋ́пра Гре́чилѡр, ꙟтрꙋ немика нꙋ врѣ съ фїе май жос де кѫт Гре́чїй. Ꙟсъ Па́па, врѫнд а̂ цинѣ̀ токмѣ́леле бесѣ́ричей чѣле вѣ́кй де́спре нꙋ́мърꙋл Патрїа́рхилѡр, а̂шезъ̀ ꙟ Тѫрно́ва, дáръ нꙋ Патрїархїе, фъръ нꙋмай Примацїе, сау Є̂ѯархїе, шѝ а̂шà фъкꙋ̀ а̂колѡ̀ Прима́т а̂ то́атъ Бꙋлга́рїа шѝ Вла́хїа пре Василїе Єписко́пꙋл Тѫрно́вей. Ва́реле дꙋ́пъ прїими́рѣ Примацїей кꙋ а̂че́ст жꙋрѫмѫ́нт се легъ̀ кътръ Па́па: а) ка́реле Ромѫнѣ́ще лам чети́т май сꙋс Пáртѣ а҃. кап. г҃. §. г҃.

Нꙋ се ꙟдестꙋлъ̀ Їѡани́кїе Ꙟпъра́тꙋл Бꙋ́лгарилѡр шѝ а̂ Ромѫ́нилѡр кꙋ а̂чѣ́ѧ, къ Пáпа Їноке́нтїе а̂ꙋ фъкꙋ́т ꙟ Трино́ва Прима́т. Пе́нтрꙋ а̂чѣ́ѧ де но́ꙋ кꙋ де а̂ди́нс пофтѝ дела а̂чéлашй Па́пъ, ка а̂рхїере́ꙋлꙋй съꙋ чéлꙋй дин чета́тѣ ꙟпърътѣ́скъ Тѫрно́ва, съй дѣ̀ ти́тꙋлъ де Патрїа́рх, шѝ а̂шà, ка де ва мꙋрѝ ѹн Патрїа́рх де а̂чещѣ, ѹрмъто́рюл лꙋй съ нꙋ фїе дѣто́рю а̂ а̂жꙋ́нџе ни́че де кꙋм ла Ро́ма пе́нтрꙋ сфн҃цирѣ са, чѝ а̂рхїере́їй чей динтрꙋ ꙟпърацїѧ а̂ча́ста сѫнгꙋрй съ ꙟплинѣ́скъ то́ате. Чѝ Па́па Їноке́нтїе а̂л тре́илѣ, ръспꙋнѕѫнд лꙋй Васи́лїе Прима́тꙋлꙋй Тѫрно́вей, къ тот а̂тѫ́та є҃ Прима́тꙋл кѫт шѝ Патрїа́рхꙋл, нꙋ́май нꙋ́меле сѫнт дескли́ните, ръмъсè пе лѫнгъ чѣ́ле май денаи́нте, ӑдекъ, ни́че декꙋ́м нꙋ врꙋ̀ съ дѣ̀ а̂рхїере́ꙋлꙋй чéлꙋй дин Тѫрно́ва ти́тꙋлъ де Патрїа́рх. Чѣ́ле че фꙋ́ръ ꙟколѡ̀ шѝ ꙟ коа́че скри́се ꙟ трѣ́ба а̂ча́ста, ве́ѕиле май сꙋс Пáртѣ а҃. кап. в҃. §. г҃.

§. в҃.

а) Ego Archiepiscopus primas totius Bulgariae et Blachiae, ex hac ora in antea ero fidelis et obediens B. Petro, et S. Romanae Ecclesiae et Apostolicae sedi, et Domino meo Innocentio, ejusque Catholicis successoribus, non ero in facto et consilio, etc. Quum aliquem coronavero in Regem Bulgarorum et Blachorum, juxta indulgentiam mihi et successoribus meis ab Apostolica sede concessam, ab eo juratoriam recipiam cautionem, quod ei qui tunc Apostolicae sedi praefuerit, et successoribus ejus, et Ecclesiae Romanae devotus et obediens permanebit, et cunctas terras et gentes suo subjectas imperio, in obedientia et devotione sedis Apostolicae conservabit. Haec omnia bona fide servabo; sic me Deus adjuvet etc.

©BCU Cluj

§. в҃.

Дȣ́пъ а̂чѣ́ѧ са̂ȣ фъкȣ́т ꙟ̂ Тѫрно́ва Патріа́рхіє.

Дȣ́пъ мо́артѣ ꙟ̂пъра́тȣлȣй Іѡани́кіє ши̇̀ а̂ Прима́тȣлȣй Васи́ліє, фіи́нд ꙟ̂пъра́т Бȣ́лгарилѡр ши̇̀ Рѡмѫ́нилѡр Іѡа́нн, фі́юл лȣ́й А̂са́н че́лȣй ꙟ̂тѫ́ю ꙟ̂пъра́т ꙟ̂трȣ а̂ча́стъ ꙟ̂пъръціє но́аѡ а̂ Рѡмѫ́нилѡр, ши̇̀ Прима́т фіи́нд ꙟ̂ Трино́ва Ге́рман; ꙟ̂пъра́тȣл Гре́чилѡр, ши̇̀ Патріа́рхȣл Џаригра́дȣлȣй кȣ Събо́рȣл съȣ чинсти́ръ ска́ѡнȣл а̂рхіере́ск а̂л Трино́веи кȣ ти́тȣлъ ши̇̀ кȣ пȣтѣ́ре де Патріа́рх, ши̇̀ а̂ша̀ пре А̂рхіе́реȣл Тѫрно́вей, пре ка́реле Па́па ꙟ̂л фъкȣ́се Прима́т, Гре́чій ꙟ̂л фѣ́черъ Патріа́рх. Кȣ че приле́ж са̂ȣ ꙟ̂тѫмпла́т а̂ча́ста, ве́зи ма́й сȣс Па́ртѣ а҃. кап. г҃. §. г҃. оу́нде сѫнт скри́се ши̇̀ кȣви́нтеле лȣ́й Акрополи́та, ка́реле мъртȣрисѣ́ще трѣ́ба а̂ча́ста.

§. г҃.

Рѡмѫ́ній чей дин ко́аче де Дȣ́нъре на̂ȣ фост сȣпȣ́ши Патріа́рхȣлȣй Тѫрновѣ́н.

Ле Квіе́н, ꙟ̂ Ѻріенс Христіа́нȣс, Том. а҃. фа́ца ҂асл҃в. де́спре А̂рхіе́реȣл дела Тѫрно́ва, а̂чѣ́сте а̂да́ѡгъ: „Ꙗ̆ръ вредничіѧ лȣ́й чѣ ма́ре ши̇̀ пȣтѣ́рѣ са̂ȣ сфѫрши́т, дȣ́пъ че се стѫ́нсе ꙟ̂пъръціѧ Бȣлга́ріеи, ши̇̀ Вла́хіа се ꙟ̂пърци̇̀ ꙟ̂тръ ма́й мȣ́лци при́нципи́". Де́чи, фіи́нд къ Вла́хіа чѣ дин ко́аче де Дȣ́нъре са̂ȣ ꙟ̂пърци́т ꙟ̂ ма́й мȣ́лци При́нципи́; нȣ є ꙟ̂доѧлъ, кȣм къ Ле Квіе́н а̂ȣ крезȣ́т, къ Рѡмѫ́ній чей дин ко́аче де Дȣ́нъре, ꙟ̂на́инте де а̂се сти́нџе ꙟ̂пъръціѧ Бȣлга́ріеи, ши̇̀ ꙟ̂на́инте де а̂се ꙟ̂пърци̇̀ Вла́хіа ма́й ꙟ̂ мȣ́лци При́нципи, а̂ȣ фост сȣпȣ́ши Патріа́рхȣлȣй Тѫрновѣ́н. ꙟ̂ ка́рѣ грешѣ́лъ кі́ар ꙗсте, къ прѣнвъцатȣл бърба́т дин нȣ́меле чел кȣ ꙟ̂до́йт ꙟ̂целе́с а̂л Вла́хіеи къзȣ̀. Ка́ре ꙟ̂до́йт ꙟ̂целе́с ши̇̀ пре а̂́лцій мȣ́лци ꙗ̂ȣ ꙟ̂пи́нс а̂ греши́. Чи̇̀ но́й ма́й сȣс Партѣ̄ а̄. кап. в̄. ѕ. д̄. а̂м а̂рътат, къ кꙋ нꙋ́меле Влахі́ей, кѫнд се ꙟпреꙋ́нъ кꙋ Бꙋлга́ріа, нꙋ ӑлтъ Вла́хіе се ꙟцелѣџе. де кѫт цинꙋ́тꙋл а̂чѣ́ла ла мꙋ́нтеле Е̂мꙋ, ка́реле лъкꙋиторі́й а̂колѡ̀ Вла́хй ӑдекъ Рѡмѫ́ни кꙋ пова́ца а̂ чѣ́лѡр дой фра́цй Пе́трꙋ ши̇ Ѧса́н лаꙋ скос де сꙋпт стъпѫни́рѣ Гре́чилѡр. Де врѣ́ме че даръ никъи́ри нꙋ се ӑфлъ ни́чй ѡ̂ ꙋ̆рмъ, де ꙋ̆нде съсе кꙋлѣ́гъ, къ Рѡмѫні́й чей дин коа́че де Дꙋ́нъре а̂ꙋ фост кѫ́ндва сꙋпꙋ́шй Патріа́рхꙋлꙋй чѣ́лꙋй дин Тѫрно́ва; ꙋ̂рмѣ́зъ къ а̂чѣ́ѧ ни́чй ѡ̂да́тъ нꙋ а̂ꙋ фост сꙋпт стъпѫни́рѣ а̂чѣ́лꙋѧ; чи̇ нꙋ́май Рѡмѫ́ні́й чей дин колѡ̀ де Дꙋ́нъре лаꙋ кꙋноскꙋ́т ло́рꙋшй Патріарх, пънъ кѫнд ӑдекъ а̂ꙋ стат ꙟ̂ пичоа́ре ꙟпъръці́ѧ а̂чѣ́ѧ а Рѡмѫнилѡр. Къ дꙋпъ че ꙟ̂преꙋ́нъ кꙋ цъ́риле а̂чѣ́сте а̂ꙋ кꙋпри́нс Тꙋ́рчі́й ши̇ Царигра́дꙋл; ꙟ̂тоа́те саꙋ ꙟто́рс ла ста́тꙋл чел вѣ́кю, кѫт а̂кꙋ́м нимене ꙟ̂ цъ́риле а̂чѣ́сте нꙋ се кꙋноа́ще ӑлтꙋл Патріарх, фъръ чел дин Цариград.

К А П. ѕ̄.

Де́спре Е̂па́рхіѧ Е̂пископі́ей Фъгъра́шꙋлꙋй.

§. а̄.

Ꙟ̂чепꙋ́тꙋл Е̂пископі́ей Фъгъра́шꙋлꙋй че́й де а̂кꙋ́м.

Нꙋ гръи́м а̂чѝ де́спре Е̂пископі́ѧ Фъгъра́шꙋлꙋй чѣ де демꙋ́лт, ка́рѣ ка чѣ, пънъ а̂ꙋ векꙋи́т, сꙋпꙋ́съ Ѧ̂рхіепископꙋлꙋй Бългра́дꙋлꙋи, саꙋ Ѧ̂лба-Юліа́нꙋлꙋи, пънъ ла капе́тꙋл сꙋ́тей з̄і. а̂ꙋ а̂вꙋ́т лок ꙟ̂ ти́тꙋла зи́сꙋлꙋи Ѧрхіепископ ши̇ Митрополи́т. Май вѣ́кю ѥ́сте ꙟ̂чепꙋ́тꙋл Е̂пископі́ей а̂чѣ́іѧ, де кѫт ꙟ̂тръ а̂тѫ́тѣ варва́ре ꙟ̂тѫмплъ́ри, ши̇ скимбъ́ри,